

Gülümse Ölüm Utansın

-II-

Ateşten Bir Umut

Xeyrî Garzan

Teşekkür

Psikolojik ve ruhsal açıdan ağır geçen yazma sürecinde desteklerini esirgemeyen; Rojava gençliği şahsında Özgür Qelqelî ve Armanç Med'e; her neredeseler güvenleriyle destek olan Navdar ve Evîn Amed'e; ihtiyaç duyulan her konuda seferber olan Kobanê Şehîd Deniz Birimi'ne (Sauma Rovî) dört bir yandaki direnişleriyle güç katan tüm yoldaşlara...

Önsöz

Bu kitap, tüyler ürpertici doğa ile insan arasındaki serüveni dile getiriyor.

Bizzat tanıdığım ve onlarla yaşamamın onuruna eriştiğim yedi yiğit, gece yarısı uyurken kanlı ve zalimce bir ihanet ile şehîd düşürülmüşlerdi. Yaşasalardı eğer, her biri gerilla önderi olabilecek nitelikte kadrolardı. Önderlik zehirlendiğinde, zorlu kış koşullarına rağmen fedai eylem kararını kendi inisiyatifleriyle almışlardı. Dağların bağrında gizlenmiş bu gerilla grubunun, tıpkı yaşamları gibi kararları da ikirciksiz ve dervişane idi. İhanet, hedefini yine özenle seçmişti. Onlardan geriye Önderliğimizi her koşulda yaşama, özgürlüğe giden yolda tereddütsüz başarıya odaklanma kaldı. Arkadaşlarımız huzurla yatsınlar; ne pahasına olursa olsun gözlerini arkada bırakmayacak ve hayallerini gerçekleştireceğiz.

Bu gerilla grubunun içerisindeki genç ve tecrübesiz savaşçı yaralı bir şekilde kurtuldu. Şehadetlerinden sonra günlerce yalnız kaldı. Bu kitapta, arkadaşlarına layık olabilmek için dağlarda verdiği yaşam mücadelesine ve halkın gerilla ile bağına siz değerli okuyucular şahit olacaksınız. Nirvanaya erişmiş yoldaşlarının ardından koşar adımlarla kat edilen yol ve değerlere layık olmak için gelişen direniş, ilmek ilmek örülerek kış koşullarında var edilmiştir. Dorşin'in sert ve amansız kışını, bu kitapta yazılan her sözcükte iliklerinize kadar hissedecek, kendinizi, o dağ başında soğuktan titreyerek aydınlığa, hayallerinde arkadaşlarına sarılarak ulaşan genç gerillanın yanında bulacaksınız.

Amaç ve inanç ile bütünleşerek varoluşu sınırsız hayal gücünün doruklarında yaşayan bir savaşçının, doğa ve kendi iç dünyasında yakaladığı derinlikteki yolculukta, umudu nefes nefes birlikte yaratacaksınız. Kimi zaman karda yanan bedeninizin parçalarını kesmek zorunda kalacak, yer yer sanrılar görerek çoğalacak, yaşayabilmek pahasına diri diri mezara girecek; kar, ağaç, toprak, su ve taşlar ile konuşacak, hayali etten ve kemikten daha gerçekçi şekillenen toplumla tek başınıza kalacaksınız. Bu doğrultuda inşa edilmiş gerçekliğin, dağlardaki sosyolojiyi tanıma ve psikolojik tahlillere ihtiyaç duyacağı açıktır.

İnsan serüveni boyunca lanetlenen ihanetin, halk hareketi olan gerçeğimizde cevabı verildiğinde; insanlığın erdemine erişmiş tüm birikimleri sentezlenerek karşılık bulmuş ve direniş yöntemlerinin sonsuz farklılıkla çeşitlenerek çoğalmasına vesile olarak başarılar doğurduğu görülmüştür.

Tarihimizden bu yana, Şêx Seîdlerden başlayıp Önderliğimize kadar kendini göstermiş ihanet, amaçlananın aksine bizleri daha güçlü kılmıştır. Bu kitapta geçen olayın ardından da düşmana ve ihanete olan intikam duygusunun ne denli kabardığı kitabın her kelimesinde barizdir. Önderliğimizin dediği gibi, “Tarihimizden bu yana sonsuz kahramanlıklar yanında sonsuz ihanetlere uğramış bir halkız fakat ihanetler bizleri daha da hedefe kilitlemiş ve güçlendirmiştir.” Bu temelde doğru değerlendirildiğinde bir ihanetin sonucunda yeni kahramanlıklar doğmuştur. Bu uğurda mücadele ederek şehid düşen arkadaşları saygıyla anıyorum. Anıları yolumuzu aydınlatacaktır. Şehidlerimize ve Önderliğimize layık olma umuduyla...

Nureddin Sofi

Okura Not

“Gülümse Ölüm Utansın” kitabının ikinci cildini bitirme aşamasında baktım ki Dorşîn’de ki gerilla grubundan geriye kavuşacağım arkadaşlardan kimse kalmamış ve Qereçox şehadetleri yaşandı. Ölüm Utanır mı bilmem ama gerilla hayatımda ilk kez çocuklar gibi hıçkıra hıçkıra ağladım. “Sonsuzluk” ve “kaybetme” korkusu arasındaki bocalamayı yıllarca biriktirerek bir hayat anlayışına dönüştürme çabasının iç kanamasıydı yaşanan. Yitirilenler şahsında bir yaşamdı aslında bırakan. Artık kaybetmeyi kabullenemiyordum. Fakat ihanet sonucu kaybettiğim arkadaşlarımdan ayrılırken geride tek tanık olarak kaldım. Başarmak dışında bir şansım olamazdı. Anılarına bağlılığın gereği olarak ayakta kalmak ve yılmamak dışında bir yol yoktu. O an anladım ki hayatın değişmez tek kuralı anlam ve direnmektir. Belki de bu, kaybedileni yitirmeme savaşıydı, bilemedim. Sonrasında da girdiğim her girdap özgür bir yaşam arayışını kaçınılmaz kılıyordu.

Gerillanın vazgeçilmezi olan geceleriydi vakitlerim. Aslında gün ve gecesi yoktu; tıpkı yaşanıldığı gün gibiydi dünya. Yine yalnız kaldım ve soğuktan titredim karanlıkta. Garzan ve Dorşîn dağlarını birlikte adımladığımız birçok arkadaşımı da bu kışın yitirdim. Erhan, Amed’de bir yıldız gibi kaydı gökten, Çiya ve Bahoz’un ise sadece fotoğraflarını görebildim. Qereçox ise her açıdan bir dönüm noktası oldu hayatımda.

Yazmak yaşamaktan çok daha ağır geldi. Ancak başarmasaydım insan ve yoldaş olmanın değeri olmazdı. Bu tarihi bilinçle ikincisini de sonuçlandırdım. “Gülümse Ölüm Utansın” gibi, “Ateşten Bir Umut” kitabı da Dorşîn’de birlikte yaşadığım arkadaşlarımın, yoldaşlarım olabilecek kadar her anımı paylaştığım doğanın tüm varlıklarının, hayalimde oluşturup komutanı olduğum savaşçılarımla, o asi kayalıkların, hırçın suların, yağmurun, tanrı tanımaz Dorşîn karının eseridir. Bunların dili olabilmişsem bir nebze olsun serinlerim.

Bu kitabı sonuçlandırma aşamasında bir ihanet olayını daha yaşadım. Ancak geçmişin birikimi, gelişmeleri tersine çevirebilme tecrübesini aşılamıştı. Dolayısıyla bu kez yenilgiye uğrayan ve kazdığı çukura kendi düşen ihanet oldu. Tarih, tarihsel olarak kaybedenin ihanet olduğunu, özgürlük savaşçılarının pratiğinde görecektir.

Evren bize, mücadele ile anlamlı bir yaşama erişeceğimizin şifresini vermiş gibiydi. O hâlde zorluklar her ne ise direnerek başarmak yaşama sebebidir.

Xeyrî Garzan

15 Eylül 2017

Kobanê

“Ey yaşam, ya seni 6zg6r yaşayacağım ya da hiç yaşanmamış
sayacağım.”

Abdullah 6calan

Fermandar¹ Çiyager, Mehmet Tunç, Pakize Nayır, Axîn ve Zeryan Amed şahsında şehir direnişçilerine... Halay çekip zılgıtlarla özgür yaşam uğruna ölüme giden yiğit genç kadın ve delikanlılara... Unutulmayacak ve hep yaşayarak mücadele edecek olan Qereçox şehîdlerine atfediyorum...

¹ Komutan

Açlıktan Ölüyorum Bana Yemek Verin!

Eskar köylerini çevreleyen Dorşîn, Hesendîn ve Toros hep kara, gece simsiyah, sanırsın ki tüm dünya kayboldu. Karanlık, canavar gibi yutmuş yeri göğü. Karın beyazlığı bile sönmüş. Zift karası bir Dorşîn; var olanı gizlemeye mi çalışıyordu yoksa son ışığı boğup yok etmenin ifadesi miydi? Bu bilinmeyecek kadar karanlıktı.

Hafiften de yel esiyor, yel soğuk, nemli, bir hoş bu yel, ekmek, çay kokusu getiriyor. İnsan kokuyor, anne kokuyor, yürek okşayan bir yel. Muş tarafından gerilla kokusunu kendiyile sürüklüyor.

Genç savaşçı görünmüyordu şimdi. Kurt ulumaları yükseliyordu Toroslardan,² sesleri gibi varlar mı bilemiyordu. Karanlığa havlayan köpek sesleri gittikçe yakınlaşıyordu. Eskar vadisinde yankılanan ses, kayalıklara çarpıp geri dönüyormuşçasına yankılanıyordu. Akabinde nefes tüketen karda boğulup söndü. Karabulutlar göğü dolaşüyor insanın içini titrete titrete. Hele de beni ademi insanlıktan çıkaran bu yalnızlıkta. Berbiheyv'in Muş tarafından sessiz şimşekler çakıyor, alev, ateş, kurşun ve bomba kıvılcımı gibi göklerde dolaşıyordu. Yıldızlar bir sönüp bir yanıyor, kayanlar da gökte ışıklı çizgiler çiziyordu, uçağın gökyüzünde bıraktığı iz gibi. Yıldızlar kayınca genç savaşçı gözlerini kapatıp dilek tutuyordu. Yalnızlık karanlıkta daha bir hissediliyor, arkadaşları burnunda tütüyordu. Bir ses duymak istiyordu usulca,

² Dorşîn bölgesinde bir dağa verilen ad.

“Hevallll, hevalll, sen misin hevalll?” Beyaz kefenle sarılmış o ses. Elinde bir ağaç seke seke yürüyor, kulağı “hevalll” sesinde

Arkadaşlarının ihanet ile katledildiği günden bu yana ilk kez bu kadar dingindi her şey. Sadece bir kaç saniyelğine ama. Bir tek çamurlu toprağa batıp çıkıyormuş gibi, ağır ağır inip kalkan ayak sesleri vardı. Önde arkadaşları, kendisi artçıdan hemen önce yürüyordu. Nefes almakta zorlandığı için ağzını da açmıştı. Göğüs kafesinin kemikleri derisiyle birlikte inip inip kalkıyordu. Ağır ağır inen adımlarına bile yetişemeyecek ve hemen o anda düşüp ölecek kadar zorla nefes alabiliyordu. Gözleri karanlıkta resmettiği, öncüsü Huner olan gerilla gurubuna bakıyordu. Hayatını kurtarabilecek olan eve doğru ilerlerken, ayağı sulu toprakta kaydı. Toprak, onu gerçeğe döndürmek ister gibiydi. Tökezleyince yalnız olduğunu anladı. Titredi. Onu yere düşmekten kurtaran, uzaktan görünen evin penceresinden sızan ışık oldu. Donmuş karın yüzeyini yalayan rüzgârın o ölümcül fısıltısıyla; bir an önce içinde ateş yanan eve yetişemezse, bir daha kemikleri bile görünmemecesine donarak düşmekten korkuyordu. Kar, açlık ve kanayan yarası onu öldürmemişti daha ama az kalsın korkudan ölecekti. O an o kadar ürktü ki, bir daha korkmamak için ihtimalleri daha az düşünmeye çalışacaktı. En azından bu durumda.

Beyni ve ruhu duygularıyla da ortaklaşarak bedenini karla bütünleştirmiş, soğuğu hissetmiyordu. Arada bir sara nöbetine tutulmuş gibi ciğerlerinden, kalbinden, midesinden ve tüm hücrelerinden çok şiddetli bir sarsıntıyla tir tir titreyip duruyordu sadece.

Genç savaşçı, toprak araba yolunda durmadan ilerledi. Ruhunda yaktığı ışığın içinde görünen eve doğru. Ya hayalse ve orada insan yoksa? Gördüğü ışığın içerisinde yanarak kül olacağını biliyordu. İşte bu yüzden korkarak ilerliyordu. Kayan toprağı, yamaçlardan düşen taşları aşağıya kaydıran dozerin izleri bir umuttu. Belki de gözlerinin

bir oyunuydu bu, bilemiyordu. Gördüklerine inanmak da insanı yanıltabilirdi.

Havayı soludu. Hava da karanlık, içini siyahlık kapladı.. Ne yerden ne de gökten görünmüyordu şimdi. O gecedен daha karanlık yalnızlığında, birer umut ışığı olarak gördüğü insanlara doğru yürüdü. Katettiğı mesafenin onu nereye kadar ulaştırdığını bilmeden ilerdi. Açlık, görme yetisini azaltmış; soğuk, ışığını boğmuştu. Bir de evi görmeden geçse, başına neler gelir kim bilir. Baston niyetine elinde tuttuğı ağaç dalı ile basacağı yeri seçmek ile kalmıyor, yamuk dal, ayakta durmasını da sağlıyordu. Her adımda gecenin taaa içine, karanlığın en dibine varmış gibi sonsuzluğu soluyordu. Az kalsın evi göremeyip geçecekti. Bu eve aşınaydı aslında ama hafızası da eskisi gibi zinde değildi. Neyse ki köpeklerin havlamasıyla eve geldiğini anladı. Parçalayacakmış gibi saldıran köpekler, görevlerini yerine getirerek ev sakinlerine çoktan ihbar ettiler onu. Uzaktan bakınca hayal sanmıştı. Artık inanmamak için hiçbir nedeni yoktu. Bir kaç saat önce canlı özlemiyle sarıldığı köpekler, bu kez onu parçalayacaklarmış gibi saldırıyorlardı. Korku tüm bedenini sardı. Kendini savunma gücünden yoksun olduğu için ısırılacağından korktu. Isırsalar işi biterdi. Kalaşnikofunu omzundan indirdi. Emniyeti açtı, mekanizmayı az çekti, bıraktı. Silah zangırdadı. Zaten namluda mermi vardı. Vuramayacağını o da iyi biliyordu. Mermi patlatsa kendini deşifre ederdi. Demirin zangırdayan sesiyle köpekleri kaçırtacağını düşündü. Bir elinde kalaşnikof diğеrinde ağaç dalıyla azgın köpeklerin gelişine hazırlandı. Neyse ki karanlıkta ona yakınlaşan 16-17 yaşlarındaki genç bir kız, köpekleri dizginledi, o da korktuğunu hiç belli etmedi. Xeyr’nin uzattığı elini iyice sıktı. Zayıf ince, kemikleri dışarıda, yüzü solgun, orta boylu, gözleri ışıltılı, yüzü sert, sıcak yüreğinin ısısı gözlerinde parlayan bir kızdı. Tıpkı Dorşin’in içi gibi. Yeşil gözleri rengarenk:

“Merhaba heval, nerenden yaralandın?” dediğinde, ağlamamak için kendini zorladı, ses tonu ise onu ele verdi.

“Bana yemek verin.” dedi Xeyrî. Düşmemek için duvara tutundu.

“Eve geçelim.” dedi. İsmi Mizgîn’di. Xeyrî, önceden de bir sigara içimlik vakit kadar görmüştü onu. Evin taşlı duvarlarına tutunan Xeyrî, Mizgîn’in arkasından salona girdi. Uzaktan dürbünle baktığı ana, içinde ateş yanan şöminenin yanında ayakta durmuş, onu bekliyordu. İsten kararmış şöminenin duvarı çamurla sıvanmış parlıyordu. Kararmış ekmek sêli,³ ocağın üstündeydi. Ateşin kenarına, gerillanın meşhur olan kara çaydanlığı bırakılmıştı. Xeyrî’nin gölgesi ateşe düştü, portakal sarısı yalazlarda yanıyordu. Ona kilitlenen ananın bakışlarını sorgulayacak zaman bulamadan, ağzından sözcükler dökülmeye başladı:

“Ev sêzdeh roj in di nav berfê de birçî me dayê, xwarin bidin min.”⁴

“Were hundir lawo.”⁵ dedi ana.

Onlarca kez geldikleri eve, ilk defa yalnız gelip avluda değil de içeride oturacaktı. Silahını iyice sıkıp okşadı. Daha önce hiç görmediği yaşlı bir ana, genç bir kız ve tanıyamadığı kırk yaşlarında bir adamın elini sıkarak oturdu. Fırınlı soba kıpkırmızıydı. Meşe ve palamut odunlarının alevleri, sobanın üstündeki tencerenin kenarından dışarı çıkıyordu. Oda, dışarının soğuşuna göre cehennem sıcaklığını aratmıyordu. Genç savaşçı, yüzüne vuran sıcakla dengesini biraz yitirdi. Soğuktan donmuş bedeni, on üç gün boyunca karda kalmıştı. Bir anda hava değişimine ayak uyduramadı. Fark ettirmemek için hemen yere çömeldi. Sobanın yanında oturdu. Eriyen buzlar gibi bedeni çözüldü, adeta birbirinden kopuyordu fiziğinin parçaları. Ruhu ve duyguları dışında, toprağa serpilen tohumlar gibi darmadağındı.

³ Üstünde ekmek pişirilen sac.

⁴ On üç gündür karda açım ana, bana yemek verin.

⁵ İçeri geç oğul.

Elinde olmadan uzandı. Kendini toplu hâlde tutamıyordu. Yaşlı amca mindere düşen başının altına bir yastık koydu. Xeyrî, “Spas.”⁶ diyecekti, dili dönmüyordu. Bunca günden sonra insan görmesinden miydi yoksa sıcaktan mı; belki de yaşadıklarını paylaşmak için bulduğu canlılar ile kendi acısını yeni fark ediyordu. Nedeni neydi o da bilmiyordu. Üstüne düşünmeye de gerek yoktu, zira hâli perişandı. Kimse neden teşekkür etmedin demeyecekti. Uzun bir süre gözleri dışında tüm bedeni hareketsiz kaldı. Ağlayanları izlemekle yetindi. Herkes ağlasa da Fermê Ana ayakta durmuş, genç savaşıyı derin bakışlarla süzüyordu. Xeyrî bu bakışlardan korktu. “Buraya gelerek hatamı yaptım.” dedi içten içe. Kalkıp silahına sarılmak istedi ama yarı baygın hâlde uzanmıştı. Belki de kadın, yalnız gerillayı tanımadığı için böyle davrandı. Onunki gibi genç savaşçının da kafasında çok şey gelip geçti. Adı Fermê olan ana ve genç savaşçı göz göze kenetlenmiş, diğerleri ise ağlıyorlardı. Genç savaşçı tüm kaygı ve korkuları bir tarafa bıraktıracak kadar masum bir tebessümle:

“Açlıktan ölüyorum ana! Bana yemek ver...”

“Kimsin oğul?” Parmağıyla havada daire çizerek:

“Bu kıyamette, kuşların göçüp gittiği, insanların bile terk ettiği Dorşîn kışında ne ararsın buralarda?”

“Tanımadın mı beni ana?.. Huner ve Bilal ile gelirdim buralara.” Konuşurken, evin düzensiz tavanında çizdiği resimlerle konuşuyordu:

“Bir keresinde yaptığın yemeği ayakta yiyen Huner, yedi yıldan sonra ilk defa kelle paça gördüğünü söyleyince duygulanmıştın.” Ana az gülümsedi, sevindi, sevinci hüzne dönüşüp gözleri çukurlarından düşecek kadar yere kilitlendi:

“Karanlık çökmüştü.” dedi ana.

“Evet.” dedi Xeyrî. “Hani helikopter dolaşıyor demiştin ya, işte o gece...”

⁶ Sağ ol.

“He” dedi ana.

“Amcan eve girin bense içeri geçmesinler, ayakkabılarını ayaklarından çıkartmasınlar, ne olacağı belli değil dedim.”

“He ana, belli değil, çıkartmayın ayakkabılarınızı demiştin”

“Demiştin” dedi ana gururla:

“Demiştin, hiç bırakır mıydım. Ayakkabısını ayağından çıkarıp evde oturur mu bir düşman sahibi.”

“Bırakmazdın, sen bizi düşünürdün. Gerillaların anasisin sen.”

“Bırakmam. Seni de bırakmazdım ama ayakta kalacak hâlin yok.”

“Salonda yedik.” dedi Xeyrî.

“Salonda” dedi ana.

Geçmişe götürdüğü kadını, gerilla olduğu konusunda ikna etmekte çok zorlanmadı, söylediği Huner ve Bilal isminden sonra.

“Ekmek sêlde pişiyor oğul, kıvamını alınca yemeğini hazırlarız.” dedi ana.

Silahının kolu açık, namluda mermisiyle yanında duruyordu. İçinde dört adet yirmilik şarjörle beline doladığı kuşağın üstüne, palaskayla raxtını⁷ bağlamıştı. Ne düşündüğü tedbirleri aldı ne de ağlayanlar onda şüphe uyandırdı. Acısını paylaşarak hafifletecek, dünyada yalnız olmadığına ikna olmak için de konuşabileceği insanları bulmuştu. Bulmuştu da neredeyse konuşmayı unutmuştu. Günlerdir hayalinde canlandırarak konuştuğu, sohbet ettiği, tartıştığı, kızdığı, sarıldığı insanlar ile gerçeğe dönüşmüş hallerini birbirinden ayıklayamıyordu.

“O karda birlikte yaşadığım arkadaşlarım hayal, savaşçılarım sanrı mıydı? Bunlar gerçekse ben neyim peki?” dedi. Sınırsız hayal dünyasında yarattığı, yılmak nedir bilmeyen arkadaşları karşısında, evlerinde oturduğu insanların ağlayan, çaresiz hallerini görünce, fırtınada bıraktığı arkadaşlarına sığınmak istedi. Ne var ki etten ve kemikten insanları görünce, savaşçılarını yok oldu. Gerçek ne kadar da

⁷ Kütüklük

korkunçtu. Karın içinde birlikte yaşadığı arkadaşlarıyla kendini daha güçlü hissettiğini anladı ama geçti. Hakikat neyse yüzleşecek ve karar verecekti.

Gözü, kenarda oturmuş Mizgîn'in çocukluk yaşından sonraki ilk ağlayışındaydı. Ya ağlamayı bilmiyordu ya da annesi gibi o da soğukkanlı durmayı, sessiz esen fırtına misali duygularını gemleyebilmeyi öğrenmişti. Mizgîn yemeği unutmuş, genç savaşçıyı süzmekle uğraşırken, Fermê Ana elindeki tabakla içeri girdi. Yoğurt doldurduğu tabağın üstünde duran ve sıcakık kokusu etrafa yayılan ekmek ile tabağın içerisindeki kaşığı önüne bıraktı. Günlerdir bulmak için uğraştığı yemek önündeydi. Ama dağılmış hâldeydi, kendini toplayıp oturmuyordu. İç dünyasında sessizce zihinsel bir sorgulama yaptı:

“Kendin kalkmazsan onlar seni kaldırıp oturturlar. Ayıp olmaz mı? Bu halkın karşısında parti militanını temsil ediyorsun. Onca şeyi başardın, şimdi de kalkıp oturabilirsin.” O an temsiliyetin ne önemi vardı. Yedi arkadaşı ihanet ile katledilmiş, günlerce karda aç kalmanın ötesinde, insanları görmeye hasret kalmıştı. Zayıflamış bedeni, incelmış bacakları ile bir deri bir kemik kalmıştı. Yaşamaya güç getirebildikleri bir amaç uğrunaydı bu ve yaşam devam ediyordu. “Direnenin sonu başarı olmazsa ne anlamı var? Amacın büyüklüğü tüm detaylarıyla sonun zaferiyle karşılaşmazsa anlamsız kalır.” dedi. İçinden, “Devam etmelisin.” diyen bir ses, tok bir komutanındı. Belki de canlı kalmış son hücresiydi. Üçüncü dünya harbini andıran çetin bir iç sorgulamaydı.

Kafasında kıyametler koptu, şimşekler çarptı sessizce, kalkıp oturdu. Önünde gördüğü yemek için:

“Günlerce ben bunu mu aradım?” dedi.

“Seni mi arıyordum.” dedi tekrar. Duyguları birbirine kenetlendi. Etrafındaki insanlara, ekmeğe, yoğurda, kaşığa baktı. Hüngür hüngür ağlamak istiyordu. Sevinçten mi üzüntüden mi o da pek bilemiyordu.

“İradenin zaferi bu olmalı.” diye düşündü. Bu anı günlerce hayalinde biriktirerek yemeğe ve insanlara ulaşmıştı ama ne insanlarla konuşabiliyor ne de yemek yiyebiliyordu. Birbirine yapışmış bağırsakları, küçülmüş midesi yemeği kaldırmıyordu. Beri yandan açtı. Gündüz girdiği evde, yediği kuru bulgur ile farkında olmadan mide ve bağırsaklarını yaralamıştı. İki lokma ekmek ve bir iki kaşık yoğurttan sonra ne yaptıysa da yiyemedi.

“Mala we ava, destê we sax be.”⁸ deyip sofradan çekildi. Tüm ısrarlara rağmen, sindiremediğini söyleyince diyecek bir şeyleri kalmadı. Yanındaki amcanın sarıp uzattığı kalın tütün sarması sigarayı, cebinden çıkardığı kırmızı çakmağıyla yaktı. Lambanın cılız ışığında yüzü zor seçiliyor, güçlü durmaya çalışıyordu.

“Kusura bakma...” dedi amca. “Artık inanılmıyor kimseye heval. Her türlü yöntem deneniyor. Canımızı, kendi çocuklarımızın elbiselerini giyerek yakıyorlar. Sonra da gelip, ‘Siz terörist barındırıp yemek verdiniz.’ diyerek bir yemek karşılığında yıllarca zindanda hapsediyorlar. Biz de artık korkuyoruz.” Genç savaşçının tanımadığı amca, gündüz görüp de cüsseli olduğuna inanmadığı amcanın ta kendisiydi.

“Bu iş böyledir amca.” diyerek gülümsedi Xeyrî. Kelimeler tane tane dudaklarından dökülüyor, cümle olana kadar üzerinden zaman geçiyordu. Kavratmak için anlamı çok olan sözcükleri, toplu hâlde söyleyip kurtulmak istiyordu:

“Yurtseversen bedel verir, gerekirse ölürsün de. Bak, ben de yolumu kendim çizdim. Ne hâldeyim görüyorsun. Nerede düşeceğim belli değil, hangi koşullarda öleceğim muamma. Bazen mermi saplanır bedenine...” Daldı uzaklara. Gece uyurken vurulan arkadaşlarının inlemelerinde takılı kaldı. Herkesin gözü üstünde onu beklediklerini anlayınca derinden bir nefes aldı.

⁸ Bu ev hep kurulu kalsın, ellerinize sağlık

“Offf off!” dedi. Konuşmak da yoruyordu. Devam etti:

“Uzaktan kör bir kurşun parçalar yüreğini, bazen aklıktan, bazen soğuktan, bazen de ihanetle vurulursun. Her şey olabiliyor amca.” dedi. İçten gülümseyerek:

“Bana da çıkma dağa diyen çok oldu, dinlemedim, bugün de bu durumdayım. Pişman değilim. Siz de yurtseverseniz, tüm bunları göze alacaksınız. Artık siz bilirsiniz, ister inanın ister inanmayın. Ben bu dağların gerillası, özgürlüğünüz için mücadele eden militanım.”

Bağdaş kurdu, silahını dizlerinin üstüne koydu. Bir eli namlunun ucunda diğer eliyle silahını okşuyordu. Etrafındakilerin meraklı bakışları üstünde olsa da neler olduğunu herkesten çok merak eden asıl kendisiydi. Bir yudum aldığı çay dolu bardağı yere indirdi. Masumane bir yüz ifadesiyle diğerlerinin aksine ağlamayarak, güçlü duruşuyla ona moral vermek isteyen anaya baktı.

“Ne oldu ana? Sîdar amca nerede?”

“Amcanı düşman askeri bizden aldı oğul? Şimdi hapiste, o şerefsiz onu tanıyordu.”

O kimdi? “Yoksa ‘o’ dediği kişi benim iyi tanıdığım, ananın da ismini anmak istemediği lanetli kişi miydi?” diye düşündü genç savaşçı.

“Devam et ana, ne oldu, ne biliyorsun, ne gördün? Her şeyi anlat.”

O da bilmek istiyordu. On üç gün boyunca yaşadıklarının uzun bir rüya olmasını istediğinden kendisini avutmuştu. Gerçeği “Ancak benim dışımda biri söylerse inanırım.” diyerek ertelemişti.

Başındaki beyaz tülbendi, kirden neredeyse siyaha bürünmüştü. Kadının yasta olduğu belliydi. Günlerdir taranmamış kır saçlarını eliyle düzeltti. Yüzünü avuçlarının arasına aldı.

“Çocuklarımız şehid düşmüş, biz ise kurdun ağzındaki kuzu gibi ortalıkta sahipsiz kalmıştık. Amcanı kolundan tutup arkalarından sürükleyerek cemseye ⁹ bindirip göturdüler. Oğlum Murat’ı da

⁹ Askeri araç

sordular. Kara haber tez ulaşır, başınızdan geçenler duyuldu, asker dağ taş seni arıyormuş. Kurtulman için günlerce dua ettik, ocağa koyduğumuz yemeği her gün gelirsin diye beklettik, kısmet bu güneymiş.” dedi ana. Xeyrî günlerce gerçek ile hayal arasında kendini avutmanın bir yolunu aramıştı hep. Şimdi ise hakikat ile yüzleşiyordu... Her saniyesi yıllara bedel acıları, birkaç dakikaya sığdırmaya çalışıyordu. Sirtını duvara yasladı. Gözlerini kapatarak sigarasından derin bir yudum çekti. Demek ki gördükleri kâbus değildi. Arkadaşları dokuz saat boyunca yaralı hâlde can çekişmişlerdi...

“Her şey yeni başlıyor.” dedi. Anlık değişimlere hızlıca kendini adapte etmeyi öğrenmişti.

Gözlerini açtığı anda bambaşka bir dünyaya uyanıyormuş gibi etrafındakileri, çattığı kaşlarının altındaki gözleriyle tek tek süzmeye başladı.

“Heval, sen söyle; ne oldu?” Birden, “Sen söyle” diyen Fermê Anayı kucaklamak isteyen bir bakış fırlattı. Ana özlemi ne kadar da ağır bastı. Ayağa kalkabilecek kadar dinç olsa, kadına sımsıkı sarılacaktı. Ana sevgisine o an muhtaçtı. Tıpkı emekleyen çocuk gibi. Bir an, kurşun geçirmeyecek kadar sertleşmiş duyguları çocuklaştı. Masum ve yardıma muhtaç bir hâl aldı. Her şey bir anda nasıl da üst üste gelmişti. Gelmişti ve çelikleşen duygularıyla fark edememişti. Ana, ağlayanlar, sıcak soba, ekmek, yemek, çay, ev, hepsi adeta birleşti, duygularıyla cenge tutuştu. Biriktirdiği acıları, çektiği sancıları, donmuş duyguları kızarmış yağ gibi üzerine dökülerek, ruhunu eritiyordu adeta. Utanmasa, başını ananın dizine bırakıp hıçkıra hıçkıra ağlayacaktı. Ses tonu bir an değişti. Belli etmemek için ağır ağır konuştu, yoksa sesinin düzeni bozulacak, içten içe yaşadıkları anlaşılacaktı.

O korkunç, mermilerin bir anda yağmur gibi üstlerine yağdığı geceyi; ölüm kusan namlunun ucunu kendilerine çevirirken Mereto’nun mide bulandıran iğrenç kahkahasını, Bilal’in inlemelerini, Behzat ve Serhat’a ölümlerine yol açacağını bile bile su verdiğini...

Bedeninden akan kanı, ruhu canından çıkarırken ona gülümseyerek moral vermek isteyen Behzat'ı, yerde uzanmış, kan kaybından son nefeslerini vermiş arkadaşlarıyla tek tek vedalaşmasını, karda aç kaldığı günleri, tanık olarak karın içinde bıraktığı, ayrılırken gözlerinin kan çanağına dönmesini sağlayan eldivenini, bir yerde düşüp ölürse, kaçmadığı anlaşıp cenazesi bulunsun diye işaret olarak çantasından kopartıp kaldığı yerlere bıraktığı kayışları, konuştuğu, arkadaş olduğu taşları, küfrettiği suyu, sohbet ettiği yapraksız ağaçları, sonradan dostu olan karı, arkadaşı suyu, kopartmak zorunda kaldığı ottan özür dilediğini... Arkasında başka tanıklar bırakmak için her şeyi ama her şeyi anlattı. O anlattıkça sorular çoğalıyor, zaman ilerliyor, gözyaşları sel olup akıyordu. Xeyrî ise gerçekliği kendine kabul ettirerek sertleşmeye ve kendini toparlamaya çalışıyordu.

Evîn:

“O şerefsizi neden öldürmediniz?” dedikten sonra hıçkırıklara boğuldu. Kelimeleri boğazında tıkanı, neredeyse boğulacaktı. Fırtınada yalnız kaldığını bilen, kendi gücüyle ayakta durup soğukkanlılıkla karaya ulaşmaya çalışan kaptan gibi; sakın ama keskin sözlerle ardı arkası kesilmeyen sorulara cevap verdi:

“Bilseydik öldürmez miydik Evîn? Ne bilelim, en fazla kaçacağını sanmıştık. Her bir sorunda insan öldürülmez ki! Yaşatmak ve düzeltmek esastır bizde, ama bugüne kadar kanımızı dökenin kanı dökülmüş, hesabı sorulmuştur. Onun da zamanı elbet gelecektir.”

İhanete edilen beddualar almış başını gitmiş, göklere kadar yükselmişti; arş azman duysa sarsılırdı.

“Sizi anlamıyorum, siz nasıl insanlarsınız oğul?” dedi yaşlı ana.

“Bu PKK'dir ana.” Gururla göğsünü kabarttı Xeyrî. “Bunca acıyı ben çektim, siz ağlıyorsunuz, ben ise gülüyorum. Siz kaç yıl sonra unutursunuz. Ama ben ölünceye kadar unutmam arkadaşlarımı.” Evîn başındaki eşarbı çıkardı, her iki eliyle gözyaşlarını sildi, boğazını temizledi:

“Allah aşkına kaç yaşındasın heval?”

Xeyrî az güldü, neden sorduğunu anlamıştı:

“20 yaşıma yeni girdim.” diye cevaplayınca bir çığlık koptu.

Evîn:

“Ax birawoo birawoo, ez bimrim.¹⁰ Senin için öleyim. Ben öleyim hevallll, evimiz başımıza yıkılsın.” dedi. Fermê Anaya döndü, bir şeyler anlatmak istiyordu, hıçkırıkları engel oldu. Derinden nefes aldı. Fermê Ana da nefesini tutmuş onu bekliyordu:

“Hê du salan ji min biçûktir e.”¹¹ dedi. Fermê Ana yüzünü çevirdi, genç savaşıya odaklandı. Evîn, her iki elini havaya kaldırdı:

“Ey Allahım! Bu yaşta bir insana bu kadar şey çektilir mi?” dedi.

Yaşlı ana, ağlayan gözlerini genç savaşıya kilitleyerek:

“Yedi arkadaşın ihanet ile şehîd düştü oğul, yalnız başına nasıl yaşayabilirsin ki? Sen de git evinde otur. Herkes bu kadar yapsa zaten Kürdistan kurulur.”

Konuşurken sertleşen ses tonunu kontrol edemiyordu genç savaşçı. Salladığı işaret parmağını da fark etmemişti:

“Bu PKK’ye katıldın mı, sonuna kadar devam edeceksin ana! Benim evim de dağlardır artık!” Parmaklarını birleştirerek elini göğsüne koydu:

“Bunca şeyden sonra nasıl olur da bana, kaçarak bıraktığımız evime gitmemi söylersiniz?”

“Sana acıdığımızdandır oğul? Ne yapabilirsin? Tek başına nasıl yaşarsın ki?”

Genç savaşçı konuşması bitmeden araya giren anadan sonra devam etti:

“Yurtseversiniz, ben ‘eve gitmek istiyorum’ desem bile sizin kabul etmemeniz gerekirdi. Ben çaresiz de değilim ana. Bunca şeyi

¹⁰ Ah kardeş, kardeş, ben öleyim.

¹¹ Daha iki yaş benden küçüktür.

yaşamama rağmen siz ağlıyorsunuz, ben ise gülüyorum.” Kızmıştı, onlar için mücadele ettiği halktan bunu duymak kadar ölümcül bir söz olamazdı. Hem kızıyor hem de duygusal ve gittikçe sertleşen ses tonuyla konuşuyordu.

“Sana bir şey olmasını istemiyoruz oğul.” dedi yaşlı ana.

“Arkadaşlarım şehîd düştü ama gerilla bitmedi.” Biraz da çocukça söyledi. Küsmüş gibiydi. Yapabilse hemen o anda kalkıp gidecekti. O kızgınlıkla düşündü de dışarısı buz gibiydi. Kelimeler daha soğuktu fakat biraz daha bekleyip anlaması gerekiyordu. Amaç neydi, anlayarak tavır geliştirmeliydi.

Fermê Ana:

“Doğru söylüyorsun, onar onar her yerden gerillaya katılım oluyor.”

Ağızlar sustu. Odada çıt yoktu. Arada esen fırtınanın sesi duyuluyordu. Rüzgârın etkisiyle kandilin camını dolduran hava, kandili söndürüyordu. Gözlerden akan yaşlar durmuyordu. Köpekler karanlığa havlamaya devam ediyordu. Sobanın ateşi gittikçe sönüyor, içerisi soğuyordu ama yürek atışları onları ter içinde bırakıyordu. Başı yastığın üstünde olan amca, hıçkırıklarla ağlıyordu.

Xeyrî'nin elbisesi baştan sona çamurdu. Rengini çoktan yitirmişti. Paçasını toplayarak çorapları üstüne çektiği şalvarı, birçok yerden yırtılmıştı. Sigarasından bir yudum aldı, dumanını, içindeki düşünceleriyle birlikte odanın içine bıraktı. Fermê Anaya baktı:

“Hâlimi görüyorsunuz ana, beş dakikalık yolu yedi saatte zor katettim. İki ya da üç gün burada, hayvan ahırında kalayım, ahırlar sıcaktır, biraz kendime gelene kadar.” dedi.

Fermê Ana duvarda resmettiği bir şeylerle konuşuyordu sanki:

“Yapamayız.” dedi. Yüzünü avuçlarına alıp bir süre sessizce düşüncelere daldı. Tülbendi başından sarktı, düzeltmeseydi saçları dışarıya çıkacaktı. Kendisine kilitlenen Mizgîn'in bakışlarını görünce:

“Her gün askerler gelip evi arıyorlar, olmaz.” dediğinde, pencereden dışarıdaki karanlığa dalmıştı.

Evîn:

“Yüreğimiz seninle heval, fakat seni burada bırakamayız, ne senin ne de bizim için hiç iyi olmaz” Bu söze verecek cevabı yoktu. Lâkin canını yeterince acıtmıştı. “Yeter artık!” diye bir çığlık koptu yüreğinden. “Bu söz bu coğrafyadan defolup gitmeli.” dedi içinden. “Yüreğin benimleyse sen neredesin?” diye haykırmak istiyordu.

“Keşke amcan burada olsaydı oğlum.” dedi ana, dizlerini dövdü; gözleri kan çanağı gibiydi. İlk kez gözlerinden yaşlar boşaldı.

“Wellehî.”¹² dedi. Bin kere kurana el bassa, sözü bu kadar inandırıcı olamazdı. Yüzünü avuçlarına aldı; “Sana yapardı, yer bile yapar, gizlice seni evde tutardı. O hapiste, oğlum ise askere yakalanmasın diye kaçmış. Ben tek başıma ne yaparım ki?”

Genç savaşıya mahzun bakmakla yetinen Mizgîn o ana kadar hep susmuştu. Sesi tiz, ortamın çaresiz kalmış havasını değiştiren bir tondaydı.

“Burada kalacak! Ona, ben bakacağım. Ne olacak sanki kalsa. He...” Anasına döndü, “He...” dedi tekrar. “Söylesene ana?” Öldürsen tek damla kanı akmayacaktı ananın. Öfkeli hâlde sorusunu tekrar yöneltti anasına:

“Ne olacak ana!” dedi. Anası sessiz kalınca, diğerlerini süzerken, “Bura benim evim size ne.” der gibiydi:

“Kalacak, hem de bu evin içinde, bizimle kalacak. Yaralarını tedavi eder, yemeklerini yedirir, onu iyileştirip arkadaşları gelene kadar ben bakarım.” Çatılmış kaşlarıyla yüzünü Evîn’e çevirdi. Sesini az daha yükseltti:

“Kıyamet mi kopacak! Onu saklayacağız.” dedi.

Evîn yaşça Mizgîn’den büyük, amcasının kızı idi:

¹² Vallahi.

“Bizim de canımız seninki gibi yanmıyor mu sanki. Ama olmaz.” dedi Evîn, Mizgîn’i umursamaz bir tavırla.

Kendisine taraf bakan yaşlı anaya, kafasını yastığa koymuş bakıyordu Xeyrî. Yaşlı ana Evîn’in anasıydı. Bir eliyle yaşlarını sildi, ardından her iki eliyle, beyaz tülbindinin ucuyla, yaş dolmuş göz çukurlarını temizledi:

“Sana kurban olurum oğlum, en iyisi dışarıda durmandır. Yüreğimiz yanıyor senin için ama seni içeride bırakamayız.”

“Yapabiliriz, neden yapamayız?” diye çıktı Mizgîn. Ailesini yeni tanımış ve ezberindeki tüm doğrular bir anda silinmiş gibi hırçındı. Duygular uçuşuyor, havada çarpışıyordu. Kıyamet kopuyor, mahşeri kalabalığın ortasında mizan kurulmuş, kararlar veriliyor gibiydi. Evîn biraz da kızgın bir ses tonu ile:

“Dursana sen Mizgîn!” diyerek onu çekiştiriyor gibiydi.

“Olmaz, Mizgîn, yapabilseydik eğer onu burada bırakır, iyileştirir, arkadaşları gelene kadar bakardık ama...” dedi Evîn, sözlerinin Mizgîn üzerindeki etkisini ölçmek ister gibiydi. Fayda etmediğini görünce sözü, konuşmak için hazırlanan anaya bıraktı. Fermê Ana, Mizgîn’e bakıp; “İstemiyor muyuz?” diye çıktı. “Ne yapalım, elimizden ne gelir ki?” Mahcup ve utanmış hâlde kaldı, başı önünde yere kilitlenmişti.

Amcadan ne iyi ne kötü tek bir ses çıkmıyordu. Kimsenin de ona aldıracağı yoktu. Kendi hâlinde, olanlara ağlamakla yetinen bir duruşu vardı.

Mizgîn:

“Kalsın burada.” dedi, ayağa kalkıp duvarda asılı duran kutsal kitaba el bastı:

“Kuran üstüne yemin ederim, ben onu saklayıp görünmez kılar, ona bakarım.” dedi.

Ayakları yanmış, yaralanmış, on üç gündür karda aç ve yalnız dolaşan Xeyrî, onları dinliyor, bir yandan da karanlıkta kendine nereyi mesken tutacağını kafasında planlıyordu. Gözlerinden dökülen

yaşlardan da olsa onlara güvenmemesi için bir nedeni yoktu. Fakat tek başınaydı ve olmaz diye bir şey yoktu. Artık burada kalamazdı. Böyle insanları canı gitse de koruması gereken oydu. Bir de, “Burada şehîd olsam parti eleştirecek beni, Sîdar Amca tutuklandı. Düşman sağ kaldığımı anlarsa bu eve uğradığımı er geç fark edecek ve bu insanlarla anlaşma yapmaya çalışıp; siz onu bize verin biz de Sîdar’ı bırakalım, diyebilirler.” diye düşünüyordu. Bu ihtimali düşünerek:

“Ez ê biçim çolê.”¹³ dedi. Yine en korunaklı yer kendi dağlarıydı. Her iki ayağından ve alnından yaralanmıştı, dizine kadar balon olmuş ayakları, bedenini nereye kadar taşıyabilirdi. Soğuk onu kurutmuş, yemeksizlik takatten düşürmüştü. Yediği kuru bulgur, mide ve bağırsaklarını deşmişti. Dışarıda kalsa, sağ kurtulma şansı kalmamıştı. Artık ısınmalı ve tedavi olmalıydı. Ama yine de çıkacaktı. “Ölsem de dışarıda öleyim.” diye düşünüyordu.

Evîn, onlarca duyguyu iç içe yaşayarak konuşuyor, dudakları titriyor, ağlıyordu. Yaşlar yanaklarından süzülüp göğsüne düştü.

“Sen git heval, elimizden geleni esirgemeyiz, yeter ki evin içerisinde kalma. Dışarıda da evin bir oğlu gibi bakarız sana.”

Xeyrî boşalmış tütün kutusunu cebinden çıkartıp Mizgîn’e uzattı:

“Sana zahmet bunu doldur.” dedi. Mizgîn, onun istediği bir şeyi yerine getirmenin yaratacağı sevinci öncesinden bilerek, hemen ayağa kalkıp:

“Ver heval ver, içine sigara yaprağı da bırakayım.” dedi.

Xeyrî:

“Yağda, şeker ve tuzla ayrı ayrı kızartılmış az un hazırlayabilir misiniz, kendimle götüreyim.” dedi.

“Tam ne istediğini anlayamadım.” dedi ana. Göz kapaklarının üstüne tonlarca ağırlık çökmüş gibiydi.

“Tarif et.” dedi Evîn.

¹³ Ben araziye çıkacağım.

“Heval, sen Bêrîtan filmindeki helvadan mı istiyorsun?” dedi Mizgîn.

“Erê, erê.” dedi Xeyrî. “Ji helawa heval Bêrîtan.”¹⁴ ‘Tatlı ve tuzlu bir şeyler olsa ölmem.’ diye düşünüyordu. Yoksa çok sevdiğinden değildi.

Onlar hazırlık yaparken, genç savaşçı da nerelere gidebileceğini düşünüyordu.

“Gerillanın kullanmayacağı, kimsenin tahmin etmeyeceği yerler olmalı.” diye tasarlıyordu kafasında. Ancak erzak işini ayarlamalıydı. Sürekli eve gelmesi sakıncalı olabilirdi.

“Teyyar’ın evinin üst taraflarındaki uçurumlarda kalacağım ana. Haftada bir, bana erzak getirip evin önündeki çeşmeye bırakın, gelir alırım.”

Fermê Ana:

“Temam kurê min.”¹⁵ dedi.

Mizgîn’den çantasını isteyince getirip önüne koydu. Kışın sığınakta tuttuğu günlüklerini çıkardı. Bir defteri Sason ve Dorşîn’deki pratikte, bir defteri de sığınakta yarılmişti. Kırmızı bir kalemle defterine, olanları kısa kısa yazdı.

“Sekiz Mart sabahına doğru biz uykudayken, Mereto alçağı bizi silahla tarayarak vurdu. Dokuz saat boyunca arkadaşlarım yaralı hâlde kaldı. En son kalan Behzat ve Serhat arkadaşlar benden su istedi. Verdikten kısa bir süre sonra şehîd düştüler. Arkadaşlarım şehîd düştükten sonra kamptan çıktım. On üç gündür karın içindeyim. Bir ömür yalnız kalsam bile düşmana teslim olmam. PKK bitse bile dağlardan inmem. Şayet kaybolsam da cenazemi arayın. Amed eyaletine geçmek istedim ama yollar karla kaplı ve ben fazla yürüyemiyorum. Muş yolu zaten geçit vermiyor. Eğer kaybolursam

¹⁴ Evet evet, Bêrîtan arkadaşın helvasından.

¹⁵ Tamam oğlum.

bilin ki bir yerde şehîd düşmüşüm, beni arayın, cenazemi bulun ve şehîd ilan edin. Mereto alçağı ile Garzan ve Berxwedan arkadaşları komployla şehîd eden Hadi Özbek alçağını öldürmeniz vasiyetimdir.

*Devrimci Selam ve Saygılar.
Xeyrî”*

Defterine vasiyetnamesini yazdıktan sonra kapattı. Kalemî çantasına, defteri de anaya uzattı:

“Bu defterim yanınızda kalsın ana. Sağ kalırsam, arkadaşlarım geldiğinde gelir alırım. Şehîd düşersem şayet, gelecek arkadaşlara verirsın. İyi dinleyin beni.” Sözü anadan öte evde oturan herkese idi.

“Size kendim hakkında her şeyi anlattım. Zaman gelecek arkadaşlarım buralara gelecekler. Belli olmaz, şehîd düşersem size anlattıklarımı detaylarıyla arkadaşlarıma anlatın, tüm ayrıntılarıyla birlikte. Düşersem şayet bir yerlerde...” Durdu, kendine acır gibi bir hâli vardı. Başını kaldırıncı gülümsemeye çalışarak:

“Düşersem şayet, arkadaşlarıma; ‘Xeyrî demiş ki, ben gerillayı çok seviyorum.’ deyin.” dedi.

Bir gerillanın son vasiyetini dinleyenleri kim tutabilirdi ki.

“Düşmanın işi belli olmaz ana, gerilla elbisesi giyer gece gelip beni sorabilirler. Nimet dışında gelen kim olursa olsun, benden haberinizi yokmuş gibi davranacak ve tek bir söz söylemeyeceksiniz.”

Fermê Ana:

“Temam kurê min.”¹⁶ dedi.

Şimdilik kalkmaya niyeti yoktu ama dışarıdaki köpeklerin havlaması hayra alamet değildi.

“Köpekler niye bu denli havlıyorlar?” sorusu evin içindekilereydi. İşte o soru, olan korkunun havasını çoğalttı. Xeyrî sorduğuna bin

¹⁶ Tamam oğlum

pişman oldu. Verilen cevapla kendisi de korkmaya başladı ama fark ettirmemeye özen gösterdi nede olsa gerilla korkusuz biliniirdi. Oysaki cesaret korkuya yenilmemektir.

Evîn:

“Bilemiyorum heval” deyip hemen ayağa kalktı, perdeyi az araladı, dışarıda birilerini bulmaya çalışıyordu. Bir süre karanlığa daldı:

“Belki de korucular evin etrafını sarmışlar.” deyip pencerenin önüne çöktü. Üstü toprak olan tavanın odunları çatırdadı. Xeyrî telaşlandı. İçeriye girdiğine bin pişman olmuştu. Teslim olacağı yoktu. Çatışırsa da içerdekilerin hepsi öldürdü:

“Dışarıya atlayacak başka bir pencere yok mu?” dese de hâlâ yerinde oturuyordu.

Mizgîn:

“Heval asker gelse seni arka pencereden dışarı çıkartırız.” dedi. Genç savaşçı onun soğukkanlılığına hayran kaldı. Kendini toparladı:

“Bir şey olsaydı şimdiye kadar olmuştu.” dedi. Kendisi sakinmiş gibi Evîn’i sakinleştirmeye çalışıyordu. Ama hızlıca evden çıkmak için de can atıyordu. İsteddiği eşyaların ivedilikle hazırlanmasını adeta emretti. Ayağa kalkabilecek durumda değildi. Ancak bir ordu komutanı gibi emir veriyordu.

Onu evde saklamaları için bir sürü yöntem söylese de aile kabul etmemişti. Fazla ısrarın da bir anlamı yoktu, zaten saat de ilerlemiş, on bir olmuştu. Kafasında planladığı yeri görmese de hayalini kurduğu, gözlerinin önüne getirdiği yer, yarım saat uzaktı. Anaya tarif ettiği yerin tam aksine bir tarafa gidecekti.

“Êdî ez ê biçim, tişteki hûn bibêjin heye?”¹⁷

Hep bir ağızdan:

¹⁷ Artık çıkıp gideceğim, var mı bir diyeceğiniz?

“Min ji hewara xweda û resûlê wî ku riya te vekirî be. Qeza û bela neyên serê te. İnşelleh tu yê bigihejî hevalên xwe.”¹⁸

Genç savaşçı ile birlikte herkes ayağa kalktı. Mizgîn ondan erken davranıp çantasını aldı. Xeyrî istemese de kapıya kadar geleceğini söyledi.

Herkesin elini sıkıp odadan salona girince:

“Sizin gibi yurtseverler için biz ne yapsak da azdır.” dedi.

Yaşlı ana:

“Kurê min xwedê li pişta te be.”¹⁹ dedi. Bir gün gerillalar ağır erzak ile bir evden çıkarken bir ana öyle demiş, gerilla da; ‘ana yükümüz zaten çok ağır, o da sırtımıza binerse adım atamayız’ demiş. Bunu hatırlayan Xeyrî’nin gülüşü sessiz odayı çınlattı.

Evîn:

“Ne oldu heval?”

Xeyrî meseleyi anlatınca kâh ağladı kâh güldü Evîn. Mizgîn kapıda onu bekliyordu. Fermê Ananın elini sıkıp gözlerinin içine bakarak:

“Keşke öz anam olsaydın.” dedi.

Fermê Ana:

“Sen benim öz oğlumsun.” dedi. Xeyrî sarılmak istedi ama önce anadan beklediğinden gözlerinin içine bakarak hissettirmekle yetindi. Salonun dışarıya çıkan kapısını açtıklarında fırtınaya dönüşen rüzgâr, yüzüne tokat gibi çarptı. Havada uçuşanlar birbirine çarpıyor, dört bir köşeden sesleri birbirine katıyordu rüzgâr. İnsanın o sesle ödü kopuyordu. Daha kapı açılmadan soğukluğu fark etti. Hiçbir şey yokmuş ve olmamış gibi tekrar odaya dönmek, sıcak sobanın kenarına sinip battaniye altına girip yatmayı ne çok istiyordu. Ama düşmanları vardı. Düşmanın ne olduğunu iliklerine kadar hissetti. Bu acımasız durumdan sonra rahat bir gece bile geçiremeyecekti. Kendi

¹⁸ Allah ve resulü yolunu açık kılsın, başına geleceklerden korusunlar. İnşallah arkadaşlarına kavuşsun.

¹⁹ Allah sırtında olsun.

kendine, “Bu düşmanı Kürdistan’dan defetmeyene kadar bize rahat yaşam yok.” deyip, kapının tahtadan çerçevesine tutunarak adımını dışarıya attı. Karanlığa mı dalmıştı, bir şeyleri mi gözetliyordu belli değildi. Askerin kokusunu almış kadar sessizdi. Yaşlı kadın, Fermê Ana, Mizgîn ve Evîn de öylece durmuş ona bakıyorlardı. Lâkin odaklanması kendini yekvücut tutmaya çalışmasındandı. Rüzgârın şiddetiyle sallandı, ayakları titrer gibi oldu. Başı da dönünce bedenine söz geçiremedi. Eli kapının tahta çerçevesinden düştü, önce ayakları titredi, sonra yere yığıldı. Hemen toparlanmaya çalışsa da kalkamıyordu. Kendini ölecekmiş gibi hissetti. Balon gibi şişmiş ayakları, bedenini tutamıyordu. Nefesi kesildi. Yüreğinin ortasında sıkışıp, boğazını tıkayan düğümü öksürerek açmak için kendini zorladı. Kabuk bağlamış alnındaki yaradan kan aktı. Kanın kokusuyla daha bir sersemleşti. Mizgîn’in gözü çakmak çakmak yanıyordu. Eğildi, Xeyrî’nin kolundan tuttu. Kanı da görünce bir çığlık attı:

“Ne oldu heval?.. Ne oldu sana!”

Xeyrî, bir süre konuşamadı, öylece bekledi. Öksürüyordu, gözleri kararmış, bir yeri göremiyordu. Mizgîn’in çığlığı karanlıkta yankı yaptı. Anasını hedef gösterip bağırdı:

“Allah belanızı versin, öldüğünü de mi görmüyorsunuz ana!.. Hâlâ mı çıksın diye diretiyorsunuz?” Dizini dövdü. Kimseden çıt çıkmıyor, herkes hüngür hüngür ağlıyordu. Annesine döndü Mizgîn:

“Ölür.” dedi, “Ölür, vallahi de, billahi de ölür”

“Dışarı çıkarsa ölür.” Bu kez de Evîn’e baktı, her iki elini, ‘Allah senin de belanı versin’ der gibi ona sallıyordu:

“Ne biçim insansınız siz!” Evîn’e salladığı elini Xeyrî’ye uzattı:

“Bunlar bizim için bu dağlarda savaşıyor. Onlardan daha mı iyiyiz! Birlikte ölemiyorsak lanet gelsin canımıza!” Xeyrî hâlâ yerde, kendine gelmeye çalışıyor, onları da dinliyordu.

Fermê Ana:

“Getirin.” dedi. Bir Mizgîn’e bir Evîn’e bir amcaya elini vurdu. ‘Hayde, içeri taşıyın’ der gibi:

“Alın.” dedi:

“Ne oluyorsa olsun, o da bizimle kalsın.” diyen Mizgîn, Xeyrî’nin kolundan tuttu, Evîn de diğerinden tutup kaldırmaya çalışarak:

“Kalk.” dedi.

Fermê Ana:

“Gitmene izin vermeyeceğiz.” dedi. Amca da başlarına dikilmişti. Ana tülbindinin ucundan biraz kesti, genç savaştının alnındaki yarasını bağlayacaktı.

Xeyrî:

“Dur ana, gerek yok, kefiyem tamamdır. Yaram ağır değildir.” dedi.

Genç savaşçı Mizgîn’e biraz beklemesini söyledi. Toparlanamamış, her tarafı sızlıyordu. Az zaman sonra onların yardımıyla ayağa kalktı. Şûtikin²⁰ bir tarafıyla silahını temizledi. Kefiyesini başına iyice sardı. Her iki dizini okşadı.

“Ez li vir nasekinim, ez ê biçim çolê.”²¹ İçerde kalsa belki şimdilik kurtulurdu. Ama basit bir ölüm ile gidebilirdi sonra. Veya sağ yakalanma riski vardı. O kısacık anda o kadar çok şey düşünüp sonucuna göre hesapladı ki... “Ne olursa olsun dışarıda, dağda kalacağım.” diye karar kıldı. “Ölsem de savaşabilecek bir yerde ölmeliyim.” diyordu. Dağlar yine yaşam kokuyordu. Tüm ısrarlara rağmen içeri girmedi, en çok direten de Mizgîn’di. Kulağı seste, eli kalaşnikofun elciğinde, yönünü evin alt kısmı olan küçük vadiye verdi. Ardında Mizgîn, onun ardında da Fermê Ana, ilerlemeye başladı. Eskiden araba yolundan giderlerdi ama bu akşam köpekler çok havlamıştı. Her ne kadar dik, sert olan yamaca vurması zor olsa da araba yoluna tercih etti. Taşlar ayaklarının altından kayıyor, bedenini

²⁰ Şûtik: Bele dolanılan kuşak.

²¹ Burada kalmayacağım araziye gideceğim.

tutmakta zorlanan ayağıyla yere, yüz üstü çakılıyordu. Asker pusu atmış olsa yolda atardı. Kendini evin altına bıraktı. Ne yöne gideceği belirsizdi. Üst taraflara gitse neden kapının önündeki araba yolundan ilerleyip dağ patikalarına düşmesindi. Aynı yol aşağılara doğru da onu evden uzaklaştırırdı. İkisini göndermek için ısrar etti. Hangi tarafa adım atsa gittiği yönü deşifre etmiş olacaktı.

“Ver çantamı giderim artık.”

“Biraz daha heval, biraz daha geleyim.” dedi Mizgîn.

Gizlediği öfkesini yansıtmamak için özen gösterdi. Attığı her adımda enerjisini harcıyordu ve bir daha bulunmaz bir nimetti bu. Uzaklaşabilmek için de gerekliydi. Onları bir türlü gönderemeyince yanlış tarafa gidip kafa karıştırması aleyhineydi. Evlerinin tam karşısına düşen yokuşu tırmandı. Sanki suyun öte tarafına geçecekti. Dönüp arkasına baktı, biraz daha ilerlerse geri dönüp istediği yere gitmesi zor olurdu. Silahını omzundan indirdi, kundağı yere bıraktı. Ciddi bir tavırla:

“Net söylüyorum, döneceksiniz artık. Bundan sonrası tehlikelidir, size bir şey olmamalı.”

Mizgîn:

“Dur heval, sana bir ağaç dalı bulayım baston niyetine.”

“Olur.” dedi Xeyrî

O karanlıkta yerleri aradı taradı. Xeyrî ile ana onu beklerken ayağının kaymasıyla dengesini yitirdi. Baston elinden düşüp yuvarlandı.

“Tamam bırak, boş ver giderim.” dedi Xeyrî .

“Hemen bulup getiririm.” dedi Mizgîn.

Ağacı bulmayınca elindeki fenerle orayı aydınlattı. Sert bir tonda:

“Söndür hemen onu!” diyen Xeyrî’ye taraf çevirdi feneri. Olan olmuştu. Kısacık bir anda gece gün gibi aydınlanıp görünür olmuşlardı. Yamuk olsa da sağlam, palamut ağacından, ince, uzun bir dal alıp geldi. Xeyrî bastonu aldı. Haddinden fazla korktu.

“Hemen! Çabuk gidin buradan.” deyip, Mizgîn’in eline verdiği bastona tutunup onları uğurladı yönünü değiştirerek karanlığa daldı.

Yönü kuzey ve güneye açılmış cihazın anteni muhabere için hazırды. Cihazın²² mandalina basan Rizgar, Kemal’e çağrı yaptı. Kemal; Muş, Dorşîn ve Sason’un cephe komutanı olan Nimet Amed’in koduydu.

Rizgar’ın beklemediği bir serilikte Nimet:

“Guhdar im.”²³ dedi. Rizgar ile birlikte kampta kalan tüm gerillalar birbirine baktı. Sanki Nimet de onu bekliyormuş ve çağıracağını hissetmiş gibi elindeki cihazın mandalıyla hemen cevap vermişti.

“Siz de duydunuz mu haberi?” dedi Rizgar.

“Dinledik.” dedi Nimet. Ama onların Dorşîn gücü olduğunu bilmiyordu hâlâ.

Rizgar söyleyince Nimet bir duraksama yaşadı, kısaca:

“Tamam.” dedi.

Rizgar söylemeden Nimet ne yapmaları gerektiğini hemen anladı. Ve bunun için hazırlık çalışmaları doğalında gelişti. Eski ve tecrübeliydi. Gerillalar az kelimeyle çok anlayan bir topluluk olmuşlardı.

Rizgar, bir kaç kelimeyle durumu anlattı. Tüm konuşmalar şifreli, anlaşılır hiçbir sözcük kullanılmadı.

Nimet bir şeyler söyler gibi oldu. Rizgar “dinliyorum” dese de Nimet önce sustu, söylesin mi söylemesin mi ikircikliydi, ardından:

“Tamam.” dedi, başka bir şey söylemedi.

Dorşîn’deki ihanet olayından sonra, Mereto öncülüğünde Garzan eyaletinin tüm bölgelerinde, eski gerillaların söylediklerine göre 1999

²² Telsiz.

²³ Dinlemedeyim.

yılından sonra ilk kez kışın ortasında kapsamlı operasyonlar olmuştu. Nimet'in Muş'un güneyinde kaldığı kampın çevresinde de askerlerin arama taraması on günden fazla sürmüştü. Tedbir için sisli bir gecede kampı bırakıp Dorşîn'e gitmek için gecenin karanlığında yola çıkmışlardı. Goma Dayika'daki sığınağa gidip, gerekirse Dorşîn gücüyle bağlantı kurarak kış kamplarına gidilecekti. Yürüyüşlerinin bir gece ve bir gün sonrasında Berbiheyv karını yaramayan birlik, donma tehlikesi karşısında, bıraktıkları kampa dönmek için geri dönmüş, kampın on metre aşağısında Dijwar oturmuş, yürüyememiş; arkadaşları onu sırtına alıp mangaya taşımış, bedenini ovup ısıtılmış battaniye ile örtmüşlerdi. Saatler sonra bile ses vermemişti. Yarım saat önce onlarla kampın önüne kadar gelen Dijwar'ın hayatını kaybettiğine bir türlü inanamadıkları için ölmüş hâli ile tam iki gün etrafında oturmuş, “Kalk heval Dijwar, şaka mı yapıyorsun? Bak iki gündür seni bekliyoruz.” demişlerdi. İki gün sonunda biçare, onu kampın hemen kenarında kazdıkları mezarın içine gömmüşlerdi. Baharın gelişyle, gerçekleşecek toplantıda anlatacaktı bu olayı. Şimdi tekmil verse de yapacak başka bir şey yoktu, arkadaşları daha fazla etkilenirdi.

“Silav û rêz, silavan li hemû hevalan bike.”²⁴ denilip cihazlar kapatıldı.

Herkes meraktaydı. Kışın ortasında kar erimeden olağanüstü durumlar dışında bağlantı kurulmazdı. Şifreyle verilmiş bilgileri ise salt Nimet biliyordu. O söylemeden sormak iyi değildi. Komutan gerekmediğinde tüm bilgileri aktarmazdı, bu askeri bir kural ve disiplin gereği idi. Gerekmeyen bilgiyi bilmek ağırlıktı zaten. Ancak saklayacak bir şey yoktu, aksine söyleyecek ve görüşleri alınarak hazırlıklara başlanılacaktı.

²⁴ Selamlar saygılar, tüm arkadaşlara selam söyle.

Hissetmek; Ölümden Yaşamı Yaratan Anlamanın Zirvesidir

Genç savaşçı soğuktan tir tir titriyordu. Kendini toplamış, bir avuç kadar olmuştu. Bir taşın dibine çökerek kefiyesini başına sarmış, o tükürük tutmaz yağmurluğunu burun ucuna kadar çekmiş, sabahı bekliyordu. Zaman geçsin diye de bir görünüp kaybolan yıldızları saymaya çalışıyordu:

“Bir gün rahatça ısınabileceğim arkadaşlarıma ulaşır mıyım acaba...”

“Az daha diren.” dedi beriki.

“Bana akıl verme, yaptığım ne ki, sen nöbetini sağlam tut.” dedi kendisi.

“Bak çıktık kardan, güneşe de ulaşırız sonra.”

“Ha öyle, bir kez de güzel bir şey söyle.” dedi. İç diyalogu dışarıya taşıdı, kendi hâline güldü. Birden boşaldı. Her şeyi kafasından sildi attı. Şimdi beyninin içinde resmettiği güneş vardı.

Kalacağı yeri uzaktan gözetleyerek öyle inmeliydi. Belki de kafasında tasarladığı gibi değildi. Vadinin az üstünde bu yüzden bekliyordu. Son kez baktığı saatinin göstergesi üç buçuğa işaret ediyordu. Geçmeyen saati kolundan çıkarıp atmak geçti içinden. Ama yoldaşı Bilal’in cansız bedeniyle vedalaşırken hediyesi olarak kolundan çıkartmıştı. Dünya ile bağlantısı bir tek o saatti. Başka da hiçbir şeyi, aynı dünyada yaşadığı insanlar gibi değildi şimdi.

Hava az aydınlanmıştı ama yakın olan küçük vadinin içinde kalıp kalmayacağına karar verebilecek kadar etrafı görebiliyordu. Zaten başka şansı da yoktu. En azından mesafe metrelerle bile ölçülse, kamufleli birkaç çalı çırpının içinde gizlenmek yetiyordu. Tam bir insan boyuna yetişmeyecek bir eğimle hareketlendi. Uzaktan bir bakışla hayvan sanılabilecek kadar küçülmüştü. Evi; yırtılmış, çürümek üzere olan sırtındaki çantasıydı. Yürürken o küçük gözleri yine büyüdü. Vücuduna yayılmış olan titremeyi düşünmeyerek vadiye indi.

Vadi suyu soğuktu. Kar, karşıki yamaçtan eriyip dereye karışıyordu. Yamaçtaki taşların başı dışarıdaydı, üstlerindeki karın suyu, vadidekiyle birleşip akıyordu. Vadi, Teyyarların evinin aşağısındaydı. Böğürtlenlerin dikenli dalları arasına girmişti. Gün doğumundan hemen önce gelip saklanmıştı orada. Su azdı, diz boyu kadar ancak vardı. Suyun kenarında, ömrü 100-150 yıllık kavak ağaçları ile; kabuğu ve yapraklarıyla birçok derde deva, dalları ve budakları çok olan, ferahlatıcı gölgesi, asma yapraklarına benzeyen yaprakları, çiçeği beyazımtırak, meyvesi haşın, tüylü ve yeşil çınar ağacı da vardı. Tomurcukları çatlamak üzere som mavi, kamışlar hâlâ yemyeşildi.

Keyrî dumansız mini bir ateş yaktı. Küçük çaydanlığını ateşin üstüne indirdi. Fokur fokur kaynayan suyu, salça kutusuna boşalttı. İçine bir avuç bulgur koydu. Kenarından önceden açtığı delikten silahının şişini geçirdi, ateşin üstünde tuttu. Bulgur kısa sürede pişti. İçi ınsın diye sıcak, çok sıcak yiyecekti. Ama öncesinde, çantasına konulan dört limonun ikisini yağsız bulgurun üstüne sıktı. Ekmeksiz yemeğini yerken bir limonu da avantadan yedi. Zaten dört tane olan limonun üç tanesini tüketmiş oldu. Midesinde yanma baş gösterdi. Zehir yemiş gibi kıvranıyor, üst üste kusması yetmiyormuş gibi acı bir sıvı hâlinde ağzından su boşalıyordu. Ona yapılan mirtoxeden²⁵tatlı ve tuzlu birer

²⁵ Mirtoxe: Tuz ve ya şeker karıştırılıp yağda kızartılarak pişirilen, gerillada meşhur olan bir helva çeşididir. Pratik ve masrafsız olduğundan bolca yapılır. Ayrıca pişirildikten sonra da uzun süre bozulmadan saklanılabilir.

parça kopardı. Bir süre sonra onu da kusarak dışarıya attı. Acısı katlanılacak gibi değildi. Yemeksizlik bir dertti, yediği yemeği sindirmeyen midenin verdiği sancı bambaşkaydı. Bağırsakları ateşteymiş gibi yanmakla kalmıyor, midesinden gelen acı suyla, üstüne tuz dökülmüş yara kadar sızlatıyordu. Boğazından bir şey aşağıya inmeliydi yoksa yaşamayacaktı. Yediklerini kusunca suyun kaynamasını bekledi.

“Umarım suyu da kusmam.” dedi. Az zaman sonra kaynayan suyu da indirdi. Çantasından çıkardığı siyah poşetin içerisinde i içeydi şeker ve çay. şekerleri ayıkladı. Çayını demledi. ıkarttığı  şekeri taşın üstüne bıraktı. Poşeti eskisi gibi dğmleyerek çantasına koydu. Orayı nokta olarak kullansa eşyalarını ağaç ve taşlardan yapacağı ufak bir tezgahın üstüne koyardı. Ama şimdi hareket hâlindeydi. Malzemesi ne denli toplu olursa o denli seri ve yerinde bir işaret bırakmayacak şekilde ortalıktan çabuk kaybolurdu.

şimdi bir yer bulmalıydı, vücudu dayanıksızdı. Her zamanki gibi kar ve yağmurun altında kalacak durumda değildi. Artık salt kemikten ibaretti. Isınacak ve yağmurdan korunacak bir yer bulmazsa, ömrü sayılı günlere kalırdı.

Bütün hücreleriyle odaklanmış bir insanın, tüm varlığıyla bir şey istemesi ve ona inanması doğanın gözünden kaçmaz, enerjinin ona akması kuantumun da kabul ettiği bilimsel bir buluştu. İnsan, enerji olan doğanın bir parçası, enerjinin diğer yarısıydı. Enerji de ebed ve ezeldi. Xeyr bunun böyle olduğunu bilemiyordu ama yaşayarak öğrenmişti. Hemen arkasına düşen vadinin karşı yamacında olan kar parçasına önce öfke, ardından yumuşayıp güler yüzle bir selam verdi.

“Merhaba.” dedi. Adım adım gözlerini indirip suya daldı. Hlin’e geçmesine izin vermese de en yakın arkadaşı olan suya sevgiyle odaklandı. Yüreğini bir tohum gibi yere bıraktı. Gözleriyle ınar ağacının dallarını okşadı. “Bana bir yer bulun” diyordu. Milyon kere suyla yıkanan toprak oldu. Tüm benliğiyle doğanın gönlüne aktı.

Varlığını onda anlamlı kılan evren ile ruhsal bütünlüğü yakaladı. Beyninde eriyen karın suyu, dereleri taşırmadan ortalıktan kayboldu.

Yerin çekim yasasının olduğu gibi evrenin de var olan çekim yasaları hareketlendi. İsteddiği onu kendine çekti. Önce ne istediğini düşündü, ardından duyguları, var olanı ona kavratı. O da beyninde istediklerini resmetti ve her şeyi ile onu istedi. Toprağın yüreğine akarcasına adım atıp ilerledi. Analitik aklı tutulmuş hâlde, bütünleştii doğanın gizemine kendini kaptırmış, toprağın yaydığı, burunla alınamayacak kokunun izini arar gibiydi. Vadinin az üstünde altı boş, uzaktan görünmeyen büyük bir taşın altında bir yer buldu. İpleri çoktan çürümüş, yandan yırtılmış, bağcıkların geçirildiği deliklerin etrafındaki demirleri pas tutmuş bir mekap ayakkabı gördü ve kendine geldi. Doğanın yol göstericiliğinde bir barınak buldu. Üstelik eski arkadaşlarının kaldığı bir noktaydı. Önündeki ağaclar hızar ile kesilmişti. Bu hâliyle sığınak demek için bin şahit gerekliydi ama tek kişilik bir gerilla birimi için müthiş bir kaya altıydı. Üstelik önü kapalıydı... HPG Ana Karargâh Komutanı Bahoz Erdal eğitimlerde, “Nereye giderseniz gidin, yeriniz çatışma, gizlilik ve manevraya uygun olsun.” demişti. O da gittiği her yerde buna dikkat ediyordu. Şimdi bu sözün harfi harfine gerekliliğini yaşayarak anlıyordu. Burada arkadaşlarını bekleyebilirdi. Erzakı bittiğinde, yukarıdaki Teyyar’ın evinden alıp kar eriyene kadar kalabilirdi. Daha önce koşullardan kaynaklı yaralarına ve ağrıyan bedenine bakamamıştı. O gün bakacaktı ama bayramdı. Newroz Bayramı’nda morali bozulmasın diye erteledi.

Kara bulutlar çöktü, nereye gitse peşinden ona ulaşıyordu, sanki onu takip etmek için görevlendirilmişti. Şimşek çaktı, yer gök yağın yağmurdan görünmez oldu. Her yerden su akıyordu, toprak suyla yoğrulmuş hamur gibiydi. Xeyrî bu kez kızmadı. Aksine, artık ıslanmadığından güvenliğini sağlayan oluyordu yağmur. “Açık hareket etmez, duman çıkartmazsam yerim deşifre olmayacak bir yer.” dedi.

Yalnızlık Özlem ile Peydâ Olan Nur’dan Ölüyor

Vadiye doğru indi. Neredeyse yerde sürünerek kuru ağaç dallarını topluyordu. Acayip tuhaf bir hâli vardı. Dünyanın en mutlu, neşeli insanı sanki o an oydu. Kuru dalları toplarken sanki hâlâya durmuş da oynuyordu. Bildiği birkaç parçanın en hareketli nakaratları ağzından düşmüyordu. Eski gerilla halaylarında söylenen, “De lêlê de lê lê delêlê / elê siltanê mast firoşê perekanê mast firoşê pere kanê.” parçasını kaldığı kayanın altına girene kadar söyledi. Büyük bir ateşe yetecek kadar da odun toplamıştı. Binlerce gerilla arkadaşı etrafında birikmiş, baharın müjdeleyicisi olan Newroz’un ateşini yakarken, Kawayê Hesinkar kadar heyecanlıydı. Odunlar içten su çekmemişti ama kabukları ıslaktı. Çakmağı bir çaktı, iki çaktı odunların yanacağı yoktu. Çantasından bir parça koparttı, ağaçların üstüne damlattı. Eriyen çantanın ateşi bir süre sonra söndü, ağaçlar hâlâ tutuşmamıştı. Daha çok naylona ihtiyaç vardı. Naylonun ateşi önce ağaçları kurutmalıydı ki, ıslanmış ağaçlar tutuşsun. Çantasından çıkarttığı kar yağmurluğundan bir parça kopartıp ateşle tutuşturarak ağaçların üstüne damlattı. Nasıl olsa buralara baharın kokusu sinmiş, kar elbisesine ihtiyaç yoktu. Ateş iyice tutuştuktan sonra yerinde zıpladı. Küçücük bir çocuğun sevinciyle kendine alkış çaldı. Geçen yılın bayramında Zap’ta, yoldaşlarıyla yaktığı büyük Newroz ateşinin etrafında toplanan arkadaşlarının arasına girdi. Önce tek tek sarılıp

kucakladı, ardından onları da tek başına yaktığı ateşin etrafına topladı. Yalazlarda gerilla arkadaşlarını izliyordu.

Yağmur ağılıyordu tanık olduklarına, alevler soğuktan tir tir titriyordu. Güneş kızıla boyandı. Toprak çatladı susuzluktan, gök inliyordu şimdi. Şairin var olana itirazı olan mısraları diz çöküyordu. Şiiri okuyan sanatçı kendi mısralarında sonsuzluğu boyluyordu. Dünya, o kaya altı dergâhta etrafında dönüyor, bilcümle canlılar semaha durmuş kendilerinden geçiyorlardı. Olanlar iç dünyasının ayrıntı sesleriydi.

Kendini anlamlandırmak için evrenin yarattığı sırlarla dolu insanın acıdan fazla aşkı vardı. İnsan aşksız peydâ olmazdı. Xeyrî aşık olduğu gerilla özlemiyle münakaşa hâlinde zikrediyordu. Zikri heval özleminden başka bir şey değildi. İçinde ise insanlığın tüm sırları açtı; okuyabilene kaya gibi çarpıyordu. Yalnızlık, özlem ile peydâ olan nur'dan ölüyor, karanlıkla iç içe titriyor, sarsılıyordu. Yokluk sonsuza kadar sönüyordu. Evrenin sırrı çözülüyordu artık. Cayır cayır yanıyor, eriyen benliğini ateşte pişirerek küllerinden doğuruyordu. Kalbi davulun tokmağı gibi göğsünü dövdü. Genç savaşçı yarı baygın inliyordu. Sanki dünya sallanıyor, ölümler diriliyordu. Gözünden fışkıran ışıgın gümüşü rengi ve kristal yansımaları arasında, ateşin etrafında kol kola halay çektiği gerilla arkadaşları vardı. Gerilla onun için aşktı. En sonunda gözlerini açıp sesini yükselterek slogan attı:

“Newroza te pîroz be Serok Apo, Newroza we pîroz be kurdno, newroza we pîroz be hevalno, newroza te pîroz be heval Xeyrî!”²⁶ Beyninde göz açıp kapayıncaya kadar gidip geldiği kilometrelerce öteye günlerce yürüyerek sınırları aşmış kadar yorgun düştü. Ateş ile ısınmış ocağın bir taşını dizlerinin arasına ısınsın diye bırakıp yatmak

²⁶ Newroz bayramın kutlu olsun Başkan Apo, Newroz'unuz kutlu olsun ey Kürtler, Newroz'unuz kutlu olsun gerilla arkadaşlarım. Senin de Newroz'un kutlu olsun Xeyrî arkadaş

için uzandı. Üç dört saate kadar taşın ısısı vücuduna yayılarak onu mest etti. Ardından zemheri soğuk bedenine yayıldı.

Ağrılarından defalarca inleyerek gözlerini açtığında karanlıkta resmettiklerinde takılı kaldı. Tek bildiği, geç saatlere kadar yağmurun hâlâ yağdığı ve sabaha soğuktan titreyerek vardıydı.

Sabrı tükeniyordu git gide. Dürbün ile Hesendîn ve Toros karının kalınlığına bakarak bir tahmin yürütüp:

“Arkadaşlarım ne zaman gelecekler?” der demez küfretti:

“Hepiniz birbirinizden daha da şerefsizsiniz. Alçaklar, kar olsan bile biraz moral versen ne olacak sanki.” O ana kadar bildiği küfürlerin hepsini sıraladı. Aralarında devrimci üsluba uygun olan da vardı, olmayan da. Bir an durup:

“Sen militansın Xeyrî, üslubuna dikkat etmelisin!” diyerek kendini uyardı.

“Bu sözleri nasıl sarf edebildim?” Bir telafisi olmalıydı. Ya da değerlendirmesi. Güneşin ışınları, altında olduğu taşın karanlığını aydınlatmıştı. Doğa çiçek, tomurcuk kokuyordu. Uzaktan karı yalayan rüzgârın soğuğu vardı. İçeriye girip raxtını takmak için ayağa kalkmasıyla, yere çakılması bir oldu. Yerde uzanmış bir ölü gibiydi. Bayılmış mıydı yoksa ölüyor muydu. Aradan bir süre geçince gözlerini açtı. Yüzü çamurlu toprak üstünde, yere yığılmış bedenine bakakaldı. Hiçbir şey hissetmiyordu.

“Kimim ben?” deyip fal taşı gibi açılmış gözleriyle şalvarını, yelek niyetine giydiği gabardin gömleğini inceledi.

“Bu elbise nedir?” Etrafına baktı:

“Burası neresi?” Uzaydan yeryüzüne inmiş de bu gezegeni yeni bulmuş gibi her şeye hayretle bakıyordu. Aradan epey zaman geçti.

Elbisesini yoklayıp kendini tanımaya çalıştı. Hatırlayarak gidebildiği en uzun geçmişi, yeni savaşçılar kampında son buldu. Ona gerilla elbisesi giydirip şalvarının üstüne şûtki saran Takım Komutanı Necmi'nin, "Bu elbiselere layık ol." demesini hatırlayıp gerilla olduğunu anladı.

"İyi de benim burada işim ne, arkadaşlarım nerede? Niye yalnızım?" dedi. Kalkıp arkadaşlarını aramaya çıkacakken ayağa kalkamadığını o an fark etti. Dizlerini okşayacaktı ki yaşadıkları gözünde canlandı. Bir anda kayada beliren geçmişini, gözleri bir noktada sabitlenmiş hâlde izledi. Hafızası eski hâline gelip olanları hatırlayınca:

"Yattım mı yoksa kendimden mi geçmişim?" diye düşündü. Uzun bir süre düşündükten sonra düştüğünü anladı. Kendini tanımak istercesine aynaya baktı. Çamur altında görünen derisi süt beyazdı. Öfkeden çatlayacak bir hâl aldı. Bedeninde ne kadar kan varsa yüzünde toplandı, kıpkırmızı kesildi. Boğazı sıkıştırılmış ve nefessiz bırakılmış gibi göğsü kalktı, karnı şişti. Kendini yavaş yavaş sakinleştirdi. Yüzünü temizledi. "Hadê hadê yine yakışıklısın." deyip gülümsedi. Aynayı bırakınca bu kez de göbekten aşağısıyla ilgilenmeye ve uzuvları harekete geçirmek için yöntem aramaya başladı. Oturmuş ama kalkamıyordu. Ayağa kalkıp içeriye, kayanın altına girebilmek için dizlerini okşayarak iyileştirmeye çalışıyordu. Tüm bedeni birbirinden kopmuş gibi acıyla kıvranıyordu. "Size de, ona da, hepinize de inat ölmeyeceğim." dedi. Öfkeli hâli tüm bedeninin birleşmesine vesile oldu. Bir hatanın ölümle cezalandırılacağını bilecek kadar disipline olmuş ordusuna, verdiği emri ilk önce kendisi yerine getirmeye çalışan bir general gibi, tek bir komut ile ayağa kalktı. Silahının yardımıyla birkaç adım atarak içeriye girdi. Oturdu. Raxtını beline bağladı. Silahı dizlerinin üstünde, etrafında çember oluşturmuş savaşçıları üstünde göz gezdirdi.

“Arkadaşlar hazır olsun, tekmilimizi alacağız.” der demez, gözlerini kocaman açıp, “Bu durumda ne tekmili?” der gibi ona bakan savaşçıları ikna edip onları eğitmek için:

“Tekmil örgüt ile aramızdaki bağıdır. Yaptıklarımızı eleştiri ve özeleştiri ile örgüt süzgecinden geçirmezsek kan ve ter döksek bile çete oluruz.” dedi. Tanıdığı tüm arkadaşları birden oraya akın etti. Önceden komutanı olan Navdar ile Evîn Amed ve Yılmaz Tatwan savaşçıları izliyorlardı. Navdar ile göz göze gelince önce utandı, ardından gururla doldu. Kendisini Dorşîn bölge komutanı olarak atamıştı ama şimdi bir orduyu yöneten generaldi. Birkaç adımlık olan kayanın altı genişledi. Göz gördüğü kadar ardı ardına oturmuş gerillalar tekmile katıldı. Onlar çoğaldıkça tekmil uzadı. Toplantıya dönüştü. Herkes pür dikkat genç savaşçının iki dudağı arasından çıkacak sözcüklere kilitlenmişti.

“Direnerek mücadele edebilmenin asıl beyinde oluştuğunu, gerillanın akıl ve yürek olduğunu pratikten anlamış kadar tecrübe edindik. Düşmanı çözümleyebildiğimiz kadar anlayacağımızı, örgütün direnme yöntemini analiz edip bilince çıkarttığımız oranda başarı sahibi olacağımızı biliyoruz artık.” dedi. Genel bir değerlendirmeden sonra kendi durumuna geldi. Sanki o an dünya onu izliyor gibiydi. Tüm arkadaşlarını gözleriyle taradı. Selam çakan asker gibi parmaklarını birleştirdiği elini göğsüne bıraktı:

“Bu örgütün kültüründe küfür etmek yok Xeyrî!” Kendi kendini eleştirdi, renkten renge girdi. Durdu biraz, düşünüyordu. Nefesler tutulmuş herkes onu izliyordu. Genzinden çıktı cümleler:

“Küfür çaresizliktir, çaresizlikse militanın sonu olmaz mı? Küfür edeceğine, kendini eğiterek boş vakitlerini doldur. Yalnızlığı fırsat bilmeli, her şey üzerinde düşünmeli, yoğunlaşmalısın. Yoksa sen değil, yalnızlık seni eritecek. Her olumsuzlukta bile iyi bir yan görmeli, bu yalnızlığı örgüt çıkarına dönüştürmesini bilmelisin. Eğer arkadaşlar bir

şey demiyorsa...” der demez tekmilini bitirdi. Tekmil bitince tek başına kaldı yine.

Kabuk Başlamayan Yaramdı Bedenimden Kestiğim Parçalar

Gök gürlüyor, şimşekler akıyordu. İnsanların adaletine çarpılmış tokat gibi de ses çıkarıyordu. Güneş çıkıyordu sonra, bir nefes alımı kadar ortalık duruluyor, huzur veriyordu. Akabinde aydınlık batıyor, kapkara bulutlar tozu dumana katıyor, her şey renksiz ölümün sessizliğini andırıyor, kızıl kıyametteki suskunluk hakim oluyordu. Tıpkı Xeyr 'nin duyguları gibi. Kah vakur k h ketum, kimi zaman da ocuk gibi gülümsüyor, gözleriyle daireler çizerek hoplaya zıplaya yerinde oynuyor, bazen de hıçkıra hıçkıra ağlamak istiyordu. Ağlamayacağına söz vermemiş olsa ve gözyaşı kaybettiklerini geri getirse boşalmak istiyordu. Çinliler, "İçteki kiri su değil gözyaşı siler." dese de o, öfkeyle bilemek istiyordu duygularını. Tüm bunlar i içe aynı anda oluveriyordu.

Bir de her şeyi ile kokuyordu artık. Toprak, su, çamur, kan, kar, ter, kir, insan gibi kokuyordu. Xeyr  yalnızlık, gerilla ve savaş kokuyordu. Özlem ve k zde demlenmiş kaçak gerilla ayı kadar kokuyordu. En ağır koku kan kokusuydu, o da kan kokuyordu. Bu kez, kendi bedeninde kurumuş ve çürümüş etin, kanın kokusuydu. Kar ile yanan ayağındaki et çürümeye başlamıştı. Ayaklarının başparmaklarından başlamıştı, kesilmesi gerekiyordu.

Bedeninden bir parçayı, kendi eliyle keserek kopartmak nasıl bir duyguydu? Daha önce böyle bir tecrübesi olmamıştı. "Her zaman

soğukkanlı olmalıyım.” dese de belirsiz bir korku bedenini sardı. Cebinden çıkardığı jileti kılıfından çıkarttığında, bir jilete bir de parmaklarına baktı. Yıldızlar çeşmeden akıyor gibi üstüne damlıyordu. Gözlerinde salt ışık vardı. Işık huzur veriyordu titreyen yüreğine. İçindeki mezarlar çatlıyor, kemikler etine batıyordu. Mehtabın aydınlığı o an için gündüze kalmış gibi havada asılıydı; tüm karanlıkları aydınlatabilirmiş gibi. Dorşîn toprağı onu üstte tutmak için taş kesilmişti. Xeyrî gözlerini kapatarak önce yeşil, ardından katran karası olan eti kesmeye çalışırsa, sağlam olanı da kurban edebilirdi. Gözleri açık olsa bedeninin parçalarını kendi eliyle söküp alacaktı. Kesmezse, yavaşça çoğalacak ve ayağı bacağına kadar kangren olacak, kesilmesi engellenemeyecekti. Bunu arkadaşlarının ona anlattığı anılarından biliyordu.

Bir süre gelgitler yaşadı. “Bir arkadaşım yanımda olsaydı da o kesseydi.” dedi. Bir korkuyor bir cesaretleniyordu. Az önce duran yağmur, bu kez iri iri dökülmeye başladı. Fırsat bu fırsat, korkularını yağmurun sulu toprağı düşen şapırtı sesine bırakıverdi. Jileti parmaklarının üzerine götürdü, dokundurunca ürktü, kaldırdı tekrar. Kasları gerildi. Sol ayağının baş parmağının kenarında tuttu, sürükledi. Siyah et döküldü. Acı, sızı, hiçbir şey yoktu. Katran karası etin dibi kıpkırmızıydı ve sanki kaynıyordu. Kan akınca tüm bedeni sızladı. Az kalsın gözlerinden yaşlar boşalacaktı. Yer yer hâlâ siyahtı. Etrafı ise kırmızıydı. Mecburen çürümüş et ile birlikte sağlam olanı da kesecekti. Dişlerini sıkmış titriyordu. Jilet bir kez daha parmağı okşadı. İnlemesi dudaklarından sarktı. Tüm bedeniyle titredi. Kendini deşifre etmemek için dişlerini sıktı. Sessiz olması gerekiyordu. Akan kanı toprağı damladı. Toprak kanı içine emdi. Şimdi her yer kan kokuyordu sanki. Diğer parmak uçlarını da kesince başı döndü. Kanın acı kokusu, onu sersemletti. Mağarada yaşadıklarından sonra kan kokusuna dayanamıyordu. Sendeledi, elini yere sağlam bastı, dünya gözünde dönüyordu. Göz kapaklarının ardında ipil ipil ışıklı, yarı karanlık vardı.

Kafasını arkasındaki taşa dayadı. Yüzü sapsarı kesildi. Gözlerini açar açmaz, havada leş kargaları göründü. Görüntü bir geliyor bir yitiyordu. Kendine gelinceye kadar hareketsizce bekledi. Kan hâlâ toprağa damlıyordu. Bedenindeki tüm kan çekilmiş gibi ayağı süt beyazdı. Uzaktan bir ses duyuluyordu, sese kulak kabarttı, insan sesiydi ve onu çağırıyordu. “HEVALLLL...!” Ses vadide yankılandı. Dorşîn'in başındaki sivri kayalıklardan dönüyor, tekrar ona ulaşıyordu. Kendini sese kaptırarak sahibine gitmeye kalkıştı. Yakınlaştıkça kendine akıyordu. Uzaktan duyulan ses yüreğinin sesiydi, içi burkuldu. Elini kaç kez alnına vurdu. İçinden, “İnsan bu hâle girmemeli.” dedi. O anda günleri dolduracak kadar düşündü, düşündü, kafasından binlerce şey geçti. Geçen o zamanın hepsi, kısacık birkaç saniyeden ibaretti. Hepsı de bir anda oluverdi. Bu insan kafası ne de ilginçti.

Kendine gelince, çantasından çıkarttığı temiz bir çorabı giydi, çorap kana bulandı, kan taşı. Üstüne başka bir çorap daha giydi. O da kanla doldu. Baktı ki olacak iş değil, kanın kuruması için her iki ayağını ayakkabıya koyup bir daha çorabını çıkarmamak üzere ayakkabısının bağlarını sıktı.

Şimdi sıra kendini soyup tüm bedenine bakmadaydı. Ani bir durumda hazır olması gerektiğinden, tüm elbiselerini çıkaramazdı. Önce şalvarını çıkardı. İncelmiş bacağında kabuk bağlamamış bir dirhem yer yoktu. Kimisi taş ve düşmelerden, kimisi de patlayıcı mermilerinin parçalarıyla oluşmuş yaralardı. Gülümseyip “Bacaklarım sağ olsun, kendi kendilerini kabuk bağlayarak tedavi etmişler, bana ihtiyaçları kalmamış. Ayaklarımda da o kadar akıl olsaydı keşke.” dedi. En önemlisi ise belinin dayanılmaz sancısıydı. Kırk mermi yarasından daha az değildi ağrısı. Görünmeyen yerlerine de aynanın yardımıyla baktı. Belindeki ağrının yaradan kaynaklanmadığını, ağrının deri altında olduğunu anladı. Olsundu, yara olsun da görünmeyen olsun. Hafızası daha az meşgul olurdu, acısı daha fazla olsa bile.

Amed'in Pasur ilçesinden olan Nimet, uzun yıllar dağda kalmış, yaralanmıştı. Arkadaşları ısrarla onun kalmasını, kendilerinin gitmesi konusunda ısrar etseler de, Nimet bunu tartışma konusu yapmadı. Kendisi komutandı. Zor görevlere hep öncü olarak bu günlere gelmişti. Fiziken dayanıklı ve tecrübeli olan Serhat ve Rêzan ile yola çıkacaktı. İki çorap giydi önce. Daha sonra ayağını yaz aylarında kar yürüyüşleri için hazırlanmış naylona geçirdi. Üstüne de uzun bir çorap çekip dizlerine kadar çekti. Şutığinden kopardığı bir parçayla da çorabı diz hizasında iyice bağladı. Dokuz on güne yetecek kadar ekmek, peynir, helva ve pekmez çantalara konuldu. Nimet kendi çantasına da koymak isteyince, Serhat bırakmadı.

Rêzan:

“İkimiz alırız.” dedi. Nimet üstelemedi:

“Tamam.” dedi. Geceyi bekliyorlardı, yıldızlar ipil ipil parlıyordu. Karanlığın örtüsü karın beyazlığını gizleyemiyordu. Gerillaların gözüne uyku girmiyor, vedalaşma anını bekliyorlardı. Kimse dile getirmese de gidip dönmek vardı. Dönüldüğünde de görmemek olabilirdi. Bu karda Dorşîn'e kadar gitmenin riski fazlaydı; iş inanç ve iradeye kalmıştı. Daha önce Berbiheyv karını yaramayıp geri dönerken, Dijwar'ı soğuk kara teslim etmişlerdi.

Başlarının, tavanın ağaçlarına değmemesi için eğilmişlerdi. Altı gerilla törende birbirlerini öpüp kucaklayarak, üç gerillaya:

“Serkeftin.”²⁷ deyip onları uğurluyorlardı. Gecenin yarısı saat on ikiyi geçiyordu. Vadiye kadar iki gerilla daha onlara eşlik edecek, dönüp izlerini kampa kadar sileceklerdi.

²⁷ Başarılar.

Gün doğdu, ışınlarını yeryüzüne bıraktı. Güneşin ısıyla yumuşayan karda ayaklar batıyor, ilerleyişleri ağırlaşıyordu. Nimet, Rêzan ve Serhat hâlâ yürüyorlardı. Ayakta yemek yiyor, karın üstünde kısa molalarla sigaralarını yudumlayıp mesafe katediyorlardı.

Gün battı, karanlık çöktü, yıldızlar tek tek göründü. Saat ilerledi, adımlar birbirini takip edip kovaladı. Üstleri kar ile örtülmüş dağlar, düz ova gibi uzuyordu. Her bir adım, öncekinin beş on katı kadar ağırlaştırıyordu hızlarını. Bir ara önde karı yaran Rêzan'ın ayakları battı kar göbeğine yetişince durdu. Nimet ve Serhat da bu duruşun anlamını iliklerine kadar hissettiler. Nimet arkadan seslendi:

“Devam ediyoruz.” dedi.

Dünya kar, soğuk, karasız, hepten beyazdı. Üç gerilla art arda, gündüz beyaz yağmurluklarıyla, izleri arkalarında bırakarak yürüyorlardı. Soğuk bedenlerine yayılmış, takatten düşmüş, ayaklarını yürekleriyle yürütüyorlardı. Kah Nimet önde kâh Rêzan, bazen de Serhat öncü oluyordu. Suskun ayaklar altında ezilen karın sesi dışında çıt çıkmıyordu. Bazen bir şarkı mırıldanıyor, sözcükler anlaşılmıyordu. Kimi zaman kurtlar uluyor, eller silah okşuyor, yem olmak istemiyorlardı. Helikopter bir gelse izleriyle görünecek ve imha olacaktı. Bir an uykuya yenilip uyusalar, sonsuzluğu boylayacaklardı. Bir anlık dikkatsizlik onları aç kurtlara yem edebilirdi. Görüntüleri alınsa imha olurlardı. Grup; Dorşîn'e ulaşmak ve kurtulan gerillayı bulmak dışında hiçbir şey düşünmeyerek yürüyordu. Bir metreyi aşan karda yürümek deniz altında kalmış, çırpınarak hava almak isteyen insanın suyla mücadelesi gibiydi. Ama ne yapıp edip Dorşîn'e varacaklardı. Bu, grubun yolda aldığı bir karardı. Elleri donmuş, bedenlerinde sıcak nefes kalmamış, duygu ve düşünceleri terleyerek ilerliyorlardı. Goma Dayika'daki eski sığınığın karşısına oturduklarında dört gün zaman geçmişti. Nimet dürbünle sığınağa baktı, eski hâlden eser kalmamıştı. Görünürde kimse yoktu, üç gerilla biraz pekmez içip sığınağa gitti. İçine bomba bırakılarak

patlatılmış, üstündeki kar içeriye girmiş, un çuvalı yırtılıp dağıtılmış; şeker, çay, pilav kampın önüne serpiştirilmişti. Yağ tenekeleri de kasaturayla kesilmiş, ayakla ezilmişti.

“Demek kampa girmeden önce buraya gelmişler ki Mereto burayı tanımış.” dedi Nimet.

“Alçak.” dedi Rêzan.

Nimet:

“Yıllardır Dorşîn’de düşman tek bir darbe vuramamıştı.”

“Alçak!” dedi Serhat.

“Ne zaman bu ihanet bitecek?” dedi Nimet.

“Biter.” dedi, Rêzan.

“İhanet hep olur.” dedi Serhat.

“Direniş de her zaman olacak.” dedi Nimet.

“Direneceğiz.” dedi Rêzan.

“Direneceğiz.” dedi Serhat.

“Bu olay olmasaydı, mayıs sonunda Dorşîn gücüyle buraya gelip toplantı yapacaktık.” dedi Nimet.

“İntikamlarını alacağız.” dedi Serhat.

“İntikamsız olmaz.” dedi Rêzan.

Nimet, “Biraz dinlenelim.” dedi. “Birkaç saat sonra yola çıkalım.” İki de Nimet’e katıldı, nasıl olsa yakınlaşmışlardı. Normalde karsız üç dört saatlik yoldu, onlar bir gece ancak Sûmertax taraflarına ulaşacaklarını biliyorlardı. Dinlenip bir an önce yola çıkacaklardı.

Aylardan mart, mevsim ilkbahardı. Kah yağmur yağıyordu kâh kar. Güneş bedelsiz bıraktığı sıcaklığını seriyordu Toros, Berbiheyv ve Dorşîn dağı'na. Yer altında tomurcuklar patlıyor, çiçekler can buluyor; soğuk bir yel ile ölüyorlardı sonra. Bulutlar iniyor, kalkıyor, güneşin önünü kapatıp dağları inletiyor, tüm canlıları oraya buraya kaçırıyordu. Gece kurtlar uluyor, köpekler belirsiz karartılara havlıyordu. Yıldızlar yanıp sönüyor, kimisi kayıyordu. Ölüyor muydu, yeni bir yere mi akın ediyordu belirsizdi. Tıpkı ilkbahar mevsimi gibi. Şu yalnızlıkta günler sonsuzmuşçasına uzayıp gidiyordu. Noktasının²⁸ önünde, altın sarısı çiçekler başparmağının yarısı kadar boy vermişti. Yeşil çimlerle etrafı sarılı, "Ah... Bir de kırmızı güller çıksa erkenden. Kesk û sor û zer olsa her yer."²⁹ diyordu içinden. "Yüreğimde arkadaşlarıma sardığım renk gibi olsa."

Mangasının önünde oturmuş dışarıyı seyre dalmıştı. Günlerdir aradığı çay yanında, sigarası parmaklarının arasında dumanını tüttürüyordu. Uzaklara dalmış bir hâlde kendi kendine söylendi:

"Arkadaşlarım olmayınca çayın, sigaranın, güzel doğanın, hiçbir şeyin de tadı yok." Tam küfredecekti ki tekilde ona gelen eleştirileri hatırlayıp sustu.

Teyyar'ın evinden çıkardığı radyoyu çantasından çıkardı. Sîdar amcanın evinden aldığı pillerle denedi, çalışmadı. Behzat arkadaşının radyosunu da denedi, ses çıkmadı. Her ikisi de ölüm sessizliğindeydi.

"Keşke sağlam bir radyom olsaydı da Mezopotamya radyosunu dinleseydim." diye bir iç geçirdi. Daha önce sevmeden dinlediği program sunucusu Avesta'nın sesine bile hasret kalmıştı.

"Kürtçe şarkılar dinleseydim de ruhum okşansaydı." dedi. Ruhunda dans eden müziğin ritmine bıraktı kendini. Başını önüne eğip kaldırarak, bedeniyle de bir ahenk tutmak istiyordu. Birden durdu.

²⁸ Nokta: Gerillanın bir süre konakladığı yere verilen addır.

²⁹ Kesk û sor û zer: Sarı, kırmızı, yeşil

“Onu bırak da, dünyadan bir haberimiz bile yok. Her şeyi kendim yaparım da haberi nasıl yapayım.” dedi. Dünyaya gözlerini yeni açmış gibi ona hayretle bakan genç bir savaşçısı:

“Neler olduğunu bilsen bile ne yapabilirsin ki?” dedi. Xeyrî, bilse ki dokunduğunda kaybolmayacak, savaşçısına saatlerce sarılacaktı. Bir süre ışıltılarla parlayan gözlerine odaklandı.

“Öyle deme, hiç olmazsa kendimle daha az meşgul olurdum.” dedi.

“Biz burada bu hâldeyken dünya ne durumda?” dedi başka birisi. Xeyrî iki elini açtı, gözleri yaşaracak kadar güldü. “Dünya mı dedin? Dünya, dünya! Hee... Dünya budur işte. Şimdi Dorşîn’den başka dünya mı var” Ağlamamak için kendini zorladı. İçi bin parçaya bölündü.

“Arkadaşlarımı merak ediyorum, onlar ne durumda acaba...” Aniden dünyadan kopması yalnızlığını daha bir derinleştiriyordu.

“Doğanın oyunu mu her şey? Belki de beni yalnızlaştırarak güçlendirmek istiyor ya da gücümü deniyor.” Dürbünü gözlerinin önüne götürürken, “Belki de bu bir tesadüf.” dedi. Ama tesadüflerin olduğuna pek inanamıyordu artık. İnsanın yaşadıklarının kendi arayış ve kişiliğinden bağımsız olmadığını düşünmek zorunda kalıyordu. Karmakarışık duygular onu yalnız bırakmadı. Asıl yalnızlığın en zor yanı da buydu. Her bir dakikada ayrı dünyalara, farklı diyarlara gidip gelmek; gündüzü karanlığa ulaştırmanın başka bir yöntemiymi. Günü geceye çevirip zaman geçirmek aydınlık ve karanlığı yaratmaktan daha da zordu.

Dakikalar geçsin diye saniyeleri saydı. Yelkovanla çocukça oyun oynayıp:

“Seni geçtim hade yetiş.” Dakika dolunca:

“İkinci altmış saniyenin sonunda seni bekliyorum çabuk.” dedi. Günü uzunluğuyla saniyelerin kısacık mesafesini düşününce dakikalar bir karabasan gibi üstüne çöktü. Saatini kolundan çıkarıp cebine soktu. Gözlerini kapatarak hiçbir şey düşünmeden öylece

bekledi. Az zaman geçmişti ki elini cebine attı, saatini çıkardı. Saklambaç oynayan çocuklar gibi “Min te dīt.”³⁰ dedi. Geçen saniyelerin birkaç dakikadan ibaret olduğunu görünce, “Şerefsiz” dedi. “Üslubuna dikkat et.” dedi birisi. “Bu saat insanda üslup mu bırakıyor.” dedi kendisi.

Karın yüzeyinden kaydı. Başı taşa yaslı, Garzan dağlarının derinliklerinde gizlenmiş arkadaşlarına, bahar taşıyarak onlarla buluştu. Günü geceye ancak o şekliyle devirebildi.

Kaç gündür o kayanın altında kalmasına rağmen, yattığı yeri düzeltmemiştı. Uzandığı yer rahat olsa; uyku, duyarlılığını alıp ani bir sesle uyanmayabilirdi. En büyük sanat olan gerillacılığın en ince ayrıntılarını uygulayarak hayatta kalabileceğini yaşayarak öğrenmişti. En büyük şans ı ise şansızlığıyla birlikte daha önce tecrübesi olmamasıydı. Bu yüzden eğitimlerden ve arkadaşlarının anılarından öğrendiklerini harfiyen yerine getiriyordu.

Belindeki dayanılmaz ağırlar çoğalınca rahat yatabilmek için raxtını indirdi. Karartılar içinde önündeki kayanın göğsünde arkadaşları belirdi. Ateşin etrafında oturdukları yer, Gare’nin Piriz tabur yeri olan Kafya ovasının hemen yukarısı, Navdar’ın komutanı olduğu takımın yan tarafıydı. Tek bir ayrıntısını kaçırmadan tecrübeli arkadaşlarından dinlediğı anılar, zaman kavramını anlamsızlaştıran televizyonun ekranı gibi kayada belirdi. Yaktıkları büyük ateşin etrafında Navdar, Felat, Arman, Sıdar ve Brűsk vardı. Kato’da yaşadıklarını anlatan Brűsk Batman, “Bir hafta boyunca bizde ölüm felsefesi gelişmişti. Kendimizi bırakmış hiçbir kuralı yerine getirmiyorduk. Bir gün baktık ki her

³⁰ Seni gördüm.

tarafından dűřman bizi sarmış, kurtulabilme imkanımız neredeyse hiç yok. Artık lecektik, en azından bu durumda ne yapmamız gerektiğini tartıştık. Ölmeden önce verdiğimiz karar hayati idi. Bizi öldürecek dűřmanın cenazemizin üstüne geldiğinde, ‘şunlara bakın ne hâle girmişler.’ deyip sevinmemeleri için toparlandık. ştikimizi güzelce bağladık. Raxtımızı belimize taktık, hazır hâle geldik. lecekken aldığımız bu karar, hayatımızı da kurtardı.” demişti. Brsk’ı o an dinleyen genç savaşçı, ‘Ola ki bir gün başıma bir řey gelirse dűřmanı sevindirmemek için gereken her řeyi yapmalıyım.’ diye bir ders çıkarmıştı anlatımından:

“lrsem bile cenazemin üstüne geldiklerinde çok düzenli bir gerillaydı demeliler. Yalnızlığın beni zorladığını cenazeme bakarak anlamamalılar.” dedi. Ve çıkardığı raxtını tekrar beline taktı. Arkadaşları da görünmez oldu. “O arkadaşlar şimdi bu durumda olduğumu biliyorlar mı acaba? Bir gün, yaşar da onları görürsem, bu kez ben yaşadıklarımı anlatıp sarılacağım arkadaşlarıma.” deyip silahının namlusunu başının hizasına gelecek biçimde uzattı. Sol koluyla hemen doğrultup sağ el ile elcikten tutarak tetiği okşayabilecek pozisyona getirdi. Çantasından çıkardığı naylon torbayı ve un torbasını ayağından geçirip dizlerinin üstüne kadar çekti. stne aydanlığını bırakıp aralarında ateş yaktığı ocağın iki taşını her iki bacağının arasına, dizlerinin hizasına koydu.  dört saate kadar taşlar ile ısınarak rahatça uyuyordu. Sonrasında tekrar sabaha dek titriyor, dişleri takır takır birbirine değerek sabahlıyordu.

Gece birinin gelip başının ucundan silahını alıp onu öldürmesi ya da sağ yakalamasından duyduğu korkuyu bertaraf etmek için silahının kemerini koluna doladı ve uzandı.

“Güneş çıkmayana kadar saatime bakmayacağım.” diye kendine söz verip. “Hemû hevalên min ê gerîla, şevbaş ji we re.”³¹ dedi ve gözlerini yumdu.

Ben Ateş Tanrısıyım

Dibinde ateş yaktığı taşın göğsü alevlerle okşandığından, sessiz bir gece kadar kararmış, yalazlarla parlıyordu. Büyüyen alevlerle oluşan gölgesi, arkasındaki taşta bir dev gibi gösterdi onu. Ateş küçüldükçe o büzülüyor, kayboluyordu.

“Ateş kendini en büyük sıcaklardan, kavurmalardan yaratıyor. Bense yalnızlık kadar ateşli bir sınavdan geçiyorum.” dedi. O sabah uzun uzadıya ateşle sohbet etmeye başladı. Gözlerini alevlere dikerek kendine soru sorup, ‘Ateş nedir?’ diye düşündüklerini zihninde görünür kıldı. Ve onları aynen yaşadı. Yaşadı ve etkilendi beyinde cereyan edenlerden. Dördüncü kelebek misali düştüğü ateşin gerçekliğinde varlığını da anlıyordu.

“Yalnızlık kadar ateşli bir sınav mı var?” diye sordu kendine. Ateşle geçirdiği zaman bambaşkaydı. Gerillaya katıldığı günden bu yana tüm yaşadıklarını onda görüp izliyordu. Bu yüzden ateşe hep, “yoldaşım ve dostum” diye hitap ederdi. Xeyrî kıvılcımların son çırpınışlarını izlerken, “Ey dostum! Bir gün arkadaşlarıma ulaşırsam onlara, ‘Ben

³¹ Bütün gerilla yoldaşlarım, iyi geceler size.

ateş oluyordum, ateş de ben. Ben, sıcaklığında yanıyordum, o da benim hüznümle kavruluyordu.’ diyeceğim.” dedi. Dışarıda çiseleyen yağmurun damlaları, müziğin notaları gibi ruhunu okşuyor, ateş ise ona eşlik edercesine dans edip genç savaşıyı romantik gerillacılığa alıştırıyordu. Nasıl oldu, niye söyledi kendi de farkına varamadı. Avazı çıktığı kadar haykırdı:

“Bennnnnnnn ateş tanrısıyım...” dedi. Ateşin son kıvılcımları da kaybolunca gülümseyerek:

“Ateş tanrısının ateşi de söndü.” deyiverdi. Sönen ateş ile birlikte o da görünmez oldu.

Çantasında küflenmiş ekmekten, sırf ölmemek için zorlansa da iki lokma yedi. Salça kutusunda pişirdiği bulgurdan da iki üç kaşık aldı. Kusacağını bildiğinden yiyemiyordu. Gerisini fareler yesin diye yuvalarının önüne bıraktı. Çayı kaynayınca küçük çaydanlık ile bardağı aldı. Cebine dört beş şeker koyup mangasının önünde oturdu. Bardağı doldurdu. Dişleriyle bir şekeri birkaç parçaya bölüp küçük bir parçayı ağzına alıp bir yudum çay aldı. Cebinden çıkardığı tütün kutusundan bir sigara sardı. Sigarasını yanına bırakıp dürbünle keşif yaptı. Biraz sonra ikincisini sardı. İkinci kez dürbünle keşif yapmadan evvel sigarasını yanına bırakacaktı ki, diğerinin yarıda sönmüş olduğunu gördü.

“Yemek yemeden sigara içersen olacağı budur.” diye kendine kızdı. Soğumasın diye çaydanı alıp yemek yapmak için yakacağı ateşin kenarına koyacaktı. İçeriye girince biraz önce fareler için döktüğü bulgurun daha sıcak olduğunu gördüğünde yemek yediğini anladı.

“Allah belamı versin.” diyerek sitem etti.

“Kendine haksızlık etme.” dedi sonra. Şekeri, çayı, yemeği bırakıp unutkanlığın nedenini aramaya koyuldu. Uzun uzun düşüncelere daldı. Başını iki yana sallayarak:

“Bilmiyorum...” dedi.

“Karşımda bir güç olsaydı onu mutlaka alt ederdim. Ama ben daha ne yaşadığımı bilmez durumdayken, unutkanlığı nasıl anlayabilirim ki?” dedi ve kestirip attı. Kısa bir süre geçmeden, hiçbir şey olmamış gibi alkış çalıp türkü mırıldanmaya başladı. Bir an unutkanlığın nedenini bulmuş gibi durup, kendine cevap verdi: “Arkadaşlarıma ulaşmayana kadar kısa geçmişime gitmeyeceğim.” dedi. Komutanlığının ilk gününde verdiği karar geçerliydi hâlâ.

Uçlarını kestiği ayak parmaklarına ne olmuştu? Durumu nasıldı? Bakmaya cesaret edemiyordu. Çünkü ilaçsız yapacağı bir şey yoktu. Çorap yaraya yapışmıştı. Çıkartırsa yarasını tekrar kanatacaktı.

O kaya altı dergâhta yaşamını sürdürüyordu. Günü, gecesini, her anı orada geçiyordu. Bekliyor, dinleniyor, vakit mi geçiriyordu? Yoksa alışılmışın dışında olan zamana bir isim mi bulmaya çalışıyordu? Beyni karmakarışıklı. Yaşamın her anını fark ederek, dokunarak ve hissederek geçirmek bir gezegeni yeniden yaratmak kadar zordu. Genç savaşçı ne yaparsa yapsın her an sessizliğe dikkat ediyordu. Şimdi de fısıltıyla kucakındaki silahıyla sohbet ediyordu.

“Xezala min, di vê dinyayê de dostê min ê herî sadiq tu yî. Ez qurbana te bim, eger dijmin hat li min ixanet neke.”³² dedi. Kulakları ise radar gibi doğadaki tüm sesleri toplayıp aklıyla bir bir ayırıyordu. Bunun üzerine de uzun uzadıya düşünmüştü. Gizliden

³² Ceylanım, bu dünyada bana sadık olan tek dostum sensin. Sana kurban olduğum, düşman geldiğinde bana ihanet etme.

sokulmaya çalışan insanın ayak sesleri ancak olağanüstü bir hassasiyetle duyulabildiğinden, duyu organlarının tümü ona göre çalışıyordu. Askerin bot sesi, biraz daha çok ses çıkarırdı. Ama çamur ve yapraklarla üstü örtülmüş toprak zeminde bunun olmaması askerin uzmanlığına kalmıştı.

Hafiften bir çıtırtı duydu. Ayak sesi olduğunu düşündü. Çok geçmeden de bu düşüncesinde haklı olduğundan emin oldu. Yakınlaşanların normal bir biçimde yürümedikleri belliydi. Hedef de genç savaştının olduğu taşın altıydı. Ki zaten iş isten geçmişti.

Ani bir hareketle arkasını döndü. Namlusunun ucu, ayak seslerinin sahiplerine çevrilmiş, parmağı tetikte, açık emniyeti ise taramadaydı. Gördüğü şaşkın yüzler solmuştu. O da en az onlar kadar şaşırmış ve korkmuştu. Üstelik kızmıştı da. İnsan doğduğu yerin sahibi olunca coğrafya ona yol gösterirdi. Fermê Ana da gerilla gibi düşünmüş olmalı ki onu bulmuştu. Xeyrî'nin bakışları, baktığı gözleri parçalayacak kadar sertti.

“Ne yapıyorsunuz burada! Yerimi biliyor muydunuz?”

Biraz önce insan görmek için yanıp tutuştuğunu unutmamışsa da yapması gerektiğine inandıkları, savaşın yürek acısı bilmezliği ve koşulları gereği idi. Yoksa sarılıp kucaklayacak, hasret giderip ana kokusunu içine çekecekti. Yaşamın tüm acımasızlığı o bir andaki bakışlarında gizliydi.

Ana, en çokta onun sorusuna şaşırdı. Şimdi de onu ikna etmek gerekirdi, yoksa Xeyrî, karanlık olup yerini terk etmeyene kadar onları alıkoyardı:

“Nereden bilebilirdik ki oğlum yerini?”

Xeyrî:

“Ne arıyorsunuz o zaman Ana?”

Ana:

“Seni arıyorduk oğlum.”

“Düşman tarafından gönderilen biri seni arıyorduk demez.” diye düşündü. İçindeki korkular yerini gülümsemeye bıraktı. O an insana hasret kaldığını yeni fark etmişti: “Ax dayê min çiqas bêriya te kiriye.”³³ dedi içinden. Her an her şey fark edilmez, yaşamak için anlamak, anlamak için de yaşarken anlamlandırmak gerekirdi. Belki de yaşanmışlıkları tekrardan yaşarken cesaretle irdeleyebilenler anlayabilirdi.

“Beni neden arıyorsunuz ana?”

“Oğlum, sen evden ayrıldığın gecenin ertesi sabahı undan güzel bir helva yaptık. Söylediğin biçimiyle Teyyar’ın evinin önündeki çeşmenin üstündeki ağaca asmıştık. Şimdiye kadar orada olduğunu gördüğümüzden, şehîd düştüğünden korkarak seni aramaya başladık.”

“Size bir hafta sonra dememiş miydim?” dese de ana yüreğinin zaman tanımadığını biliyordu artık.

“Ne yapalım oğlum, yüreğimiz seninle.”

“Eve gelebileceğinden korktuk bir de.” dedi Evîn.

“Neden?” diye sordu Xeyrî. Soruyu Ana cevapladı.

“Çoğunlukla korucular evimizin üst taraflarında gece pusu atıyorlar oğlum.”

“Öyle mi?” dedi Xeyrî düşünceli düşünceli. Evlerine gitmemeleri için bilinçli bir şekilde mi öyle diyorlardı. Yoksa gerçekten asker ve korucular gelip pusu atıyor da onu korumak mı istiyorlardı, anlamaya çalışıyordu. Xeyrî’nin bu düşünceli hâlini gören Ana:

“Tanıdık korucular var, onlar da haber verdi. Oralarda pusu atılıyor çoğunlukla, haberiniz olsun diyorlar.”

“Akrabanız mı oluyor o korucular.”

“İyiler oğlum, bize yardımları oluyor, tanıdıklar, uzaktan akraba da oluruz.”

³³ Ah ana ne çok özledim seni.

“Haber vermeniz iyi oldu, uzaktan geldim ben de. Bu gece belki uğrardım eve, sizi özlemiştim. Madem geldiniz gelmeme gerek kalmadı. Bu akşam yola çıkarım tekrar.” Ana da Evîn de ses etmedi ama inanmadıkları yüzlerinden okunuyordu.

Evîn, zor koşulların insanlar üzerinde yarattığı savunma reflekslerinin farkında olduğunu söyledikleriyle ispatlıyordu:

“Korkma heval, sana getirdiğimiz un helvasıyla birlikte bir de şehirden gelmiş taze somun ekmeği bıraktık. Rahatça yiyebilirsin, içinde zehir falan yoktur.” dedi.

Genç savaşıçi gülümsedi; doğru ve yanlışın iç içe olduğu bir cümleyle cevap verdi.

“Size güvenmeseydim evinize gelmezdim.”

İkisi de diz üstü çökmüş, uzaktan görünmemek için gizlenmiş hâlde konuşuyorlardı. Misafirliğin gerekliliği olarak genç savaşıçi onları çay içmeye davet etti. Gerilla çayını içmek herkese nasip olmazdı. Kahveden farklı, kırk yıldan fazla hatırı olan bir çaydı. Ancak koşullar değişince bazen davet kabul edilemezdi.

“Geçtir.” dedi Ana. Özür dileyerek gitmeleri gerektiğini, onu görmeleriyle rahatladıklarını söyleyip ayrılmak için ayağa kalktı.

Xeyrî:

“Allah razı olsun Ana.”

Başka da diyecek bir söz bulamadı. İnsan içindekini söyleyemeyince, çıkan söz de var olan durumu karşılayabilecek düzeyde olamıyordu. O an gözler, söz söyleyen dilden daha derin bir organdı. İkisi vedalaştıktan sonra arkalarına bakmadan ayrıldılar.

Gittiklerinde, genç savaşıçi kalmalarını, onlarla kucaklaşmayı ne çok isterdi. Başını ananın dizlerine koyacak, o da saçlarını okşayacaktı. Tıpkı çocukken ninesinin yaptığı gibi; o an çocukluğunu ne çok özlediğini fark etti.

“Keşke hiç büyümemiş olsaydım.” dedi.

Belki de bu bir komplo idi. Xeyrî, savaşta sonuç almak için en önemli yöntemlerden birini kullanıyordu. Kendini düşmanın yerine koyarak yaptığı hesaplarda, Türk Ordusu onu mutlak suretle ya sağ yakalayacak, olmadı örgüte ulaşmadan, bilgi vermeden imha edecekti. Yaptıkları operasyonlarla sonuç alamayınca böylesi masum yöntemler, ordunun başvurabileceği taktikler geçmişte de olmuştu. Savaşta amaç kirli olunca araçları da çirkinleşir ve olasılıklar artardı. “Fermê Ana düşman tarafından gönderilmemişse bile düşman onları uzaktan izlemiş olabilir. Yapılması gereken en iyi şey bu akşam burayı terk etmektir.” diye düşündü.

Uzun boylu genç savaşçının incelmış bacaklarını şalvarı örtse de, belden yukarıyla bambaşka biriydi. Dört atlet, üç kazak, iki sivil gömlek ve bir askeri gömlekle, başı da görünmese herkesi korkutacak bir bedene sahipti. Boğazından aşağısına bakarak, “Ben ne iri yarı, güçlü bir görüntü sahibiyim.” dedi. Yüzüne bakınca da tersini söyledi ve üzüldü, kendinden korktu.

Uzamış tel tel sakalları sivrilmiş, şakaklarında birer ısıltı gibi görünen gözleri çukura kaçmış, gözünün altındaki kırışıklar çektiklerini kıvrımlarında saklayamamıştı. Henüz yirmi yaşına yeni girmiş genç savaşçı kırkında gösteriyordu. İnsanı büyütenin yaşı değil de, yaşadıkları olduğunu anladı. Anladı da buna vermesi gereken tepkinin ne olması gerektiğini bilemiyordu. Aynasını cebine soktu.

“Kendine bakma bir daha, gözlerin yüreğinden fazla incitiyor seni.” deyip dağılmış, yapış yapış olmuş saçlarını kirden rengi atmış kefiyesiyle sardı. Elinde tuttuğu kalaşnikofun kırma kolunu çekerek, namlunun ağzındaki mermiyi kontrol etti. Beline bağladığı raxtı, üstüne iyice otursun diye kılıflarda olan şarjörleri, rayına geçiriyormuş gibi sıkıp bıraktı. Çaprazlama olan tek omuzluk yandan kaymaydı. Gabardin, gri renkteki gömleğini de yelekmiş gibi üste giydi. İncelmış bembeyaz parmakları, birer çubuk gibi omzundaki silahının üstünde, kemik yığını gibi duruyordu. Ona kısa gelen şalvarının üstüne çorabını

çekti, eğilerek gizli bir biçimde vadiye iniyordu. Çantasını yerinde bırakması taktiksel bir gereklilikti. Orada ona ait bir şey görülmezse tüm arazi kapsamlı taranacaktı. Çantası görülse yakınlarda olduğu belirlenecek, ona göre çember daralacak, o da zaman kazanıp ortadan kaybolacaktı.

Teyyar'ın evinin karşısına gelince yüzüstü yere uzanmış hâlde, namlunun ucuyla öldürülecek birilerinin olup olmadığını kontrol ediyordu gözleri. Savaşçıları da sağına soluna dizilmiş, vereceği emirleri bekliyorlardı. Ama o komutandı, ilk işi onun yapması gerekiyordu. Dizleri, kolları çamurun üstündeydi. Kimse yoktu ya da o göremedi. Ayağa kalktı, çeşmenin üzerinde ağaca asılı duran poşeti aldı. Savaşçılarına talimat vermeyi unuttu. Zaten Xeyrî ekmeği görünce savaşçıları da görünmez oldu. Evin taşlı duvarının dibine sindi. Poşeti açtı, somun ekmeği görünce Evîn'in, "İçinde zehir yoktur." demesini hatırladı. Bir parça kopardı. Ağzına götürecekti ki:

"Ya gerçekten zehirliyse?" dedi. Yemedi, tekrar poşetin içine bıraktı. "Noktama döndüğümde önce fareler yesin diye ortalığa bırakacağım, onlar ölmezse yerim." dedi kendi kendine. Poşetin ağzını kapattı, sonra tekrar açtı, taze ekmeği canı çok çekti.

"O kadar da vicdansız olamazlar, mümkün değil." dedi.

"Ya ölürsem, pisipisine beni zehirlediklerini kim bilecek ki." Dünyanın tüm zalimliği bir parça ekmeğin içinde görünür olup içini kemirdi. Ekmeği çıkardı tekrar, parçalara ayırdı. Dilim dilim kızarmış alt ve üst tarafını birbirinden ayırdı, ortasını kontrol ediyordu. "Ax keşke koku alabilseydim." diye iç geçirdi. Ekmeği poşetin içinde burnuna götürdü, derin derin kokladı, ekmeğin insan ve sevgi kokuyordu. "Mümkünü yok, temiz, merhamet kokuyor." deyip helva ve ekmeğin birer parça koparıp yedi. Yemesi kısa sürdü, ağzından acı bir su boşaldı, hemen oraya kustu. Ama yine de yemeğini atamazdı. Poşetin ağzını bağlayana kadar gök gürlemesi başladı, şimşek ateş saçtı. Bulutların

etkisiyle karanlık çöktü. Kalmak için kafasında tasarladığı yere, araba yolundan ilerleyerek gözlerden kayboldu.

Hayvanlar için kesilerek üst üste bırakılmış yaprakların olduğu yamaç; kaldığı yeri ve Fermê Ananın evini gözetleyebileceği bir konumdaydı. Yere indirdiği üç demetin üstüne uzandı. Tüm heybetiyle gökyüzünü sarmalamış yıldızları seyre daldı. Az hareket edince, iç içe geçmiş yapraklar yaylı yatak gibi inip inip kalktı. Xeyrî bir kahkaha attı.

“Bu geceki yatağımda bir hayli konforlu ha.” dedi. Kendini daha fazla salladı. Epey hoşuna gitmişti ki siyah bulutlar göğü tekrar örttü. Tam uykuya dalmıştı ki birkaç damla su yüzünü yaladı, yanağından kaydı. Onu onlarca, yüzlerce damla takip etmeden genç savaşçı ayağa kalktı. Üst üste dizilmiş yaprakların dışarıya sarkmış saplarından tutarak üste çıktı. Üç demeti daha indirip sırt üstü uzandı. İki tanesini sağına, birini soluna bırakmıştı. Uzanmış hâlde üstüne çaktı. Üst üste ezilmiş palamut ağacının yaprakları hava geçirmiyor, yağmurun bedenine ulaşmasını engelliyordu.

“Beş yıldızlı otelden daha konforlu ve sıcak oldu.” dedi. Deliksiz bir uyku çaktı. Günler sonra ilk kez gece soğuktan uyanmadan sabaha vardı. Bunda hava geçirmeyen yaprakların onu sıcak tutması kadar, yeni değiştirdiği noktasından hiçbir yere görüntü vermemesinin rahatlığının da etkisi vardı.

Başı dışarıda değildi ama sabah olduğunu biliyordu. Öten horozun sesini çoktan duymuştu. Henüz kümeslerinden çıkmamışlardı belli, sesleri boğuk boğuk geliyordu. Kulaklarını açmış, sesleri dinliyordu.

Şimdi saat sabahın yedisidi, o ise hâlâ uzandığı yaprakların arasında saklanıyordu. Operasyon olsa yamacında olduğu sırtın üstü, alttaki askerlerin güvenliği için tutulmuş olacaktı. Sekize kadar bekleyecekti, varsa askerler o saate kadar ya yanından geçen patikadan kendilerini toprak yola bırakacak ya da ses çıkararak kendilerini deşifre edeceklerdi. Silahının elciğinden sıkıca tutmuştu, eli tetikteydi.

Başı dışarıda, gövdesi yaprakların arasında dışarıyı kontrol ediyordu. Onu bu hâlde gören olsa korkudan ölecekti. “Gerillanın cine benzetilmesi bundan başka nasıl olabilir?” diye düşününce kendi hâline katıla katıla güldü. Üstünde yapraklar rüzgâr etkisi yapmış gibi sallandı. Ağzını eliyle kapattı. Sesi dışarıya taşsa gizemini yitirecekti.

Ana dışarıya çıktı. Onu bekleyen Xeyrî mi onu dışarıya çıkardı bilinmiyordu. Elinde küçük, beyaz bir kovayla ayakta durmuş, etrafında bekleyen horoz, tavuk ve hindilere yem veriyordu. Sabırsız horozun biri kanat çırparak kovanın üstüne uçmak istedi, belli ki çok fazla acıkmıştı. Soğuk, bedeni kurutup fazla enerji harcattığından acıkma daha çok olurdu. Genç savaşçı dürbünle onları izliyordu. Fermê Anaya uzaktan bakarak özür diledi. Yapması gerekenleri tedbir amaçlı yaptığını kavratmaya çalışıyordu. Bu da af dileme yöntemiymi. Hisler arındırılmış olduğundan, dünyanın en gelişmiş tekniklerinden daha hızlı ulaşıp etkileyerek çarpıntı yapabiliyordu. His dünyası sevgiyle dolmuş insandan ibaretti. Kalbi ananın yüreğinde çarpıntı yapan Xeyrî, anayı derinden hissetti.

“En iyisini yapıyorsun, tedbiri asla elden bırakma.” diyen Anaya sarıldı.

Kar ile karışık yağmur yağmaya başladığında saat ikiyi geçmişti. Birkaç lokma helva yiyip poşete düğüm attı. İçindeki ekmek ile cebine

soktu. “Bu havada görüntü vermem.” deyip ayaklandı. Tekrar yerine gitmek için yola koyuldu. Fırsat bu fırsat, kaldığı yerin görünebileceği yamaçta başkasının izini aradı. Şehîd Xeyrî yamacına dürbünle baksa da, yağın kardan dolayı hiçbir şey görünmüyordu. Kendisinin dışında bir iz arayarak etrafını kontrol ederek ilerledi. Olsa korkacaktı ama bulamadığı için de kendini daha bir yalnız hissetti. Demek ki bu kışın ortası onun haricinde dışarıda olan kimse yoktu. Noktasına vardığında:

“Boş ver üzülmeyin, madem yalnızsınız tadını çıkar sen de.” Tadı neydi o da bilemiyordu.

Yıldızsız gecede buz gibi toprağın üstüne uzanmış soğuktan titriyordu. Onu ısıtsın diye dizlerinin arasına koyduğu ateşte pişmiş taşlar da ısınıp yitirdi. Dişleri takır takır birbirine değiyordu.

“Soğukta yalnızlık daha bir öldürücü.” dedi. Gece geç saatlere kadar çakan şimşeklerin aydınlattığı geceyi, gözünü açarak seyretti. Sonra gözlerini yumdu. Yattı mı yoksa soğuktan etkilenmemek için gözleri mi kapalı kaldı? Onu sadece o, karanlık ve bir de gökte çakan şimşek biliyordu.

Hey Gorki! Bizim de analarımız var

Fermê Ana beyaz t lbendini indirmiş, başında bir genç kız eşarbi, koyu yeşilin üstünde kırmızı desenli g llerle süslü şalvarı, çimlerin rengiyle örtüşen elbisesiyle, yanındaki bir gençle Xeyr nin yerine doğru ilerliyordu. Yağmurun altındaki adımları, uzaktan görüşle anlaşılmayacak bir hızdaydı. Fermê Anayı görünce sevinen Xeyr , onunla gelen gence bakarak:

“Neden getirdin?” dercesine, bir bakış fırlattı. “Merhaba” diyerek içeriye buyur etti onları. Saçları kırmızımsı, yüzündeki benekler de sarıya çalıyordu. Uzun bacaklarının inceliği, giydiği kot pantolonla daha bir görünmüştü.  st ndeki kot mont, eski gençliğin asil modasıydı. Y nden siyah kazağının altında sakladığı poşeti çıkartıp genç savaşı ıya:

“Bunlar yumurtadır.” diyerek uzattı. Yaşı yirmi veya birkaç yaşı ilerisi ancak vardı.  ıkık elmacık kemikleri ve k  c k gözleri de olmasa Fermê Anaya benzerliği yoktu. Genç savaşı ı merakla sordu:

“Bu genç kimdir Ana?”

Sadece karaya çalmış teni, çıkık elmacık kemikleri ve keskin bakan gözleri görünse, yıllarca gerilla olduğu sanılacak olan Fermê Ana şaşırmış biçimde:

“Tanımadın mı? Bu benim oğlum Murat’tır.” Defalarca Huner’le birlikte gizli görüştükleri Murat’ı tanıyamaması ayıp sayılmazdı.

“Hep karanlıkta gördüm Ana, ondan tanıyamadım.”

Murat:

“Nasılsın heval?”

Genç savaşçı:

“Valla iyiyim, moralim de yüksek. Tek bir derdim var, o da arkadaşlarıma kavuşmaktır.”

Olabildiğince soğukkanlı olan Murat, o yağmurlu havada ikide bir konuşmasına ara verip dışarıyı keşfediyordu.

“İçeri gir, düşman bu havada dolaşmaz, rahat ol.” dedi genç savaşçı.

Murat:

“Öyle deme heval, bu namussuzların işi belli olmaz.”

Xeyrî:

“Namussuzlar ama net bir bilgi olmazsa bu havada çıkmazlar.”

Ana:

“Yemeğin kalmış mı oğlum?”

“Sizden aldığım ekmek ve yaptığınız helva ilk günkü gibi duruyor.” dedi Xeyrî.

Hâlâ neden yiyemediğini, yerken nasıl kusup acı çektiğini anlattı.

Murat:

“Heval mideni üşütmüşsün, babamın evde kalmış şurubunu ilk fırsatta sana getireceğim.”

Genç savaşçı yeni hatırlamış gibi Fermê Anaya sordu:

“Sana yerimi hiç kimseye söyleme diye tembihlemiştim Ana! Murat’ın bile bilmemesi gerekirdi.”

Ana yüz ifadesini hiç bozmadan olduğu gibi devam etti:

“Oğul, Murat hepimizden daha iyi bakar sana, ben anayım, gerektiği yerde sana ulaşamayabilirim. Onu ihtiyacın olan her an ve yerde yardımcı olsun diye getirdim.”

Murat:

“Senin geldiğini anlattıklarında kıyameti kopardım. Bizim için katlanmadığınız şey kalmazken, gerekirse canımızı da vermez miyiz? Merak etme sen heval ve korkma bizden. Her şeyimizle seni koruyacağız.”

Murat’ın söylediklerinden etkilenen genç savaşçı duygulandı:

“Ananın yanına bıraktığım defterlerimi koruyun. Şehîd düşersem buraya gelen Nimet arkadaşına verir, yaşadıklarımı anlatırsınız.”

“Korkma heval.” dedi Murat.

“Seni koruyup arkadaşlarına ulaştıracağız.”

Genç savaşçı kaşlarını çatı ve o an ondan beklenilmeyen sertlikte cevap verdi, oldukça kısa ve netti:

“Korkmuyorum.” dedi. “Dünyanın işi belli olmaz, sana anlattıklarımı unutma.”

Murat:

“Merak etme heval, seni sağlam bir biçimde arkadaşlarına ulaştıracağız.”

Vasiyetini söylediği insana güvenebilirdi de.

“Bana acilen gerekli eşyalar var.” dedi Xeyrî.

Yağmur kısa aralıklarla rüzgârın etkisiyle içeri taşıyor, ter ve yağmur damlaları birbirine karışıyordu.

Murat:

“Söyle, neyse hemen getireyim.”

Xeyrî:

“Zaten dar olan ayakkabı ayağımın yanması ve şişmesiyle iyice daralmış, kırk iki numaralı bir mekap ve gelişmeleri takip edebilmem için bir de Mezopotamya kanalını çeken bir radyo şart.”

Murat:

“Tamam, heval”

Xeyrî:

“Şehîd düşen arkadaşların sicillerini bilen yok. Şehîdlerin ismini yazdığım yaprağı partiye ulaştır.”

Şehîd düşen gerillaların sicillerini götürmesi için ayarlayacağı birisini bulana kadar beklemesini, bu işin güvenilir kimselerle olması gerektiğini söyleyerek genç savaştıcıyı ikna etmeye çalıştı Murat.

Xeyrî kabul etti ama, “Erken olsun.” diye de iyice tembihledi. Arkadaşlarına karşı sorumluluğunu yerine getirmek istiyordu. Cenazeleri uzun süre kalsa, kimsesizler mezarlığına defnedileceklerdi.

İşleri bitmiş gideceklerdi ki, Xeyrî ev sahibi olduğunu hatırladı.

“Durun size bir çay yapayım.” dedi. Bunu gülümseyerek söyleyen Xeyrî, cevabını ciddi bir yüz ifadesiyle aldı:

“Gitmeliyiz heval, kendine çok iyi bak.”

“Başım gözüm üstüne.” dedi. Çay içmenin sırası değildi. Fazla ısrar etmeyerek onları uğurlardı. Uzun bacakları birbirini kovaladı Murat'ın. Bayağı uzaklaşmıştı ki bir şey unutmuş gibi geri geldi. Xeyrî'nin kalbi çarpıyordu. Bir şey mi olmuştu yoksa? Onu karşılamak için ilerlemeye çalıştı. Murat, sağ elini kaldırıp ‘dur’ anlamında işaret verdi. Islanmış sarı saçları alnında parlıyordu. Beklenmedik bir şekilde Xeyrî'yi kucakladı.

“Merak etme heval, seni arkadaşlarına ulaştıracağız.” deyip genç savaştıcının cevabını beklemeden, ondan uzaklaşan annesine yetişmek için koşar adımlarla uzaklaştı.

Genelde analar kendi çocuklarını tehlikelerden uzak tutardı ama Fermê Ana, “Ben sana yeterince bakamam, her zaman tüm ihtiyaçlarını karşılayabilmek için oğlumu getirdim.” diyordu.

Xeyrî, Çarlık Rusyası zamanındaki bir ana ile oğlunun mücadelesini anlatan Gorki'nin “Ana” kitabını hatırlayınca, artlarından bakakalmış bir hâlde sesini tarihe ulaştırırcasına haykırdı. “Heyyyyyy Gorkiiiiii

bizim de analarımız var.” dedi. Ses; dağ, taş, vadi ve kayalıklarda yankılandı. Kendi sesinin yankısını saatlerce dinledi.

Sınırsız Arayışlarımızın Çehresidir İnanç ve Hayallerimiz

En zor olan paylaşamamaktı; sevgiyi, acıyı. Yaşanan ne denli güzel olsa bile salt insanın kendisinde kalırsa acıya dönüşürdü. Hz. Ali'nin sırrını ifşa ettiği kuyu bile dayanamayarak suyunu taşırdı, etrafında kamışlar yeşerdi. Çoban nefes verince ses verdi. “Hu” dedi. Onun böyle bir keramet kabiliyeti de yoktu. Ancak yaşarsa çığlıkları duyulabilirdi. Yalnızlığın en zor tarafı da buydu. Ölse cenazesi bile bulunmayabilir, şehîd bile ilan edilmez durumdaydı. Hâl böyleyken bu zorluklara katlanma nedeni azalmıyor muydu? O da ne yapsın artık. Sonucu belirsiz bir yaşamın tüm zorluklarına katlanacağına, güzel bir yaşam yaşayamaz mıydı?

Gözünün görebildiği arazide, en ufak bir değişiklik olduğunda hemen anlayabiliyordu. Adım adım her bir yeri dürbünle keşfede keşfede sıkılmıştı. Erimeyen kar işkence çektiriyordu. Saniye, dakika ve günleri saymaktan kendini yiyip bitiriyordu. Bu karda gelemeyeceklerini bile bile arkadaşlarını beklemek onu gerçekten kopartarak sanrılarda yaşıtıyordu. Saçlarını çekştirip:

“Ne yapayım artık! Ne yapayım?” diye isyan ediyordu. Her gün her saat doğurmak yıpratmıştı. Her taraf kardı, ne arkadaşları

gelebiliyordu ne de o bir yere gidebiliyordu. Açık olan tek yol Eskar'dan Kulp ile Muş yoluna kadar giden karsız toprak yoldu. Xanza tarafından gidilse doğrudan Kulp'a çıkıyordu. O da oralardan uzak durarak hayatta kalabilirdi.

Daha ne zamana kadar burada kalıp bekleyecekti. Beklemek ölümden beterdi. Uzun uzun çıldırısıya düşündü.

"Gerilla olduğumu bir tarafa bıraksam bile, insan düşmanına gitmez." dedi. Önüne serilen kurtuluş imkanından birini baştan reddediyordu.

"Evin yakın o zaman. Hesend'in dağını aşsan, Sason hemen o taraflarda." dedi hücrelerinden biri. Genç savaşçı cevap vermeden:

"Ne de olsa dünyayı kaplayan karanlıklar, yapay parıltılarda fark edilmez." dedi başka bir hücresi.

"Orada hiçbir şey yokmuş gibi aydınlıkta kör kalabilir miyim?" diye sordu içinden. Bir süre daldı.

"Köyümde çocukluğumu, çocukluğumda köyümü yaktılar; ne ben, ne de büyüklerim bir şey yapamadık. Kaçarak bıraktığım evime mi sığınayım." diye cevap verdi.

"Elbiseni değiştirip topluma karış, kim bilecek ki." diye cılızca yükselen sese:

"Peki ben arkadaşlarımla saatlerce inlemelerini nerede bırakıp saklayayım." dedi sessizce. Genç savaşçının aklında bu sorular cereyan ederken, yüreği sığınakta can veren arkadaşlarıyla; toprağın altında inançlarıyla birlikte canlı yaşıyordu. Lâkin gittikçe güçleşen yalnızlığa çare araması ve düşünsel olarak her an kendini ikna ederek karmakarışık bir durumu netleştirmesi gerekiyordu. Bunları düşünmek ona zor gelse de önünde durup bakmaya bile tenezzül etmediği gerçekliklerin bilimsel analizini yapması doğaldı.

Uzun uzun konuşmaya daldı. Kendine anlattığı geçmişini sorgulayıcı ve eğitici bir tarzla günün koşullarıyla bağlantılandırarak yeniden ele aldı. Birilerine bir şeyleri söyleme gereği duymuş gibi,

nedenini söylemeden sorulmuş bir sorunun cevabını verir gibi konuştu:

“Özgürlük için direnmenin bir dakikası bile ihanetin yetmiş yılını dolduracak kadar anlamlı ve değerlidir. Özgürlük yolunda kendinsin, ihanette ise başkasının oluyorsun. Değil Amed’e, dünya âleme, kölece bir ömre özgürlüğün tek bir anını feda etmeyeceğimizi ispatlayacağız.” deyip etrafını süzdü.

Tüm zorluklara, ölse cenazesi bulunmayacak ihtimaline rağmen, verdiği karar partiye tekrardan katılmaktı. Bu, moralini bir hayli yükseltti.

Düşman Size Bal Verse Bilin ki İçinde Zehir Vardır

Yanında getirdiği kırk yaşlarındaki adamı Bawer diye tanıttı Murat. İsmi söyleyken biraz geveledi. Onlar da onun gibi tedbir alıyorlardı. Xeyrî aldıkları tedbirlere sevindiği kadar zorlandı. Ama üstünlüğü elden bırakma niyetinde değildi:

“Tamam, bundan böyle adı Bawer olsun” Bawer’in elini sıkıp yanağından öptü. Öpüşü, Roma erkeklerinin kız kardeşlerini evlendirip namuslarını kocalarına teslim edene kadar, şarap içip içmediklerini kontrol etmek bahanesiyle yanağa konulmuş, gönülden ırak keşif öpücüğü gibiydi.

Murat:

“Tüm işkencelere rağmen tek söz söylemeyen biridir. Onu da sana, yardım edebilmesi için ben getirdim.” dedi.

Genç savaşçı arkadaşlarının sicillerini yazdığı yaprağı Bawer’e uzattı. Bawer elinden aldı, okuyacak gibi oldu. Açıp okumadan hemen katladı; bakmadı. Pantolonun arka cebinden gümüş rengindeki tütün kutusunu açtı, sigara yaprakları arasına saklayıp cebine koydu. Bir

aydan birkaç gün azdı, Xeyrî'nin dünya ile bağlantısının kopması. Özellikle de bu olayla ilgili gelişen durumları merak ediyordu.

“Halkın durumu nasıl?”

“Çok iyidir heval.” dedi Bawer.

“İyidir, iyidir.” dedi Murat.

“Gerçekten iyi midir?” diye sordu Xeyrî.

“Merak edilecek bir durum yok.” dedi Bawer.

“Ben de her gün haberleri takip ediyorum.” diye onu onayladı Murat.

Genç savaşçı, televizyona yansıdığı kadarıyla, arkadaşlarının durumunu da sordu. Sorduğu ne varsa Bawer'in, “Çok iyidir.” demesinden, kendisine moral vermek istediğini sezdi. Xeyrî:

“Gerçeği söyle.” diyecekti ki vazgeçti. Belki de şu an için böylesi daha iyiydi.

Bawer:

“Sana bir soru soracağım heval.”

Xeyrî:

“Buyur sor.” dedi.

“Pasur'da dolaşan söylentilere göre sağ kalıp kurtulan gerillanın; yanında bir çanta dolusu parayla kaçtığı, olayı Mereto ile birlikte işledikleri, onun da sonradan gelip teslim olacağı söylentisi fırtına gibi her yeri sardı, kasıp kavurdu.”

Xeyrî sözleri tek tek analiz edip onlara kavratacaktı. Oldukça soğukkanlılıkla dinleyerek anlamaya çalışıyordu.

“Bunları söyleyen kimdir?”

“Halk arasında söylenmiş sözlerdir.” dedi Bawer.

“Bu sözün ilk kimler tarafından ve nerede söylendiği önemlidir ama...” dedi ve cevaplaması için tekrar sordu.

“Pasur'da kahvede söylenmiş.” dedi Bawer.

Aralarında bir metrelik taş, üçü ayakta birbirlerine bakıp konuşuyorlardı. Üstünde yemin edebilecek kadar kutsal bir taşı sanki.

Üçünün eli de üstündeydi. Xeyrî arada elini arkasında bağlayıp göğsünü geriıyor, bazen eli taş a dayalı silahına gözü kayıyor bazen de az görünen dışarıya kayıyordu gözleri.

“Onu söyleyenin yetkisi ve görevi var mıydı?”

Bawer:

“Kahvede duyuldu. Söyleyen de köy korucusuydu”

Genç savaşı:

“Şimdi beni iyi dinleyin.” dedi.

Bir dilbilimci gibi, tek sözü geçmeden tek tek harfleri bile rayına bırakacaktı. “Düşman çok akıllıdır.” Bawer ve Murat’ın şaşkın bakışları arasında sözlerini sürdürdü:

“Bizim köy korucularına ilişkin politikamızın değiştiğini, operasyona çıkmaz ve halkımıza zarar vermezlerse onları vurmayağımızı iyi biliyorlar. Gerçeklikleri anlayan birçok korucu silah bıraktı. Yıllarca bize karşı savaşılar dost olmak istedi. Silahını bırakmayan çoğunluğun ise devlete, devletin de koruculara güveni azaldı. Bu durumları iyi bilen düşmanın Pasur komutanı, yanına çağırıldığı bir korucuya, ‘Sana devlet sırrını vereceğim, aramızda kalsın.’ demiştir. Bu sözün birçok kirli amacı olduğunu bilmeyen korucunun, bilgiyi hemen yayacağını biliyordu. İşte o alçak, ‘Komutan bana güveniyor ki sır verdi.’ inancına kapıldı. Devletten aldığı bu güveni, başkalarının nezdinde itibarını çoğaltmak için Pasur kahvesinde herkese söyledi. Sözlerin yayılması için kahvelerin kullanılan bir mekân olma özeliğı geçmişte de vardı. Böylece buralara yakın olan Fermê Ana, bu konuşulanları duyacaktı. Komutanın sinsi planına göre eğer kurtulan gerilla sağ kalmışsa yemek verilmeyecekti, görülürse ajan olma şüphesiyle karakola ihbar edilecekti. Bu, yenilmiş ordunun alçakça iftirası ve intikamıdır. Bunu anlayan bir o komutan, bir de ona karşıt olan benim.” dedi, konuşmasının sonunda gülümseyerek.

Murat:

“Heval çok doğru.” deyip onu onayladı.

“Way be!” dedi Bawer, “Biz ne çok safız yahu.”

“Düşman size bal verse bile bilin ki içinde zehir vardır.” dedi Xeyrî.

Murat:

“Gerçekten de öyle.” dedi.

Murat dört yumurta, Bawer ise giydiği kazağın altına sakladığı başka bir kazağı ona verdi. Bu davranışlarının içtenliğiyle onlara güvenmemek olmazdı. Xeyrî güvenmeye çalışıyordu da onlar da mı güvenip gelmişti, belli değildi daha.

Bawer:

“Sen...”

Gözünü havaya dikti.

“Ve Allah’ın dışında, teslim olduğunda ismimizi verip vermeyeceğini bilemeyiz ama elimizden gelen her şeyi yapacağız. Eskiden tanıdığım birçok arkadaşın zor durumda teslim olmayarak bombalarını kendilerinde patlattıklarına tanık oldum. Halk da bu biçimde harekete bağlandı.”

Yıldırım mangasının önüne düştü. Deprem etkisi olmuş, sestten dolayı sallantı olmuştu. Yıldırımın ışığı, sivri bir bıçak gibi Bawer’in sözlerini kesti. Her ikisi de telaşlandı, Xeyrî de korkacaktı ki şimşekten daha ağırdı Bawer’in sözleri. Dik duruşunu hiç bozmadı. Korkutucu gözleri ateşli, ışıktan ibaret göz bebeklerinin karası yok oldu. Bawer gözlerini ondan kaçırıldı.

“Kiminle konuştuğunu bilerek konuş. Haddini bil! Karşında PKK’li var. Senin anlattığın partinin bir militanıyım, öğütlerini de kendine sakla. Ben, saniye saniye nasıl direneceğimin hesabını zaten yapıyorum.” Murat araya girmeye çalıştı:

“Heval” dedi, “Heval yanlış anladın.” Xeyrî’nin kulakları kapalı, bakışları Bawer’in gözlerinde kilitli, sözlerine devam etti:

“Dünya başıma yıkılsa, Türk ordusuna teslim olmam. Burası benim ülkem, onlar gelip bana teslim olsun.” dedi.

Kayaya çarpan Bawer, hemen konuyu değiştirdi, genç görüp perspektif verebileceğini düşünmüştü oysa.

“Kaç mermin var?” diye sordu Bawer.

“Bir çatışmaya yeter.” dedi Xeyr.

Murat rahat bir nefes aldı. Xeyr’nin bakışları sadeleşince Bawer:

“atışmaya girme.” dedi.

Xeyr:

“Keyfimden girmem.” dedi.

“İlaç getirmeyelim mi?” diye sordu teki.

Durdu, sonra cevap verdi:

“Ne ilacı?” dedi. Yanında başkası olunca kendini hep unutuyordu.

Bawer:

“Tentürdiyot falan.”

“Getirseniz elbette iyi olur ama en acil iş, arkadaşların sicillerinin partiye ulaştırılmasıdır.”

“Tamam heval.” dedi Bawer.

Xeyr:

“Bana, yeraltında gizli bir yer yapın ki ısınabileyim ve hiç kimse tarafından grnmeyeyim. ay yapabilmem için bir küçük tp koyacağınız kadar büyük olması yeterlidir genişliği.” dedi. Belli etmemeye çalışsa da Bawer bu isteğe sevindi. Sevinç ve korkuyu i içe yaşıyordu, yardım için olmasa neden gelsindi.

Bawer:

“Nerede yapalım?”

Xeyr:

“Buralar olmaz.” demekle yetindi. Bawer’in kararsız kaldığını görünce:

“Daha önce hiç kullanmadığımız H..... köyünün n tarafları, Dorşin’in diğer yerleri olabilir. Düşman oraları tahmin etmez.” Bawer salladığı başıyla Xeyr’yi onayladı. İki düşüncesi vardı genç savaşçının; onlara güveniyordu ve bu güçlü bir güvendi. Burayı da terk etmesi

gerekliyordu; ne var ki bundan sonra komplo da olabilirdi. Ortada komplo olsa onu emin ellerde bilmeleri için öyle söylemişti. Onlar da devlete, “Şimdi operasyon yapmayın, adam bize güveniyor. Onu sağ, kazasız belasız size vereceğiz.” diyecekleri bir zamanda, Xeyrî de onları takip ederek anlamaya ve tanımaya çalışacaktı. Güvense yer yaptıracak, güvenmese yer ile onları oyalayacaktı.

“Dört beş güne kadar işim var heval, sonra gelirim.” dedi Bawer.

Xeyrî:

“Bu birkaç gün içinde yeraltında bir yer hazırla.”

Bawer onu onaylayıp Murat’la vedalaşarak gidecekken Xeyri:

“Yaptığınız her şey için sağ olun.” dedi Xeyrî, ayrıldılar.

Xeyrî vadiye indi. İlk eve gittiğinde aldığı iki ekmeği neredeyse eskisinden pek bir şey azaltmadan suya, balıklar için bırakıp yerine döndü.

“İnsanın midesi patladıktan sonra, karın bölümü boğaza kadar dolmayıncaya dek, insan tuvalet ihtiyacını hissetmiyor.” diyen Huner’in yarı ciddi yarı şakasını hatırladı Xeyrî. Tüm yediklerini kustuğundan yirmi gündür tuvalete gitmemişti. “Belki de Huner’in şakası doğru.” dedi. O gün akşama doğru tuvalete gittiğine sevindi. “Yirmi bir günden sonra normal hayata yeni başladım.” dedi heyecanla. Tuvalete çıkabilmesi önemliydi zira hayal dünyasında yaşamadığına bir nebze de olsa ikna oldu. Kaynatılmış yumurta onu ağrıtmadığı için hepsini bitirmişti. Şimdi de yiyebileceği bir şeyi kalmamıştı.

Komutanı olduğu grubu da yanına alarak Teyyar’ın evine ulaştı. Ardına kadar açtığı tahta kapıdan geçerek odanın içerisindeki iki buçuk litrelik pet şişesinin içerisine yağ doldurdu. Biraz bulgur, yağ, un, silah

yağı, şeker ve çayı ayrı ayrı poşetlere doldurdu. Günlerdir temizleyemediği elini, yüzünü ve saçlarını yıkayabilmek için sabun arıyordu. Çatlamış yarıklarda biriken kir ile eli siyahlaşmıştı. Arada soğuk suyla yıkadığı elini kuruttuğu şalvarı, kirden kalıplaştığından bir işe yaramıyordu. Gömleği, kazağı, kefiyesi hep kirdi. Pencerenin üstünde gördüğü diş macununu sabun olarak kullanmak için yanına aldı. O da köpüklü ve temizlik içindi ya, sabun olmasa o da olabilirdi. Ekmek yapmak için tava aldı. Pencere kenarındaki diş fırçasını da aldı. Macun ile hem elini yıkayacak hem de dişlerini fırçalayacaktı. Öncesinde başkaları tarafından kullanılması pek de önemli değildi.

“Dişlerinin sırası mı?” diye içinden bir ses geldi.

“Kendini ulaştır arkadaşlarına, dişlerin de seninle gelir, orada onlara bakarsın.” Hiç itiraz etmedi, tüm bu olanlar arasında bir de dişiyle uğraşmak ağırlık olurdu. Fırçayı önce bıraktı, sonra onunla silahını temizleyeceği aklına gelince, şalvarının cebine soktu. Kalın kahverengi hırkayı da almadan edemedi. Neredeyse tüm eşyaları ivedi bir şekilde karıştırdı. Aradığı bir pijamaydı, göremeyince aldığı hırkayı nasıl bir pijama gibi kullanacağını hafızasında yokladı. Pratik bir tarzı olduğundan işi hemen bağladı ve açtığı kefiyesinin içine bıraktı hırkayı. Ne olursa olsun çaresiz kalmamayı ve kestirmeden amaca ulaşmayı öğrenmişti. Daha önce de gördüğü battaniyelere dokunmamıştı. Dayanamadı, el uzatıp bir battaniyeyi indirdi. Ayakta kendine sardı, ısınınca bir “ohhh!” çekti, ne de sıcaktı. Sabahlara kadar dişleri takır takır birbirine değmeden yatabilirdi. İçinden bir ses ‘alma’ diye emrediyordu. Fakat battaniyenin cazibesine kapılmamak elde değildi. Bir gerillanın hareket tarzını eşyalarının çokluğu engeller kaygısı vardı ki doğrudu. O da her gece sabaha dek soğuktan titremeyi göze aldı da battaniyeyi almadı. Eskisi gibi katlayarak yerine bıraktı.

Ev sahibi gelirse, buraya kimsenin girdiği belli olmamalıydı. Bir önceki eve gelişinde mekabını dar olduğu için evde saklayıp geniş olan kırk iki numara siyah cizlewet giymişti. Şişmiş ayağı rahatlamıştı ama

olası bir baskında ayakkabısı burada görünse ev yıkılır yakılır diye ayağını ağrıtmamasına rağmen mekabını giydi. Cizlewetî gelişî güzel eskisi gibi bıraktı kapının önüne. Boynuna bağladığı kefiyesini çanta biçiminde kullanabileceğini gerillaya katıldığı ilk günlerde öğrenmişti. Yerde açılan kefiyesinin içine eşyalarını bıraktı, çaprazlama bağladığı kefiyesinin her iki başlığını iyice çekti ama bağlamadı. Diğer uçları birer uçla bağlayıp halka olarak hazırlayarak çanta biçiminde sırtına verip dışarıya çıktı.

Getirdiği kazağın iki kolunu keserek ayağından geçirip en çok üşüyen dizlerinin üstüne getirdi. Kazağın diğer parçasını da yattığında ayağına dolayacaktı. Getirdiği tavayı, ortasında ateş yaktığı her iki taşın üstüne bıraktı. İçine de yağ doldurdu. Yağ daha kızarmadan tavayı düzeltmek isterken yağı üstüne döktü:

“Yaw sen ne beceriksizsin.” dedi. Şalvarının kumaşını aşan yağ, vücuduna dökülünce iyice huylandı. Üstüne bolca toprak döküp şalvarını kuruttu. Tekrar yağı doldurdu. Yemeği bittiğinden yağlı ekmek yapacaktı. Sıvı hamuru, kızarmış yağın içine boşalttı. Üç kez bunu tekrarladı. Pişirdiği yağlı ekmeğini çay ile birlikte yerken, evden ilk kaçtığı günü hatırladı. Amcasıyla köylerinin ilerisinde geçen vadi içinde, kaldıkları Serê Sikrê’de³⁴, küçük su gölcüğünün kenarında koyun kırpıklarında babasının onlara getirdiği yemek, peynirle birlikte yağda yapılmış kûrsik dedikleri kızarmış ekmektir. İki tanesini ağzına, bir parça peynirle tokuşturup çayını bitirmeden ayağa kalktığını gülümseyerek hatırladı. Amcası Kazım ona; “Nereye gideceksin?” diye sorduğunda, “Suda yıkanıp gelirim.” dediğini kahkaha atarak anımsadı. Gidiş o gidiş, daha dönmemişti. “Kazım amcam hâlâ beni bekliyordur.” dedikten sonra gülerek yemeğini yedi.

³⁴ Suyun, önünün kapatılarak biriktirildiği yer.

Değer ne eder

Bir tutam vicdandan başka

Fermê Ana ve Murat evlerinin etrafına pusu atıldığını, bu yüzden, ihtiyacı olan eşyaları getireceklerini söyleseler de bu akşam gidip erzak alacak, hem de onları görecek ki; gelen skorsky sesi planını tekrardan gözden geçirmesini gerekli kıldı. Operasyon mu olmuştu? Helikopter Toros'un arkasındaki Şırtık karakoluna erzak mı götürüyordu yoksa gördüğü bir görüntü üstüne asker mi indirecekti? Tüm bunlar belirsizdi.

Xeyrî silahını aldı, mangasının önündeki taşın ardından skorskiye bakıyordu. Dolaşan helikopterden bir şeyler aşağıya dökülürken havada uçuşuyordu. Ne olduğunu merak etmesi uzun sürmeyecekti. Çünkü tam o hizada da bırakılmış, lapa lapa kar gibi yeryüzüne iniyordu. Skorsky, Eskar üstünden uçtukten sonra gölgesi Hêlin'e, ardından Toros ve Berbiheyv'e düştü. Dorşîn'i boydan boya dolaştıktan sonra Pasur'a doğru uçu, Amed'e mi indi, Pasur'a mı? Xanza köyünün karşısına düşen sırttan dolayı göremiyordu. Uzun bir süre araziyi gözetledi dürbünle. Hareket edeceği alanın karşısına düşen Toros ve Berbiheyv'de bir şey göremedi. "Bir şey yok." diyecekti

ki Rizgar Gever’i hatırlayıp gülümsedi. Kayalık noktasında keşiften dönünce Rizgar ona, “Bir şey var mıydı?” diye sormuştu. Xeyrî kendinden emin, “Arazide bir şey yok.” diye cevaplamıştı. Rizgar, “Belki vardır da sen görmemişsin.” deyince durmuş, kötü faka basmıştı. Rizgar’ın bu ani, zekice hamleleri karşında az kalsın mat olacaktı. Rizgar’ın gülümseyip, “Bundan sonra keşfettiğin bir şey olursa da ben görmedim dersin. Çünkü bazen karşımızdaki güç de gizli hareket ediyor.” değişini hatırladı. “Oyy heval Rizgar oyy!” dedi.

Helikopter hareketliliği bitince bir süre bekledi. İnceden inceye yağmur da yağmaya başladı. Görüş mesafesi azalmıştı ama o yine de kendini eğdi. Ne kadar küçülse uzaktan görünme riski o kadar azalırdı. Çiseleyen yağmurun altında ilerledi. Yağmur taneleri, renksiz damlalar hâlinde yanaklarından süzüldü. Saçlarından düşen birkaç damlayla gözleri kapandı. Ayağı kayıp yere düştü. Dizi, eli çamurlandı, elini şalvarıyla sildi. Gözü helikopterden atılan kağıtlardaydı. Hiçbir şey olmamış gibi ayağa kalktı. Kağıtlardan birini parmaklarıyla okşadı. Fotoğraflı kağıt, Türk ordusunun yalnız kalmış genç gerillaya, helikopterden atılmış ‘teslim ol’ çağrısıydı. Elinde radyo ile belini ağaca yaslayan yalnız bir gerillanın düşünceye dalmış fotoğrafının hemen yanında, çocuğunu arabada taşıyan bir kadın, renklerle donatılarak resmedilmişti. Bu resmen evlilik teklifiydi. Güldü:

“Türk ordusu evlendirme dairesi mi oldu?” deyip oturdu. Kağıdın diğer yüzüne bakmadan, “Acaba bana kimi bulmuşlar?” dedi, hâlâ gülüyordu.

Xeyrî, dibinde oturduğu yapraksız ağaca sırtını dayadı, silahını da kendine yasladı.

Fotoğraftaki arkadaşının elini, yüzünü, ayakkabısını, gözünü, elbiselerini, elbisesinin dikişini, o elbiseyi yapan terzihaneleri, o ayağın dolaştığı taburları, bölükleri, radyosunu, bir bir hasretle; her şeyi en ufak ayrıntısını bırakmayarak inceliyor, o anları yaşıyordu. Yüreği dağlardan daha büyük olan gerillanın o küçük fotoğraf karesine nasıl

sığdırıldığına anlam veremiyordu. Uzun bir süre fotoğraftaki arkadaşına daldı. Gözü alttaki yazıya kayd sonra:

“Senin örgüt için bir değerin var mı? Fazla düşünme, gel.” diye yazıyordu. İlkın çok üstünde durmadı. “Kendileri olmasa bile, hiç olmazsa bir gerilla fotoğrafı, düşman atmış olsa bile iyi oldu.” dedi ve bildiriği katlayıp cebine koydu. “Bazen yalnızlığıımı bununla giderebilirim.” diye düşünüyordu. Fermê Ananın evlerine yakın olan küçük vadiye bıraktı kendisini. Eve yakın bir yerde duracak, havanın kararmasıyla beraber gidip erzak alacaktı.

Kaygan yamaçtan dereye inerken, parmaklarının üstüne ağırlık çöktü. Yarası sızladı, acısı çekilmez oldu. Yürümek zorlaşınca ayağını yan atıp kaydırarak ilerledi. Kaç adım ilerlemişti ki yorgunluktan bitap düştü. Çamurlu toprağın üstüne, bir taşın kenarında oturdu. Yapraksız ağaçların beyaz bir sayfa üstüne kurşun kalemle çizilmiş gibi duran karasını, suyun maviliği, başları dışarı çıkmış çimleri, dere yamacındaki üstü yaprak ve koyu yeşil yosunlu gri taşları, hatta Toros ve Berbiheyv karının beyazını ruhuyla okşadı. Göz kapakları kendiliğinden zemine düştü. İçinde tarif edemediği bir huzur dolaştı. Kaygı, korku ve belirsizlik hiç yokmuş gibi delice doğaya aktı. Zerreciklerine dek yayılan sevinç dalgasıyla iki bacağı arasında tuttuğu silahını göğsüne bastı. “Gerilla doğa, doğa benim cennetim.” diye mırıldanarak gözlerini açtı. Neredeyse iyi ki yalnız kalıp bu güzelliği yaşadım diyecek gibi oldu. Suyun yürek okşayan ritmine, ruhundaki hareketlilikle uyum sağladı. Derede akan gök mavisi berrak suyun içinde rengarenk parlayan taşların güzelliği, içindeki renkliliği görünür kıldı. “İnsan kendisiyle yalnız kalarak benliğini keşfedebilse ne kadar da muhteşem bir varlıktır.” dedi. Coşkuyla ayağa kalktı. Doğa sarhoşu olmuş gibi attığı birkaç adım sonrasında ayağı kayınca dengesini yitirdi, yuvarlandı. Silah ve elini toprağa batırarak durdu. Her tarafı, yeni ayılmış gibi acıyordu:

“Xeyrî! Acaba gerçekten örgüt için bir değerimiz var mı?” dedi sesli sesli:

“Yok mudur dersin?”

“Ne bileyim? Bana mı soruyorsun?” gibisinden ters bir hareketle elini çevirdi. Ses veren olmayınca:

“Onca gün buradayım, ne gelen oldu ne giden.” Kendine sorduğu soruların cevabını bulmaya çalışırken yalnızlığını, ayak ağrısını, düşmanını, üstünde yürüdüğü toprağı, her şeyi ama her şeyi unuttu. Bu soru dünyadan daha gerçek anlamlarla dolmuş, onu bastığı yerden kopartacak kadar acımasız ve bilinmezdi. Sorular arttıkça arttı. Artan cevapsız soruların ağırlığı tonlarla ölçülemeyecek kadar üstüne çöktü. Altında ezildi büzüldü, neredeyse çıldıracaktı. Etrafindan medet umarcasına baktı. İnsan olmasa bile bir taştan, ağaçtan cevap bekledi. Fakat kendi dışında dünya dümdüz ova, susuz bir sahra gibi göründü. Hiç kimse ve hiçbir şey cevap olamıyordu. Belki yüzlerce kez bu soruyu tekrarlardı. Evirdi çevirdi. Her bir açıdan baktı, değerlendirdi. Beynini, yüreğini, duygularını birbirine kenetledi, ayırıştırıp buluşturdu. Cevabını bulamadığı soruya başka bir karşılık bulmakta gecikmedi.

“Benim değerim var mı yok mu bilmiyorum ama örgüt benim için çok değerlidir.” dediği gibi tüm bedeniyle etrafına gülücükler saçtı. Gülüşü gecenin karanlığını sanatsal bir güzellikte çizen havai fişek ışıltılarını andırıyordu. Rahatlayıp hafifledi. Bir hayli zorlu geçen bir iç sorgulama oldu. Ayağa kalktı tekrar, düzlüğe ulaşınca çocuk gibi hoplaya zıplaya oynayarak yürüyordu. Vadiden ilerleyerek, bulduğu yaşlı cevizin kovuğuna sokulunca son noktayı koydu:

“Örgüt benim her şeyimdir.” dedi. Yağmur da yavaş yavaş dindi. Güneş çıktı.

Günlerdir diş macunuyla elini yıkamıştı. Macun bitince de Murat’tan sabun istemişti. Murat önceki gelişinde mavi kalıp bir sabun getirmiş, o da elini yıkamış ama gözü sabunluyken bir şey olur kaygısıyla saçlarını yıkayamamıştı daha. Arkadaşlarına ulaşmayana

kadar ya da sağlam, güvenilir, nöbetini tutabilecek biri olmayana dek başını yıkamamakta kararlıydı.

Yarasını sabunla yıkayacaktı fakat rap yaraya yapışmıştı. Avucuyla doldurduğu suyun birazını rabın üstüne döktü. Soğuk su, beyinde elektrik etkisi yaptı, sarsıntı tüm vücuduna yayıldı. Yaranın üstünü okşadı acıyla gelen bir rahatlama vücuduna yayıldı.

“İnsan; bedeninde açılmış yaraların acısıyla tüm benliğiyle buluşabilir.” deyiverdi. rabı biraz çektiğinde içi dışarıya çıkıyordu sanki. Yanında acısına tanık olan biri olsa hiç acımadan çıkarırdı. ‘İşte yalnızlık böyle bir şeydir.’ der gibiydi. Avucuna su aldı, diğer elinde tuttuğu sabunla da köpük yaptı. Kpğu rabın yapıştığı yaranın yerine sürüp okşadı. rabı çekmeye çalıştı tekrar, kurumuş kabuk onunla geldi. Bedenini acıyla bir titreme sardı. Alnında sarı, boncuk boncuk terler birikti. Yüzünü suyla yıkadı. Ahları, önünde akan suyun sesine karışıyordu. Gzn kapattı, var gücüyle bir seferde rabı çekti. Yara tekrar açılmış, kanıyordu. raplarını ıkartana kadar yağmur durdu. Ayağını yıkadı. Boynuna doladığı kafiyeyle sardı. Güneşin cılız ışıklarında ısınsın diye bıraktı.

Ayağının acısını unuttu, ondan daha acı olan Bawer’in söylediği söz beynini zonklattı:

“Halk gibi örgüt de bana ajan diyebilir mi?” diye kendine sordu. “rgt de inanabilir.” cevabı pek de yakıcıydı.

“yleyse ne olacak?” sorusunu, kendi cevapladı.

“Arkadaşlara ulaştığım gibi beni kurşuna dizecekler.” dedi. Kovuğunda durduğu dev ceviz ağacının ıtırıtı sesini bile fark edemedi. Yılları aşmış yaşıyla, görmüş geçirmiş ağaca da bu söz ağır geldi. Gövdesi kökünden kopmuşçasına sallanıyordu. Yüreğindeki depremin sesinden, sağır ve krd. İki dünya arasına sıkışarak patlayacak durumda olan bir yüreğin acılı hâline benziyordu. Rengi soldu, beti benzi attı, ardından kıpkırmızı kesildi. Ruhu bedenden çıkıyor, cüssesi yere yığılıyordu.

İnsanda hiçbir an, bu denli fırtınalı ve acımasız olamazdı. Hiçbir karar, bu denli ateşte pişerek gözle görülür biçimde dışa yansıyamazdı. Ne yapacaktı şimdi?

Nefes alarak güç getirip yaşadığı her an, milyonlarca soruya ve farklı yaşam arayışlarına verilmiş cevaptı. Beklemeden yanıtladı:

“Gideceğim; topluma, düşmana, sisteme gideceğime, parti kapısında zincire bağlı bir köpek olarak yaşar, kurşuna dizilirim daha iyidir. Öldürülsem bile bir gün mezarımın başına gelir ve özür dileyerek beni şehîd ilan ederler. Partide hakikat kaybolsa bile mutlak bulunur.” diye sayıklıyordu. Uzun süre suskunluğa boğuldu. Ardından ağlamaklı bir ses tonu ile sesini yükselterek:

“Hevalnooooo, min îxanet nekiriye. Ez bi hevaltiya we ve giredayî me.”³⁵

Yaktığı ateşin üstünde gerilla kokan bir çay demledi. Kendisinin yaptığı yağlı ekmeği, önündeki çayla birlikte yiyordu.

“Gerçekten de bu insanların gözü hiç doymuyor. İlk önce bir parça ekmek arıyordun, şimdi bulmuşsun başka şeyler istiyorsun. Demek ki insan var oldukça arayışlar ve istekler devam eder.” dedi. Ekmekten kopardığı bir parçayı ağzına götürdüğünde, karşısındaki sırttan karnı şişmiş bir hâlde hızlı adımlarla yürüyen Murat’ı gördü. Isık çalarak yanına çağırdı. Onun için neredeyse bir gerilla kadar değerli olmuştu. Her an yanında olmasını istiyordu.

Yakınlaşmasıyla, genç savaşçı ayağa kalkarak onunla kucaklaştı. Murat daha oturmadan kazağının altına sakladığı poşeti çıkarıp:

“Bu erzaktır.” dedi. Cebinden çıkardığı merhemi de:

“Bu yanık ilacıdır.” diyerek sıraya dizdi. Memnun bir yüz ifadesi ile onu izliyordu Xeyrî. Mide için getirilen şurubu hemen içti. Radyonun eksikliğini hemen fark edip soracaktı ki, Murat:

“Radyo getirmedim.” dedi. Sormasına izin vermeden:

³⁵ Arkadaşlar, ben ihanet etmedim, arkadaşlığınıza bağlıyım.

“Arkadaşlar, üç gün önce beni gönderdiler de anca şimdi gelebildim. Kesinlikle, ne olursa olsun tekniği hiçbir malzemeyi kullanmaman gerektiğini söyleyip radyo getirmemi de engellediler.” dedi.

“Ne arkadaşı?” dedi Xeyrî şaşırarak.

“İki arkadaş Güney Kürdistan’dan senin için gelmiş, onlar söyledi.” dedi Murat.

Xeyrî sözlerini kesmeden korku ve heyecanla anlatılanları dinliyordu.

“Güney Kürdistan’dan gelen iki arkadaş seni tedaviye götürmek için bir k..... ile r..... bir a..... ayarlamış. Bu gün tam zamanı, seni bekliyorlar, hazır ol! Hemen gideceksin, akşam beşte hazır olmalısın.” dedi Murat.

“Sen gördün mü onları?” diye sordu genç savaşçı afallayarak.

“Ben görmedim, Bawer söyledi.”

Xeyrî:

“Bawer’i iyi tanıyor musun? Komplo yapmasın bize?”

“Benim kadar ona da güvenebilirsiniz.” diye teminat verdi. İmza atılmamış belgelerin sözlerle mühürlenmiş hâli, daha güvenilir olurdu. Xeyrî sordu:

“Arkadaşlar ne demişler Bawer’e?”

“Gelen arkadaşlar ilk etapta seni Amed’e doktora götürüp tedavi etmek için hazırlık yapmışlar. Sonrasında ne yapacaklar bilemiyorum.”

“Söyle arkadaşlara, bu dağlarda ölsem de arabaya binmem ama şartım yerine gelirse o vakit gelirim.” dedi.

“Ne şartı?” dedi. Hayretler içerisinde kalarak baktı. Şaşırmasında kızgınlık belirtisi de hakimdi. Yaralı, yalnız bir gerilla yardıma muhtaç hâliyle bir de şart mı koşacaktı ona yardıma gelenlere, Murat’ın aklı almıyordu. Xeyrî ise gerillacılıkta pişmek üzere olan bir savaşçıydı ve ikinci kez bir hatayı asla yapmayacaktı.

“Silahımla gelirim olur.” dedi.

“Olmaz!” dedi Murat. “Olmaz, arkadaşlar sivil elbise ve silahtasız Pasur yoluna kadar gelsin, onu oradan alırız.” dediler.

“O vakit söyle arkadaşlara, ben ne arabaya biniyorum ne de silahtasız bir metre yürüyorum.” Garzan ve Berxwedan’ın silahları arabanın bagajında, komplo ile katledilmişlerdi. O an, ahdetmişti. “Arabaya binmeyeceğim. İllaki binmem gerekiyorsa da asla silahtasız olmayacağım.” diye kendine söz vermişti. Ondan sonra hep, “İnsan iki kez aynı hatayı yapmamalı, hele hele savaştıysa.” demişti.

Kilometrelerce uzaktaki gerillaların, birbirlerini tanıyıp da davranışlarını düzenleyerek planlarını yaptıklarına şaşırmıştı Murat. Döndü, dağlara baktı, her tarafı süzdü, sonra genç savaştıya baktı. Susmuş hâlde düşünüyordu. Bir zaman sonra ağzından sözcükler dökölmeye başladı:

“Bu dağların dili bambaşkadır.” dedi. “Hem gelmeni hem de cuma günü randevu vermelerini bir türlü anlayamamıştım. ‘Daha çok bir şifre olabilir.’ diye kafa yordum. Meğer arkadaşların gelmeyeceğini de hesaplayarak cuma günü gelip seni görebileceklerini söylemişler. İki ayrı düşüncenin bir anda nasıl olabileceğine şaşırmıştım. Gerilla olmak bambaşkadır.”

Genç savaştıyı beklenmedik bir durumda kucakladı. Xeyrî sevindi, gülümsüyordu. Günler sonra kendini başkasının gözünden görmekle heyecanlanmıştı.

“Ne zaman gelecekler?” diye tekrar sordu.

“Cuma, cuma günü.” dedi Murat.

“Mekap getirdin mi bana?”

“Getirdim. Getirmez miyim, ayağının ağrısı hep aklımdaydı. Unutur muyum?” dedi sevinçle. “Arkadaşların gönderdi. Şüphe çekmesin diye ayağıma giydim.”

Günler sonra, içtiği şurup sayesinde acı çekmeden, yediklerini kusmadan yemek yiyordu. Hem Murat ile konuşuyor hem de torak, pekmez ve Siirt helvasını iştahla midesine indiriyordu.

“Doğup büyüdüğümüz toprakta özgürce yaşamak hakkımızdır. Ne var ki bu hak ölümle eşdeğer ve her türlü belayla yüklü bir yaşam tarzıydı. Ben gerillayım ve bunları tersine çevirmek için yaşıyorum. Peki ya sen niye katlanıyorsun? Evlisin, korkmuyor musun?” Semanın ortasındaki güneşin tüm ışıkları Murat'ın suratında parlıyordu.

Murat:

“Suya kapılıp boğulacak, elektrikle yanacak, bir yerden düşerek son nefesimi verecek ya da yaşlanarak öleceğim. Mademki bu yaşamın bir sonu var, o zaman onurlu bir ölüm olmalı.”

Elini genç savaşçının omzuna bıraktı. Dostça bir bakışla gözüne kenetlendi. İçten katıldığı tartışmayla terli terli konuşuyordu:

“Heval Xeyrî, seni tanıdığımda; hayatımda evlenerek büyük bir eksikliğe girdiğimi anladım. Evli oldu mu insan, doğru düzgün bir iş bile yapamıyor. Yanında olmadığımda sürekli seni düşünüyor, ne olduğunu merak ediyorum. Evli olmasam yanında kalır, partiye katılırdım.” Murat'ın dostça duyguları Xeyrî'nin kendisini daha fazla yalnız hissetmesine neden oldu. Üstüne bırakılan asitle eritilmiş bir et parçasına benzedi. Farkında olmadan genç savaşçının ciğerlerine soka soka, “Sen yalnızsın.” diyordu. Bundan sonra Xeyrî hiç konuşmadı.

Güneş batacakken, önündeki dağı aştı. Uzun bacakları birbirini kovaladı, içinde insan ve ateş olan sımsıcak evine doğru ilerledi. Gözden yitene kadar Xeyri, arkasından bakakaldı. Murat o an yürüyen ışıklı bir ev, sobası yanan bir oda, içinde insan olan bir yerleşim yeri olarak kayıyordu gözlerinin önünden.

Eşyalarını toparlayarak koyduğu çantasını sırtına aldı. Silahını omuzuna astı. Savaşçılara:

“Sıranıza girin, öncü benim.” dedi. Ardından bir ordu yürüyormuşçasına kendinden emin adımlar attı. Murat ile görüştüğü yerden biraz uzaklaşıp uygun bulduğu bir kayanın altında oturdu. Savaşçılara:

“Oturun.” dediğinde sanki hepsi beyninin üstünde oturmuş gibi bir ağırlık çöktü ruhuna. Zira yalnız olduğunu fark etti.

Az uzaklaşabilmişti oradan. Bu bir tedbirdi, görüşme yerinde asla kalınmamalıydı ama Xeyrî'nin gücü iki yüz metreye anca yetti. Vadiden akan su, çobanın yürek yakan kavalının sesi gibi yüreğini dağladı. Çantası başının altında, silahı koynunda, suyun sesine, “Ez tenê me di nav tenahiyê de.”³⁶ diyerek eşlik etti. Ta ki yıldızları görünmez kılan bulutlar ağırlaşana dek. Belki yüz, yüzlerce ve binlerce kez tekrarladı. Gök gürledi. Şimşek artık korkutucu değildi ama ıslanmak onun için ölümcüldü. Başı ıslanmıyordu lakin omuzlarından ayağına kadar yaş oldu. Islaklık vücuduna erişmeyene kadar hiç durmadan, “Ez tenê me di nav tenêtiyê de.” diye mırıldanmaya devam etti. Tir tir titreyince ayaklandı. Bu kez yine arkasına baktı. Savaşçılarına, ‘sıranıza girin’ diyecekti ki:

“Kendini kandırma Xeyrî! Sen yalnızsın...” dedi. Göğün suretine baktı. Yüzünü yalayan yağmur tenini okşadı. Yağmur damlalarıyla gözyaşlarını örtmek iyi bir yöntemdi. İçinde fokur fokur kaynayan suyu bırakmak için ruhu duygularıyla birleşti. Bedeninde üçüncü dünya harbi yaşandı. Xeyrî:

“Ağlamayacağım.” dedi. İnat etmişçesine:

“Dorşîn gözyaşlarıma tanık olmayacak, doğanın hiçbir varlığına, hiçbir zerresine; bir gerilla yalnızlığa dayanamadı da ağladı dedirtmeyeceğim.” dedi. Göğsü onlarca kez kalkıp indi. Yanakları oynadı. Dudakları buruştu. Çenesi titredi. Beyninde şimşekler çaktı. O da dişlerini birbirine kenetledi. Gök delinmiş gibi birikmiş olan sular üstüne boşaldı. Ruhuna dek ıslandı. Derinden birkaç nefes aldı bıraktı. “Offfff” diye bağırdı. Kaya altı dergahına doğru ilerledi. Kaç kez kaydı da düştü, hiç hesaplamadı. Yatmak dışında bir şey düşünmeden ilerledi.

³⁶ Yalnızım, yalnızlığın içinde.

Kayanın altına varınca, “Acaba gelenler kim?” diye sorduğu soruyla baş edemeyip yattı.

Komplo mu Kurtuluş mu?

Operasyon ile imha edilememiş, kar içinde soğuktan donmamış, açlıktan ölmemiş, yapılan pusulamalara düşmemiş ve yakalanamamıştı. Onu öldürmenin ya da esir almanın en iyi yöntemi, arkadaşları kılığında aranması ve sorulması olacaktı. Pasurlu Nimet’i tanıyan Fermê Ana’ya, “Nimet dışında kim gelirse gelsin hakkımda bilgi verme.” demişti. Şimdi Güney Kürdistan’dan gelenlerin olduğu haberi ona da ulaşmıştı. Baş, birleştirdiği her iki dizinin üstünde, düşünüyordu. Komploya düşürülmesi için akıllıca bir yöntemdi. İnansa mı inanmasa mı? Böyle bir olaydan kurtulan gerillasını kurtarmak hareketin bir yaklaşımıydı. Türk ordusunun da komplo kurabileceği bir yöntemdi. İnansa arkadaşlarını görme fırsatını elinden kaçırarak, inansa askerler tarafından öldürülme tehlikesini göze alacaktı. En ince detayları hesaplıyor, düşünüyordu. “Düşman olsaydı...” diye düşünmeye başlayınca Huner’in Amed’te iken Türk ordusunda görevli bir subayın, “Ben güzel bir spor ayakkabı ve kapaklı bir radyoyu hangi PKK’liye göndersem, içine istediğim cihazı koyup aracı yaptığım ajanımı gözlerinde sağlam gösterip onları rahatça avlayabilirim.” diye aktardığını hatırladı. Önce öfkeyle güldü. “Alçağa bak.” dedi. Bir süre düşündü. “Demek ki düşman olsa radyo gönderir, en güzellerinden

birini seçip içine alıcı verici yerleştirerek yer tespiti yapabiliirdi. Mekap yerine spor, maliyeti yüksek bir ayakkabı, biraz da tatlı ve yiyecek göndererek güdülerimi tatmin edebileceğini düşünürdü.” Genç de olsa o bir savaşçıydı ve arkadaşlarının yöntemlerini sezebiliyor, o anki duygularını okumaya çalışıyordu. Kendisi de olsa aynen öyle yaklaşarak gelecekti. Hem seviniyor hem de derininden gelen bir ses onu duyarlı olması gerektiği konusunda uyarıyordu.

Dayanılmaz olan yalnızlık içinde kıvranıyor, kendisiyle daldığı sohbette Önderliğini düşünerek bir yol izlemeye çalışıyordu. Gün bitmiyor, gecenin karanlığı sona ermiyordu. Sabah akşam, gün gece her an gözü kapalı ya da açık, yürüyor ya da oturuyorken. Konuşsun ya da sussun, kar olsun ya da cehennem kadar sıcak hep bekliyordu. Bitip tükenmeyen, sonu gelmeyen bir bekleme ve yalnızlık; o başvurduğu her şey tükenip bitiyordu. Buna bir çare bulmazsa yok olurdu. Gözlerini kapatarak yollara düştü, günlerce süren yolcuğunu bir saniyede bitirdi. İmralı adasının tek kişilik tutuk evinin kilitli kapılarını, nöbetçi asker, polis, özel istihbarat elemanlarını aştı. Birkaç metrelik odasında volta atarak düşünen Önderliğinin yanındaydı. Gerilla elbisesi üstünde, esas duruşta durmuş Xeyrî'yi, “Hoş geldin yoldaş.” diyerek karşıladı. Ayağında terlik, mavi kazağı, süt beyaz pantolonu, kır saçları ile elleri arkasında birbirine kenetli hâlde volta atıyordu Başkan. Demir kapı, şişli pencere, kalpsiz insanlar damla damla eriyor, o dar odaya dünyanın her bir yanından yürekler ışık ışık düşüyordu. Suyun ortasında bir ada, adanın içinde yalnız bir insan, gök mavi, gökten ada sütbeyaz, yalnızlığın, ölümün, biçareliğin olmadığı; her şeyin yaşam ve mücadeleyle devam ettiği tek kişilik bir zindan. Biraz sonra volta attığı o dar odada, kütüphanesinin önündeki masanın arkasındaki

sandalyeye oturdu. Ortasında ayraçın olduğu kitabı eline alıp okumaya devam etti. Genç savaşçı dışarıya bakmak istese de etrafı şişlerle çevriliydi. O tek renkli odanın küçücük penceresinin şişleri arasında, askerlerin sesi hiç eksik değildi. Dışarıya açılan pencereden ise salt içerisi görünüyordu. Uzun bir süre esas duruşta Önderliğinin karşısında durdu.

“Dorşîn’de senin dağların bile var.” dedi ve gözlerini açtı.

“Senin dağın, ağacın, taşların, akan derelerin, silahın, raxtın var. Önderliğin bakabileceği canlı bir ağacı bile yok. O zindanda, sen ise özgür dağlardasın. Önderlik o koşullarda, zindanda her gün direnerek yaratıyorsa sen bu özgür dağlarda nasıl zorlanırsın?” diye kendini sorguladığında, ‘yalnızım’ demekten bile utandı.

Bundan böyle bu sorgulama yaşamının bir parçası oldu.

Mangasının önünde oturmuş mırıldanıyor, renklerle süslenmiş çiçeklere bakıyordu. O muhteşem manzara bile ona acı veriyordu. Günlerdir, nefes nefes yaşadıklarını kelimelere dönüştürdüğü sözcüklerini toplayıp söylüyordu.

“Ez tenê me di nav tenahiyê de,
Çeka min di destê min de
Rextê min li pişta min
Tilya min li ser pîma bombê
Ez bi tenê me di nav vê çemberê de

Dijminên agir wek gurê har in
Ew bi hezaran in, ez di çemberê de
Ala kesk û sor û zer di dilê min de

Dilê min bin axê de, li cem hevala
Ez tenê me di nav tenahiyê de

Bişewite Dorşîn Eskâr û Şinê
We dilê min kir wek gola xwînê
Ez tenê me di nav tenahiyê de
Kurdê xaîn dijaminê bêbext
Ez dûr xistim ji hevalan
Baran barî li deşt û zozanan
Gul vebûne xemilîn çiya

Jiyan ne xweş e bê hevalan
Ez tenê me di nav tenahiyê de
Qet rih nema di canê min da
Ez tenê me di nav tenahiyê de.³⁷

37 Yalnızım yalnızlığın içinde

Silahım elimde
Kütüklüğüm belimde
Parmagım bombanın piminde
Yalnızım çemberin içinde

Ateşin düşmanları azgın kurtlar gibidirler
Onlar binlerce, ben onların çemberinde
Kırmızı sarı yeşil bayrak yüreğimde
Kalbim toprağın altında arkadaşlarımla
Yalnızım yalnızlığın içinde

Eskar ile Dorşîn yansın
Yüreğimi kan gölüne çevirdiniz
Yalnızım yalnızlığın içinde
Hain Kürt, kalles düşman
Beni uzaklaştırdı arkadaşlarımdan
Yağmur yağdı ovalara yaylalara
Çiçekler açtı süslendi dağlar

Yaşam güzel değil arkadaşlar olmayınca
Yalnızım yalnızlığın içinde
Canımda ruh kalmadı
Yalnızım yalnızlığın içinde

On dokuz yılı, bilincinde olmadan geçirmişti bazı zamanlar dışında. Şimdiyse saliseler geçerken bile insanın yüzüne vura vura ‘bak geçiyorum ne sığdırdın bana’ diyerek Xeyrî’yi hücrelerine dek sarsıyor, tüm varlığını keşfederek tanınmasına sebep oluyordu. Bunu yapan geçen vakit miydi ya da zamanın öğretileriyle, cahil kalan yanlarını fark etmesi miydi bilemiyordu. Bilmek acıdan doğuyorsa insanlık bunun için neden can vermişti? Ateş yakıcı ise onu çalınca aydınlıkta yanmak da neyin nesiydi? Bir türlü akıl erdiremiyordu.

Karanlık ve aydınlık bir insanın olmazsa olmaz parçaları gibiydi. Bir tanesiyle kalmak toprağa girmeden yürüyen ölümler gibi bir yaşamdı. İnsan ikisinin ortasında sırat köprüsü kadar ince bir çizgide duruyordu. Varlık olabilmek için sürekli bir mücadele kaçınılmazdı. Her birinin çarpışmasında sıkışıp boğulmayana kadar nefes almak yaşam vermiyordu. Xeyrî bir çocuk sadeliğinde ve derviş gibi kendinden geçmiş, sigara kadar duman çıkarmayan ateşine daldı.

“Ey Ateş! Beni yakan sen olmasaydın karanlıkta kaldığımı bilmezdim ama keşke beni arkadaşlarımdan ayırıp yalnız bırakmadan ışığı tanıtsaydın.” dedi. Ateşin yakıcılığını daha derinden hissetmek için yüzünü alevlere yakınlaştırdı. Martı bitirmiş nisanın ilk gününe girmişti. Yirmi üç gündü yalnızdı. “Gün gelecek nisan, mayıs ve haziranı da bitireceğim. Onlar beni eritemeyecek.” dediğinde, Nietzsche’nin, “Öldürmeyen acı güçlendirir.” sözüyle kendine geldi.

“Ya öleceğim ya da güçleneceğim.” dedi ve kendini geri çekti. Ne ısıtmak ne de yakmak için ateş yetmeyince silahını alarak dışarıya çıktı.

Gecenin soğuşundan kalan yüreğindeki karartıyı, mangasının üstündeki taşın arkasında önce baharı, sonrasında da yazı müjdeleyen muhteşem güneşin ışınlarıyla aydınlatıp ısınmak istiyordu. Saniyelerin

geçmediği bir zamanda haziran, temmuz ve ağustos sıcaklığını beklemek akıl kârı olmasa da o bekleyecekti. Xeyrî'nin beklemesi gerillayla oluşmuş aklın tezahürü idi.

Güneşin ısısıyla gecede donan bedeni eriyip toprağa aktı. Huzurla dolan yüreği, toprağın içindeki canlılarla buluştu. Xeyrî tam o an yalnız değilmiş de arkadaşlarının arasındaymış gibi kaygısız ve korkusuz yatıyordu ki, aniden büyük bir patlama ile güneşin ışınlarından mayış hâldeki gözlerini açması bir oldu:

“Eyvah!” dedi.

“Kendi sonumu kendim getirdim.” O gün, arkadaşlarını bekliyordu. Randevu gününde operasyonun olması neyle izah edilebilirdi. Komplo değil de ne olmuştu? Gelenler ajan olmasa neden asker operasyona çıkmıştı? Yoksa bu bir tesadüf müydü?

“Tesadüf de geldi gününü mü buldu.” dedi telaşlı telaşlı kızarak. Şehîd Xeyrî taraflarından gelen seslerin sahibini görebilmesini, önündeki bir sırt engelliyordu. Askerler yarım saatlik bir uzaklıktaydı. Belki de Murat ya da Bawer komplo yapmıştı.

“Allah belamı versin, niye şimdiye kadar burada kaldım ki! Başkalarına güvenirsen başına gelecek olan budur. Hade şimdi çık işin içinden. Neredeyse bahara ulaşmıştık, olacak iş mi bu şimdi. Al başına belayı.” Saniyede binlerce şey düşündü:

“Onlar yerini gördükten sonra kalmamalıydık burada.”

“Nereye gidecektik, başka yer mi var sanki.” dedi birisi. Kendine sitem edercesine:

“Akıllı olun, hantal davranmasaydın gidecek bir yer bulurdun.” dedi öfkeli hâlde. Ya Bawer ya Murat ya da arkadaş kılığında gelenlerin komplosu idi. Xeyrî hemen kalktı. Zaten raxtı üstünde öyle uzanmıştı. Silahını aldı. Diz çökmüş hâlde etrafına göz gezdirdi. Eğilerek kaldığı yere girdi. Salça kutusu, tava ve çaydanı çantasına koydu. Köşede duran, yağ koyduğu pet bardağı aldı. Farelerin deldiği yerden tekrar üstüne yağ döküldü. Umursamadı, baş aşağı çantasının kenarındaki

cebe soktu. Üstünde ateş yaktığı iki taşı birleştirip aralarındaki külün üzerine toprak döktü. Toprağın yüzeyini tarıyormuş gibi karıştırarak izlerini kamufle edip çıktı. Sağından çarpan güneşin ışınlarıyla, gölgesi soluna düştü. Karşı taraftan görünmeyen yerlerden ayakta, hızlı hızlı ilerledi. Toros ve Şênê boğazından görünen yerlerden eğilerek mesafe katetti. Vadiye ulaştı. Taşların arasından dolandı, birinin arkasından diğerine atladı. Yürürken saniyeden saniyeye önüne, sağına soluna göz gezdirip etrafını keşfederek yüz metre kadar noktasından uzaklaştı. Çatışma için uygun bulduğu, iki büyük taşın arasında silahı göğsünde yarı uzanmış hâlde kendini gizledi. Binde bir ihtimal verse de, belki de Garzan eyaletine bağlı olan Muş'un güneyinden arkadaşları oraya gelmiş, çatışmaya girmişlerdi. İçindeki belirsiz sesler, ihtimaller canını yakıyordu. Hele hele arkadaşlarının onun için gelip çatışmaya girmesi tarifsiz bir acıydı. Operasyonun tesadüf olması için doğanın gücünden medet umuyordu:

“Belki de yanıliyorum.” dedi.

“Umarım, umarım, umarım.” Defalarca, dili döndüğünce söyledi, tekrarlardı. Belki de hepsi yersiz kaygılardı. Daha önce kaç kez Fermê Ananın evine giden yolun üstünde, gece pusu atıp sabah yerlerini terk eden korucular görmüştü. Pusu, tahmin ve bilgiler üzerine atılırdı daha çok. Ama bu bir operasyondur ve randevu günündeydi. Belki de operasyon eski noktalara olmuş, ne Murat'ın ne Bawer'in ne de arkadaşları olarak gelenlerin bununla hiçbir ilgisi yoktu. Arkadaşlarının sicillerini Partiye gönderdikten sonra zaten operasyon bekliyordu da, bunun randevu gününe denk gelmesi ilginç bir tesadüftü:

“Yoksa Bawer komplo mu yaptı?” İçinde yaşanan iç savaşın harabelerinden yüzünde yeller esiyordu:

“Ant olsun Bawer, ant olsun. Eğer komplo yaptıysan dua et ki kurtulmayayım, yoksa seni öldüreceğim.” Tüm bunlar zebanilerin dilinde iyi birer sözcük de olabilirdi. Beklemek ölümden beterd. Sanki yelkovanın ayaklarına tonlarca ağırlığında taşlar bağlanmıştı ki zaman

geçmesin. Gidip etrafı kontrol etse belki fark edilirdi. Keşfetmese ne olduğunu bilemeyecekti. Belki de asker kaldığı vadiye çoktandır inmişti de o görmemişti. Ya şimdi hemen şuracıktan aniden gelseler ne yapacaktı. Savaşta ilk atış; sonrasını belirleyebilecek kadar psikolojik etki yapardı. Üstünlüğü elde edebilme telaşına girdi ama önce kendini sakinleştirmeye çalıştı. Zira telaş edince ilkin eli kolu bağlandı. Ne yapacağını bilemez hâlde bir saniyede binlerce şey düşündü. Düşündü ve hiçbirisini toparlayıp gerekli olanı yapabilmek için harekete geçmedi.

“Hele ilkin sakin ol. Sağlıklı düşünelim.” deyip bir süre bekledi.

“Önceden hazırlıklı olmalıyım ki ilk atışta isabetli ve etkili olup üstünlüğü elde ederek ortadan kaybolmalıyım ya da en azından kendileriyle uğraştırıp karanlığa yetişmeliyim.” dedi. O an dünyadan çıt çıksa beyni o sesi kulağına yetiştirecek kadar hassastı. Etrafını görebilmesi için vadinin yamacından üste çıkmalıydı. Az doğruldu, yamaca baktı. Mesafe ne azdı ne de çok. Ölüm ile yaşam arasındaki süreler kısa ve uzun ile hesaplanamayacak denli kritik saniyelerdi. O anlar, zaman içerisinde gizlenmiş korkulu, acımasız şeylerin varlığıyla ölçülüyordu. Bir an hafifledi:

“Ben Dorşin’in bölge komutanıyım, gerillacılıkta uzmanlaşmış, askerin arasından bile süzülebilirim.” dedi. Kendini övdü de övdü, yüceltti. Neredeyse ben yarattım diyecekti. Fakat iyi oldu o an için, korkularından arındı, iyice motive oldu. Vadinin genişlemesiyle yamacın kısaldığı bir yeri gözüne kestirdi. Şenê boğazındaki kayalıklara görüntü vermeden ilerledi ve yamaca vardı. Gözüne kestirdiği kısa mesafelik yerlere, göz açıp kapayıncaya kadar sıçradı, eğilmiş küçülmüş hâlde. Gri gömleği ve şalvarıyla uzaktan taş görüntüsü verecek şekilde, yetiştiği yerde etrafını iyice kontrol edene kadar hareketsizdi. Vadiye indiği ilk gece, kenarında sabaha dek soğuktan titreyerek havanın az aydınlanmasını beklediği taşın bu tarafında diz çöktü. Gördüklerini iyice seçmek ve kontrol etmek için bedenini

küçülttü, taş ile bütünleşmişti. Saçı siyahtı ve uzaktan bile fark edilirdi. Bir de el ve yanaklar belirgin olurdu. Ayağındaki mekayı da, üstüne oturarak gizlemişti. Kefiyesini başından sarkıttı, önünü bir şapkanın ucu kadar uzattı. Saçı, eli ve yüzünü bir kerede kamufle etmişti. Emniyetini açtığı silahını, yandan görünmeyecek biçimde kenarına uzattı. İçinden erzak aldığı evin etrafında olan askerlere bakıyordu. Üç tane dağ geyiği zırhlı araç, arka arkaya yolun üzerinde durmuştu. Evin etrafına askerler doluşmuştu. Kimileri içeri girip çıkıyor, komutan olduğu duruşundan ve el kol hareketiyle etrafını hareketlendirmesinden belli olan birine bir şeyler anlatıp tekrar içeriye giriyorlardı.

“Aferin Xeyrî, gerilla oldun şimdi. Evde en ufak bir iz bırakmış olsaydın, şimdi vadiye inmişlerdi ve sen çatışmadaydın.” dedi keyifle. Aralarındaki mesafe üç yüz dört yüz metre kadar anca vardı.

“Bunların savunması nerede acaba, savunmasız oraya gelebilirler mi?” dedi. Biraz önce yaşadığı korku ve binlerce belirsizliğin hiçbirini yoktu. Oldukça soğukkanlıydı. Askerleri izleyip, ani bir durumda onları en iyi şekilde vurmak dışında bir şey düşünmüyordu.

Kafasında hızlıca bir eylem planı geliştirdi. Zaten vadi evin yakınına kadar gidiyordu. Evin önündeki çeşmeden akan su, bir insanın sürünerek içinde gizlenebileceği kadar bir kanal açmıştı.

“O kanaldan on beş metre kadar yaklaşıp bir anda tarayarak en azından on kişiyi yere sererim.” dedi. İçi içini yiyordu. Ama yalnızdı ve her taraf kardı.

“Beni öldürüp gömseler, partiye tekmilimi verecek biri bile yanımda yok. Yoksa bunlar iyi birer yemdi.” Dişleri birbirine kenetli hâlde, kuzulara saldırmak isteyen aç kurtlar gibi askerlere bakıyordu. Gözleri yuvalarından fışkıracak kadar keskindi. Göğüs kafesi öfkeden inip inip kalktı. İnleyen arkadaşları gözünde canlandı. Sakinleşince tebessüm etti. Dudaklarından sarkan gülüşleri ufak, sessiz bir kahkahaya dönüştü:

“Koskocaman Türk ordusu, bir kişiye karşı yüzler ve binlerle mi geliyor.” Ağzında topladığı suyu, dürbünle yakınlaştırdığı askerin suratına tükürdü.

“Kahramanlığınız, yiğitliğiniz bu mu?” dedi. Evin etrafındakilerin savunması için bekleyen askerleri, Şehîd Xeyrî’nin üst tarafındaki boğazda gördü. Çok da aramadan, zaten kendileri, bir gece gizlendiği yaprakların yanından geçen patikadan iniyorlardı.

“Acaba Şehîd Xeyrî tarafında çatışma mı çıktı?” Keskin göz ucu gibi sivri beyin hücreleriyle düşündü.

“Olmaz.” dedi.

“Yoksa silah sesleri saatlerce sürer, bu kadar rahat hareket etmezlerdi.” Askerler araçlara bindi. Komutan olan etrafa göz gezdirdiyordu. Bir an genç savaşçıyla göz göze geldi. Dürbün karesinden bakan Xeyrî, onu parçalamak istiyordu. Sesli sesli:

“Yiğitsen onlar gitsin sen kal hele.” diyordu. Yanında, koruması olduğu belli olan biri daha vardı. Araca binen askerlere seslendi. Dört kişi daha geldi. Binenler de indi. El kol hareketleriyle onları yönlendirdi.

Xeyrî:

“Bu şerefsiz bir şeylerden mi şüphelendi.” dedi. Kalbi hızlı hızlı çarptı. Öldürmeye ve ölmeye hazırlanmalıydı ama böylesi durumda bir savaşçının sadece öldürmeye odaklanarak üstün bir başarıyla galip geleceğini biliyordu. Karşıt güçlerin beynini felç edercesine hızlı bir vuruş ile sonuç alıp öldürmeye odaklandı. Üç asker vadiye inen çeşmenin açtığı kanalın etrafında iz aradı. İlerleyip vadiye iniyorlardı. Xeyrî, namluyu önde yürüyen askere çevirdi. Akabinde, ateş kusan silahının yönünü komutanın üstünde sabitledi. Başsız kalan askerlerin; kafası kesilen tavuk gibi zıplayıp bir şey yapamayacak kadar çaresiz kalacağını tecrübe edinmişti. Komutanı vurması hem zaman kazandıracak hem de büyük bir darbe vurmuş olacaktı. Askerler gittikçe yakınlaştı. Namluyu komutanın üzerinde sabitleştirmişse de,

gözü askere kaydı. Biraz daha yakınlaştılar tetiğe basıp komutanı yere devirecekti. 2005'te, Garê'nin Piriz Taburunda komutanı olan Masîro, tüm savaşçıları bizzat kendisi eğitmişti. Zamanında çok yorulmuş olup yeterince anlam vermese de şimdi Masîro'nun askeri yeteneği ve öngörüsüne hayran kalıyordu. İki saat aralıksız silahlı komando eğitiminin bir saatini ayakta sabit nişan alarak bekledikleri anlar saniye saniye, kare kare gözünde canlandı. "Eğitimde ter dökmeyen, savaşta kan döker." belirlemesinin harfiyen doğruluğunu yaşadı. Gezden arpacıyı görüp, silahı titretmeden uzun uzun bakıp hedefi şaşırmamak, eğitimsiz yapılacak bir iş değildi. Askerler etraflarına bakmayarak sadece yere odaklandılar. Ona doğru yürüyen askerleri sert bakışlarla süzdü:

"Bu ahmakların bir şeyden anladığı yok, şüphelenen sadece komutandır." Aralarında yüz metre dolaylarında bir mesafe kalmıştı ki, komutan seslendi. Başlarında mavi bere olan askerler koşarak üste çıktı.

"Aklımla orduyu tek başıma yendim." dedi. Sarp bir arazide olduğundan şüphe çekmemişti. Zaten baştan böyle düşündüğünden vadiye girmişti. HPG Anakarargâh Komutanı Bahoz Erdal'ın onları uğurlarken toplantıdaki son sözlerini; "Önemli olan nicelik değil niteliktir." belirmesini hatırlayıp gerçekliğini yaşadığı için sevindi. İnen askerler üste çıkana kadar komutan da araca bindi. Araçlar Fermê Ananın evinin kenarından geçen araba yolunda ilerledi. Onların savunması için üstten kendilerini aşağı bırakanlar da keçilerin açtığı patikadan, evlerin olduğu alt tarafa sıra hâlinde iniyorlardı. Onlar gözden yitene kadar Xeyrî iyice kontrol etti. Son dönemlerde kapsamlı operasyonlardan sonra açık bir şekilde asker geri çekilirdi. Ancak arazide gizli birlikler bırakılırdı. Bunlar salt keşif yaparak buldukları gerilla birimlerini, anında, hazırda beklettikleri **uçar birlikleri**, skorsky helikopteriyle indiriyorlardı. Sonra da kobra taarruz helikopteri gelip

noktayı saatlerce dövdükten sonra çemberi daraltırlardı. Xeyrî gizli bir birliğin bırakılıp bırakılmadığını biraz kontrol etti.

“Canları cehenneme.” dedi. Eğilerek süzülür misali yerine geldiğinde, kendinde ilginç bir şey keşfetti.

“Şu işe bak.” dedi.

“Düşman yokken binlerce şeyi düşünmekten yoruldum, halbuki geldiklerinde daha da rahatladım.” Karmakarışık bir hâl alınca:

“Boş ver, kafa yorma.” deyip eski yerine geldi. Oturduğunda, günlerce uykusuz bir hâlde, yirmi dört saat hiç durmadan kürek sallamış kadar yorgun olduğunu hissetti.

Saat ilerledi, ikiyi geçti. Uykusuzluktan kendinden geçti. En ufak bir sesle doğruldu, tekrar uzandı. Kimi zaman içinden kimi zaman da doğadan gelen sesler onu uyandırdı. Ama bu kez hızlı, bazen de temkinli inip kalkan ve üst üste tekrarlanan bir ritimle ayak sesleri geldi. Namluya mermi sürülmüştü önceden. Emin olmak için mekanizmayı çekip kontrol etmek istedi ama demirin şakırdayan sesiyle kendini deşifre ederdi. Namlunun ucunu ağzına koydu. Dudağını birleştirerek şiddetli bir şekilde üfledi. Üfürüğü dudağını şişirince namlunun mermiyle dolu olduğundan emin oldu. Sessiz, sakın, silahını sesin geldiği yönde, taşın üstüne koyup namluyu doğrulttu. Yanağını silahın koluna bıraktı. Sol gözünü kapattı. Elmacık kemikleri demirin üstünde, sağ gözüyle gez oyuğundan her iki kulak arasındaki arpacıyı yarılayarak baktı, nişan aldı. Ayakları üstünde oturmuş, hedefini bekliyordu.

“Ben onları üstten beklerken alttan mı geldiler.” dedi. Hiç olmadığı kadar sakindi. Öldüreceği kişinin son bakışını hafızasında resmedebilecek kadar dikkat kesilmişti. Gittikçe yaklaşan ayak sesleri tam namlu hizasında yakınlaşıyordu. Emniyetin pimini tuttu, ses çıkartmasın diye dıştan yüklendi. Demirden uzaklaştırdı, hafifçe ortaya, tarama üstüne getirdi. Eli tetiği okşayıp beklerken hisleri “Murat’tır.” demesinin üzerinden az geçmişti ki yüzü, saçlarından

daha fazla sararmış, kendini eğmiş hâlde belirdi. Sağına soluna, taşların arasına bakarak, belli ki genç savaşıyı arıyordu. Korktuğu her hâlden belli oluyordu. Xeyrî silahını yana bıraktı, ayağa kalktı. Gülümseyerek:

“Murat, were were.”³⁸ dedi, yirmi otuz metre ileriden duyulmayan bir ses ile.

“Ne yapıyorsun heval! Her yer asker dolu! Niye dikkat etmeyerek ayağa kalkıyorsun.”

“Patlama seslerini duydum, sonra üste çıkıp onları gözetledim, gittiklerinde geri döndüm, hâlâ gitmediler mi, şimdi neredeler?”

Murat:

“Sabahın dokuzunda geldiler, biraz önce geri çekilirken bir arabaları evimizin yakınında devrilince yaralıları oldu.”

“Evinize geldiler mi?”

“Gelmediler, kimseye de bir şey sormadılar.”

“Araba nasıl devrildi?”

“Viraj alırken devrildi. Az kalsın dereye kadar yuvarlanacaktı.”

“Araç orada mı kaldı?”

“Ciddi bir hasar olmuş gibi görünmüyordu. Yolu açtıkları dozerle düzeltildi.”

“Askerler gelince sen neredeydin?”

“Amcamın evindeydim.” dedi. Biraz daha sakinleşerek.

“Benim korkum arkadaşların gelmesiydi.” dedi Xeyrî.

“Askerler Bawer’in evinin önünden geçerek gelmişler. O; arkadaşlara haber vermişti.”

“Böyle iş mi olur?” dedi kızarak. “Belkilerle olmaz. Sen git hemen, çabuk git, Bawer’e ulaş! Gelmeler bu tarafa. Artık buralarda rahat vermezler. Şimdiye kadar kalmam hataydı zaten. Bana sivil elbise getirin. Dorşîn’in diğer tarafına gelirim, orada görüşürüz arkadaşlarla.

³⁸ Gel gel Murat.

Askerlerin hepsi de gitmemiş, arazide kalmışlardır, giderken dikkatli git.”

Rengi atmış olan Murat’ın aklı başka yerdeydi.

“Doğru konu, neyin var, anlat hele.” diye onu uyardı Xeyrî, sakinleştirici bir ses tonu ile.

Murat:

“Örgüt yerini bildiğimi biliyor heval, sana bir şey olursa hiçbir suçum olmasa bile adım işbirlikçiye çıkar, parti gerçeği bilse bile halk arasında rezil oluruz.”

“Merak etme, bir şey olmaz.” dese de, onun yaşadığı bu korkunun kendisine oldukça yararı olacağını hissetti.

Murat’a:

“Ana, Sîdar amcaı görmeye gitti mi?”

“Gitti heval, gitti. Babamın tek derdi kurtulan gerillaymış.”

“Sormuş mu anaya?”

“Sormaz olur mu.” dedi. ‘Anam bize uğramadığını, muhtemelen karda öldüğünü.’ söylemiş.

“İyi etmiş, evinize ilk geldiğimde anaya; görüşe gittiğinizde yalnız olsanız bile sizi dinliyor olacaklar demiştim. Amcanın beni soracağını bildiğimden anayı tembihlemiştim.”

“Ana ve Mizgîn’in durumları nasıl?” Bir ‘ah’ çekti Murat:

“Onlar bugün askerler gidene kadar senin için yemek yiyemediler. Anam sana bir şey olmasın diye sadaka ekmek dağıttı.”

“İyi yapmış.” dedi Xeyrî gülümseyerek. “Zaten ekmeğim bitti, bana göndersin o sadaka ekmeği.”

Murat’ın gülecek hâli yoktu, yaptığı espriye kendi güldü.

Xeyrî onu erken gönderip Bawer üzerinden görüşmeye gelen arkadaşlarının operasyon hakkında bilgilendirilmesini istiyordu. Acele olması için Murat:

“Telefonla söylerim.” dediğinde genç savaşçı:

“Olmaz! Kesinlikle telefonla konuşma. Kendin git.” diye tembihledi onu. Fermê Ana ve Mizgîn’in selamlarını söyleyerek hızla uzaklaştı Murat.

Asker geri çekilmişse de belirsizlikler hâlâ vardı. Ama Xeyrî artık bu ihtimalleri düşünmek istemiyordu. Murat’ın onu gördüğü yerden kalktı, vadiden ilerleyip üst tarafta kamufajlı bir taşın yanına sokuldu. En çok iki yüz metre yürüyebilmişti. Oradan etrafını daha iyi gözetleyebilirdi. Kendini sakinleştirdi ve salt kendisinin duyabildiği kadarıyla mırıldanmaya başladı. Hayatı boyunca öğrendiği tüm türküleri defalarca söyledi. Ne var ki birçok şarkının bir, en çok üç sözcüğünden fazlasını bilmiyordu. En çok söylediği, “Tarih otuz haziran / Yıl doksan altı / Er meydanında düellosu vardı / Dik tuttu başını yürüdü ölüme / Şimdi ölüm gülümsüyor yüzüne.” şarkısıydı. Zîlan (Zeynep Kınacı) arkadaşı üzerine bestelenmiş bir şarkıydı bu. Yaşadıklarını dile getireni ise kendisi bestelemişti. Yüzlerce kez tekrar tekrar okudu. Bu türkü yalnızlık acısıyla dolmuş yüreğinin sesi olabiliyordu.

Gün doğumuyla Eskar suyunu geçip Sûmertax civarlarına vardılar. Ara noktasının karlı yamacında oturarak yemek yerken bile etrafı gözetleyerek bir iz arıyorlardı. Kurtulan gerillanın nerelerde konaklanabileceğine ilişkin kafa yoruyor, şehîd düşmüşse cenazesinin nerede olabileceğine dönük fikir yürütüyorlardı.

“Sığınaklarını bulsak daha güçlü tahmin yürütürüz.” inancındaydı Nimet.

Rêzan ve Serhat da ona katıldı.

Nimet ayağa kalktı. Elinde dürbün araziyi incelerken ince bir hat biçiminde yarılmış karın altında görünen toprağın, şerit biçiminde

uzayıp köye kadar inen bir çizgi şeklinde olduğunu gördü. Bu, birden çok insanın art arda yürüyerek karda açtığı bir patikaydı. Nimet:

“Buldum.” dedi.

Diğer ikisi hemen ayaklandı.

“Neyi?” dediler.

“Askerin açtığı patikayı.” dedi Nimet. “Muhtemelen sığınağa gidiyor.” Çıkarttığı pekmez ve ekmeği çantaya koyup kayışlarını sıkıp sırtına attı. Serhat da çantasını aldı. Nimet önde ikisi arkasında ilerledi. Çıkan asker izlerini takip ederek mağarayı bulmak zor olmadı. Etrafındaki şarapnel parçalarıyla sığınak, üstü açık bir mezar gibiydi. İçeriye girmeye yürekleri el vermedi. Üzerine ARGK³⁹ bayrağı dikilmiş, Xeyrî'nin ağaçlardan yapılmış ranzaların altında olan yeleğini gören Nimet, Rêzan'a:

“Baksana.” dedi. Eliyle işaret etti. Genç savaşçı iki gece Muş'un güneyinde kalarak Nimet ile tanışmıştı. Dinlendikten sonra düzenlemesi Sason bölgesine yapılıncâ Dorşîn'e kadar onu Nimet getirmişti.

Rêzan:

“Yelek mi?” dedi.

“Bu yelek Xeyrî'nin yeleğiydi.” dedi Nimet.

“Daha çok gençti.” dedi Serhat.

Başını iki yana salladı Nimet.

Serhat:

“Alçaklar.” dedi.

Oturup üzülecek kadar zamanları yoktu. Bir an önce arkadaşlarını arayacaklardı. Sûmertax köylüleri daha gelmemişti. Eskar'dakilerin yerlerinde olup olmadığı belli değildi. Bu yüzden dağ taş aranacak, noktalar esas alınıp dolaşılacaktı.

³⁹ ARGK: Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistanê (Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu)

Kayalık noktasında oturmuş çay yapacaklardı. Bilmiyorlardı ki sırtı aşşalar yirmi dakikalık ilerdeki vadide, kurtulan savaşçı onları bekliyordu. Kayalık noktasında izler vardı. Üzerinden zaman geçtiği için bu izlerin hayvana mı insana mı ait olduğu anlaşılmıyordu. Bulunan emarenin üstüne kar ve yağmur yağmış, erimiş, tekrar yağmıştı. Rêzan bir yandan odun topluyor bir yandan sesleniyordu:

“Heval, heval, tu li ku yî? Em hatin, hadê heval, deng derxe.”⁴⁰

Sesini salt Nimet ve Serhat duyuyor, onlar da ateş yakmak için karı temizliyorlardı. “Sence kurtulan kimdir?” dedi Serhat. Nimet’e soruyordu. Yola çıktıklarından bu yana ilk kez aralarında böyle bir tartışma geçti.

“Huner çok atiktir, o olabilir.” dedi.

“Teslim olmaz mı acep?” der gibi oldu, kendisi de nasıl söylediğini bilemedi Serhat. Ama Nimet anlamış, soğukkanlıca cevap verdi:

“Bu mağaradan çıkan biri asla düşmana teslim olmaz, yoksa sığınaktan çıkmazdı. Yaşadıklarından sonra psikolojisi bozulmayıp çıkmışsa, ona cesaret etmişse teslim olmaz bir daha.” dedi.

Serhat utandı, sorduğuna da pişman oldu.

İnsan otururken bile terden sıırıslıklam oluveriyor hemen. Alnında biriken boncuk boncuk ter damlaları yanaklarını okşayarak düşüyordu. Saçlar banyodan yeni çıkmış gibi ıdıslaktı. Koltuk altı şimdiden kötü, baş döndüren bir koku yayıyordu. Terleyen ayakların ıslattığı çorap vıcık vıcıktı. Ayağı şiştiğinden iki numara büyüktü ayakkabı. Şimdi de genişlemişti; üst üste kaç çorap giymiş olmasına rağmen yine de genişti. Yürürken bazen osuruk gibi bir ses çıkıyordu ayakkabıdan.

⁴⁰ Neredesin yoldaş? Biz geldik, hadi yoldaş ses çıkar.

Haziran ve temmuzdan daha sıcak, belki de ağustosa dayanmış. Dorşîn'in tek haneli köyleri, insanları, küçük büyük baş hayvanları, gündüz vızıltılarıyla rahatsız edip gece kaybolan sinekleri, araba farları gibi yanıp sönen ateş böcekleri, o geçit vermez, tanrı tanımaz dağları, derin, salt gökyüzünün görüldüğü koyakları, tarihinde böyle güzel ve sıcak bir yaz görmemişti. Armut bu zamanda yiyecek kıvama gelirdi. Eskiden Serhat o koca armut ağacını salları, Bilal düşenleri toplardı sonbaharda. Ara noktasında eriyen ateşin közlerinde bir süre kalınca anca yeniliyordu. Bu yıl hemen de sararmıştı. Tam da genç savaşçının istediği gibiydi her şey. Güneşin ısıyla kendinden bir parça gibi hissetmediği bedenini duyumsuyor, ayaklarını rahatça hareket ettirebiliyordu. İlkbahar yağmurlarının eritemediği kar, yaz mevsiminin sıcaklığıyla bitmiş, Dorşîn ismi gibi yemyeşil, Hesendîn ters lale bahçesi, ortalık sıcaktan cennet olmuştu. Ara ara boğucu sıcaklık oluyordu fakat yine de kışı özlemiyordu. Gece gündüz hep, "Bir ülke olsa bir ülke, gece gündüz güneşin olduğu, ateşin hiç sönmediği bir yer ve ben orada olsam." diyordu o dondurucu karın içerisinde.

Sûmertax bahçelerine gizliden girmiş incir topluyordu. İncirler kocaman, elma kadar büyüktü. Bir yerinden bal damlıyor, tıpkı Dorşîn arılarının balı gibi. Muş'un güneyine gitmenin hazırlığını yapıyordu, artık tam zamanıydı. Sular azalmış, Berbiheyv geçit veriyordu. O lanet olası kar eriyip bitmiş, yoldaşlarını aramaya çıkacaktı. "Tüm dağlar bizim. Tam tanımasam da araziye, mutlak bulurum bir yerde arkadaşlarımı. Bir çeşme başında ya da gece yürürken bir patikada. Belki de eski bir noktada veya yeni keşfedilmiş, çatışma ve gizlilik için uygun ormanda. Muş'un güneyine giderim. Olmadı Mutki, Xaça Reş ormanları, belki de Siirt ovası, Sason'a kadar... Bulurum arkadaşlarımı mutlaka." diyordu sevinçle. Hesaplıyor, normalde iki, en çok üç gecelik bir yoldu Muş'un güneyi ama o bir aya göre planlıyordu kendini. Arazi uzun, görebildiği uzun mesafe dürbünün ucu, ötesi keşfedilmeyi ve her an yeniliklere gebe, çare gerektiren cinsten bir uzunluk. Belki pusu

olurdu. Gittiği bir haftalık yolu geri döner ve başka bir yerden vurup gitmesi gerekirdi. Allah etmeye suyu fazla bir dere çıkarsa, köprüyü nerede bulacaktı. Nimet ve Xelîl onları Dorşîn'e getirmişlerdi daha önce. Hafızasını zorlayarak yolu yürüyecekti. Ne kadar zorlansa o kadar zorlardı o da. Yönü iyi biliyordu o kadar. Düz ilerleyip hafiften sağa saparsa Muş'un güneyi, sola kayarsa Amed, Murat suyu da vardı, nereden aktığını bilmiyordu. Sağa saparsa nereden çıkacağını hiç mi hiç bilmiyordu. Harita da yoktu yanında, gerçi olsaydı bile haritadan anladığı yoktu. Gece yatarsa şayet, bir işaret belirlemeliydi ki uyandığında yönünü karıştırmamasın yoksa bir gün heba olurdu. Bir yılan sokabilirdi yatarken ya da akrep, neyse ki çıplak Berbiheyv soğuk olur geceleri, akrep ve yılan pek hareket etmez belki.

"Üç gün uzasın, istediği kadar fazlalaşsın, bir ayı geçmez Muş ormanlarındayım." Beri yandan alabildiği kadar çantasına elma, incir ve üzüm koyuyordu. Yükünü ağırlaştırmalı, kaldıracabildiği kadar hatta daha fazla. Önce "tamam" diyor, yol uzunluğunu ve belirsizlikleri düşündükçe açtığı çantasına biraz daha incir ve iri armut koyuyordu. Sûmertax İnciri de güzeldir, karnını onunla doldurdu. Buz gibi soğuk çeşmeye vardı. Köylülerin buz dolabı olarak kullandığı çeşme suyunda, çatlamış bir karpuz yüzüyordu. Analar onlara suyun içine karpuz bırakıyordu eskiden. Belki yine öyledir! Arkadaşları gelmiş, Ara Noktası'ndaydılar. Nokta hemen orada. Bir fersahın beşte birinden bile az.

"Bir baksam mı?" dedi. İçinden bir his hiç durmadan kalkmasını ve Ara Noktası'na gitmesini istedi. Heyecanı dorukta adım adım ilerliyordu ki gülme sesiyle zonk diye yerine oturdu. Ses tanıdık, sevinçten ne yapacağını bilemiyordu:

"Ew kî ye?"⁴¹ dedi sesin sahibi, buyurgan, sert, keskin. Sevinçten gözyaşı dökecekti ama kendini sıktı, az kalsın kalbi duracaktı.

⁴¹ Kim o?

Ağlamasın diye o kadar da kendini zorlamasına ne gerek vardı. Gülmek kadar ağlamak da insanın doğal bir yanındı.

“Doğal olabilmek için yürütülen bu çetin savaşta, korunmak için ağlamayarak çelikleşmem gerekir.” diyordu. Ağlar ise belki rahatlardı. Fakat o, gözyaşının, çare yaratmak için evrenin en muhteşem varlığından biri olan beynin çözümünü inkar ettiğine inanıyordu. Ağlamanın beyni uyuşturarak rahatlattığını var sayıyordu. Haklı mıydı? Bunu zaman değil, insanlık tarihi boyunca gelişmelere yön veren insanların duruşlarının yol açtığı değişimlerin niteliği belirleyecekti. Sesi boğazına tıkanmış, kelimelere dönüşmüyordu. Yutkundu. Burnundan aldığı nefesini ağzını geniş geniş açarak salıverdi. Dolmuş göz pınarları kelimelere dönüşmekte zorlanan sesinden önce boşaldı:

“Ez im hevalê Çekooo! Ez im ez.”⁴² diyebildi titrek bir sesle. Gözlerinden yaşlar boşaldı; ilkbahar yağmurları gibi çıldırasıya. Yaprakları geniş palamut ağacının dalını sıyıran Çeko:

“Xeyrî!” diye bağırdı. Çeko da Dorşîn gücündeydi, sonbaharda üstlenme için Muş’un güneyine gitmişti. Çeko’nun suretinde Huner, Bilal ve tüm arkadaşlarını gören Xeyrî yerinden fırladı, Çeko’nun omuzlarına atlayıp boynuna sarılmak için sıçradı. Bedenini yerde bırakıp havaya fırlayan ruhu, yerdeki vücudunu uyandırdı. Gözlerini açtı. Onu kaldıran Murat’tı. Elinde büyük siyah bir poşetle içeri girdi. Daha selam bile vermeden:

“Bunlar sivil elbise, babamın montunu ve pantolonunu getirdim hemen giy.” dedi. Terden sıırıslık olmuştuk Xeyrî, uyandığında soğuktan tir tir titredi. Rüya olduğunun bilinci, karın soğduğundan daha fazla titretti bedenini. Onu çıldırtabilecek kadar büyüyen öfkesi beyninde elektriğin güçlü dalgaları gibi sinirlerini birbirine kattı. Damarlar yanıp söndü, gözlerinde korkutucu bir ışık belirdi. Murat;

⁴² Benim Çeko yoldaş. Benim ben.

bakışlarından korkarak gözlerini ondan aldı, başka yöne baktı. Genç savaşı kendini sakinleştirdi, birkaç rahat nefes aldı.

“Önce bir merhaba diyeydin.” dedi gülümsemeye çalışarak. Murat’ın tez canlılığını biliyordu artık, espri olsun diye söylemişti. Zaten bu anı çoktan bekliyordu. Murat’tan çok daha aceleliydi.

Xeyrî:

“Yalnız mı geldin?” dedi. Cevapsız kalınca, “Sen buraların kamuflajını yap, ben bir keşif yapayım.” deyip mangasının önündeki bir taşın üstüne indirdiği dürbünüyle, araziye ayrıntılarıyla keşfetmeye başladı.

“Biri aşağıdaki vadinin yamacında oturmuş, burayı gözetliyor.” dedi, dürbünü gözlerinin önüne alır almaz.

“O Bawer’dir.” dedi Murat. “Biz gidene kadar vadiyi denetleyecek.”

“İyi yaptınız.” dedi Xeyrî.

Murat:

“Çantanı ne yapalım heval?”

Xeyrî:

“Çantalık bir hâli kalmamış, uygun bir yerde saklar ya da yakarız.” dedi.

“Tamam” diyerek onu onayladı Murat. Xeyrî keşfi bitirip içeriye girdi. Murat geldiğinden beri hiç boş durmayıp kamuflaj yapmıştı güya.

Xeyrî:

“Hani ne yaptın?”

Murat:

“Walla heyecandan ne yaptığımı bilmiyorum heval, bir an önce gidelim hemen.”

Bırakacağı noktasında, kaldığına dair tüm işaretleri yok etmeliydi. Bir şey olsun olmasın, kuraldı. Oradan ayrılacaktı belki ama gerilla ilkesinde bir delik açılmaya görsün, büyür gider ta ki can alana kadar.

Ateşin alevleriyle kararmış ocak taşının siyah tarafını, kazdığı toprağın içine gömdü. Günlerdir yaktığı odunların külünü, kazdığı toprağın içine sakladı. Etrafına da dikkat çekmeyen, doğal görünen zeminin yüzeyinden biraz toprak topladı. Kül için kazdığı çukurdan arta kalmış alt tabakadakini de üstüne serpti. Dışarıdan getirdiği taşı da üstüne koydu. Onu da sonbaharda ağaçlardan düşüp sağlam kalmış palamut ağacının yapraklarıyla örttü. Yağ koyduğu pet şişeyi ve bulgurunu pişirdiği salça kutusunu çantaya yerleştirdi. Arayla kimini suya veya araziye atmak, kimini de uygun bir yerde yakmak için yanına alacaktı. Murat'ın topladığı bolca yaprağı, kırılmış birkaç dalı da gelişi güzel serpti. Dibinde ateş yaktığı taşın göğsü isten kararmıştı. Ama bura dışardan dikkat çekmediği müddetçe içeri kontrol edilmezdi. Etraftaki izleri de sildi, süpürdü. Gerillayı orada gözle gören biri olmasa, Xeyrî; kimsenin hiçbir zaman orada kalmadığına dair binlerce kez yemin edileceğine emindi. Kaldığı yerin kamuflajı bitince sıra kendisine geldi. Şalvarını çıkardı. Murat'ın getirdiği siyah poşetten mavi, bol kont pantolonu çıkardı, giydi ama genişti, düşüyordu üzerinden. Üstüne kuşağını bağladı fakat altından kayıp düşebilirdi pantolon. Bir kaçış durumunda rezil olur, Türk ordusunun diline düşerdi.

Murat:

“Olmadı mı, ne yapalım şimdi?” dedi.

Xeyrî:

“Ben hemen çaresini bulurum, sende bıçak var mı?” Genç savaşçı da seri bir şekilde davranıyordu. Hareket anı geldi mi bir saniye geçirmek bile zaman kaybıydı. Ölüm kalım meselesi oldu mu her şey ama her şey başkalaşırdı.

“Var var.” dedi Murat, aceleyle çıkarttı. Sağlam, çelikten bir bıçaktı. Sapı kırmızıydı. Üstünde haç işareti vardı. İşaret de sarıydı. Sanki Alman malıydı. Xeyrî, şûtikinın başını toplayarak yarım ay biçiminde kesti, beline doladı, tamamdı. Kemer halkalarından geçirdi. Önde

birleştirip baēladı. Baēladıēı kısmı fermuarın üstünden pantolonun içine yerleştirdi. Önden ve arkadan fazlalığı topladı mı tamamdı artık, düşmezdi. İşini bitirdiēı bıçaēı Murat’a uzattı.

Murat:

“Sana hediyem olsun, lazım olur.” dedi.

“Olur.” dedi Xeyrî, “Lazım olur, spas.” Bıçaēı kapatmaya çalıştı, olmadı. Murat onun elinden aldı, bıçaēın sapından tuttu. Alta doēru ezince, aēız içeriye doēru aktı. Xeyrî bıçaēı cebine soktu, şûtikini de beline doladı. Kuřaēı baēlaması iyi deēildi çünkü az uzaktan bile şûphe çekerdi. Ama raxtı üstüne otursun diye mecburdu, o kadar da olacaktı. Yanına alacaēı eşyaları kefiyesine, yolda atılacak olanları da çantasına yerleştirdi. İkisini de Murat aldı.

Genç savaşcının içinde belirsizlikler olsa da baston niyetine eline aldıēı palamut aēacının dalı ile vadiye indi. İnişler tam işkenceydi. Aēırlık yaranın üstüne geliyordu. Kalaşnikofu montun altında omuzuna asmış, namlusu dışarıya sarkmıştı. Ani bir durumda silahını ateşleyebilmek için montunun cebini yırttı. Eli cebinde, parmaēı tetikte oluyordu öylece. Genç savaşcı belli etmemeye çalışsa da sevinçten tüm bedeniyle gülüyordu. Arkadaşlarının sicilini gönderdikten sonra tahmin edilmeyen, şûphe çekmez yerlerde kaldıēı anlaşılacaktı. Bu yüzden alan deēiřtirmesiyle, aēır hareket edip geç düşünen orduyu ikinci kez kandıracaktı. Suyun yüksekliğini aşan taşlara basa basa suyun diēer yönüne geçti. Ayaēa kalkıp onu karşılayan Bawer’in elini sıkarak sarıldı.

“Neredeydin?” deyip eleştirmeye başladı. ‘Erken geleceēim.’ demesine raēmen geç gelmesine kızmıştı, buna hakkı da vardı. İki üç günü çok uzamıştı.

“İşim vardı.” deyip özür diledi Bawer. Dürbünü yanına alarak önde yürüdü. Hemen arkasında Xeyrî, Murat aynı sırada arkalarından ilerliyordu. Arkasını dönen Bawer:

“Aramızda mesafe olsun.” dedi. Öncüleri oydu lakin Dorşîn’in Bölge Komutanı Xeyrî, grup komutanlığını ona devredemezdi, tecrübelerini pratikleştirmesinin tam zamanıydı:

“Yok, öyle olmaz.” dedi. Ortalarındaydı, ikisini durdurdu. Olması gerekeni söylerken Bawer de Murat da ona bakakaldı.

“Öyle yapsak, uzaktan bizi gören olursa şüpheleri üstümüze çekeriz.” Şaşırmış yüz ifadelerini görünce, “Alışmadıkları bir tarzda hitap etmemden olacak.” deyip gülümsedi. Onları görünmeyen savaşılarıyla karıştırmıştı. Normal mesafe dışında ara olmayacaktı. Xeyrî, Bawer’e yakınlaştı. Sır gibi saklanan veya ona öyle gelen arkadaşları soracaktı:

“Onlar kimdi Bawer?”

Bawer:

“Bana arkadaşların sicilini verdiğinde Amed’e gittim. Ben gidene kadar Sabri Ok, iki arkadaş senin durumunu öğrenmeleri için göndermişti. Ben de yaşadıklarını aktarınca, Güney Kürdistan’a haber verdiler. Bunun üzerine Amed’e gitmem için acilen haber gönderildi. Gelecek arkadaşların güvenliğinin sağlanması için bir takım işler ayarladık. Gelenleri karşılarken şaşırdım. İki arkadaş mercedes bir arabayla senin yanına gelip görüşmek istedi. Sağlık durumunu onlara anlattığımda acil bir şekilde bir k..... arabası bir de a..... ayarladılar. Seni tedavi etmek için Amed’e getireceklerdi. Plan buydu. Sen, ‘Ben arabaya silahsız binmem.’ deyince, bilmediğim bir nedenle ikinci kez Güney Kürdistan’a gideceklerini öğrendim. Tekrardan geleceklerini söyleyip gittiler.”

“Verdiğiniz randevu gününde operasyon oldu, o gün gelecekler diye çok korktum.” dedi Xeyrî.

“Ya ben, Allahtan askerler bizim oradan geçtiler de haber gönderdim, ondan sonra geri gittiler zaten.” Gelenler gerçekten arkadaş mıydı. Operasyonun onlarla bağlantısı var mıydı? Bawer mi askeri oraya davet etmişti yoksa bir tesadüf müydü. Bawer’in verdiği

cevaplarla ses tonundan bir şey anlamak için sormuştu. Yoksa geçmişî tekrar konuşmanın o an için bir anlamı yoktu. Maziyi anlatmak, geleceğe ve güne bir şey katmıyorsa tartışılması zaman kaybı olurdu. Bawer'in korkmuş, sade ses tonundan, kelimelerini seçerken kullandığı samimi cümlelerden sonra biraz rahatladı. Rahatlamasın da ne yapsındı, Bawer'in arkasında ilerliyordu.

Anlatacaklarıyla genç savaşıyı meraklandırarak anlatmak ona heyecan veriyordu. Sorulan soruları, yürüyüşü bahane ederek aniden cevap vermiyor, geciktiriyordu.

Keyrî içinden, "O da haklı, yaşadığı sıra dışı heyecanın ömrüne renk katacağını biliyor." dedi. Keyrî durdu. Yorulmuş muydu, yürüyemiyor muydu, şaşırmış mıydı belli değildi. Bawer başka şeye yormuş olmalı ki:

"Merak etme heval, Amed'deki arkadaşlar üstlenmeden çıkmışlar. Yedi gün sonra senin yanına gelebilirler." Bawer gelebilirler deyip olasılık olarak saydığından Keyrî sorma gereği duymadı. Tilsimi bozulsun istemiyordu. Böylesi daha iyiydi. Gelseler onlarla Amed'e gidecek, gelmezlerse bu gün yarın gelirler diyerek umudunu diri tutacaktı.

Vadiden çıkıp üst taraflara varmışlardı ki Keyrî'nin canından can çıktı. Dizlerinin bağları çözüldü. Söz dinlemez ayakları ateşteymiş gibi yanıyordu. Kafasında kurup da kendini komutanı ilan ettiği ordusu darmadağındı. Elinde tuttuğu bastonun yardımıyla olmasa buraya kadar gelemezdi. Yürümek bir yana ayakta kalmakta zorlanıyordu. Dönüp geriye baktı. Bir bahane bulup geri dönmek isterse bile epey yürümesi gerekirdi. Gitmeyip olduğu yerde çıplak arazide kalsa, tehlikeli olurdu. Yürünmesi zorunlu olan mesafede harcayacağı enerjiyi, uzaklaşarak vermeye karar kıldı. Silah ve raxtını ısrarla almak isteyen Murat'a mı verseydi? Düşündü de, "olmaz" dedi.

"Onlarla gidecek kadar güvensen de silahımı tedbir olarak asla vermem." Bir an Murat'ın silahı kafasına doğrulttuğu, ufak bir

harekette bulunsa kurşunu yiyeceği, elini kaldırıp yere uzan emriyle esir alındığı, Bawer'in ise elini kolunu bağlayarak karakola haber verdiği, bir kaç adım sonra da indirme yapan skorskyden inen özel birliklerin arasında esir düşmüş hâlde havalanarak Amed'e doğru götürüldüğü canlandı gözünde. "İnsan ölünce bir kez ölür ama silahsızlık kendini ölüme teslim etmek demek." diye düşündü. "Silahımı taşıyamayacağım düzeye gelirim kendimi vururum daha iyi." diye mırıldandı. Onu böyle düşünür ve kendiyle sessiz monologlar yaptığını gören Murat:

"Yoruldu mu heval?" dedi. Bakışlarında acıma belirgin, sevgi ön plandaydı.

"Buralara çok bağlandım, ondan ağır yürüyorum." Bir gerillaydı ve sivil insanlara yürüyemiyorum demeyi gururuna yediremiyordu. Bir de düşman sahibi birinin bağlı olduğu hareket dışında, dostlarının bile her şeyi tümünden bilmemesi gerektiğine inanıyordu. "Bir zayıflığım bulunursa darbe yemeye açık bir ordu olurum." diye düşündüğünden olabildiğince yansıtmamaya özen gösteriyordu. Bawer'in az ötede palamut ağacının yapraklarıyla dolmuş, hafif kazılarak dikdörtgen şekli göze çarpan yerle ilgilenmesi ona bahane oldu, oturdu. Daha önce sakladığı bir şeyin yerini bulmaya çalışıyor gibi eline aldığı iki üç karış uzunluğunda, çürümeye yüz yutmuş bir dal ile yaprakları karıştırdı Bawer. Başını kaldırdı önünden, biraz uzağa baktı. Beş on metre uzaklaştı, sağa sola bakındı. Yerden bir metre yüksekteki taşı, mırıldanarak bir şeyler söyleyip işaret etti. Xeyrî de Murat da ona bakıyordu. Ne olursa olsun bu genç savaşçının işine yarıyordu, sormaya gerek duymadı, biraz dinlenecekti.

Murat:

"Ne oldu? Bir şey mi arıyorsun?" deyince geldi, Xeyrî'nin önünde durdu. Fark ettirmemeye çalışsa da epey yorulmuştu:

"Biliyor musun heval, burası arkadaşların noktasıydı eskiden."

"Ne kadar eskiden?" dedi Xeyrî

“1994, bir sonbahar günüydü. Bu noktada arkadaşlar toplanmışlardı. Onlara bir çuval ekmek getirip o taşın dibine bıraktım. Bana bir raxt ve klêş⁴³ verdiler. Kulp’ta eylem yapacak bir grup arkadaşla öncülük edecektim.” deyip oturdu.

“O zamanlar milis olmak yarı gerillaydı. Gündüz evde gece dağda silahlıydık.”

“Milis olmak öyledir.” dedi Xeyrî, ondan sonra Bawer’in anlattıklarını duymadı. Makina gibi hızlı hızlı işleyen dudaklarına yetişmedi. Daldı, o anları gözünde canlandırdı. Klêşinin namlusundan, her iki eliyle tuttu. Başını da üstüne bırakıp gözlerini yumdu. Arkadaşlarının arasında huzurlu birkaç dakika geçirdi. Xeyrî hayalinden, Bawer geçmişten sıyrılıp Murat ile ayaklandılar.

“Sonra ne oldu? Ne yaptınız? Ne dedi arkadaşlar? Her şeyi, en ince ayrıntı ve detayı kaçırmadan bana anlat.” dedi Xeyrî

Genç savaşı hem yürüyor hem de Bawer’in anlatımlarına göre gelenleri beyinde canlandırıyordu.

Bawer:

“Onlar da ikimiz gibiydi.” derken gülümsüyor, Xeyrî’nin heyecanını anlayıp mutlu olduğunu seziyordu.

“Arabadan inmiyor, indiklerinde de yürümüyorlardı.” Sesinde ince bir sitem vardı.

“Son model arabaları vardı, bir trilyon dahi para gitse, dünya da yıkılsa sana bir şey olmaması ve örgüte sağlam ulaştırılman için Bahoz Erdal emir vermişti onlara.” Bunları diyen Bawer ne denli önemli bir kuryelik yaptığının zevkini çıkarıyor gibiydi.

⁴³ Kaleşnikof.

Tek tük bulut olsa da kayboldu ardı sıra. Güneşin ısıısıyla yer altında çatlayan tomurcuklar ruhuna can katıyordu. Sulu toprağın serin ve ıslak kokusu, buzlarını eritiyor, önce onun içinde sonra da toprakta can buluyordu yeşermek için can atan tomurcuklar. Biraz daha böyle sürerse, çiğdemler boy atacak, soğanları kocaman olacaktı. Çocukken onu sütüyle besleyen ninesi, orakla sivrilttiği ağaç dalı ile köylerinin üst taraflarında bir heykel gibi dikilmiş Kevirê Bel'in alt tarafında, köye yetişene dek uzanan topraktan çıkardıkları çiğdemlerin saplarını birbirlerine dolayarak yaptıkları taşları hatırladı. Nenesinin anlattığına göre, tıpkı çocuklar gibi gençler de çiğdem toplar, onlardan taş yaparak sevdiklerine, başlarına takmaları için düğünlerde verirlerdi. Mis gibi bir koku çocukluğundan yayılarak önünde serilirken, hisleriyle duyumsayıp ilerledi. Günlerdir doğru düzgün yemek yememişti. Bahar gelse de doyasıya çiğdem ve soryaz yese, bunun için sabırsızlanıyordu. Öyle ya, "Gerilla odur ki bedava ekmeğini doğadan toplayan." diye düşünüyordu.

Uzaktan saatlerce baktığı ve daha önce arkadaşlarıyla gecenin karanlığında üstünde yürüdüğü bu yamaç ile ilk kez tanışıyordu. Bakıp görmenin tanımak ve anlamak ile ilgisiz olduğunu en çok da şimdi anladı. Bir nehir misali, tüm benliğiyle ötekiyle yeknesak olup aktığın zamandır anlamın zirvesi. **Veyahut ötekinin olmadığı gün ve gecenin içindeki tüm varlıklarda.** Zerreciklerin içindeki anlamla birlikte varlığını ve dokunuşunu hissetmek, onları da ben gibi görüp sarılabilecek duygu derinliğini yakalamaktı belki de. Üstünde yürüdüğü toprağa ayak basmadan içindeki canlılar ile birlikte yol almak ya da. Evrenin tüm varlıklarının hissedilip ruhuyla görünür kılınıp yaşadığın andır belki de toplumsallık. İşte o zaman yalnızlık yoktu tanrısallık katında bile. Xeyrî ilerlediği toprakla birlikte ektiği ruhunda taşlar, kayalıklar, çimler, su, kar ve her şey ile birleşip çoğalıyor, çoğalıyor, çoğalıyordu işte. Sanki oradan uzaklaşması için başka ülkelerden getirilip önlerine serilmiş bir dağdı. Daha önce fark etmediği tüm ayrıntıların resmini

gözleriyle makina gibi çekti. Tüm detaylarıyla kare kare kaydetti, bilincine yerleştirdi. Kimi ince uzun, ekseriyetle de küçük yuvarlak kaygan taşlar, ıslak toprağa battığından kaymıyordu şimdi. Toplandıktan sonra oyulan ağacın içinde, yuvarlak uzun taşla dövülen, uzun ince, ip ince, genzi yakan, nane, kekik arası hoş kokusu, mest eden tadyıla, bol tuzla iç içe karıştırılarak baharat olarak kullanılıp özellikle de doğranmış soğan üstüne serpiştirilen ya da bol yağlı ayranın üstüne dökülen, Pasurluların zuzak, Timoqluların zuzu dedikleri otu toplamak için bazen arkada kalan Murat da onlara yetişti. Adım atmakta zorlanan Xeyrî, bu kez arkada kaldı. Keşfetme bahanesiyle uzun uzun etrafına bakıp adım atıyordu. Yamacın üst tarafından, altından suyu boşalan karın soğuğu, hafif bir yel ile bazen yüzlerini okşuyordu tatlı tatlı. Suyun ince bir vadide sazın ritmine ayak uydururcasına çıkarttığı huzurlu sesine kaptırdı kendini. Bir zaman sonra Bawer ve Murat'a ulaştığında Murat, "Heval, askeri şal ve gömleğini bu suyun içine bırakalım, birkaç gün kalsın, kiri biraz yumuşadıktan sonra evde yıkarız." dedi.

Tahta gibi sertleşmişti elbiseleri.

"Tamam" dedi Xeyrî. "Amma..." Murat'ın gözlerinin içine bakıyordu. Masum, sevecen ve ciddi:

"Hemen getireceksiniz elbisemi."

"Suda birkaç gün kalsın, kiri anca yumuşar, sonra da eve götürüp yıkatıp getiririm."

Murat, kolunun altında taşıdığı poşeti indirdi. İçinden şalvarı ve gömleği çıkartıp katlayarak suyun içine, üstüne taş indirerek bıraktı.

Xeyrî:

"Durun." dedi.

Murat:

"Ne oldu?"

Bawer:

"Yoruldu mu heval?"

“Yok” dedi, “Ne biçim gerillasınız, sigara molası da mı vermeyelim?”

Bawer gülümsedi:

“Gerillayız, değil mi?”

Murat heyecanla:

“Olduk, olduk.” dedi.

“Sahiden olduk.” dedi Bawer.

“Oldunuz oldunuz.” dedi Xeyrî, derin düşüncelerle Toros ve Hesendîn karlarına bakarken.

“Gerilla yürüyüşü hoştur.” dedi Murat.

“Hem de çok sağlıklı.” dedi Bawer.

“Sağlıklıdır.” dedi Xeyrî. “Bir de yüksüz olsaydı çok daha sağlıklı olurdu.”

“Yük de cabası.” dedi Bawer.

“Yükü de güzel.” dedi Murat.

“Güzel” dedi Xeyrî; “Gerillacılığın her bir şeyi güzel. Ama keşke yükü olmasa yine.”

“Bir de şu dağlar var ya...” dedi Murat.

“Çok sağlıklı, ölmez ve yaşlanmaz insan burada.” dedi Xeyrî.

“Ölmez, tüm kir terle birlikte atılıyor dışarıya. Doğa tertemiz, insanın içini temizliyor.” dedi Bawer.

Xeyrî sigara içmek için onları durdursa da, aslında yürüyemediğini gizlemesi içindi. Diğerleri yorulmamışlar mıydı sanki. Böylesi bir yol yürüyüşüne çok alışmamışlardı, aldıkları görev nedeniyle yorgunluklarını çaktırmıyorlardı. Yoksa alınlarında ter birikmiş, nefeslerinin sesi duyuluyordu kaç metre öteden. Sigarayla birlikte sohbet de sona erdi. İlk kalkan Xeyrî’ydi:

“Haydê heval.” dedi. Güneş tepelerinde, gölgeleri kısaydı.

“Pasur’un karşısındaki yarım saatlik sırta kadar yan yana yürümeliyiz.”

Murat:

“Sebeb?” dedi.

Bawer:

“Sebeb de nedir?” dedi.

Xeyrî:

“Gerekıyor da ondan.” dedi:

“Yan yana olsak şüphe çekmeyiz.” diyerek ikisinin anlayamadığı, beynin icadı olan taktiği açıklığa kavuşturdu. Her yerden görünen yamacı, erken geçmeleri gerektiğini söyleyen Bawer, öncülüğü elde etmenin sevinciyle güvenliği gerekçe göstererek karşı konulamaz bir emir verdi. Dağlı çocuklara emir vermek her babayığidin harcı değildi çünkü. Genç savaşçının yürümekte zorlandığını gören Murat, silahını alarak yükünü hafifletmek istiyordu.

Xeyrî:

“Onca şeyden sonra silahımı hiç kimseye vermem. Bir gerilla silahını taşıyamazsa bıraksın gerillacılığı.”

Sırtı aştıklarında yürümeye devam eden arkadaşlarını durdurdu. Yolda yürürken bulduğu zuzak otunu elinde tutan Murat’ı, ön tarafı keşfetmek için gönderdi. Kendisi de Bawer ile birlikte o gelene kadar oturdu. Geçmişte arkadaşlarıyla dolaştığı Şehîd Xeyrî yamacı, Şêne boğazı, tapınak tarafı ve Eskar vadisinde kayboldu. İçinden:

“Size sağlam ulaşmak için dönmek üzere uzaklaşıyorum şimdilik.” Tüm bedeniyle dağlara kenetlendi. Yüreği gözlerinden fışkırıp yaydan kurtulan ok misali hedefe ulaşmak ister gibiydi.

“Yüreğimde olacaksınız, bilirsiniz.” diye fısıldadı. Hêlin dağına göz kırptı. Berbiheyv’in Muş’un güneyine kadar uzanan silsilesine, karını erken eritmesini, döndüğünde hazır olmasını binlerce kez rica etti. Neler yaptığını sormayan Bawer, genç savaşçıyı kendi hâline bıraktı. Xeyrî’nin veda etme vakti gelip çattığı zamana kadar yolu gözetlemeye giden Murat geldi. Bir şey yok dese de Xeyrî dürbünü ondan alıp tek başına gitti. Arazi keşfini bitirince Murat ve Bawer’i yanına çağırdı. Xeyrî’nin arkası, Murat ve Bawer’in ise yüzü, Pasur ilçesine dönüktü:

“Bakın.” dedi.

“Buraya kadar alanı gözetleyerek geldik. Sonrasında bizi neyin beklediğini bilemiyoruz. Neredeyse buraya kadar olan arazi, kaldığım noktadan görüldüğünden kontrolümdeydi zaten. Bundan sonrası başka bir alan. Pasur’un tam karşısı, Dorşin ile karşı karşıya bakıştıkları bir dağ. Düşman; şehre girişleri, burayı denetime alarak ya da gece pusulama yaparak engellemek isteyebilir, belki şu an yol güzergahımız da denetleme amaçlı birlikler ya da korucular vardır. Belki de yoktur bilmiyoruz. Tesadüfen de önümüze çıkabilirler. O an ikiniz ayrı yönlere, biriniz sağa biriniz sola kaçacaksınız.”

“Tam anlayamadım, iki yan derken?” dedi Murat.

“Kapsamlı bir operasyon olsaydı görünürlerdi zaten. Düşman varsa da küçük birlik hâlinde vardır. Bizim parçalanıp dağılmamız da daha büyük avantaj sağlar. Hedef küçülür, risk daha da azalır.” dedi genç savaşçı. Talimat gibiydi sözleri, ikisinin şaşkın, anlamaya çalışan bakışları arasında sürdürdü konuşmasını:

“Üçümüz de sivil elbiseliyiz, bu zaman kazandırır. Kısa bir süre ne olduğunu anlamazlar. Arazi elverişli, kısa sürede kaybolmaya müsait. Nerede sık ağaçlar, boyu aşan büyük taşlar, küçük vadecikler olursa, oralardan kıvrılarak uzaklaşacaksınız.” dedi. Murat ve Bawer şaşkınlıklarını henüz atlatmışken, önce birbirlerine ardından genç savaşçıya, “Peki sen ne olacaksın?” der gibi baktılar.

Xeyrî:

“Ben koşamam, siz ortadan kaybolana kadar onlar durumu anlamaz. Ben de sizin görünmeyeceğiniz zamana denk getiririm ilk karşılaşma anını. Sonra düşmanı vururum, sonrasında ne olur bilinmez.”

“Korucu olsalar sen bana bırak, ‘Dayımın oğludur.’ diyerek yolumuza devam eder, aşiret bağlarını ortaya koyarak onları engellerim.” dedi Bawer gururla.

Genç savaşçı sözlerini keskin kılıçla böldü:

“Olmaz! Silahımın başı ve raxtım az görünüyor.”

“Yine de” dedi Bawer:

“Buralarda herkesin silahı var. Düşman bilmiyor ama korucular biliyor. Ava çıktık ya da silahımızı götürüp satacağız deriz.”

“İhtimaller hep olur ama ihtimalle iş yapılmaz, riski fazla.” dedi Xeyrî. İlk söylediğini tekrar vurguladı.

Murat:

“Tamam anladık sen militansın heval ama biz de yurtseveriz, bunca zorluğa bizim için katlanmıyor musunuz?”

Xeyrî:

“Orası öyle de sizin aileniz var ama.”

“Seni bırakıp kurtulduktan sonra o çocukların yüzüne nasıl bakarım.” dedi Bawer.

“Bu dava sadece senin değil, hepimizin. Siz de bizim için çıktınız bu dağlara, zoru size azı bize kaldı. Ondandır kaçan namussuz olsun.” dedi, sarı teni kırmızıya kesmiş olan Murat. Xeyrî onları ikna etmenin yollarını kafasında kurcalarken birbirlerine bakıp gülümsediler. İnce bir alay mıydı yoksa içten gelen bir tebessüm müydü? Devamı gelince, kararlı bir tavrın ve militanca bir duruşun örneği olduğu görüldü.

“Seninle” dedi Bawer, Murat’a baktı. Murat da, “Seninle” dedi. İkisi genç savaşçıya baktılar:

“Ya seninle yaşar ya da seninle ölürüz.”

Xeyrî dişlerini birbirine kenetledi. Toros’un karlı yamaçlarına bakıp oradan Muş’a doğru sarkan Berbiheyv dağlarına daldı. Diyeceklerini, arkadaşlarının geleceği ana kadar erteleyecekti.

“O zaman yürümeye devam edelim...”

Xeyrî'nin daha önce diz çöküp sevinçten, "İşte yeşil vadi" deyip çantası sırtında oturduğu yerdeydi gerillalar. Nimet elinde dürbünle etrafı kontrol ediyordu. Yorgunluktan bitap düşmüş, umutları azalmıştı. Ama ya ölü ya diri arkadaşlarından bir haber almazlarsa dönmeyecekleri yönünde karar kılmışlardı. Üçü yan yana günlerdir ayaklarından çıkartmadıkları ayakkabılarıyla ıslak çimlerin üstünde oturmuş, dürbün karesinden arkadaşlarını arıyorlardı.

Sigarası dudaklarının arasında olan Serhat, Nimet'in elindeki dürbünü çekiştirir biçimde hemen aldı.

Nimet:

"Bir şey mi gördün?" dedi.

"He gördüm gördüm." dedi heyecanla.

"Nedir, çatlattın bizi?" dedi Rêzan:

"Söylesene."

"Durun durun, biraz daha netleştireyim."

"Hangi taraf?" dedi Nimet.

Dürbünü gözlerinin önünden indirmeden eliyle işaret etti. "O tarafa bakın, üç kişi yürüyor ama yürüyüşleri normal değil." dedi.

"Ben de gördüm." diyen Nimet dürbünü Serhat'tan aldı. Gözlerinin önüne alır almaz da:

"Şüpheli" dedi.

"Nasıl şüpheli?" dedi Rêzan.

"Yürüyüşleri şüpheli." dedi Nimet.

Rêzan:

"Sivil değiller mi?"

"Elbiseleri sivil ama dikkatli yürüyorlar." dedi.

"Ha bak oturdular."

"Ne yapıyorlar?" dedi Rêzan.

"Çok mu merak ettin?" dedi Nimet güler yüzle.

“Öldüm meraktan.” dedi Rêzan.

“Söyle söyle, ben de çok merak ettim.” dedi Serhat.

“Söyleyeyim mi?” dedi Nimet.

“De söyle heval, wallahi öldük meraktan.” dedi ikisi.

“Tamam, sigara içiyorlar.” dedi Nimet.

“Hepsi bu mu?” dedi Rêzan.

“He walla bu kadarını görüyorum.” dedi Nimet.

İçi içini yiyen Rêzan’a verdi dürbünü.

Rêzan bir süre baktı, oluşabilecek bir durumu daha çok anlayabileceğini düşündüğü için dürbünü hemen tecrübeli olan Nimet’e uzatıp:

“Bir de sen bak. İkisi oturmuş, biri onlardan az uzaklaşıp oturduktan sonra diğerleri de kalktı. Öndeki yolu gözetler gibi yapıp çömeldi, sonra tekrar ayağa kalktı. Arkadakileri biraz bekledi. Bir araya gelip o önde, diğerleri az arkada yürüdüler. Biri çok arkada kalıyor, diğerleri durup durup onu bekliyorlardı. Arkada kalanın elinde baston da vardı.” dedi.

“Gerçekten mi?” dedi Nimet, heyecanla dürbünü hemen aldı. Göğüs kafesi inip inip kalkıyordu.

“Ne diyeyim, kendimizi kandırmayalım sonra. Fakat olabilir de.” dedi.

“Gidelim mi? Hemen onlara yetişmeye çalışırım.” dedi Rêzan.

“Ya o değilse.” dedi Nimet. “Bekleyelim, anlaşılan o ki Teyyarların evinde kimse yok. Sîdar amca evdeyse ve arkadaş kurtulmuşsa mutlak oraya uğramıştır.” O üç kişi gözlerden yitene kadar baktılar. Yüreklerinde yanan ışık belirsizlik ile kanıyordu. Karanlığı bekleyeceklerdi.

Yirmi beş personel kaldırabilen skorsky; Pasur’dan kalkıp Toros’un diğer tarafına düşen Şırtık karakoluna doğru yön değiştirdiğinde, Pasur’un karşısına düşen dağın doruğuna varmışlardı. “Helikopterin altına asılmış dev Türk bayrağı, alçakça bir ihanetle elde edilmiş korkakça bir zaferin ilanıdır.” dedi içinden. Halbuki gerillalar olduğunda skorsky böyle alçak uçamaz ve kobra taarruz helikopteri olmadan buralardan geçemezdi. Son zamanlarda ise helikopter tümünden devreden çıkarılmış, sivil araçlarla karakola erzak sevkiyatı yapıyordu. Bu bile yalnızlığını bir tokat gibi yüzüne çarpıyordu. Alçak uçan helikopter tam üstlerine geldi. Azami menzili bin beş yüz metre olan kalaşnikofun etkili olacağı menzile girmişti. En çok iki veya üç yüz metre üstteydi. Bu mesafede mermi yandan değse delip geçer, rüzgârın etkisiyle delikler genişler, helikopterin düşmesi an meselesi olurdu. Helikopterin altı kauçuktan ama kenarları tabanca mermisiyle delinebilecek kadar zayıftı. Bawer ve Murat dört mevsim yeşil, yaprağı bir santim uzunluğunda ince, hafif ve geniş, ucu dikenli çam ağacının altına saklandılar. Xeyrî şaşırılmış bir hâlde:

“Niye gizlendiniz?” dedi.

Murat:

“Senin için.” dediği gibi genç savaşçı kahrkahr bastı:

“Kalkın, saklanarak bizi deşifre etmeyin. Sivil elbiseleri boşuna mı giydik?”

Bawer koluna batan dikenleri temizledi. “Adama bak ona zarar gelmesin diye dikenlerin içine girdik o da bize gülüyor.” der gibiydi. Şaşkın bir hâlde ayağa kalktı. Yollarına devam ettiler.

Her üçü yan yana yürüyor, Pasur’u anlatan Bawer’i dinliyorlardı.

Xeyrî, kurşun ağrısından daha ağır bel ağrısını, ayak yanığını ve ihanetin açtığı yarasını unutmuş, hafiflemişti. Çocukça bir sevinç yaşamasına neden olmuş, Bawer ve Murat’ı arkasında bırakarak yokuş

aşığı koşuyordu. Sevinmesi Türk ordusunu yanıltmasından da kaynaklıydı. Arkadaşlarının sicillerini gönderdikten sonra, daha önce hiç kullanmadıkları başka bir yere geçiyordu.

“Baksana keyfi yerine geldi.” dedi Murat.

“İnsan acıyor.” dedi, Bawer.

“Daha çok genç.” dedi Murat:

“Bunları nasıl kaldırıbiliyor?” diye ekledi. Genç savaşçı istemeden de olsa söylenene kulak misafiri oldu. Çocuk değil de bir gerilla olduğunu anlayıp Bawer ve Murat’ın ona yetişmesini bekledi. Durduğunu gören Bawer:

“Ne oldu heval?”

Xeyrî:

“Gerilla çocukluk hayalidir.” dedi. Murat ile Bawer şaşkın hâlde birbirine bakınca, “Büyüdük de ne oldu. Haydi koşun siz de arkamdan gelin.”

Başlarını dışarıya sarkıtan ve erken büyüyen pervasız yılan otu, gerillaların salatada limon olarak kullandıkları ekşi tirşo otu, tohumları çatlamış yeşil çim, ilk kez Dorşin’de görüp yenilip yenilmeyeceğini bilmediği birkaç çeşit ot, yer yer filizlenmişti. Geçen sonbaharda palamut ağaçlarından düşmüş, eriyen karın üstüne bıraktığı suya çarpan güneşin ışınlarıyla parlıyordu yapraklar. Yer yer kahve rengi, kimi yerlerde çürümüş katran karasıydı. Güneşin kıvılcımlarıyla toprağın yüzeyindeki su rengarenk parlıyordu yeşillikler arasında. Otlar yeşil, güneş yumurta sarısı gibi, kıvılcımları ise kırmızı, mor, pembe ve beyazdı. Evrenin tüm renkleri bir aradaydı işte. Mor menekşe yüreğini, kelebeğin kanatları hafifliğinde saldı. Huzurla uçuyordu. Kulağına gelen sesleri ruhunda topladı. Her birini ayrı bir enstrümandan çıkmış gibi duygularıyla hareketlendirip tüm

hücreleriyle ritim tutturarak oyun oynuyormuşçasına yürüyüşünü sürdürdü. Aralarında zikzak çizdiği kısa, uzun, orta boylu ağaçların ömrü en fazla on yıllıktı. Ateşe verilmiş ağaçlar kökleri üzerinde yeşermiş, seyrek orman arasında topraktan çok taşlar üzerinde ayakların kaydığı yamaçtan aşağıya iniyorlardı.

Dünyayı umursamadan yürüyen, kehribar tespihini bir o yana bir bu yana sallayarak göğsünü germiş, kafası gövdesinden büyük, saçı arkaya taralı, sarı bıyıkları terli, ayağında siyah, altı bol tırtırlı kara lastik bir ayakkabı, orta boylu, büyümüş de küçülmüş gibi bir genç yakınlı. Etrafı palamut, dört mevsim yeşil çam, iki üç yılını doldurmuş geviş ağaçlarının bol olduğu biraz derin, büyük taşlarla dolu vadiden çıkıp karşılarında belirdi. Bawer ve Murat birbirlerine bakıp gülümsediler. Ortamı rahatlatan, bir şey yok dercesine bir tebessümle. Yakınlaştıkça soruları olduğu belli olan yüz ifadesi netleşiyordu gencin. Bawer'in kardeşi Baran idi. Yanına yaklaşıncı:

“Merheba, tu çawa yî?”⁴⁴ dedi, gülümseyerek tokalaştıktan sonra elini omuzuna vurdu Xeyrî.

“Her hebî.”⁴⁵ diye cevap veren gencin gözleri, Xeyrî'nin dışarıda görünen kalaşnikofun namlusunda idi. Bawer'e dönerek sorduğu:

“Kim bu?” sorusuna Murat'tan cevap aldı.

“Dayımın oğludur.” Murat geçiştirir tarzda cevap verince, sorusunu Bawer'e bakıp tekrarladı.

“Silah bizim, Pasur'a götüreceğiz.” dedi Bawer.

Baran yanıltıldığını anlayacak yaşıydı. Xeyrî'yi işaret ederek:

⁴⁴ Merhaba nasılsın

⁴⁵ Hep var ol

“Kim bu?” diye ısrarla doğru, inanılır bir cevap bekledi. Bawer de bu ısrarı bekliyormuş gibi hemen cevapladı:

“Mereto alçağının şehîd ettiği gruptan sağ kalan gerilladır. Bundan böyle yemeği, ekmeği sana aittir.” Bu yaşta bu sorumluluk, ömür boyunca anısı anlatmakla bitmez ve gizliden gurur duyulacak bir görevdi onun için.

Baran:

“Yaralı mısın heval?”

Xeyrî:

“Yok bir şeyim.” dedi. Her şeyi bilsin istemiyordu. İki bilgi arasında sıkıştığı belliydi.

Baran:

“Türk kanalları yaralı olduğunu söylediler.”

Xeyrî:

“Türk kanalları yalan söylüyor.” dedi.

Baran arkalarına takıldı. Her nereye gitmek istediye vazgeçti, hiç sözünü bile etmedi. Üçü de ‘Nereye gidecektin?’ diye sormadı. Arkalarında, önlerinde, bazen de yanlarındaydı. Düzlüğe indiklerinde taş ve topraktan evler daha da net belirdi.

Vardıkları yol üstündeki kimsesiz evin, Pasur’da kalan bir akrabasının olduğunu söyledi Bawer. Ev yapılırken metre var mıydı bilinmez ama santim santim kesilerek yapılmış gibi üst üste dizilmişti kerpiçler. Dama atılmış kavak ağaçlarının başı dışarda, saçaklar uzundu; su düşmesin diye duvara. Neredeyse bir metre uzunluğundaki, yuvarlak taşın iki yanı oyulmuştu. İki yanından açılan deliğe şiş geçirilmiş, usta bir zanaatkarın düzelttiği taş, damın sağ köşesinden düşmek üzereydi.

“Bu taş ile ezilmemişse, dam toprağı damlıyordur kesin.” dedi Murat.

“Sadece yazın gelirler, bana dediler de yetişip yapamadım.” dedi Baran.

“İçerden sana lazım olan malzemeleri çıkartalım.” dedi Bawer. Başını ‘tamam, olur.’ anlamında salladı Xeyrî.

Üstü kayalık, kayalıkları oyuk, başları sivri keskin bıçak gibi. Taşları beyaz, gri, güneş çarpınca sarı, ayna gibi parlayan Dorşîn kayalıkları tam karşıda. Dorşîn’nin arka tarafında komando taburu, önünde ise Dorşîn bölge komutanı genç savaşçı vardı. Görmüş geçirmiş dağ, iki düşmanın arasında. Arkasında bir tabur asker, önünde bedeninden kurduğu ordusuyla genç Xeyrî. Dorşîn ile bakıştı Xeyrî. Ayakta, elini arkasına doladı, göğsünü gerdi. Meydan harbini kazanmış, yenilmez bir ordu komutanı gibiydi duruşu. Kuzeyden esen sert bir yel, yüzünü yaladı, buza kesti. Bakışları soğuktu, tıpkı Dorşîn’inki gibi. Karşılıklı birbirlerini süzdüler. Xeyrî; çatılmış kaşları, sert bakışları, sivrilmiş burnu; dağılmış, kirli, yer yer çamurlu saç telleriyle savaş meydanında saldırı emri bekleyen savaşçı gibiydi. Yerden göğe yükselen Dorşîn’e kenetlendi. Sönmüş volkanik bir dağ olan Dorşîn, ısınıp yaydı, Xeyrî’nin yüreğini sardı. Bir titreme sardı bedenini, sofilerin cezbe tutulması gibi kendinden geçti. Dorşîn bağrını ona açacaktı ama yine de tedbiri elden bırakmayacaktı. İçeriye girmiş Bawer’e seslendi:

“Heval Bawer, sıcak tutacak bir şeyler varsa alın, ben dışarda nöbet beklerim.” Seslenmesiyle içerden çıktı Bawer:

“Heval istersen burada kal, geceleri üşümezsin. Gündüzleri de dışarda gizlenirsin” dedi.

“Gerillanın etrafını görmediği yer kafestir, girmem. Ucuz ve kendi hatamla ölmeye niyetim de hakkım da yok.” dedi Xeyrî.

“Sen bilirsin heval.” dedi üçü. Xeyrî, Baran’dan biraz ağaç toplamasını istedi. Topladığı ağaçları aynı boyda kırdı. Ziggurat biçiminde dizdi, üstten yaktı. Dipte kırmızı, yalazları portakal sarısı, mor, yeşil renginde, menevi;, binlerce karınca şeklini almış uçuşan, daha havada sönüp griye dönen, yere yüz üstü çakılınca da toprak olan kıvılcımlar rüzgâr ile oynadı. Binbir renkle dans ederek, esintiye göre yön değiştirdi ateş. Yalazları, genç savaşçının karşısında körkütük

sarhoşmuş gibi döndü. Bir ayıktan daha fazla sarhoş. Yanında taşıdığı küçük çaydanlığa suyu, evin önündeki çeşmeden doldurdu. Çaydanın tutacağıının arasından, evin kenarından getirdiği bir sopayı geçirdi. Bir tarafını Baran diğer tarafını da Xeyrî tutuyordu.

“Burada bile gerilla ateşini mi yaktın?” dedi Bawer.

“Ne yapayım, gerilla arkadaşlarım yok, onların ateşini yakayım dedim.”

Murat, Bawer ve Baran sessizce ateşe daldı.

“Gördünüz mü, bir çay bile yaparken insan arkadaşına ihtiyaç duyuyor. Ben yirmi beş gündür yalnızım.”

Murat:

“O alçağı parçalara ayırmak gerek.”

Bawer:

“Hemen olmaz.” dedi, bıyıkları dudaklarının üstünden inip inip kalktı. Sözü Murat’a bıraktıktan sonra bile hâlâ aynı ritimde dudakları oynuyordu.

Murat:

“Milim milim, santim santim, salise salise, parça parça ölmeli, öldürmeli.”

Bawer:

“Ma kî me nekûştibû law, kûçik kurê kûçika.”⁴⁶

Murat:

“Öldürüyor ama artık öldürenin yanına kâr kalmıyor.”

Bawer:

“Kalmıyor artık, PKK yarına bırakır, yanına bırakmaz.”

Murat:

“Uyurken de insan vurulur mu hiç?” dedi. Sustu biraz, kelime seçmekte zorlanır gibi bir hâli vardı. Yüreğinin en dibinden çıkan ses

⁴⁶ Kim bizi öldürmemiştî ki köpek oğlu köpek.

yüzünü de sertleştirdi. atılmış kaşları ve gerilmiş yüzünden öfkelen-diği belli oldu:

“İnsan demeye dilim varmıyor.”

Bawer:

“Yılana bile dokunulmaz su içerken ve uyurken dinimizde.”

Murat:

“Din, iman, şeref, namus ne gezer kendini satmış bir Kürt'te.” Bawer nereden türediği belli olmayan küfürleri, tekerleme biçiminde saydı. Bawer susunca Murat da belli ki çocukken babasından duyduğu eski zamanlardan gelen küfürleri yapıştırdı. Bawer, Murat'tan daha üretkendi. Nereye baksa, ne görse oradan bir küfür icat edip sövdü. Baran da Xeyrî'den gözlerini alamadı. Genç savaşçı oralı olmadı. Sessizce ayını yudumladı. Bardak üstüne bardak devirdi. Yalnızken, suyu aydanın namlusundan dökölene dek doldurmuş, bir bardaktan sonra içmemişti. Bardak yarıya gelinceye kadar kendiy-le konuşmuş, susmuş, düşünmüş, üzölmüş, gülmüş, bir de bakmış ki çay buz gibi. İçmeyip dökmüş-tü. “Yalnızken hiçbir şeyin tadı olmuyordu ki paylaşmayınca.” diyordu.

Bawer ile Murat'ın anlattıklarını tüm iliklerine kadar yaşamıştı yine günlerce, yıllar kadar süren saniyelerce. Onları duymamak için de hep çay içti şimdi. Yeter diyecek gibi oldu bir ara fakat sustu. İkinci, üçüncü bardağı doldurdu. Ağızları takır takır aralıksız işledi. Sözleri değirmen gibi her şeyi eritti. Xeyrî de onların küfür etmesinden yararlanarak çaydanlığı tek başına dibe getirdi. İçeriden aldıkları iki metrelik halıfleks, eski ve ince, sarısı karaya çalmış siyah, yaprak desenlerinin bol olduğu bir battaniye, boğazlı beyaz bir kazak, içine su doldurdıkları ibriğe benzer beyaz bir matara ile ıkıldılar tek haneli köyden. Yarım saatlik ilerdeki köye giden toprak yoldan sağa saptılar.

Bawer, Baran'ı, "Sen eve git, kimseye bir şey deme biz geleceğiz." deyip gönderdi. Baran hiç sesini etmeden düz yolda köye doğru ilerledi. Xeyrî dönüp dönüp ona baktı. Tuhaf bir hâli vardı. Ya heyecanlanması, korkması ya da sevinerek bir refleks göstermesi gerekir diyordu içinden. Niçin bu kadar sakindi. Bawer genç savaşçıdan bahsetmişse neden tekrardan tanıtmıştı. Üstelik Baran ısrarla kim olduğunu sormuştu. Öğrenince en belirgin tepkisinin suskunluk olması Xeyrî'nin kafasında onlarca soru işareti bıraktı. Sorularla baş edemeyince yokuşu tırmanmak için ayaklarına yüklendi.

Dorşîn'nin sert coğrafyasına uyan dağın yamacı, yaşlı bir ananın açtığı pêştemalini belinden çıkarmadan önünde sermesi gibiydi. Aşağıya doğru köye yetişene kadar genişleyip üstte de toplanıyordu. Tıpkı Hêlin dağı gibi göğsünü germiş, kendinden emin bir şekilde köye bakıyordu. Yürünmesi kolay olmayan yamacın toprağı sertti. Eriyen kar ve yağın yağmurun suyuyla yıkanmış yamaçta, büyük ve küçük çakıl taşları üstten yuvarlanıp aşağılara, köye kadar yer yer dar, sonra genişleyen dört büyük, üç küçük vadide düzlüğe kadar ulaşmışlardı. Kalıplaşarak haki rengine bürünmüş kuma benzeyen toprak, vadileri birbirinden ayıran küçük sırtlarda parlıyordu. İnsan boyunu aşan taşlar ardı ardına dizilmiş, çoğu yerde ise halka biçiminde doğal mevzi gibiydi. Seyrek de olsa palamut ağaçları da vardı. Daha yapraklar açılmamıştı ama taşlar gizlenmeyi sağlıyordu. Xeyrî her adımda; 'Bunu da at, bu son adım.' diyerek yürümeye çalışacak kadar zorlansa da etrafını keşfetmeyi ihmal etmedi. Az ileride taşın arkası görünmeyince, "Yolun sonu." dedi içinden. Adımları ağırlaştı. Döndü, arkasına baktı. "Bu yamaçta hareketli bir çatışma bile olabilir yeter ki yürüyebilecek ve hızlı hareket edebilecek güçte olayım." dedi mırıldanarak. Dönünce Murat ve Bawer'in ardına takıldı. Son adımları da eline aldığı bastonun yardımıyla attı. Sis ve bulutların arasından hafiften aydınlığa erişmiş gibi bir şehir göründü. Her adımda iki etrafı dağlarla örülü, ortası

uzayan ovanın içinde tüm görkemiyle Pasur ama önce tam da ayakta durduğu yerde karşısına dikilen Kulp Komando Taburu'nun tepesi karşısına dikildi. Bir saatlik yokuşlu yolun ardından Bawer ile birlikte bir taşın dibinde oturan Murat:

“Yerin burasıdır, beğendin mi heval?” dedi.

Köy hemen yarım saatlik inişle altlarındaydı. Köyün arka kısmına düşen Muş ile Pasur yolunun önünde duruyordu. Sağında ise komando taburu vardı. Kayanın yanındaki çam ağacı oranın kamuflajını tamamlıyordu, dört mevsim yeşildi çünkü. Yerinin taburun karşısına düşeceğini görmesiyle kaygılandı Bawer. Korkmasını gerektirecek bir yer olmadığını kavratmaya çalıştı Xeyrî:

“Düşman burada olduğumu tahmin etmez. Üstelik elbiselerim sivil, komşularıyım artık, benden şüphe etmezler.” deyince üçü birlikte güldü. Murat’la bir hafta sonra, Bawer ile sabah görüşmek üzere ayrıldılar. Sağında komando taburu, önünde sık sık arabaların geçtiği Muş-Pasur yolu vardı.

“Arabaları bile saysam sıkılmam.” diye yaptığı espriye kendi güldü. Günler boyunca arazide canlı arıyordu. Burada bundan bol ne vardı ki.

Hava karardı, yıldızlar parlıyordu, bu gece birbirlerine daha yakın durmuşlardı, ışıkları iç içe yarım ay şeklini almıştı. Xeyrî yatmak dışında bir şey düşünemez olmuştu. Dört atlet, iki gömlek ve dört kazak üzerine bir kazak daha giyip montunu kendine iyice sardı. Uzandığı halıfleksin üzerinde battaniyenin altına girdi. Sabaha kadar hiç uyanmadan yattı.

Ayakları kayıyor, yerlere kadar eğilip toprağı kutsayarak ilerliyorlardı. Köpeklerin havlamasıyla, Fermê Ana kapıyı açtı. Nimet,

“Dayê, daye.”⁴⁷ diye fısıltıyla seslendi. Ana, gelen sesle açtığı kapıyı hemen kapattı. Kulağı kırışte, birbirine çivilenmiş tahtaların boşluğundan dışarıdaki sesi dinliyordu. Ses tanıdıktı ama fısıltı halinde anormal bir çağırmaydı. Açsın mı? Açmasın mı? İkirikliydi. “Tu kî yî?”⁴⁸ diye seslendi. “Ez Nimet im dayê.”⁴⁹ dedi beriki.

Ana, sesinden zaten tanımişti da netleştirmek istediğinden, tedbirli davrandı.

Bir karış kadar uzamış sakalı, belinde dört bomba, ayağından dizine elle örülmüş yün çorabı, karanlığı yaran gözlerindeki ışıltı, kararmış yüzü, buruşmuş teni, çatık kaşı, orta boyu, zayıf bedeniyle Nimet, ananın kolları arasındaydı. Yitirilenler, kaybedilenlerin zamanlarında birlikte kalanlarda bulunurdu. Buna göre insan, yaşadığı ve yaşayamadığı zamanlardaki tarihin toplamıydı. Ana; Nimet’te Bilal ve Huner’e sarılıyor, kokluyordu. Serhat kenarda, Rêzan da evin etrafında nöbetteydi. Ana da tedbir amaçlı onların yanına varmadı. Nimet’in içeriye girmesini istedi.

Nimet:

“Oturacak zamanımız yok.” dedi. Ana, Nimet’in ne soracağını biliyor, neden geldiğini anlıyordu. Zaten Xeyrî, anaya, “Nimet gelir, o gelmezse hiç kimseye olanları anlatma.” demişti. Çünkü ana Nimet’i tanıyordu. Sırtları evin taşlı duvarlarında, Nimet’in eli ananın avuçlarında... Göz göze bakıp ilk konuşanın diğeri olmasını bekliyordu her biri. Halkın özgürlüğü omzunda olan komutan ilk girişi yaptı:

“Kurtulan arkadaşımız buraya geldi mi ana?” Ağzından sözler dökülmeden önce üç dört kez başını salladı ağır ağır, sonra da:

“Geldi geldi.” dedi.

“Hangi arkadaşta kurtulan?”

⁴⁷ Ana ana.

⁴⁸ Kimsin sen?

⁴⁹ Ben Nimet’im ana.

“Xeyrî’dir.” dedi ana.

Nimet:

“Seyda ye he?”⁵⁰

Ana:

“Erê Seyda ye.”⁵¹

Nimet:

“Gencimizdi.”

Ana:

“Dorşîn grubunda en genç olandı.”

Nimet:

“Garzan eyaletinin en genç savaşıydı.”

“Olan oldu oğlum.”

Nimet:

“Nerede peki, yerini biliyor musunuz?”

“Biliyoruz oğlum, biliyoruz. Bawer ve Murat onu Dorşîn taraflarına götürdüler.”

“Bugün mü gittiler?”

“Bugün bugün.” dedi.

Nimet:

“Uzaktan gördük, bilseydik peşlerinden gider onu alırdık.”

“Alamazsınız.” dedi Ana.

“Neden alamayız?”

Ana avuçlarıyla üç kez dizini dövdü.

“Bir şey mi var ana bilmediğimiz, söyle bize.”

“Durumu hiç iyi değil de ondan.”

Dudaklarını buruşturdu Nimet:

“Yaralıdır değil mi?”

Ana:

⁵⁰ Hoca’dır he?

⁵¹ Evet Hoca’dır.

“Bir tek yaralı olsa keşke.”

Nimet:

“Anlat ana, biz arkadaşlarıyız, bilmeliyiz her bir şeyi.”

“Tüm bedeniyle karda yanmış oğlum. Midesi, bağırsakları bozulmuş, yemek yiyemiyor. Yanan ayağından et kesmiş.” Ana bunu söylerken yüzü buruştu, diğer yana döndü.

“Buraya geldi, ölmek üzereydi. İçerde tutamadık.”

“Götürmeye geldik.” dedi Nimet.

“Götürmeyin.” dedi ana.

“Arkadaşımızı kurtarmaya geldik.”

“Götürseniz yolda şehîd düşer.” dedi ana.

“O kadar mı ağır durumu?”

“O kadar.” dedi ana.

Nimet her iki yanağını avuçlarının arasına aldı. Yüzünü semaya döndü, bir yıldız kaydı. Gecede toprak uğulduyordu. Eskar vadisindeki suyun sesi çılgık çılgığa haykırıyordu. Toros ve Berbiheyv karları erimeden aşağılara doğru sarkıyor, suyun üstüne kadar beyaz örtüyü kapatma yarışındaydılar. Her şey aleyhteydi. “Sen bir dakika dur ana.” dedi Nimet.

Serhat’ın yanına gitti. Birlikte Rêzan’ın yanına vardılar. Nimet:

“Goma Dayika’daki sığınak deşifre olmamış olsa iki arkadaşını verip kar eriyene kadar orada tedavi ederdik.”

Serhat:

“Dorşîn’de kalınabilecek yerler şimdilik deşifredir.”

“Alçak adam her yeri tanıyor, olmaz.” dedi Rêzan.

Nimet:

“Kendimizle Muş’un güneyine kadar götürürsek karda şehîd düşebilir.”

Serhat:

“Biz zor yetiştik, o nasıl gelsin ki.”

Nimet:

“En iyisi buralarda kalsın. Şimdiye kadar kendisini koruyabilmişse bundan sonra da korur.”

Serhat:

“Düşman öldürmek için her yolu deneyecektir.”

Nimet gülümsedi:

“O da düşmana inat ölmeyecektir.”

Rêzan:

“Bir iki haftaya kadar kar biraz daha erir, geliriz, bir şekilde onu götürürüz.”

Nimet:

“Zaten burada bir başına olmaz her halükarda onu götürmeliyiz. Ancak şimdilik kalması daha uygun gibi.”

Serhat:

“En iyisi şimdilik kalması.” dedi. Ortak karar Dorşîn’de bırakılması, bir iki hafta sonra başka bir yöntem bulunup götürülmesiydi. Belki o zamana kadar karlar daha fazla erir, yol açılırdı. En azından kurtulmuş ve kim olduğu bilinmişti. Tüm zorluklar aşılmış, hakkında bilgi alınmak için gelinmişti. Bir nebze de olsa rahatlamışlardı.

Tartışıp geri döndü Nimet.

“Xeyrî burada kalsın ana, Bawer ve Murat’a selamlarımı söyle, tüm ihtiyaçları karşılansın, iki haftaya kalmaz geliriz.” Gömleğinin sağ cebinin üstündeki fermuarı açtı. İçinden çıkardığı çorap poşetinden iki yüz dolar aldı.

“Xeyrî’ye verin, belki lazım olur.” dedi. Zaten toplamda yüz dolar kalmıştı cebinde.

“Tamam” dedi ana, “Elimizden gelen her şeyi yaparız.”

Nimet anaya sarıldı, vedalaştı.

“Oğlum ne hâldesin sen?” dedi ana.

“Günlerdir çemberdeydik ana, zor kurtulduk. Düşman öldüremedi ama kar kuruttu bizi... Kurtulamadık kardan.” diyecek gibi oldu. Söylemedi, Dijwar’ın beklenmedik kaybı çok ağırdı.

“Allah sizinle olsun.” dedi ana. Nimet ve arkadaşları evden ayrılıp karanlığa karıştılar. Köpekler arkalarından kokularını alana kadar havladı. Karanlık onları yuttu, kaybolup Muş’a doğru tekrar yola koyuldular.

Hepsi değilse bile; ahır olarak kullanılan eski toprak evlerin çoğunlukta olduğu hanelerin sayısı fazla, insan sayısı ise azdı. Köylülerin orada olmadığı, evlerin üst üste yıkılmış taşlı ve kerpiç duvarlarından belli oluyordu. Ateş tutuştuktan sonra söndürülen kalın, uzun dam ağaçları da yarı kömür biçiminde, ortası kırılmış hâlde harabelerin ortasına yığılmışlardı. Geçmişin üstü örtülememiş, vahşi katliamdan arta kalmış olan bu görüntü; lal, gözlerin okuyabildiği tarihi belge niteliğindeydi.

Savaşın izleri her evde gözle görülür düzeyde açıktaydı. Büyüklerin çocukluğunu, çocukların geleceğini çalan roket ve doçka mermileri ile oyun oynuyor, boş kovanlarla ısıklık çalıyordu çocuklar. Hoplaya zıplaya, bazen de sıçrayarak içlerindeki coşkunun seline kapılmışlardı. Uzaktan da olsa genç savaşçı, varlığından bihaber olan çocuklarla kurduğu görünmez ilişki sayesinde sohbet ediyor, oyunlarıyla coşuyordu. Zaman ilerledikçe önce yaşlılar, gençler ve köyün tüm insanları dışarıya, pencereden sızan güneşin ışınları gibi süzölmüşlerdi. O da köyde doğup büyümüştü ama ilk defa köylülerin bu denli rengarenk olduğunu görüyordu.

İstenilmeyen komşular da sağında duruyorlardı. Dürbün karesini onlara çevirdi. En yükseğe kurulmuş komando taburundaki askerler, tel örgülerin arkasında avare avare dolanıyor, yerlisi olmadıkları ülkenin sabah güneşinden mahrum bir şekilde zaman geçirmeye çalışıyorlardı.

Keşiften sonra, karakol tepesinden görünmeyecek şekilde, dibinde durduğu taşın önünü, yarım metre kalınlığında taşlarla ördü. “Mevzi her şeyden elzemdir.” deyip kahvaltıyı sonraya bıraktı. Duvar örmemişti ama mevzi yapımında ustalaşmış kadar kafa yormuştu. Daha da kalınlaştırmak istedi ama yakınlardan bakıldıkça doğal görünmesi gerektiğinden öyle bıraktı. Ördüğü duvarın önüne geliş güzel dört tane büyük taş indirdi. Mevcut hâliyle G3, BKC, kalaşnikof ve melez silahlarına karşı dayanıklı bir mevzi duvarıydı. Fakat B7 roketi vurulursa parçalarla bile olsa yaralanırdı. Biraz daha kalınlaştırsa, uzaktan bile şüphe uyandırabilirdi. Mevzi mi, görüntü mü diye yaşadığı derin ikircik sonrasında gizliliğe karar kıldı. “Böylesi tamamdır.” deyip duvarı bıraktı.

Heybe olarak kullandığı, kirden rengini yitirmiş kefiyesini açacaktı ki elinden düştü. İçinde pekmez olan cam kavanoz kırıldı. Zıngggg sesiyle yankı yaptı. Bir süre hep o ses kulağından beynine ulaştı. İçinde ekmek yoktu ama kahvaltı olarak pekmezi içecekti. Açtı kefiyeyi. Cam şişenin parçaları, kefiyenin içinde dağılmış, pekmezin içinde yüzüyordu. Bir yerden toplayıp da yiyebilir miyim diye baktı. O arada bile kefiyeden sızan pekmez, toprağı ıslatıyordu. Biraz acele davranmazsa tümünden toprağın olacaktı. El ile ezilmiş üzümünden ev yapımı olan katı pekmezin tek damlasını içmeden boşuna gitti. Fermê Ana, “İçsin de can gelsin.” diye göndermişti Murat ile. Karnı açlıktan zil çalıyordu. Hiç olmazsa tadına bakmak için işaret parmağını içine bıraktı. Dudağına çalacaktı ki:

“Belki içinde minik çam parçaları vardır da mideme zarar verir.” deyip parmağını çürümek üzere olan bir yaprak ile sildi. Dorşin’in ta başından dökülen, çığ gibi hızla ilerleyen, ilerledikçe büyüyen, şiddeti çoğalan rüzgâra karşı en çok etkilenen başını, iki eli arasına aldı. Pekmezden olduğuyla kalmamıştı. Kefiyeyi başına saramıyordu. Rüzgârın şiddeti artınca ivedi bir şekilde kefiyeyi, dibinde durduğu

taşın en kuytu köşesinden topladığı kuru toprak ile iyice kuruttu, başına sardı. Bir süre huylansa da alıştı.

Şimdi yemek için Bawer'i bekleyecekti. Evleri saydı, yoldan geçen araçların rengine, şekline binbir yorum geliştirdi. Beklemek yordu ama yemek hâlâ gelmemişti.

Mevzisinden gizlice çıktı. Karakoldan görünmeyecek şekilde eğildi. Kaz yürüyüşü ile bir on metre kadar aşağıya, taşların arasına kadar kaydı. Etrafını inceledi. Karakolun nöbet kulübelerinden görünebileceğini tahmin ettiği büyük bir taşın arka tarafına kadar yine ilerledi. Mağrur bir insan gibi duran taşın önünde oturur oturmaz ayaklarını uzattı, bacaklarını okşadı. Sertleşen kaslarını ovarak gevşetmeye çalıştı. Kaz yürüyüşüyle yarası açılmış, acıyordu ama umursamadı. Hemen ayağa kalktı. Önce karakola, sonra sağına soluna bakındı. Buradan yukarı çıkarsa askerler köyden çıkıp yamacı tırmandığını bilecek, böylece şüphe uyandırmadan ağaç toplayıp gizlice yerine girecekti. Kendini dağlara vurmuş âşık gibi ne yaptığını bilmez hareketlerle yamaçta dolaştı. Uzaktan böyle görünmeliydi. Yerden tek tek topladığı kuru ağaç dallarını montunun altına sakladı. Bir çay kaynatabileceği kadar topladı. Karakolun tam karşısında, bir taşın üstüne oturdu. Uzaktan gözetlediği askerlerle ilgisi yokmuş gibi eğilip yerden taş aldı. Karşılıksız bırakılmış sevginin intikamını alırcasına etrafına fırlattı. Askerler bakınca şüphelenmesin diye kendisini yaptıklarına inandırdı. O kadar doğal, içten, öfkeyle, rastgele taşları fırlattı ki... Ayağına dolanan bir çalıya da bir tekme savurdu. Ola ki dürbünle kendisine bakılırsa yüzünü dahi ona göre buruşturuyordu. Yerine dönmek için hareketlendi ama önce H..... köyüne yüzünü döndü. Birkaç kez biri ordaymış gibi “heeeeyyy” diye bağırdı. Çağırdığını iyice seçebilmek için elini gözüne siper etti. Umursamazca,

“Sen bilirsin.” dercesine omuz silkti, yönünü köye döndü. Mevzisi; tam arkasındaki taşın önüydü. İstifini bozmadan adım adım tepeden yokuş aşağı indi. Önce ayakta, köye doğru indikçe de eğilerek bedenini küçülttü. On beş yirmi metre kadar indi. Boyu bir metreyi aşmış şişman, göbekli, biçimsiz bir taşın dibinde oturdu. Bu kez taşların arasından dolandı. Ne köyden ne de karakoldan görünmemesi için gizli bir biçimde indiği yerden yukarı çıktı, mevzisine girdi. Yaktığı dumansız ateşin üstüne çaydanlığını bıraktı. Yüzü ısındı, kıpkırmızı kesildi. Ondan daha yakıcı olan ateşe:

“Kürdistan sömürge bir ülke, hiçbir şey kolay değil...” dedi.

Aç karnına çayını yudumlarken ekmeğin yolunu gözlüyordu. Bawer evden çıkınca yanına geleceğini hissedip düzenli durmak için raxtını beline bağladı. Boynunda dürbünü, dizlerinde silahıyla onu bekledi. Ateşten arta kalmış közlerinin üstüne taş indirdi. Onları nefessiz bırakıp söndürdü. Çaydandaki suyu mataraya koydu, demliği de mevzi duvarının dibine bıraktı. Bawer ateşten arta kalmış közü ve çaydanlığı görse yemeği olduğunu anlayacaktı belki. Aralarında birkaç metre kalmıştı ki özür dilemeye başladı:

“İşlerim olduğu için geciktim.” diyerek onu her an düşündüğünü belirtti. Xeyrî ise ona alacağı tedbirleri söyledi, aklı oradaydı:

“Gerekmediği hâlde eşin bile burada olduğumu bilmemeli, böyle olaylar erken yayılır.” diyerek tecrübeli olduğunu bilmesini istedi. Bawer hemen onu onayladı. Eski bir milis olmasından kaynaklı bir hayli yaşanmışlıkları vardı onun da. Genç savaştının aç olduğunu bilmiyordu. Xeyrî, “istesem mi istemesem mi.” diye kararsız kaldı.

“Aç olduğumu biliyor, kendisi getirmeyecekse istememi bekliyor olacak. İstemem.” dedi. Belki de Bawer’in beynini okumaya çalışırken kendi kafasında kurduğu bir oyundu. Diğerinin bundan haberi bile olmayabilirdi. Fakat yine de istememekte kararlıydı. Evden yemek çalmakta zorlanmış da olabilirdi. Nasıl olsa kimsenin ondan haberi yoktu. İsteddiği gibi evden yemek getiremezdi.

“Onu zorlamayayım.” diye düşündü. Xeyrî’nin ondan özellikle istediği otuzluk, mermi dolu bir şarjörü bırakarak yanından ayrıldı. Yemeği çok beklese de o gün akşama kadar, akşamdan da sabaha kadar aç kaldı.

Yalnız Ölmek Ne Zor Tanrım

Yalnız Yaşamaktan Daha da Zor

Masmavi gökleri örten karanlığın içinde duru, berrak, kümelenmiş, birbirine sokulmuş, hepsi tam da o hizada toplanarak birbirlerine sarılmış, sarmaş dolaş yıldızlar göz kırptıyordu. Yarım ay, gümüş renginde parlayarak dünyayı yarı yarıya aydınlatarak yıldızları kışkandırmak istiyordu. Genç savaşı göğün, yıldızların, ayın, toprağın, taşların, karın, yapraksız ağaçların, evrendeki zerreciklerin kokusunu aldığını hissetti. Kendi dışında diğerlerini hissederek kendi farkına vardı, öz benliğine diğer canlılarla bütünleştiğini hissederek ulaştı.

“Hissetmeden varlık olduğunun farkına varılmıyor” diye düşündü. Düşündü, epey düşündü. Düşüncesi, hisleri, duyguları hepsi ortaklaşa çözmeye çalıştı ama gözleri uykusuzluktan kapandı. Açlıktan zil çalan, utanma nedir bilmeyen midesi Bawer’den yemek istemediği için onu suçlayıp bir çare istiyordu. Midesini alt etmenin tek çaresi yine de yatmaktı.

“Köye in, bir evden ekmek al ne biçim gerillasın.” diye isyan eden midesine:

“Hepiniz sorumluluğumda olan savaşçılarsınız, hata yapma lüksüm yok.” dedi.

“Komutan ordusunu doyurmalı.” diyen midesi kafasını karıştırdı. Beyninde, kısa süren bir çarpışma gerçekleşti.

“Şahsımızda temsil ettiğimiz militanlık değerlerini bir ekmek için tehlikeye atmam! Sabaha kadar bekle...” dedi. Soğukkanlılıkla, onurlu bir iç diyalog ile midesine seslendi.

“Açlıktan öldükten sonra onurlu olsan ne fayda.” dedi midesi. Tüm zincirlerinden boşanmışçasına bu güne kadar susup biriktirmiş gibi patladı. Dudaklarını dişleriyle kesip midesine atacak gibi oldu Xeyrî. Midesi ilk kez bu denli arsız, hayasızca saldırdı. On üç gün karda aç kaldığı günler bile midesi hâlden anlayarak bu kadar utanmaz olmamıştı. Öfkelendi. Sinirden titredi. “Köyün ışıklarında biraz imkan gördün diye bizi satacak mısınız?” Burnundan hızlı hızlı nefes alıp veriyordu. Karnını deşip inançlarıyla dalga geçen midesini söküp atmak istiyordu.

“Senin yediğin en güzel yemek bile sonradan kötü kokar.” dedi alaylı alaylı. Sanki midesi karşısında durmuş gibi önce gülümsedi, ardından yüz hatları gerildi. Gözlerinin karası küçüldü, parlaklığı toparlandı, sivri bıçak kadar delici bir hâl aldı. Midesi sus pus oldu. Verecek cevabı mı yoktu pişman olup sessiz mi kaldı bilinmez.

“Benim onurlu davranışlarım ölümüne zorlar belki ama beni ve benden sonrasını aydınlatacak kadar güzel ve anlamlı kalacak hep.” dedi. Midesi de kendisi de sustu, kasları gevşedi, uzuvları rahatladı, sanki bu tartışma hiç olmamış gibi tüm bedeniyle yekpare olup anlaşmışçasına sabahı erken getirebilmek için çare arıyordu. Bir çözüm yolu bulmaya çalışırken karnı ağrıyana kadar güldü:

“Tek kişilik orduyu yönetmek binlerce kişiye komuta etmekten daha da zor.” deyip tekrar ciddileşti.

Yatsa sabaha varmadan uyanacaktı. “Aydınlığı beklemek karanlığı güne ulaştırmaktan daha da zor.” deyip kendini zorladı uyanık kalmak için. “Geç yat.” diye uyardı kendini, sabahı erken getirebilmek için. Bazen köyün bazen karakolun ışıklarını izliyor, ara sıra yoldan geçen araba farlarının sınırlarında aydınlanan yolu gözlemliyordu. Zamanı

yer ile gök arasındaki boşluğu dolduran karanlığa bölerek geçiştiriyordu.

Göz kapakları inip inip kalktı. Geç yatmak için uğraşmadığı tek şey saatiydi. Sıra ona geldiğinde tarihin 4 Nisan olduğunu gördü. Bu günün farklı bir duygusu vardı. Her yıl özel olarak ağaç dikerek kutlamışlardı. “Kar eridiğinde bu günün anlam ve önemi için elli palamudu toprağın altına bırakacağım.” der demez, daha ne yapmam gerekir diye düşünmeden hemen başladı. Gerçekliklerin zor ve sıkıcılığını hayaliyle duygularını birleştirerek güzelleştirmekle kalmıyor, yapması gerekeni anında gerçekleştiriyordu. Karanlıkla bütünleşerek etrafında oturmuş savaşımlarıyla toplantı yaptı hemen:

“Keşke tarihteki tüm bilgiler, filozof ve peygamberler de Önderlik gibi ‘ağaç dakin’ deseydi de dünya cennete dönüşseydi.” dedi ilk sözünde. Savaşçıların onu pür dikkat dinlediklerini gördüğünde:

“Önderlik olmasaydı ne olurdu?” dedi. Dedi ve cevaplanması için bir müddet karanlığa, yıldızlara, karakolun gözleri kör eden ışıklarına daldı. İç diyalogunda edindiği tüm birikim ile beraber görüp yaşadıklarıyla yorumladı. Ona kilitlenerek parlayan yirmi dört göze baktı sevgiyle:

“Önderlik olmasaydı Kürt ve Kürdistan diye bir şey olmayacaktı ve biz lanetli, kendini inkar eden kişilikler olarak bitip tükenecektik.” der demez patlama sesleriyle birlikte gök aydınlandı. Uçaksavar, G3, MG3 mermileriyle usta bir ressamın ruh güzelliğini yansıtırçasına, yıldızların altındaki karanlığa şekil verip söndü mermiler. Ölüm kusan demir parçalardan bu denli şaheser bir tablo çıkartmak ancak insan eseri olabilirdi. Her ses geldiğinde sanki genç savaşçının yüreğinin ta orta yerini delip havalanıyordu mermiler.

Xeyrî o gün vesilesi ile çocukluk yaşından sonra kaybettiği heyecan ve coşkuyu yaşıyordu ki, “Düşman Kürdistan’daki hâkimiyetini ellerindeki silahlarla kanıtlamak istiyor.” demesi, o günün anlam ve önemine yüklediği misyon bir tahminden öte değildi. Zaten genç

savaşçı öyle dese de karanlıkta ona doğru gelebilecek birini de bekliyor gibiydi. Zira toplantı diye bir şey kalmadı. Hemen etrafını gözetledi. Bir hareketlilik var mıydı kontrol edecekti.

Muş'a doğru giden Pasur tarafından çıkan araba, asfalt yolda biraz ilerledikten sonra durdu. Muş tarafından gelen araba da ona yakın bir yerde ışıklarını söndürerek park etti. Her iki arabanın durduğu yer, ne bir köy, ne de dinlenme tesisiydi. İki ışığın arasındaki karanlık bölmede kalanların görülmemesi için bir taktik miydi? Savaşta bunun kullanıldığını duymuştu. Kendini düşmanın yerine koyarak yürüttüğü fikir de gayet mantıklı bir davranıştı. Deşifre olmamak ve sonuç almak için akıllıca bir yöntemdi. Araba yolunun üzerinde asker olabileceğinden yola çıktı, en güçlü ihtimal de oydu zaten. Haksız da sayılmazdı, neye yoracaktı ki? Konvoyun deşifre olmaması için arabalar durmuş ya da durdurulmuş, ışıkları söndürülmüştü. Net olmasa da böyle karar kıldı. "Dorşin'de benim dışımda gerilla kalmadığını ve karlar erimeyene kadar da gelemeyeceklerini Türk ordusu da biliyor." diye düşündü.

"Yoksa yerim mi deşifre olmuş?"

"Demek ki termal veya gece dürbünü ile görüntüm alınmış. Gündüz sivil elbiselerle hareket etmem şüphe çekmiş. Hata mı yaptım yine?" Kendine kızdı ama o an yersiz bir suçlamaydı. Çünkü tehlike yakınlaştı. Köydeki ışıklar bir yarım saat sonra sönünce köpeklerin havlamaları geceyi doldurdu. Kurtlar kuzu sürüsüne dalmış gibi çaresiz kalmış köpekler, hiç durmadan havladı. Bawer'in evinin penceresinden bir ışık belirdi. Ardından kapı açıldı. Fenerin sarı beyaz karışımı ışığı karanlığı yarıdı. Bağırma sesiyle söndü. Kapının önünde karartılar belirdi.

Askerler; gerilla tarafından gözetleneceklerini bilerek gece araba farlarını söndürürdü, operasyon ya da küçük birimlerle pusu atmak için araziye yakın yerlere gittiklerini telsiz muhaberesinden, Xaça Reş

bölgesindeki gerillalar bilgi diye Garzan gücü ile paylaşmıştı. Xeyrî de bunu biliyordu. Pekâlâ yine öyle olabilirdi.

Mahcup kalmış mehtabın aydınlığında, dürbün merceğini evlerin arasında dolaştırdı, belirsiz silüetlere baktı. Köyün içinde ikişer üçer hâlde toplu karartılar hareket hâlindeydi. Sayı gittikçe çoğaldı. Arı kovanına çomak sokulmuş gibi her tarafa dağılmış askerlerin bir kısmı toplandı. Ay ışığıyla parlayan silahları ellerinde, genç savaşçının durduğu mevzinin sağ tarafındaki deve sırtı gibi inişli çıkışlı yerde ilerledi bir grup. Derininden gelen bir ses, “Sen hata yapmadın.” dese de:

“Ben hata yapmasaydım düşmanın ne işi var burada.” deyip hemen tedbir almaya başladı.

Askerler gittikçe yakınlaşıyorlardı. Boynuna astığı dürbünü göğsüne bıraktı. Dizlerine bıraktığı silahının üzerine ellerini koydu. Emniyetini tarama üzerine getirdi. Ani bir durumda doğrultup ateş edebileceği pozisyonda ayarladı. Tüm varlığıyla bir “ah” çekti. Ahı gökleri inletti. Sanki gök sallandı, yıldızlar yerinden sökülüp göz kapaklarının üstüne düştü sanki.

“Yalnız ölmek ne zor Tanrım! Yalnız yaşamaktan daha da zor.” sözüyle sema titredi, boğuk bir ses geceyi doldurdu. Gök inliyordu. Yıldızlar yağmur damlaları gibi yeryüzüne indi. Evrenin adaletine göre utanılacak bir durumdu. Biraz sonra kopacak kıyametin içteki yansıması gözlerine de göründü. İhtar’ın Enki ile kavgasındaki gök görüntüsü oluştu. İyi tanrıçalar ile kötü tanrıların bu sözle başlayan savaşı göklerde düzensizliğin artmasına yetti. Genç savaşçı işini kimseye bırakma niyetinde değildi. Tanrı ve Tanrıçalar savaşa dursun, o; savaşın içinde yalnız kalmış Tanrıçaların ninnileriyle büyümüş bir savaşçıydı. Kendisi başının çaresine bakacaktı.

Bawer'in getirdiği otuzluk şarjörü silahının üzerindeki şarjörün üstüne, başı sona gelecek biçimde laskayla⁵² bağladı aceleyle, ses çıkartmadan. Her dört yirmilik şarjörünü de raxtından çıkarıp ikisini sağına, ikisini de soluna bıraktı:

“Son nefesime kadar direneceğim.” diye fısıldadı. Bu da direnmenin cephaneye hazırlığıydı.

İlkin korktu. Kan kusan onlarca namlu delik deşik ederek parçalayacaktı bedenini. Derinden hissetti ve titredi. Boynuna, karnına, beline, koluna, bacaklarına dokundu hızlı hızlı. Her tarafından kan akmış da neresini saracakmış gibi bir telaşa kapıldı. Teknikle donatılmış, ölüm saçan erler etrafını sarmıştı. Dünyanın en büyük ordularından biri olan Türk ordusuna karşı tek başına çaresiz hâlde nasıl direnecekti. Elindeki yüz kırk mermisiyle ne yapabilirdi. Tüm bedeni kilitlenen beyniyle birlikte dondu. Ne bir çözüm ne de çare, yapabilecek hiçbir şey yoktu. İşte o an ölümden korktu.

“Ben daha çok gencim.”

“Onlar sana acımayacak ama.” diye fısıldadı.

“İyi de benim önce örgüte ulaşmam gerek.” dedi. O kadar masumca söyledi ki görebilen bir insan olsa içi bin parça olurdu.

“Onlar da tüm güçleriyle sen ulaşmayasın diye karşı çıkacak.” dedi kendisi. Silahın taşa çarpan sesiyle irkildi. İrkilmesi iyi oldu, kendi kendine:

“Bir şey yap.” dedi. Korkusu ölümden mi askerden mi bilemedi.

“Zaten ölmeye hazırdın.” dedi. İnsan ölüme hazır olur muydu hiç, ürktü hemen. Bir anda toparlandı. Gerillaya, ölüm ile öldürme bir nefes kadar yakın olurdu. Baştan beri buna hazırdı. Anlık korkuya, uzun süren bir zamana inanç ile yayılarak oluşmuş kişiliğın hazırlığını değışmezdi. Artık ölümün geleceğı anı korkusuzca bekliyordu. Öfkeyle dişlerini sıktı:

⁵² Koli bandı.

“Gelin alçaklar, gelin. Yanımda arkadaşlarımın olmamasını fırsat bilerek geldiniz. Yalnızlığımdan aldığınız cesaret en büyük korkunuz olacak! Kıyamet kopacak, direnerek burayı mahşere çevirip tarih yazarak şehid düşeceğim.” dedi. Sesi dişlerinin arasından fısıltıyla çıkıyordu.

Manevra yapacak gücü yoktu. Yürümekte bir hayli zorlanıyordu. Bedeni gittikçe eriyor, ayağa kalktığında başı dönüyor, elinde olmadan oturuveriyordu. Üstelik çemberden çıkmaya çalışsa kendisi, orduya darbe vurmadan ölecekti. Patlayan mermiye cevap vermeyi, üstüne gelenleri öldürmeyi beklerken sivil yaşamına son kez gitti. Dost bildiği İlyas, Zübeyde, Şükran, Şahin, Refik, Gülistan ile kucaklaşıp:

“Bekleyin dostlarım, yıllar sonra benden ilk ve son haberi alacaksınız.” dedi. Hepsiyi kucaklaştı. Sarılırken uykularında, belki de sohbet eden arkadaşlarını derinden hissetti. Hayali, etten ve kemikten daha gerçekçi duygularla şekillendi vedalaşırken. Sivil yaşamında, onu yanlış tanıyanlara da gözleriyle birkaç söz söylemeyi ihmal etmedi:

“Yarın kilometrelerce uzaktan haber alıp kim olduğumu öğreneceksiniz. Nasıl yaşamak istediğimi geç de olsa anlayacak, vicdanlıysanız bir özürlü borç bileceksiniz.” Koşup evine gitti. Dövdüğü kardeşlerinden özür diledi, ailenin çocuklarına tek tek sarıldı. Tanıdığı tüm gerilla yoldaşlarına gülümseyerek sarılıp vedalaştı:

“Yarın amaçlarımın somutlaşıp sonsuza evrileceği en mutlu günüm olacak.” diyerek onlardan ayrıldı. Kırdığı tüm arkadaşlarından, yanlarına giderek teker teker af istedi, özrünü kabul etmeleri için rica edip özeleştiri verdi. Suçlunun suçunu bilmesi misali boynunu bükerek İmrallı adasına, Önderinin yanına vedalaşmaya gitti. Karşısında bir asker gibi durdu:

“Hata yapmasaydım son günüm olmazdı.” diyerek örgütlü insan gücüne olan inancını yineledi.

“Size layık olmasam da bir militan gibi son nefesimi vereceğim.” dedi. Her an merminin patlamasını beklerken, arkadaşları, dostları ve

Başkanıyla vedalaşmayı mümkün oldukça erken kesti. Ele avuca sığmaz, sınır tanımaz, öncü gerekmez ruh, bedeninin on ömürde yapacağını birkaç saniyede gerçekleştirdi. Üstelik fizik bunları yapsa bile ruh etkilenmezse hiç yaşanmamış gibi unutulup giderdi.

Mermi patlamıyordu, duyguları patlasaydı eğer atom bombasından daha etkili olacağı kesindi. Söylemek istediği birkaç vasiyeti de vardı. Daha önce taşlara, ağaçlara, onunla olan malzemelere söylemişti bunu, tekrar etmesine gerek yoktu...

“Yine de tedbirli davran.”

“Ne tedbiri, nasıl bir tedbir?” dedi başka bir ses. Aceleyle söyledi, yerlerini almış askerler bekliyorlardı.

“Düşmana sıkacağın kurşunların hedef ve isabetine göre vasiyetin, son andaki düşüncelerin belli olur, parti anlar seni.”

“Direnerek şehîd düştüğümüzde duygularımız anlaşılır.”

“Bu, partide sürekli olan bir şeydir bilirim.”

“Parti militanıyla bağ kurup onu anlayacak kadar değer veriyor, ölse bile bu böyle.”

“Evet” dedi içteki başka bir ses.

“O anki duygu ve düşünceleri bile parti için önemlidir.” dedi.

“Önemlidir.” dedi kendisi fısıltıyla.

“Böylece toprağa giren savaşçılar beyin ve yürekte canlı yaşayıp vasiyetleri anlaşılabilir pratikleşiyor, sembol hâline geliyor.” Etrafı askerlerle sarılıydı, nefesini kontrollü alıp verdi. Neredeyse kendisi ölüme gidecekti. İçinde anlam veremediği bir heyecan depreşti. Sembol kelimesi çok hoşuna gitmişti. Hiçleşmişçesine bireycileşmiş, içi boşaltılarak yalnızlaştıran bir toplum gerçekliğinden gelmişti. Kısa süreli bu mücadele döneminde, ölmeden önceki son saniyelerinde bir halkın kurtuluşunu omuzlamış savaşçılar arasında sembol olabilmenin fikri bile onu hayatın tüm zorluklarından arındıracak kadar hafifletti. Tek bir hücrelerinde bile korku hüküm sürmüyor, cesaretinin doruklarında yaşıyordu. Ölümü öldürmüş, anlamsız kılmış, şehadetin

başka bir yaşam biçimi olduğuna varlığı kadar kanaat getirmişti. Bedeni eriyecek, toprağa karışarak doğanın başka bir varlığında can bulacaktı. Öldükten sonrasını bildiğinden korkmuyordu. Korkunun bilinmezden olduğunu biliyordu artık.

“Nişan almadan mermi sıkmamalı, yüz kırk merminin teki bile boş gitmemeli.” dediğinde; o izbandut, Rambo görünümlü, korkuyla donanmış, teknikle donatılmış, dünyanın en büyük ordularından birinin erleri ne kadar da basit geldi. Onlardan korktuğu, korkusundan dizlerinin titrediği çocukluk ve partiye katılmadığı günlerini hatırladı.

“Köklerim üzerinde kendimi tanıyıp güçlendikçe ne denli zayıf olduklarını anladım. Korkulacak kadar güçlü olan onlar değil benim kendisini bilmezliğim ve cehaletten gelen korkularımdı.” Bilmek öfkelenirdi, geçmişinden kusacak gibi oldu.

“Bir yudum su içer gibi öldüreceğim alçakları.”

Saat on bire kadar eli tetikte sabit duruyordu. Gelenler geç kalınca silahını yan tarafına hazır bir vaziyette bıraktı. Sırtta ilerleyen askerler artık görünmüyorlardı. Belki gizlenmiş ya da taşların arkasında mevzi almışlardı. Köyün içerisine dürbünle baktı. İç içe geçerek oturmuş karartılar dışında karanlıkta fazla bir şey görmüyordu. Ay ışığının sönük ışıkları yetmiyor, güneşe ihtiyaç vardı. Donmuş anda gelmesi zaman alıyordu. İki ihtimal vardı; fısıldayarak kendisiyle konuşan genç gerilla, ikisinden biri mutlak olmasa da ağırlığı bu iki ihtimalde yoğunlaştırdı:

“Uyuyabileceğim bir vakti hesaplayabilecek olan düşman, sızma yapıp bombayla birlikte tarama yapacak ya da çatışabileceğimi hesaplayarak sabaha bırakacak. Günün ağarmasıyla çemberi daraltıp sonra, ‘Teslim ol’ çağrılarıyla psikolojimi bozmak isteyip esir almak isteyeceklerdir.” Hafiften gülümsedi:

“Tek başına bu genç ve yeni hâliyle neye nasıl direnebilecek diye yanılabilirler. Teslim olmadığım hâlde ise uzaktan ateş ederek öldürmek isteyeceklerdir.” dedi. Askerler başka ne yapabilirler diye epey fikir yürüttü. Son düşüncesi ise:

“Büyük ihtimal her şey sabahın ilk ışıklarıyla olacak.” diye geçirdi içinden. O akşam sabaha kadar kalıp, tüm ihtimalleri tek başına uyanık hâlde beklemesi gerekirdi. Ölüm cellatları arasında yalnız görünse de içinde binlerce gerilla taşıdığı yüreği göğüs kafesinde çarpıyordu. “Şehîd düşen yoldaşlarımın özlemini yaşatmasını bilecek ve binlere karşı milyonlarla direneceğim.” der gibiydi siması. Kalbi, biraz önce çatıştığı midesi, ayakları, vücudunun tüm parçaları büyük bir ciddiyet ile disipline olmuş asker gibi, verilen emri yerine getirmek için sadece talimatlara uyuyor, direnişi etkileyecek bir söze varmıyorlardı. Xeyrî uzuvlarını okşadı:

“Başaracağız.” dediğinde bir ses geldi. Şimşek hızında hareketlendi. Etrafına attığı kırılmış pekmez kavanozunun parçası, önündeki ağacın dalında kalmıştı. Ağacın sallanışıyla yere düşerken çıkardığı çınlama sesi karanlığı yararak kulağına çalındığında, irkilip dizlerinin üzerindeki silahının namlusunu sesin geldiği yöne doğrulttu. O anı hızlı biçimde nefes alıp vererek bekliyordu, yakınındaki biri kalp atışlarını rahatlıkla işitebilirdi.

Ölüm anındaki kalp atışı nasıldı, neye benziyordu? Hüzünlü bir müziğe eşlik eden davulun tokmak sesine benzerliği var mıydı? Melodiye benzetilse dinleyende neler uyandırılabilirdi. Mazi var mıydı? Geleceğin umutları içinde mi saklıydı? Tecrübeyle dolu, zorluklarla aşılmış günlerin son sesleri nasıl yankılanıyordu? Kalp atışlarında bunu o an bir tek kendisi biliyordu, ama bin bir türlü duyguyla karmaşıklaşmıştı. Direniş duygusunun netleştirdiği yüreği ve zihnin sol ve sağ tarafı başka bir şeyle uğraşmak niyetinde değildi.

Hayatında ilk ve son olarak en hızlı biçimde hareket edip silahının namlusunu kendisinin bile fark edemediği bir serilikte doğrultmuştu. “Peki, bu böyle bilinecek miydi?” diye bir iç geçirdi.

“Demek ki sabahı beklemeyip sızma yaptılar. Çıkarttıkları sestten sonra duyarsızlaşmamı bekliyorlar. Yere düşen cam parçasının yarattığı duyarlılığın yitimini bekleyecek, sonra biraz daha yakınlaşıp

bomba atarak olduğum mevziyi tarayacaklar.” Genç savaşının eli tetikte, namlu sesin geldiği yönde, saat bire kadar bekledi.

“Umarım gelen Mereto alağıdır.” diye içten içe dua etti. Uzun bir müddet kimse gelmeyince sabahı bekleyeceklerini iyice anladı. Basit lmemek için de duyarlı kalkacaktı. Emniyeti kapatarak dizlerinin üzerine bıraktığı klşi okşayıp ‘can dostum’ diyerek yalnız olmadığına dair kendini teselli ediyordu. Elinde olmadan geçmişe gidiyor, kendine olmadık hakaretler edip eleştiriler sıralıyordu.

Yüzlerce kez ölümden dönmüştü, bütün çaresizlikleri yenmiş, arkadaşlarına yakınlaşmışken kendisini deşifre etmişti. O da buna kızıyordu. Hiç kimseyi sulayamazdı. Doğayla iç içe yaşayan bir gerillaydı. Birlikte yaşadığı canlılara ve halkına karşı ihanet eden Enkidu, doğanın doğallığından kopup yerleşik alanın parıltıları arasında kaybolunca ihanetin onda yarattığı körlüğün itirafı olarak tarihin sayfalarında belge olarak bir söz bıraktı: “Parıltılı nesnelerin ışıkları çoğaldıkça, insanın gönül gözü körleşir.” Enkidu’nun aksine genç savaşı bağlı olduğu toplumla yaşamak uğruna, doğanın içerisinde bir hayli uyumlu yaşamıştı. Etrafındaki taşlarla konuşmuş, suyla sohbet etmiş, suyun hiç görülmedik müzik aletlerini kendi akışında oluşturarak çaldığı melodiyle kendinden geçmiş, ateşle sırdaş olabilmışti. Bu savaşının his dünyası bir hayli gelişmişti. Peki o zaman nerede hata yapmıştı da düşmanını ştne getirmişti...

Görünüşe göre askerler sabahı beklemekte kararlıydı ama o her an geleceklermiş gibi hazırdı. Saat ikiyi, ardından üç geçti. Gözleri artık ağırlaşıyor, beyni ve yüreği gözlerinin son olarak görevini yerine getirmesi için onu uyarıyorlardı. “Havanın aydınlanmasına bir saat kala yatmalıyım ki sabah iyi atışabileyim.” deyip kendisiyle anlaşma yaptı. Dizlerindeki silahının dipğini tutmuş, kabzasından kavrayarak sırtını duvara yaslayıp yattı. Saat tam beşte gözlerini açtı, daha aydınlanmayan hava akşamki gibi de karanlık değildi. Sabah altıya kadar dürbünü indirmeden etrafı kontrol etti. Havalar aydınlanmadan

askerler karakollarına varmışlardı. Sonradan anlayacaktı ki, operasyon alan tutma ve pusulama biçiminde, onun için cihazda konuşan Garzan'daki gerillaların gelebilme ihtimaline karşı yapılmıştı.

Ona yemek getirip yanında oturan Bawer'in kardeşi Misto, ne Bawer'e ne de Baran'a benziyordu. Kırmızı saçlarından dolayı Soro, göbek adı olmuştu. Yüzü dolgun, hafif kiloluydu. Boyu ise bir metreden on beş santim fazlayı bulmazdı. Üzerinde beyazla mavi karışımı kot pantolon, elle örülmüş yünden bol kazağı, kırmızı saçıyla Misto, rengarenkti. Yüzündeki masum ifadesiyle genç savaşçının hâline acıdığı belliydi. Sorduğu sorularla da içindekileri dışa vuruyordu:

“Nasıl böyle yalnız yaşayabiliyorsun heval? Biz köyde bile sıkılırken...”

Xeyrî:

“Benim ne köyüm, ne şehrim, ne de malım var. Dağlarım dışında hiçbir şeyim yok. Ben de arkadaşlarımla birlikte olmak isterdim. Ne var ki onlar şehid düştü...”

Bir ‘ah’ çekti sessizce:

“Bekleyeceğim Misto” dedi. “Bir gün gelecekler...”

Misto:

“Sana çok acıyoruz.” demekle yetindi. Başka da onu ifade edebilecek sözcüğü, anlatılanlar karşısında seçmekte zorlandı.

“Yalnızlığı düşünmenin bile zor olduğu bu dünyanın ıssız, karlı ve soğuk coğrafyasında nasıl yalnız yaşayabiliyorsun.” diyen Misto’ya anlayabileceği bir dilden cevap verdi.

“Benim gördüğümü ve konuştuğlarımı bilsen meleklerle yaşıyor, vahiy geliyor dersin.” İnancı; şaşırmasından güçlü olduğu belli olan Misto afalladı. Bön bön baktı. Xeyrî güldü:

“Şaka yapıyorum.” dedi. Sonra yere değen topun havalanması gibi omuz silkti, az gülümsedi, kaşlarını oynattı. Böylece sözlerine espriyi de katmış olacaktı:

“İşimiz budur.” dedi gülümseyerek. “Zorlukları olmasaydı herkes gerilla olabilirdi.”

Misto:

“Merak etme heval bir gün Kürdistan kurulacak.” dedi.

Bu zorluğun sonuçsuz kalmayacağına dair genç gerillayı yüreklendirmeye çalışmanın bir cümlesiydi. Karşılığını alınca böyle bir cevabı beklemediği yüz ifadesinden belli oldu:

“Kürdistan’ın keyfi bilir, ister özgürleşsin veya öyle kalsın.” Karşılarında olan komando taburuna karşı kolunu kaldırıp parmağıyla işaret ederek:

“Düşman burada olduğu müddetçe biz de bu dağlarda savaşı olarak kalacağız.”

Yanında az zaman daha tutabilmek için gerilla çayı ikram etti. Misto heyecanlandı. Sevinerek kabul etti.

“Ben de gerillanın çayını ve yaktıkları dumansız ateşi merak ediyordum hep.” dedi.

Xeyrî’nin dumansız yaktığı ateşe bakarak, öncesinde sahip olduğu bilgilerinden şüphe duyarcasına tekrar sordu:

“Siz ateş yakarken dumanı önlemek için ilaç kullanmıyor musunuz?”

“Ateş yakarken gözünle gördün.”

Ağaçları aldı, tek tek baktı, belki de onların bilmediği başka çeşit bir ateş ile yaktıklarını düşünerek içindeki belirsizliği ve şüpheleri gidermek istiyordu:

“Peki...” dedi, elinde ince kuru dal hâlâ bakıyordu. Evirdi çevirdi, tekrar sordu:

“Heval...” dedi, ateşe gözleri dikildi.

“Biz neden yakamıyoruz dumansız ateşi?”

Genç gerilla da bu soruyu bekliyormuş gibi hafiften gülümsedi, elini onun omzuna koydu:

“Sen de gerilla olsan öğrenirsin”

Onu kendine arkadaş yapıp yapamayacağını öğrenmek istiyordu.

Xeyrî:

“Gerilla ateşten anlıyor.” Alevlerin parlattığı gözleriyle konuşuyormuş gibiydi. “Ateş de gerillayı hissediyor, uyum içerisinde birlikte sade bir yaşam sürüyoruz.”

Misto gitmek için kalktı. Köye doğru ineceği yerde Xeyrî onu durdurdu:

“Uzaktan seni gözetleyen birilerinin olmadığını nereden biliyorsun?”

“Kim ve neden gözetleyecek ki beni?”

“Bilmem.”

“Köydeki herkes akrabadır bir şey olmaz.”

“Olur olmaz ayrı ama biz tedbirli olalım. Belki şimdi karakol seni gözetliyordur.”

Birden afalladı. Yüzüne kan gitti önce, sonra ayaklarında toplandı, oradan kaçıp gitmek, bir kuş hafifliğinde uçmak ister gibi bir hâl aldı.

“Biz tedbir alalım.”

“Ne yapalım söyle heval”

“Şimdi arka tarafa yönünü dön. Biraz gittikten sonra geri dön ve açık bir şekilde kendini köye bırak.”

“Tamam heval.”

“Serkeftin.”⁵³

⁵³ Başarılar.

“Serkeftin heval.”

Misto’nun eve dönüşünü bekledi. Karakolun nöbet kulübelerindeki askerleri, köyü, köyün çevresini geniş geniş keşfetti. Misto ile birlikte adım adım ilerleyerek köye kadar indi. O eve girince yine yalnız kaldı.

Günlerdir yalnız başına olan genç savaşçı, dürbünle uzaktan bakarak yakınlaştırdığı köy insanlarıyla gönülden kurduğu ilişkiyle yalnızlığını onlarla, habersiz de olsa gideriyordu. Bu köyde dikkatini çeken en önemli şey yaşlıların çok çalışmasıydı. Bir yaşlı gibi düşünmeye çalıştı. Gittikçe azalan fiziksel güçlerine bağladı. Eski değerlerini yitirmenin savaşıydı, belki de yaşam değerini anlamanın bir başka dile gelen tarzı idi. Tecrübesiyle, yapamadıkları tecrübeyle telafi eden yaşlı, köyde bundan yoksunluğu yaşadığı için kendini ezik hissediyordu. Bu devirde gençlerin onların tecrübesine ihtiyacı yoktu ve böylece çok değer taşımayan bir varlık meydana geliyordu. Eskiye ait ne varsa hafızalardan silinircesine, gözle görülse de, yok oluyordu. Geçmiş geleceğin aynası değil, mazisiz insanlar kör, sağır ve hafızasız yetişiyorlardı. Genç gerilla bu kez de dağlarda saçlarına aklar düşmüş yaşlıları düşündü. Yaşlıların bilinç ve tecrübeleri, yol göstericiliği örnek alınıp en fazla değer görülenlerdi. Saygı asla azalmaz, herkes eşit olsa da yaşlılığın özel bir yeri vardı, emekleri asla unutulmazdı. Hak aranmasa da karşılıksız kalmaz, bedeli ise saygı ve daha çok çalışmaktı. Ürettiğini gören, var olduğunu anlayıp, yaşayarak yarattığının bilincinde, yaşamı uğrunda ölecek kadar severdi. Çünkü o geçmişiyile bir kahraman, yazılmayan efsane ya da bir destandı. Bu hep böyle bilinirdi.

Bazen zihni, kadınların giydiği o rengarenk elbiselere takılırdı. Sözde güzelleşmek için giydikleri o elbiseler, farklılıklarını renkler

arasında kaybettirir, kıyafet içinde kaybolup giderlerdi. Ayaklarını dar bir çembere sokup hareketlerini kısıtlayarak; kadınlığı ön plana itip zayıf düşüren etekleri giymelerine, onlardan habersiz kızıyor Sümerlere kadar gidip, modernitenin modalarına isyan etti. Sonra da gerilla elbisesiyle kıyaslayıp, gabardinden şalvarı 'harika' diye tanımladı. "İnsanı sade, olduğu gibi gösterip heybetli kılıyor." deyip elbisesini getirmedığı için Murat'a kızdı.

Umudun Ülkesinde Yeşildir Yaşamın Rengi

Trenin bacasından çıkmış gibi kapkara bulutlar ardı sıra göğü kapladı. İçinde hâlâ ateşler yanmasına rağmen dimdik durmaya çalışan Dorşin'nin gri kayalıklarını da örttü. Pasur ilçesi, insanı ürküten bir kayboluşla görünmez oldu. Kadınlar dışarda oynayan çocuklarını, yaşlılar evin etrafında kalmış demirbaşları topladı, avluya taşıdı. Sessiz, hafif, tane tane yağmaya başlayan yağmur çobanları koyun ve keçilerle birlikte köye sokuşturdu. Karanlık bastı, yağmur şiddetlendi, köy ışıkları zor görünüyor, elektrikler yanıp sönüyordu. Genç savaşçı da yırtılmış, ince, delikleri kocaman, rengi kahveye çalan ıslanmış halıfleksin üstünde oturmuş, battaniyeyi kendine sarmış tir tir titriyordu. Şimşekler her çaktığında irkiliyordu. Yıldızların görünmediği gökten, saydam ve parlayan yağmur damlaları durmadan yağıyordu. Şiddetinden hiçbir şey kaybetmeyen rüzgâr, Dorşin tarafından esip ona taraf gelene kadar kasırgaya dönüşmüş gibi tüm yağmuru taşın altında toplayıp onu ıslatıyordu. Bu dünyada tek başına kaldığını en çok da ona hatırlatan yağmur ve kardı. İliklerine kadar hissettiği soğuk karşısında çaresiz kaldı. Yağmurla ıslanıp titremesine bir çare bulamaması, paslı bir hançerle sırtından vurulmuş gibi onu inletiyordu.

Xeyrî arada bir çakan şimşegin şiddetiyle açıp kapatıyordu gözlerini istemsizce. Uykusu geliyor ama yatamıyordu. Soğuktan donacak gibi oldukça ince battaniyeyi sımsıkı sarıyordu kendine, ne

var ki gittikçe ıslanmış battaniye onu ısıtmıyordu. Sara nöbetine tutulmuş gibiydi. Bazen gözünü açıp köyün bulanık görünen parlaklığına baktıkça midesi bulanıyordu. Mide, kışkırtan, utandıran, öfkeliendiren, hüzünlendiren köyün ışıklarında takılı kalıyordu.

Gece ilerledi. Yağmur durmadı. Ortalık gün gibi aydınlandı, sonra karanlığa gömüldü yer ve gök. Xeyrî hâlâ soğuktan titriyordu. Bir o yana bir bu yana düştü başı, uyandı. İçeriye sızan yağmur damlalarıyla gölcüklerin oluştuğu yerde halıfleksin üstüne uzandı, ayaklarını kendine çekti, gözlerini yumdu. Güneş ve **ateş** dışında hiçbir şey görünmüyordu. O da zorla tüm gücünü toplayarak yüreğinde güneşi doğurdu.

Sabaha doğru alaca karanlıkta yağmur durdu. Toprak rahat bir nefes aldı, neredeyse her şey artık boğulacak gibiydi. Hırıltı sesleri yükselmeye başlamıştı. Dişleri makina gibi düzenli hareketlenerek birbirlerine değip kalktı, az kalsın kırılacaklardı. Yüreği birbirlerini kırarmış gibi çarpan dişleri arasında parçalanıyordu. Gözlerini açtı. Biraz ısınmak için dışarı çıkıp hareket etmek gerekirdi. Bu kez de karakola görüntü verme endişesiyle yerinde kalıp güneşi bekleyecekti. Kolu ısınsın, ısı tüm vücudu sarsın diye elini açıp kapatmak istedi ama donmuş parmakları hareketsizdi. Sırtını taşa yasladı. Yorgun gözlerini doğu ufkundan ayırmayarak güneşin çıkmasını dört gözle, öfkeli, sakin ve karmaşık duygularla bekledi.

Güneş utancından kızarmış, suç işlemiş gibi hafiften başını çıkardı. Işınını her tarafa yaydı. Yer gök her şey zümrüt yeşili, cenneti andırır biçimde renklendi. Tüm hırçınlığıyla akan derede sürüklenip bir dala tutunarak kurtulacağını sanan insanın tüm gücünü seferber etmesi misali, o da bir çırpınıştaki güneşe tutunmak istedi. Yumurta sarısı güneş ile arasında sarsılmaz, çıkarsız, engel konulamaz bir bağ gelişti. Hızlıca yükseldi güneş, sanki yaz gelmiş, otlar sararmış gibi dünya sarıya boyandı. Hazanın hüznünü yansıtırçasına ölmek üzere olan bir insanın

hastalıklı hâlindeki sarı hâkim oldu. Dünyadaki tüm renkler kayboldu, sadece sarı, sapsarı güneşle ısınan bir evren kaldı. Genç savaşçı yerden daha fazla bir çekim gücü ve ruhuyla güneşi kendine çekti. Sırtı taşa dayalı, çamura batmış ıslak halıfleksin üstündeydi. Damlalardan su geçirmiş kefiyesi başında, uykuya daldı. Yağmurdan koruyabildiği tek şey silahıydı, en kuytu köşede uzanmıştı, onun da şarjörü çamura batmış hâlde gözü açıktı.

Gecede yağan yağmur, önünde mevzilendiği taştan akarak damla hâlinde sırtını hâlâ ıslatıyordu. Kafasının üstüne düşenler ise çalınan davulun tokmağı gibi başını dövüyordu. Uzunluğu yedi metreyi aşan şûtîkini açtı. Ağrıyan belini ovalamakla meşgulken köyün giriş çıkış kontrolünü kaybetti. Oysaki hiçbir zaman, kimse ona görünmeden köye girip çıkmamalıydı. Aksine güvenlik riske girecekti. Ansızın başını kaldırıp baktığında Bawer ile birlikte üç kişinin taştan duvarları olan ahırın yanından, köyün dışındaki kayalıklar arasından ilerlediklerini gördü. Elbiseleri sivil bile olsa yürüyüşlerinden kendilerini ele vermişlerdi. Daha önce arkadaşları geldiğinde randevu noktasını kendisi ayarlayıp Bawer'e bir yer göstermiş, "Kaldığım yeri görmesinler, sen onları bu noktaya getir, ben inirim." diye planlamıştı.

Bir an ne yapacağını bilemedi, dürbünü bıraktı elinden. Aynasını cebinden çıkartıp kendine bakacaktı ki, şûtîkini beline sarmaya başladı. Önceliği neye vereceğini bilemiyordu. Heyecandan eli titredi. Hızlı bir biçimde bağladığı şûtîkinin sarılma biçimini beğenmedi, açtı tekrar sardı. Arkadaşlarının karşısına çıkacaktı ya, her şeyi ile düzgün olup, iyi görünmeliydi. Zaten günlerce buna yoğunlaşmıştı. Gittiklerinde, 'iyi değildi' dememeleri için kendisi onlara moral verecek, gözlerini arkada bırakmayacaktı. Yapacağı esprilerle güldürecek, yalnızken çektiği tüm acılarını gizleyecekti. Görünmemesi için her zaman sivil gömleğinin altında beline doladığı şûtîkini, bu kez kazağının üstüne sardı. Askeri renkteki şarjör kılıflarını beline bağladı.

Huner'in raxtıydı ve yandan kayma sermilik de hâlâ üstündeydi. Arkadaşları gelmişti ya, artık dünyanın ordusunu da takmazdı.

"İsterse..." dedi, dudağı saniyede onlarca kez üst üste değip kalktı.

"İsterse tüm dünya üstüme gelsin, arkadaşlarım gelmiş. Bir orduya yetecek güçteyiz!" dedi. Kalkıp koşacaktı ki yerde duran aynasıyla kendine baktı. Parmaklarını tarak gibi kullanarak saçını düzeltti, sakalını taradı. Gözleri ipil ipil parlıyordu.

"İster gören olsun, ister duyan." Bunu defalarca tekrarlardı. Silahını aldığı gibi koşmaya başladı.

Bastonsuz yürüyemediği yokuşu koşarak indi. Önceden belirlediği gizlilik ve çatışmaya uygun, etrafı kayalıklarla dolu noktaya vardıklarında, aralarında on metre mesafe vardı. Biri biraz uzakta nöbet bekledi, diğeri ise onunla görüşmek için yakınlıştı. İkisi ayakta, sanki yere çivilenmişler gibi birbirlerine bakıyorlardı. Uzaktan bakan olsa, "Ortaya dikilmiş iki heykel gibi kıpırtısız duruyorlar." diyecekti. Yakından bakıldığında ise kendinden geçmiş, dolmuş ikişer çift göz ıslak ıslak parlıyordu. Bu dünyada güvenebileceği tek insan gerillaydı. Elbiseleri üstünde olmasa da o, özlediği gerillanın ta kendisiydi.

Görüşmek için ona doğru gelen gerillaya:

"Dur heval." dedi. "Dur." sesi emir gibi değil de yalvarır bir tonda çıktı:

"Sizleri çok özledim heval, çok, önce biraz bakmak istiyorum. Gözlerim iyice görsün ki tüm bedenim ikna olsun." dedi. Zaten devamını da getiremedi. Bu sözden sonra ne o ne de diğer gerilla kendine hâkim olabildi. Her ikisi hızlı adımlarla ilerledi. Göz açıp kapanıncaya kadar kenetlendi ikisi. Birbirlerine güç verebilmek adına, ağlamamak için kendilerini zor tutuyorlardı. Bir insanın yaşayabileceği en mutlu andı.

"Başı ve sonu olmayan dağlar kadar büyük, okyanuslar kadar geniş, yıldızlar kadar uzak, güneş kadar sıcak, ay kadar parlak olan gerilla kollarımın arasında." dedi sesli sesli. Omuzlarından tuttu, kendini az

geriye çekti, gözlerine baktı. “Hayal değil mi?” Diğer gerilla cevapsız kaldı, daha çok sarıldı.

Birbirlerini öpüyor, kucaklıyor, hasret giderip kokluyorlardı. Genç savaştının koku aldığı anlardan sadece bir kaçıydı. Yan yana duracakları an akıllarına gelince, birbirlerini bırakıp bir taşın dibinde oturdular. İki otuzluk şarjörün üst üste laskalı olduğu keleşini taş dayadı. Daha ismini bile bilmediği arkadaşı:

“Heval nasılsın?” diye sordu.

Genç savaşçı gülümsedi, gülmesi hafiften kahkahaya dönüşmeden durdu. Gözünden süzülen iki gözyaşı damlasını içine akıttı:

“Bu kadar günden sonra arkadaşlarımı gördüm. Dünyada benden daha iyi, moralli kim olabilir ki...”

Yerinde durmaz, cıva gibi hareketli gerilla, soğuktan titriyordu. Üstünde tişört, ince siyah bir mont, montuyla uyumlu, siyah kumaş pantolon vardı. Uzun boylu, esmer, saçları taranmış, yüzü traşlıydı. Dolgun bir vücudu vardı. Güler yüzlü, sempatik bir gerillaydı.

“Heval Xeyrî, seni anlattıklarında boyu iki metre, dolgun, pala bıyıklı olarak hayal etmiştim, görünce şaşırdım.”

Xeyrî elini boğazına attı:

“Bir, iki, üç, dört, bunlar atlet.” Diğer gerillanın gözlerindeki kara parçası küçüldü. Beyazı derya gibi genişledi. Xeyrî de onun gözlerinde takılı kaldı. İçinde boğulana kadar kalmak istiyordu. Atletleri bıraktı, bu kez kazakları saydı. En alttakine:

“Bir.” dedi, durdu.

“Bilal’in kazağı, şehîd düşeceği akşam ben üşümeyeyim diye zorla giydirdi. Kolu kesik olan benim kazağım. Biri de, sığınaktan çıkarken ranza altına asılıydı giydim. Bunu Bawer getirdi. Beyazını da bir evden çıkardık, etti beş. Bu da sivil gömlek, montumu da görüyorsun.” Diğer gerilla şok olmuş gibi ağzı açık kaldı. Göründüğünden daha da zayıf olduğunu anladı. Zaten yüzünden de belliydi, bir deri kemik kalmıştı.

“Önemli olan beyin ve yürektir.” dedi Xeyrî. Arkadaşı başını salladı; “evet” der gibi. Kafasındaki bilgileri yerli yerine oturttuğu belli oluyordu:

“Söylediğin gerçekliğe şimdi daha iyi tanık oldum heval.”

Xeyrî:

“Arkadaşların durumu nasıl?” dedi. Olumsuz bir cevap duysa kalbi o çarpıntıyla hazırlıksız durabilirdi.

“Örgütün genel durumu iyidir. Ben de Heftanın’dan geliyorum. Adım Firaz, Kurtay Feraşîn ve Kawa Batman arkadaşların sana çok selamı vardı.”

“Kurtay arkadaş tanıyorum, beni yetiştirmek için emek vermiş tabur komutanımdı. Eğitimle ilgilenir, Önderliğin küçük cep kitaplarını getirir, sonra da benle tartışarak daha iyi anlamamı sağlardı. Sen de ona ve Kawa Batman arkadaşına selam söylersin.”

“İşlerimiz acil heval; parti bu olay hakkında hemen detaylı bilgi istiyor.” Genç savaşçı sorulan tüm soruları sorulmuş kadar bilip cevabını da hazırlamıştı.

“Sen sor heval, ben cevaplarım.”

Boynundan çıkarttığı kamerayı açtı, kayıt düğmesine bastığı gibi:

“Sicilini anlat.” dedi.

Xeyrî kısaca anlattı, bitirince de Firaz:

“Mereto’yu anlat.” demesiyle gülümsemesinden eser kalmadı.

“Profesyonelliği, bizim sığınaktaki ağır kış koşullarının etkisiyle örgüt kurallarını yeterince işletmememizden kaynaklıydı. Pratikteki duruşu fena sayılmazdı. Ancak üstlenmeye girdikten sonra zor geçen kışı bize zehir etti. Çelişkiler yaratarak eğitimi anlamsız kılan ne varsa yaptı. Arkadaşları birbirine düşürerek kırdırmaya çalıştı. Biz fedai eylem kararı aldığımızda, görünmesi umuduyla raporlarımızı yazarken, Mereto; örgütün Anakarargâh yönetiminin gönderilen raporları okumayacağını söyledi. Kısaca ortamı muğlaklaştıran ne varsa yaptı. Hepsî güçlü, kararlı ve son nefeslerine kadar bağlı arkadaşlardı.

Mereto onları etkileyemiyordu ama öyle bir hâle geldi ki kimse Mereto ile ilişkilenmedi, yalnız kaldı.

Firaz:

“Tekmil alıyor muydunuz?” diyerek araya girdi.

“Düzenli tekmiller yapıldı. Toplantılar oldu. Ancak kimse Mereto’yu eleştirmede. Huner’in komutanlığını kabul etmiyorum diyerek dedikodusunu yaptığı için bir kez sert eleştirdim. Ardından Behzat arkadaş beni dışarıya çıkarttı. Ve iyice tembihledi. Mereto’yu bir daha eleştirme diye uyardı. Sanırım kaçacağını, kışın zor durumda kalacağımızı düşündü.

Firaz:

“Somut olarak ne yapıyordu da ortamı karıştırdı.”

“Kış neredeyse içerde yaşıyorduk, o dar mağarada. Ama eğitimi hiç aksatmadık. Konu ne olursa olsun eğitimin bitişinde tüm tartışmaları anlamsızlaştıracak bir söz atardı ortaya. Açık söylemeliyim ki bu konuda uzmandı. Bahar için kaldırdığımız reçel vardı. Ateş yakmayarak yiyebileceğimiz erzakı bu yüzden bahara bırakmıştık. Alçak adam bidonun ağzını açık bırakırdı. İçine fareler girer, dökmek zorunda kalırdık. Defalarca kimin yaptığı sorulurdu. Mereto hiç oralı olmaz, sessizliğini korurdu. Olay unutulup gidince kahkaha atarak, ‘Yanlışlıkla ben açık bıraktım, yeni hatırladım.’ derdi. Önderliğin zehirlendiği martta açıklandı. Biz de salt ‘Ne yapabiliriz?’ üzerinden tartışma yürüttük. Ortak karar fedai eylemdi. Bu konuda en çok tartışanlardan biri de Mereto idi. Binbir eylem biçimini söylerdi. Sanırım biraz güven verdi. Ardından Huner ve Behzat yönetim olarak kendi aralarında tartışarak platform kararı aldılar. Huner; Önderliğin, ‘Yer altına girseniz bile sizi kaldırıp hesap sorarız.’ sözünü hatırlattı. Ve fedai eyleme gitsek bile iki aydır eğitim görüyoruz, kendimizi hatalarımızdan arındırdıktan sonra düşmanla savaşıma gideceğiz dedi. Hepimiz çok etkilendik. Belki de son kez militanca bir duruş sergileyerek, Önderlik yöntemiyle layık olacaktık. Bu anı hiçbir zaman unutmuyorum. O an

Önderlik o mağaradaydı ve bizi izliyordu. Sanki Önderlikle bütünleşmiştik, ölecektik ama çok heyecanlıydık. Böylece platform oldu. Mereto herkesi pervasızca eleştirdi. Şimdi anlıyorum ki tartışmaları bireyselleştirerek bizi, eylemle uğraşamaz kılıp kendi gündemimizle zaman kazanmak istedi. Arkadaşların hepsi de olgun yaklaştı. Bir tek ben tepkiyle cevap verdim Mereto'ya. Onun platformu olunca Rêber; 'Mereto, ona komplo kuracağımızı düşünüp; onlar komplo yapmadan ben bir komplo kurayım, diye düşünüyor.' dedi. Arkadaşları bilmiyorum ama ben şok oldum. Rêber ne diyor diye düşündüm, pek bir sonuç çıkartamadım. Mereto'nun son sözü, 'Arkadaşları çok kırdım, incittim. Fakat bilinçli yapmadım. Bu zor koşullarda kalmak bana ağır geldi. Psikolojik olarak etkilendim. Zaten eyleme gideceğiz. Kendimi ispatlayacağım.' oldu. Herkes de tutumunu kabul etti. Sonra da aynı gece olanlar oldu."

Xeyrî kaşlarını çatı, önünde düşman öldürmek için tetikte bekleyen askerin yüz ifadesine benzedi. Gözlerindeki o keskin ve öfke dolu bakışları şimşegın karanlığı yardığı bir hızla gelip geçti. Tüm bedeni öfkeye kesti. Kelimeler ağır ağır ağzından döküldü, bildiklerini anlatırken bir noktaya sabitlenmiş hâlde, hiç hareket etmeden konuşuyordu. Xeyrî, "Arkadaşlarıma ulaşana kadar hatırlamayacağım." diyerek üstünü örtmüştü. Şimdi her anını tekrardan yaşıyordu. Bawer'in başı göğsüne düştü. Firaz'ın ise gözleri dolmuş, genç savaşçının yüzüne bakamıyordu. Firaz derinden bir ah çekti:

"Yeriniz nasıl bir yerdı?"

"Tapınak Noktası olarak bilinen Kel Tepe'ye yakın, Ermenilerin katliamdan kurtulmak için saklandıkları iki yüz metre yerin altında, üç katlı bir mağaraydı ve yirmi dört saat hep karanlıktı. Gündüz lüks yakıyor, gece ise jeneratör ile orayı aydınlatıyorduk."

"İlk katı dardı. Öyle ki sofranın üzerine hepimiz oturamıyor, bir arkadaşın sonraya kalması gerekiyordu. Yatmak için de aynıydı. Behzat

bir yarıktaydı yatıyordu. Mereto alçağı üstümüzde yaptığı ranzada uzanıyordu. Sîpan, sonradan kaldırdığımız televizyonun yerinde kalıyordu. Serhat ve Rêber, Mereto'nun ranzasının hemen altındaydılar. Huner, Botan ve ben aynı sırada uzanıyorduk. Bilal, kayalığın alt tarafındaki çukurdaydı. Mağara üç katlıydı. Ortası erzak ile mutfak, altı ise tuvalet ve tûp için kullanılıyordu. Soba yakamıyorduk. Hep ıslak ve soğuktu.

“Neden yakmadınız?” dedi Firaz.

“Denedik, mağaranın her tarafından sinsi bir rûzgâr sürekli uğuldayarak insanın psikolojisini bozuyordu. Soba yakınca dumanı içeriye doldu. Az kalsın boğulacaktık. Soğuğu ölüme tercih ettik. Zor bir kış dönemiydi. Her an soğuktu ve ısınacak bir şey yoktu. Üstümüze su damlıyordu. Uzandığımız halıfleks hep ıslaktı. Ancak aralıksız eğitim gördük. Hatta o daracık yerde hâlây çektik. Satranç oynadık. Huner'in sesine ve sanatına hayran kaldığı Hiseynê Faro'nun Têli parçasını söyleye söyleye ezberledik. Botan, Şakiro'nun Mîro parçasını severdi. Aralarındaki tartışma uzayıp gidiyordu. Sanat üzerindeki diyalog mağaramıza tarihi bir hava katıyordu. Pratikte, neredeyse düzenli olarak bize gelen Özgür Gündem gazetesinde, film önerileri vardı. Bilal pratik boyunca isimleri yanına not ederek, yaptığı film listesini milislerden istemişti. Çoğunlukla eğitici yanı ağır basıyordu. Ortalama dört yüze yakındı. Günde bir kimi zaman da iki tane izliyorduk. Keyfimize diyecek yoktu. Önderliğin zehirlendiğini öğrendiğimizde, devleti pişman edecektik. Ortak karar Kulp'a girip çıkmayacak, son mermimize kadar düşmanla çarpışacaktık. Mereto, o akşam bizi silahla vurdu. Arkadaşlar daha şehîd düşmemişken bir kahkaha attı, vay be dedi. İşte bu kadar alçaktı. Subaylardır, dedim. Arkadaşlarımın acı çekerek şehîd düşmelerini istiyorlar diye düşündüm. Dokuz saate yakın alt katta bekledim. Silahsız aşağıya atlamıştım. Çıktığımda, beni

de öldürecek ve üstümüzü kapatıp, serhildan ⁵⁴ olmaması için cenazemizi çıkartmayacaklar diye düşündüm. Çoklarla ifade edilemeyecek kadar zordu. Örgüt tarihine bilinmeyen dokuz kişilik kayıp gerilla birimi diye not düşülecekti. Bir ara rüya gördüğümü sandım. Kâbustur dedim. Rüya değilse düşman niye aşağıya inmiyordu. Kâbus ise niye arkadaşlarım hâlâ inliyorlar dedim. Hiçbir şeye inanmadım. Belki de inanmak istemiyordum. Yattım mı, kendimden mi geçtim çok bilmiyorum ama tekrar uyandığımda arkadaşlarım hâlâ inliyorlardı. En son, can çekişen arkadaşlarım da şehîd düştü. Ses gelmeyince ne olduğunu anlamak için çıktım. Behzat ve Serhat hâlâ yaşıyorlardı. Onlara ne oldu diye sordum. Rüya olmasını istiyordum. Belki de kâbus, her halükarda inanamıyordum. Bir de kimdi? Neydi? Bilmiyordum. Mermiler Mereto'nun ranzasının üstünden geliyordu. İlk ölen o olmalı diyordum. Behzat'ın son saniyeleriydi artık, önce bana bir şey olmadığı için gülümsedi. 'Sen sağlam mısın?' diye sordu. Bana moral vermek istiyordu. Ardından 'şerefsizê Mereto Brûsk bû' ⁵⁵ dedi. Behzat ve Serhat su isteyince verdim, ikisi de şehîd düştü. Ben de kamptan çıktım."

"Kamptan çıkarken kendinle dışarıya bir şeyler çıkartabildin mi?"

"Çıkartmadım." dedi, kendine sitem edercesine. Hatırlıyorum, şoku atlatıp çıkmaya karar verdiğimde neyi almalıyım diye düşününce her şey gözlerimin önüne geldi, bu kez ikinci bir şok yaşadım. Zira arkadaşlarımdan ayrılacağımı gerçek anlamda o zaman hissettim. Ancak hiçbir şey almak aklıma gelmedi. Ekmek bile çıkartmadım. Bir silahı aşağıdan yukarıya yukardan aşağıya getirip götürmek için dört arkadaşın sıraya girmesi gerekiyordu. Ben bile çıkarken bir saatten fazla uğraştım. Şayet tekmi ve tutanak defterlerini çıkartmak aklıma

⁵⁴ Halkın başkaldırısı. Başkaldırı.

⁵⁵ Şerefsiz Mereto Brûsk idi.

gelseydi zaten orada yazılıydı, anlatmamı gerektirecek pek bir şey kalmazdı. Olaydan sonra on üç gün yaralı hâlde aç karda kaldım.”

Firaz:

“Operasyon ne zaman oldu”

Xeyri:

“Olayın dördüncü günü sabah dokuz otuz civarı operasyon başladı üç gün sürdü düşman cenazeleri çıkartıp götürdü.”

Tüm detayları ile bir bir anlattı. Anlatılanları gözlerinde canlandıran Firaz’ın donduğunu fark etti. Xeyrî bir süre ona bakakaldı. Dalgın, kendinde değilmiş gibi yüzü solgun, canı yeni çıkmış bir ölüyü andırıyordu.

“Arkadaşlar için bir şey söylüyor musun heval?”

“Güney’deki arkadaşlarımın hepsi şunu çok iyi bilsinler ki katlanılmayacak kadar zordur bu durum, ama ben ömrüm boyunca yalnız kalsam da düşmana teslim olmam. PKK bitse de, bu ülke özgür olmayana kadar dağlardan inmem. Bayılıcı gazla ele geçmez ya da uykuda yakalanmasam düşmanın eline sağ geçmem, ki zaten tüm yaşamımı buna göre ayarlıyorum.”

Üç saatlik zaman göz açıp kapayana kadar bitmiş, ayrılık vakti gelip kapısız evlerine dayandı. Firaz kamerasını indirince sigaralarını yaktılar. Arada da Firaz beynini kurcalayan, merak ettiği soruları sormaya devam etti.

“Sağlık durumun nasıl heval?”

“Artık yürüyebilecek durumda değilim.”

Başını önüne eğerek yüzünü avuçları arasına alıp daldı. “İlk gelen arkadaşlar seni A..... A.... götürmek için geldi ama sen gelmedin.”

“Başını kaldır gözlerime bak.”

Firaz’ın başı ağır ağır kalktı.

“Yaşadığım bu korkunç durumun üzerimde yarattığı tahribatı gidermek için Amed’e gidip düşmanın eline geçseydim kim hesabını verecekti?”

Firaz sessiz kalınca sorduğu soruya kendisi cevap verdi.

“Bu dağlarda açlıktan, soğuktan ölmenin ya da yaralanıp şehîd düşmenin bir onuru var cenazem kaybolsa bile. Tedavi olmak için gidip düşmanın eline girmem. Ben istemiyor muydum?.. Ölümü göze aldım. Hem de saniye saniye. Ama sağ bir biçimde düşmanın eline geçmeye asla! Küçük bir ihtimal bile olsa katiyen!”

O masum, sevecen, gülen yüz sert bir tavır takındı. Biraz önceki genç, gülen, heyecanlanan Xeyrî’den eser kalmadı. Firaz sessizleşti bir süre, Xeyrî’nin indiği yamacın üst taraflarına baktı. Biraz durduktan sonra:

“Peki yerin nasıl heval?” Çaresizliği gözlerinden okunuyordu. Sanki tüm olanlara ‘nedennnn’ der gibi bir hâli vardı.

Xeyrî:

“Yerim iyidir.” dedi.

“HPG Anakarargâh Komutanı Bahoz Erdal arkadaşın sana selamı var. O bizim için Kürdistan’dır, korusun kendini, dedi.”

“Hiç kimse bizim için Kürdistan değildir. Belli ki arkadaşlar kendimi örgüte sağlam ulaştırmam için işin ciddiyetini kavratmaya çalışmışlar. Benim için talimattır. Bahoz arkadaşın ne söylemek istediğini anlıyorum.”

Firaz:

“Elçiye zeval olmaz.”

“Olmaz.” dedi Xeyrî gülümseyerek, “Örgüt bilsin ki îhbar ya da komplo olmazsa...” Yüzünü Firaz’dan çevirip Bawer’e baktı:

“İhbar ve komplo olmazsa kendimi korurum.” dedi. Bawer ise konuştuklarını duymuyordu, sığınakta olanlarda kalmıştı akli. Bu güne kadar Xeyrî ona anlatmamış, Bawer ise bildikleriyle yetinmişti. Nasıl olsa gerillalar hayatlarını kaybetmemişler miydi? Halbuki o anda neler yaşandığı, nasıl şehîd düştükleri, neler yaşadıkları... Ne kadar da rahattı tek kelimelik, ‘Şehîd düştüler.’ sözünü söylemek. O an, o son nefeste neler neler vardı. Dünyayı zoraki terk ederkenki duygular

nasıldı? Seslenme biçimleri nelere yol açıyor, gözler o son anda neye kilitleniyor, yürekte çıkan ses ne söylüyordu?..

“Heval Xeyrî, parti, kararı sana bıraktı. Bize verilen talimat ‘sınırsız biçimde gerekenleri yapın.’ biçimindeydi. Tedaviye geleceksen tedavi, Güney’e gitmek istersen hemen hazırlık yapalım.”

“Örgütün net olarak bir talimatı varsa öyle hareket ederim.”

“Bahoz Erdal arkadaş genel güvenlik durumundan kaynaklı kararı sana bıraktı.”

“Karar benimse dağdan başka hiçbir yere gitmem. Buralardan da ayrılmam, arkadaşları görmek için Güney’e gelmek isterdim. Ancak Garzan benim için manevi değer taşıyan, taşıyla toprağıyla kutsal olmuş bir yer. Arkadaşlarımdan gezdikleri coğrafya kıblegâhım olmuş, burada kalıp arkadaşlarımı bekleyeceğim.”

“Biz gelirken Bahoz arkadaş Amed gücünün üstlenmeden çıktığını ve bir hafta sonra büyük cihaz bağlantısına çıkacaklarını söyledi. Onlara söyleyelim, gelip seni alsınlar.”

“Bir gün değil bir saniye bile çok fazladır. Garzan yolu hâlâ karla kaplı. Her şeyden çok arkadaşların gelip beni almasını isterdim. Fakat üstlenmeden çıkmış olsalar bile daha yollarda kar var, gelseler izleri çıkar. Onlara benim için bir şey olursa kaldıramam. Ben Garzan’daki arkadaşları bekleyeceğim.”

“Sonuçta Garzan’daki arkadaşlar da senin için gelecekler ha Amed gücü ha Garzan gücü, ne fark eder?”

“Eder.” dedi Xeyrî, “Çok fark eder.”

“Ne farkı var heval?”

“Dorşîn Amed’e yakın olsa da Garzan’a bağlı bir bölge, ben kurtulmuş olmasaydım bile Garzan’daki arkadaşlar alanı boş bırakmaz, kar kalktığı gibi hemen gelirlerdi. Beni anlamalısın heval, beni almak için gelecek arkadaşların tırnağı bile kanarsa kaldıramam ben.”

“Anlıyorum.” dedi, başını salladı, “Öyle olsun.”

“Spas heval.”

“Yerini bilen olmazsa daha iyidir. Bir haftalık erzakını alıp arazide hareketli kalsan.” derken utanarak söyledi. Yürüyemediğini de hesaplayarak acımasızlığının farkındaydı ama çaresizlikten söylediğinden yakınıyordu.

Gülümsedi Xeyrî; yoğrulmuş bir gülüştü bu.

“Yürüyemiyorum heval... Ama sen de yanımda kal, birlikte olalım.”

“Keşke kalabilsem...” demekle yetindi. Bir de utandı.

“Buradan git, yerin bilinmesin.” noktasında ise ısrarcıydı.

“Bawer’e inanıyoruz ama yine de burada kalma.”

“Tamam, kalmam. Sana bir şey soracağım heval ama olduğu gibi söyle.”

Ciddi bir şey soracağını anlamıştı Firaz, hazırda duran cevapları var mıydı...

“Benim için ne düşündünüz?” dedi. Sesi karıncalanıp gözleri buğulandı. Firaz’ın görmemesi için yere baktı.

“Gönderdiğin sicile ben de baktım. Yazı biçiminden bile arkadaş olduğunu ve hangi duygularla yazdığını anlamak zor olmadı. Bu ikinci gelişim, görüşemedik, bazı sorunlar çıktı, az kalsın yakalanacaktım ben de. İşte ilk gelişimde Kawa arkadaş ‘komplo olabilir’ diye beni uyarsa da, ‘Bugüne kadar yalnız kalan birinin ajan olması mümkün değil.’ dedim.”

“Heval Firaz, benim mutlaka bir banyo yapmam gerek.” diyerek sözü hemen değiştirdi. Hızlı yaşamasını öğrenmişti:

“Kullandığım merhemim bir faydası olmuyor. Vücudumdaki kir derimden daha fazla kalınlaşmış dört aydır yıkanmadım.”

Firaz, Bawer’e dönerek:

“Ona hazırlık yapın. Bir gün uygun bir evde tedbirli bir biçimde banyosunu yapsın.”

“Olur.” dedi Bawer, hâlâ sığınaktan çıkmamıştı.

“Banyodan çıkana kadar nöbet tutun.”

“Tutarız.” dedi Bawer, başı göğsünde, düşteymiş gibi cevap verdi.

“Heval sana para lazım değil mi?”

“Para mara lazım değil heval.” Biraz alınmış gibi söyledi.

Bugüne kadar beyniyle ayakta kalmıştı. Paranın ayrı bir gücü olduğu, kirliliğe neden olup içtenliği ortadan kaldırdığı, samimiyeti bozup maddi bir yaşamın temelini oluşturduğuna inandığı için karşıydı.

“Yanında kalsın, bilinmez, belki lazım olur.” dedi Firaz.

Xeyrî’nin söyledikleri onu ısrarlı tavrından vazgeçiremedi. Maddi durumu kötü olup babası hapiste olan, arandığından çalışmayan bir milis için kabul etmişti ama bunu ama Firaz’a söylemedi. Gerek de yoktu çünkü bu da bir tedbirdi. Güven ayrı güvenlik bambaşkaydı. Bu sözü, komutanı olan Navdar söylediğinden beri hafızasında hep kalmıştı.

Firaz’ın cebinden çıkarıp uzattığı bir tomar paranın sadece yüz milyon Türk lirasını alıp bakmadan cebine koydu Xeyrî.

“Son olarak bir şey söylüyor musun heval?”

Ayrılık vakti gelmiş, saat su gibi ilerlemişti.

“Parti bilsin heval, ben asla teslim olmam, düşmanın eline geçerse de cenazem geçer. Tüm arkadaşlara çok selam söyle, Güney’de arkadaşların sayısı çoktur, birbirlerinin değerini yeterince bilmiyorlar. İnsan yalnız kaldı mı, gerillanın kıymetini yeni anlıyor. İnsan bu dünyada arkadaşlarından başka kimseye güvenemiyor, her şeyi ile aynı amaca bağlanmış insanların olmadığı bir yaşam çekilmiyor.”

Bawer söze karıştı, alınmış gibiydi.

“Sen beni arkadaş olarak görmüyor musun?” dediğinde saf bir kırılmalı yaşadığı belliydi. Xeyrî gülümseyerek elini omuzuna vurdu:

“Sen değerli bir insansın Bawer, ancak gerilla değilsin. Eşin, çocukların, evin, ailen, malın-mülkün var. Kendin ve ailen için önüne hedef koymuşsun. Biz de Kürdistan’ın işini önümüze koyup onu

başarıya götürmek için söz vermişiz, sistem ise barbar. Bu düşmana karşı kim sonuna kadar bizimle olur ki?" Bawer susmayı tercih etti.

Xeyrî, Firaz'a döndü:

"Heval, sınırı geçtiğinde gerilla elbisesi üzerinde olan kimi görürsen benim yerime onu iyice süzer, erkek-kadın fark etmez, doya doya sarılıp öpersin."

"Tamam." diyen Firaz'ın ses tonunda duygusallık hakimdi. Xeyrî ise gülerek:

"Kurnaz, benim adıma kadın arkadaşlara sarılıp öpeceksin he, eleştirilince de suçu bana atacaksın, değil mi?" Sözü bitmeden Firaz kahkahaya boğuldu.

Firaz'ın gülmesi bitmeden:

"Olmaz, kadın arkadaşların sadece elini sıkmakla yetin." dedi kahkahayla. Örselenmiş yüreğiyle içindekilerini gizlemeyi rahatça öğrenmişti. Güler hâlde ayağa kalktılar. Bawer'in onlardan biraz uzaklaştığını gören Xeyrî, zaten bir fırsat arıyordu.

"Bawer'in bir şey yapacağını sanmıyorum ama sen yine de dolaylı olarak tehdit etmeyi esirgeme."

"Tamam, ben uyarırım ama sen de burada kalma. Yerini hep değiştir."

"Tamam heval."

"Kendine iyi bak, sana bir şey olmasın."

"Merak etmeyin, aklınız burada kalmasın heval, bana bir şey olmaz. Tek başıma olabilirim ama sorumluluğumun farkındayım, bu dağlarda bir başıma ordu yönetiyorum." dedi. Başını sallamakla yetindi Firaz. Xeyrî'nin gözlerine kıpırtısız bir bakışla odaklandı:

"Örgüte her şeyi anlatacağım, kelimesi kelimesine."

"Ölmezsem, yoldaşlarımı ve yaşadıklarımı yazarım."

"Sen yaşadıklarınla ölümsüzleştin zaten. Yaşadıklarını anlatarak yoldaşlarını sonsuz kılacaksın."

“Ölümsüzleşmesi gereken ben değil, tanık olduklarıyla hâlâ gülümseyen bakışlardaki anlamdır. Tarih yargılsa onunla yargılasın beni.”

Başını salladı Firaz:

“Bana, denizde yol alan gemiyi değil ona yol açan dalgaların gücünü hatırlattın.” dedi. Xeyrî yaşadığı duygu yoğunluğuyla saçmalamamak için kısa konuşuyordu, daha çok susmayı tercih ediyordu artık. Bundan sonra ne Xeyrî konuştu ne de o ses çıkarttı. O acımasız anın başlangıcını Xeyrî yapmak istedi içinden:

“Zor işi arkadaşına bırakmak olmaz.” deyip elini uzattı, çünkü arkadaşlarının yanına Firaz gidecek, Xeyrî ise yalnızlığa doğru yol alacaktı yine. Uzattığı eli havada kaldı, Firaz boynuna sarıldı. Onu sımsıkı sardı, birbirlerine kenetlenmiş olsalar da ayrılık onları ayırdı. Xeyrî beş metre uzaklaşmıştı ki arkasını döndü, Firaz da durmuş, gitmemişti. Xeyrî her iki dudağını birbirinden ayırdı, sigara dumanından sararmış dişleri görüldü, parlaklığını çoktan yitirmişti. Gülümsemeye çalışarak el salladı. Firaz’ın da elini sallamasıyla ikisi de yollarına devam etti. Ayakları onları taşımakta zorlanıyor, beyinleri söz geçiremiyordu bedenlerine. Biraz sonra Xeyrî arkasını döndüğünde, yürüyen Firaz’ın arkasından bakakaldı. Yılların özlemlerini dolduracak kadar geçirdiği günlerin sonunda gerillasına kavuşmuştu, şimdi de uçup gidiyordu. Xeyrî gözlerini kapattı. Firaz’ın beynine hitap etti. Tüm varlığıyla Firaz’a odaklandı, onu durdurdu. Musul ovasında Türk ve Araplara karşı savaşmış da yaralanmış Derwêş’in bedeni dizlerinin üzerindeyken, saçlarını okşayan Adulê’nin yüreğinden kopan feryatlar gibi, çığlıklar yükseldi içinden. Yırtılmış bedenlerinden kan sıçramış gibiydi ikisinin yüzü. Firaz arkasını dönünce genç savaşçının duygu seli kızgınlığa, belirsiz duygulara dönüştü. Arkasını döndü, koşar adımlarla uzaklaştı. Ne denli hızlı yürürse, kurtulacakmışçasına, fırtına gibi eserek ortalıktan kayboldu. Bilmezdi ki kaçış hiçbir zaman bitmek

değildi. Uzaklaştıkça yakınlaşma olacaktı. Noktasına nasıl vardığını bilemedi. Kendini, sardığı sigarasını içiyorken buldu.

Sinirliydi, o an yanında biri olsa asla konuşamazdı onunla. Mutluydu, hem de bir çocukmuşçasına coşkuya kapılmıştı. Öfkeliydi, nedendi her şey? Neredeyse sevinçten uçacaktı. İçi ağlıyordu ama gözleri kuruydu. O hâlde dönüp baktığı karakola ağzına gelenleri sıraladı.

“Lanet olsun!” dedi. Gözleri bir şahininki gibi odaklanmış, bakışları keskindi. “Kendi topraklarımızda, halkımız arasında, ölümle yaşam arasında hasret gideriyoruz. Nereden gelmişler, nereye konmuşlar. Kimin malını kimin elinden alıyorlar. Kimi kimden kopartıyorlar...” Kafasını sallayıp ağzına gelen küfürleri savurdu. Uzun bir süre başını önüne eğmiş, olanları düşünüyordu. Başını düşen göğsünden kaldırdı:

“Hevallll, hevallll ev PKK çıkas mezin e?”⁵⁶ dedi.

Ona selam söyleyen Bahoş Erdal, Kurtay Feraşın ve Kawa Batman’ı karşısına aldı, saatlerce onlarla konuştu. Selamlarının anlamını direniş yöntemleriyle pekiştirip kendine güç kaynağı yapıyordu.

Dağlara alışmamışların gözünü korkutacak, tam bir şahin yuvası gibi ulaşılamaz kayalıklarla çevrili, engebeli arazi ve sarp coğrafyasıyla asi dağlar, silahlı Kürt çocuklarının mekânıydı. Karşısında Şikefta Birîndaran, solunda Zap suyu, sağında Çemço vadisi, arkasında Dêreluk ilçesi ve Gare’nin Heftebek tepeleriyle dağların başkumandanı gibi olan Zap’ın Kurê Jahro zirvesine yakın yamacı, Zap savaşını koordine etmek için HPG Anakarargâh Komutanlığı’nın konaklandığı yerd.

⁵⁶ Yoldaş yoldaş, bu PKK ne kadar çok büyüktür.

Dört parça Kürdistan'daki gerilla tekmillerinin alındığı saatte Garzan Eyalet Komutanı Rizgar Ersi'nin ağrı yaptığı büyük cihazın kodu Roj idi. Bu kez telsizin öbür hattında muhabereci değil, Dr. Bahoz Erdal, Garzan Eyalet Komutanı Rizgar'ın çağrısına, kendisi cevap verdi.

Bizzat cevap vermesi eyalet için bu zor zamanda bir moral di. Kendisi, gerillacılığın en kızgın koşullarında savaş komutanlığı yapmıştı. Savaşçı ve komutanlarının psikolojisini analiz edebiliyordu. Ses tonu ile moral verip perspektif içerikli konuşarak, duygu iletişimiyle arkadaşlarını anlayabiliyordu.

Rizgar, Nimet'in verdiği bilgiyi ikinci bir riski üstlenerek Anakarargâh'a bildirecekti. Yirmi dört günden sonra haber alınmıştı.

Türk ordusunun mağlubiyetini ispat etmek için meydan okurcasına şifresiz tekmil verdi.

"Kurtulan arkadaşa ulaştık, bilgi aldık." dedi Rizgar.

Bahoz Erdal gülümseyerek cevap verdi:

"Biz sizden önce ulaştık. Xeyrî'nin durumu iyidir, merak etmeyin, her şey yolunda." dedi.

Rizgar önce biraz şaşır di. Ardından, PKK'de duyguların ortak, ruhun kaynağının aynı merkezden aktığına tekrardan inandı. Kendileri her türlü zorluğa katlanarak göze aldıkları aynı riski arkadaşları da göze almış, farklı yollarla yalnız kalan arkadaşlarına ulaşmışlardı.

Bundan sonrasını uzatmak güvenlik için uygun olmazdı. Rizgar kısa cevaplarla yetinecekti. Bahoz Erdal bir dizi perspektif verdikten sonra cihaz kapatıldı. Nimet'in kampı da bu muhabereyi takip etti.

Hayvan Ahırında Sabahlayan Bir İnsandım

Dörde gelen saat ile eş zamanlı olarak bulutlar göğü kapladı. Ortalarından ince ateşli, ateşi beyaz ve kırmızı bir çizgi geçti. Şimşeklerin kulakları sağır eden çakması, gökte ateş topu olarak Dorşîn semalarında dolaşıyordu. Taneleri iri, karla karışık yağmur başladı. Islak toprak azını emdi, geri kalanını göğsünden derelere taşırdı. Her yerden su akıyordu. Cehenneme dönmüş gibi kızılca kıyameti andırıyordu. Tüm köylüler koşarak dışarıda kalmış malzeme ve hayvanlarını içeriye taşıma telaşına kapılmışlardı. Bir tek Xeyrî dışarıda, dibinde durduğu taştan üstüne su damlıyor, etrafı gölcüklerle dolmuş, çamurun üstünde oturuyordu.

Bawer elinde şemsiye ile evden çıkıp yamacı tırmandı. Soğuk bir yana, Xeyrî'nin karnı açlıktan zil çalıyordu.

Bawer daha merhaba bile demeden kazağının altından çıkardığı siyah poşeti ona uzattı.

“Kusura bakma heval, evdekiler şüphelenmesin diye sadece ekmek getirebildim.”

“Önemli değil.” dedi Xeyrî poşeti hemen açtı, ekmeği yemeye başladı.

“Burası gece soğuk olmuyor mu heval?” Yağmurun altında durmak istemiyor, genç gerillanın mevzisini de farksız gördüğünden olacak ki yanına da oturmuyordu.

Xeyrî gülümseyerek:

“Karın içerisinde yatmaktan daha iyidir.” dedi.

“Çok soğuksa akşamları gelip bizim iki odalı olan ahırda yatabilirsin.”

Hayvan ahırlarının sıcak olduğunu bilen Xeyrî, hiç itiraz etmedi.

“Sizin için sorun olmayacak mı? Gelip giden olmaz mı?”

“Yok heval, günde bir iki kez anam dışında kimse uğramaz. O da gündüz gelir.”

Görünen ahır işaret etti. Köyün az dışında kalıyordu zaten. Akşam ahırda yatıp, sabah hava aydınlanmadan yerine dönecekti. Bawer’in ardından, bazen de yan yana, silahını montunun altına gizleyerek köye doğru yürüdüler. Yaprakları açılmamış ağaçlarla konuşa konuşa adım attı. İçten içe ise geç kaldıkları için onlara kızılıyordu. Yağmur az doluya dönüştü, taneleri nohut kadar büyüktü.

Bawer:

“Koş heval.” dedi.

Xeyri:

“Önde git sen, koş, yetişirim ben sana.” Bawer’in ayakları çocukken tüm sadeliğiyle kaygısızca adımını indirip kaldıran çocukların koşusuna benzedi:

“Gördün mü heval?” dedi, ne denli iyi bir şey yaptığını kanıtlar gibi.

“Görmez olaydım.” dedi Xeyrî sinirli sinirli. Sonra doluyla dalga geçercesine gülümsedi:

“Bırak da gelsin...”

“Bu kez o peşimizden geldi, biz de ondan kaçtık, kovalama sırası onda.” Çocukça bir oyun oynuyordu sanki doluyla. Xeyrî aniden durdu. Battaniyesi kollarının arasında, şakaklarından süzülen yağmur damlaları yüzünü yalayarak göğsüne düşüyordu. Bawer, o anda ne

söyleyeceğini merakla bekledi. Bir an önce gitmeleri gereken yerde genç savaşıçı onu neden durdurmuştu.

“Militan olduğumu düşünüyordum, sizi ve sizin gibilerini görünce hiçbir şey yapmadığımı anladım.” Soğuktan dudakları titreyen Bawer:

“Sizin gibi gençler dağda, soğukta yatıp günlerce aç karınla sabahlarken, nerede, ne zaman ölecekleri belirsizken biz de bunları yapmasak en büyük namussuz bizleriz heval.” dedi. Art arda ahıra ulaştılar.

Duvarı taştan, kapısı tahtadan olan ahıra girmeden, Bawer kapının yanındaki duvardan bir taşı çıkardı. Altında kapının anahtarı vardı:

“İstedğin zaman gelip kalabilirsin heval.” dedi. Bawer lambayı yaktı. Xeyrî, bir yıldır jeneratör dışında, elektrikten yanan lambayı görmemişti.

Hayvanların olduğu odayı oradan ayıran duvarın hemen dibinde olan on torba arpa, hayvan yemine karıştırılmak için üst üste dizilmiş, üstüne de büyükçe mavi bir branda konulmuştu. Birkaç katır yükünden fazla ot içeriye bırakılmıştı. Otları patoz içine atabilecek çatal başlıklı birkaç tane de ağaç vardı. Hayvanlar için gerekli her şeyin kışlık deposu biçimindeydi. Bawer üst üste yığılmış kuru otları göstererek:

“Burada yatabilirsin heval.” dedi.

Otlar yaylı, konforlu ve gayet güzel bir yataktı. Onca gün dışarıda yattıktan sonra lüks bir villa gibiydi ahır.

“Başka da bir ihtiyacın var mı heval?”

“Tek istediğim haberleri dinlemek, arkadaşlarımı televizyonda görmek. Git bak, ev uygunsa gelip haber dinleyeyim.”

“Bilirsin heval, akşam köylüler birbirinin evinde geceyi geçirir ya da uzaklardan gelip hayvan ticareti yapanlar ansızın gelirler. Bizim ev; babam zamanından kalma misafirperverliğiyle tanındığından, gelen gideni çoktur. Evde kimse yoksa gelmen sorun olmaz. Silahını ahırda saklarsın, tabancam yanında kalır. Ailem sorarsa Pasur’dan gelmiş bir misafir deyip geçiştiririm, fazla da üstelemezler zaten.”

“Tamam, bekliyorum o zaman.”

“Şevbaş⁵⁷ şimdi.” diyerek ayrıldı.

Altıda giden Bawer, saat dokuzda hâlâ gelmemiştir. Xeyrî de durmadan volta attı, ayaklarının altında kuru ot parçaları eziliyordu. Tezeğin ağır kokusu havayı mayıştırmıştı. Sarı ot ve arpa, yazı müjdeliyordu. O da, durmadan ağırlaşan düşüncesini hafifleterek birbirinden ayıklamak için volta atıyordu. Geçmişe gidiyorsa voltalar ağırlaşıyor, geleceğe gidiyorsa da hızlanıyordu. Anı düşünürse duruyor kendisiyle bir müddet konuşup ilerliyordu. Voltalık mesafe birkaç adımdı. Ahırın tek penceresinin önünde durdu. Bawer’in gelip onu çağıracağını, ayna gibi onu görünür kılan pencerenin camından izledi. Ardından eve ulaştığı, içeriye girip televizyonu izleyince yaşayabileceği duygulara göre hareketlerinin provasını yaptı. Bir noktaya odaklandı. Televizyonu orada canlandırdı, art arda yürüyen arkadaşları göründü. Pencere camında görünen gerillalara sarılabilmek için coştı. Sonra da ot, saman ve arpaya bakıp bir hayvan ahırında olduğunu hatırlayınca Bawer’in gelmesini bekledi. Saat dokuzu geçti, onu buldu. Haber saati geçtiğine göre Bawer gelmeyecekti. “Belki misafirleri var ya da korktu da beni eve götürmedi.” dedi, başı göğsünde düşünceye daldı. “Her iki ihtimalde de gelmedi.” dedi. Kuru otların üzerine uzanıp battaniyesini üstüne örterek silahını başucuna koydu. Raxtını belinden çözmeden uzandı. Günler sonra sıcak olan bir yer buldu. Üstüne uzandığı kuru otlar da bir hayli rahattı. Dinlenmek dışında bir şey

⁵⁷ iyi geceler.

düşünmüyordu. Silahı kucağında, gözlerini yumdu. Uzaktan bir köpek havladı. Birine saldırıyormuşçasına ahır kapısına doğru geldi. Xeyrî gözlerini açtı, oturdu. Silahı bacakları arasında, kundağı yerde, namludan tutuyordu.

“Belki köpek benim kokumu aldığından geldi...” Nefesini tutarak kulaklarını açtı.

“Acaba ahıra yanaşan birileri için mi havlıyor?” deyince oraya girdiği için bin pişman oldu. Kalkıp gitmek için beynine hücum eden düşünceye,

“Dışarıda ne olduğunu bilmiyorum... En iyisi şimdilik kalmak.” dedi. Aralıklarla gelen köpek sesi olağan bir hâl aldı. O da tekrar uzandı. Gözlerini kapattı ama bir türlü yatamıyordu:

“Ne yapayım, dışarda kalsaydım felaket olabilirdi artık.” HPG Ana Karargâh Komutanı Bahoz Erdal’ın toplantılarda söylediklerini hatırlayıp:

“Kusura bakma heval Bahoz, kuralları ihlal ettim ama gerçekten dışarı çok soğuk.”

Hiç olmadığı kadar sabahı erken getirmek için sabırsızlandı. Yarım saat, yirmi dakika geçmeden saatine baktı. Şüphe çekmesin diye ampul ışığı, önceden olduğu gibi hep yanık kaldı. Lambanın sarısı kurumuş otlarla birleşince ahıra yaz indi. Xeyrî zorlanarak gülümsedi:

“Kendini o kadar da zorladın, baksana dışarıya olmasa da ahıra yaz geldi. Şimdi istediğin kadar ısın.” Önce kandı, gülümsedi. Ardından öfkelendi:

“Yazı al başına çal.” dedi kızarak.

Saat dört otuza vardı, son kez saatine bakınca. Kalktı, çöpten toplanmış gibi duran battaniyesini güzelce katladı, kolunun altından tuttu. Kapıyı yavaşça açtı. Dışarı çıkmadan başını uzatıp ahırın etrafını gördüğü kadarıyla gözetledi. Silahını koluyla kamufle ederek dışarı süzüldü. Mekabın izleri olmasın diye parmak uçlarına bastı. Ayağının

ön kısmını yerden kesmeden doksan derece döndürdü. Böylece bastığı yerde ne olduğu belli olmayan bir iz kalıyordu sadece.

Yağmur durmuştu. Yüzünü yalayarak donduran soğuk bir yel esiyordu. Toprak suyla yoğrulmuş, vıcık vıcıktı. Yıldızlar gökte, üzüm salkımları gibi bolca birikmiş, göz kamaştırırcasına parlıyordu. Kümeslerden tek tük horoz sesleri geldi. Xeyrî uzaklaştığı köye döndü:

“Tüm köylüler rahat yataklarında uyurken, ben ahırda uykusuz kaldım.” Avluları aydınlatan lambaların ışığına öfkeyle baktı. “Neyse” deyip yokuşu tırmandı. Bir an önce mevsisine girip hiçbir şey düşünmeden yatmak için hızlandı. Yerine vardığında çamur olmuş mevsisine girdi. Halıfleks ıslanmıştı. Kuru battaniyenin bir tarafını altına serdi, diğer tarafını da üstüne attı. Başını mevzi duvarının üstünden kaldırdı. Köye, oradan ahıra gözü kaydı:

“Tarih bunu bilmeli, hayvan ahırında sabahlayan bir insandım.” deyip uzandı.

Nenesi sarı saçlarını okşayıp alnından öperek Murat’ı uyandırdı. Dedesinin Toros yamacındaki evinde saklanıyordu. Murat hâlâ küçücük bir bebekmiş gibi ilgiyle yaklaşıyordu ninesi. Nenelerin gözünde torunlar hep bebektiler. Ağaçtan çıkarılmış bal, kendi eliyle yaptığı keçi sütünden peynir ve kara çaydanlıkta ateşte pişirilmiş çay sofradaydı. Canı hiçbir şey istemeyen Murat, evinden ve eşinden çok, Xeyrî’yi merak ediyordu. Arkadaşları Güney Kürdistan’dan gelmişler miydi? Yarası iyileşmiş miydi? Yeri sıcak mıydı? Ölmüş müydü? Bu sorular bedenindeki tüm hücreleri harekete geçirmesine rağmen, babası gibi cezaevine girmemek için evden çıkmıyordu. Devletin yasalarına göre Murat kaçaktı. Mereto’nun verdiği ifadeye göre yardım ve yataklıktan aranıyordu.

Ama canı sıkılmıştı artık, dışarıda rahat bir nefes almak istiyordu.

“Çıkma oğul, bu namussuzların işi belli olmaz.”

“Boğuluyorum dede.” dedi, içindeki asıl fırtınaları gizleyerek. Dedesi genç savaştının çoktan karda donarak öldüğünü düşünüyordu.

“Fazla uzağa gitmem dede, dışarıda biraz hava alacağım sadece.”

Ninesi Murat’ı kucakladı, onu göğsüne basmış, bırakmak istemiyordu.

“Baban gibi cezaevine girsen aileye kim bakacak, biraz daha sabret.” dese de Murat uzaklaşmayacağına dair ona söz vererek dışarıya çıktı. İmamın takkesi gibi başını beyaza bürüyen Toros yamacının karı, köye yetişmeden erimişti. Evden aşağıya, Kelasor vadisinin geçtiği Eskar’ın arkasına kadar yeşil çim ve çiçeklerle bahar, tomurcuklarını Dorşîn’e serpmişti. Hava oldukça güneşli, tabiat renkliliğiyle de göz kamaştırıyordu. Elindeki denizci dürbünüyle evine bakan Murat’ın özlemi, toprağa dökülüyordu. Gözler, yüreğe ayna tutan iyi birer ışıktı. Murat da o ışık demetini dürbünle aynaya tutarak evine yansıtmaya çalışıyordu. Dürbünün ucunda görünenler kendi ailesi, anası, kız kardeşi ve eşiydi ama gidip onlarla gizli görüşüp hemen evden kaçmak zorundaydı. Dürbünle bile görünmeyen Xeyrî’ye kim bilir neler olmuştu. Cevapsız sorular gözlerindeki ışığı su damlacığı olarak önce yanaklarına, göğsüne, ardından toprağa düşürdü. Özlem ve merak iç içe oldu mu katlanılması katı yürek işiydi. Xeyrî’nin aksine Murat çaresizliğe ağlıyordu. Arkasında durduğu büyük kocaman taş yerinden sökerek hincını ondan çıkartmaya çalıştı. Birkaç sallanışın ardından taş yerinden çıktı, top gibi yuvarlana yuvarlana dereye doğru koşarak uçtu. Taşın arkasından bakakalan Murat, onun yuvarlanışını yaşamına benzetti ki, hayallerinin ne denli bazılarını korkunç geldiğini, taşın yuvarlandığı yönden, elinde kalaşnikof ve G-3 silahlarıyla saklanmış korucuların sağa sola kaçışlarında gördü.

Korucular önce sağı sola koştu. İlk korkuyu ve telaşı atlattıktan sonra; şaşırılmış hâlde, ayakta durmuş, uzaktan onlara bakan Murat'ı görmeleri ile seslenmeleri bir oldu:

“Hey, kimsin sen? Çabuk buraya gel!”

Murat ardına bakmadan kendini eğerek eve doğru koştu. Ona ateş etselerdi mermiler dedesi ve ninesinin olduğu eve de isabet eder, Bu iş aşiret kavgasına dönerdi. Murat'ın dedesi dama çıktı, sesi duyan ninesi etrafı çitlerle örülmüş ahırın önünde, “O benim oğlum!” diye haykırıyordu. Onlar havaya birkaç el ateş edene kadar Murat evi dolaşarak damdan inen dedesine, “Gidiyorum.” dedi. Dedesi:

“Kim onlar?”

“Koruculardır.”

“Ne işleri var orada? Senin için gelmemişlerdir, yoksa eve girerlerdi.”

“Onlar sağ kurtulan gerillanın bizim eve girebileceğini, Şehîd Xeyrî yamacında dolaşabileceğini hesaplayarak evi ve yamaçları gözetliyorlar.”

“O şehîd düşmedi mi?”

“Hayır” deyip daha fazla uzatmadan eğilerek gizlice Toros'un yamacına yönelip gözlerden kayboldu. Bir müddet sonra Şırtık karakolundan kalkan skorsky helikopteri Murat'ın görüldüğü yere indirme yaptı.

Dedesi Murat'ın başına gelenlerden korksa da, olaydan sağ kurtulan gerillanın hâlâ yaşadığına sevindi. Elini havaya kaldırıp Allah'a şükretti. Girdiği evin penceresinden, indirilen özel birliğin korucularla tartışmalarını izledi.

Koşar adımlarla yürüyor, alnından yanaklarına düşen teri temizlemeden etrafı süzerek ilerliyordu. Kaçıyor muydu yoksa birini mi kovalıyordu belirsizdi. Genç savaşı onu dürbünle izledi. Gelen Murat'tı. Terlemiş, yüzündeki kırmızı benekleri genişlemişti. Tedirgindi. Önüne bakmaktan çok etrafını gözetleyerek ilerliyordu. Xeyrî yüzündeki ifadeyi anlamaya çalışmaktan çok, onu gördüğüne sevindi. 'Bir an önce yanıma varsın da ona bir sarılayım.' dedi, başka bir şey düşünmüyordu. Ayağa kalkıp onu karşılamak istedi ama karakolun tam karşısındaydı. Aniden kayanın altından kalkıp görünmesi tehlikeli olduğundan, oturarak Murat'ı bekledi. Mevzinin dibine gelen Murat eğildi, bedenini küçülterek süzüldü, Xeyrî elini uzattı merhabalaşmak için. Murat ise yeni bir haberle geldiğinden olacak, ağzından tek söz çıkmadan, daha genç savaşıya 'merhaba' bile demeden cebinden çıkarttığı iki yüz doları Xeyrî'ye uzattı:

"Bunu Nimet arkadaş gönderdi, sana çok selamı vardı."

Xeyrî:

"Arkadaşlar mı gelmiş?" dedi sakın durmaya çalışarak.

Murat:

"Nimet gelmişti, ama gittiler..."

Xeyri:

"Nasıl gittiler?" dedi şaşırılmış hâlde.

Murat:

"Xeyrî orada kalsın, sonra onu almaya geliriz, diyerek gittiler."

Xeyri:

"Bu karda gelmemeleri gerekiyordu. Hata yapmışlar ama madem geldiler beni götürmeleri gerekiyordu."

Murat:

"Ana durumunu anlatınca seni götürmenin riskli olduğunu, yolda şehîd düşeceğini hesap edip kalsın demişler."

Xeyri:

“Haberim olsaydı mutlaka giderdim. Öleceğimi bilseydim bile arkadaşlarımla olmak isterdim.”

Murat sustu, diyecek bir şeyi yoktu.

Üst üste yığılmış metrelerce kar, Dorşin ile Muş’un güneyi arasındaki yolu kapatmıştı. Gerillaların bu karda gelebilmesi imkansızdı. İsteseler bile kar yol vermez, onları yutardı. Xeyrî şaka sandı. Afalladı, sevindi, şaşırды. Ne diyeceğini, ne söyleyeceğini bilemedi bir an. Düşüncesi duyguları bir anda alt üst oldu. Gururla doldu, gözleri sevinçten parladı. Işığı söndü. Bulanıklaşan berrak su kadar rengi değişti. Bu karda Muş’tan Dorşin’e gelmenin ölümüne bir yolda ilerlemek olduğunu biliyordu.

“PKK budur işte! Yeri geldi mi ölümü göze almak, gerektiğinde de ölümden yaşamı yaratmak.” dedi içinden. Xeyrî, Nimet ile gelen diğer gerillaları da gözünde canlandırdı, onları tanımaya çalıştı:

“Diğer arkadaşlar kimdi?”

Murat:

“Annemin anlatımlarına göre biri esmer, esmerden de öte kara biriydi.” Bu anlatımlara göre; Muşlu Serhat, diğer adıyla Remezan olabiliirdi diye geçirdi kafasından.

Xeyri:

“Diğeri nasıldı?”

Murat:

“Diğeri içeri gelmemiş, dışarıda nöbet beklemiş.”

Xeyrî bir yandan sevinçten uçuyor, diğer yandan kızmaktan patlıyordu. İki ayrı duyguyu aynı anda yaşıyordu. Bu kadar yakınına gelmişken o, onlara ulaşamamış ve arkadaşları çekip gitmişlerdi. Yalnızlık boğazına yapışarak nefessiz bıraktı.

Xeyri Nimet’in getirdiği iki yüz dolar ve Firaz’ın verdiği yüz milyonu Murat’a uzattı.

“Al bunu, baban hapiste, sen de kaçaksın, anaya ver belki ihtiyacı vardır.” Murat almamakta diretti, Xeyrî ısrar etti. Zorla verdi,

ihtiyaçları vardı. Xeyrî parayı verince üstünden ağır bir yük kalkmış kadar hafifledi.

Murat'ın anlatacakları bitmemişti. Xeyrî'nin akli gelen arkadaşlarında kaldıysa da o başka bir konuya geçmişti bile:

“Düşman, köylülerin kullandığı ağaçtan köprüleri kaldırıp araziye birbirinden ayırdı. Şimdi de beton köprüyü tutmuşlar, seni bir yerde mahkûm etmek istiyorlar heval.”

Askeri bir deha gibi konuştu.

Xeyri:

“Hangisini kapatmışlar?”

Murat:

“Asfalt olan Muş-Pasur yolundan ayrılıp bizim tarafımıza gelen köprünün üzerinde korucular, yirmi dört saat nöbet tutuyorlar. Sular dinmediği için köprüden geçerek Hesendîn dağını aşır Sason tarafına geçmeni engellemek için yapıyorlar. Düşman her tarafta yayıyor, gittiği yerlerde halka: ‘Teröristleri buradan süpürdük, bir kişi kalmış, onu da öldürüp buralarda rahat rahat dolaşacağız.’ diyorlar.”

Genç savaşçı elini Murat'ın omuzuna vurup karakolu işaret ederek:

“Düşmana inanma. Baksana, karşılarındayım ama bir türlü öldüremiyorlar, PKK ile birlikte ölüm yok olma anlamına erişmiyor artık. Beni vururlarsa binlerce kişi tekrar çıkar dağlara. Kürtler var oldukça ve düşman bu toprakları terk etmedikçe gerilla hep olacak, bu savaş büyüyerek sürecektir.”

Murat:

“Haklısın heval, her şeyin tadı bir süreliğine kadar uzundur ama özgürlüğün, yaşam kadar kutsal ve sonsuzdur.”

Xeyri:

“Bana neyi hatırlattın biliyor musun?”

“Neyi?” dedi Murat, merakla.

Xeyri:

“Lise, üniversite okumuş o kadar insanı gördüm ama öğrendim ki yaşamın hakikatini bir çoban kadar bilmiyorlar. Kendini bilir sanıp kör olmuş bilgiler, yürekleri kararmış okullular sen kadar hakikati öğrenmemişler.”

Yüzüne geniş bir gülümseme yayıldı. Sonra utanır gibi oldu. Xeyrî konuyu değiştirdi. Fermê Ana ile Mizgîn’i sorduğunda, onları sormasını bekliyormuş gibi; ‘Anam’ diyeceğine ‘anan’ diye söze başladı:

“Ona bir şey olursa sizi öldürürüm, dedi, benle Bawer’e. Mizgîn ise seni çok özlediğini söyleyip selam söyledi.”

Xeyri:

“Ailenin değerini bilmelisin Murat. Ömrüm boyunca böyle bir ana görmedim, sayıları parmak kadardır. Anama ve Mizgîn’e çok selam söylersin.”

İkisi hasret giderdikten sonra Murat, Bawer’in yanına gideceğini söyleyince genç savaşçı:

“Bu akşam ayarlayabilirseniz gelip bir banyo yapmam iyi olur.”

Murat:

“Sen merak etme heval.”

Xeyrî iş bitirici özeliğini görmüştü. Murat’a:

“Akşam ahırda olacağım, haberlerden önce gelmeni bekleyeceğim.” dedi.

Murat:

“Tamam heval.” diyerek kendini köye doğru bıraktı.

Hava kararana kadar Xeyrî, Nimet’i ve uzayan sakallarını düşünüp yaşadıkları durumları tahmin ederek geçirdi. Karanlık çökünce de ahıra indi. Bu kez sesli konuşmasında tek konu, onun için Muş’tan gelmiş üç gerillaydı. Saat sekize yaklaşınca voltaları ağırlaşmış, sabrı ise taşmıştı ki Bawer içeriye girdi. Yer hazırlanmış, Bawer onu banyo yapabileceği eve götürmeye gelmişti. Montunun altına gizlediği silahıyla dışarıya çıktı. Tahta kapı içten ve dıştan çengel ile

kapatabiliyordu. Kapiyı örttü. Çengeli paslı halkadan geçirdi. Dışarısı kurşun geçirmez, aman vermez, göz gözü görmez bir karanlıktı. Başını göğe kaldırdı, parlayan yıldızlar gökte keyif çatıyordu. Bawer ilerledi, Xeyrî adım atacaktı ama zift karası gecede önünü dahi göremiyordu. Gece mi kapkaraydı yoksa gözleri mi karardı fark etmedi. Ayıp olmasın diye birkaç adım attı. Çamurlu toprakta ayağı kaydı ama dengesini tuttu. Şiddetli esen rüzgârın uğultusu yüreğine korku salmakla yetinmedi onu da salladı. Birden başı döndü. Yıldızlar da gökten yeryüzüne indi, gözleri etrafında dans etti. Bu kez o da döndü. Baş hızla hızla öne arkaya, sağa sola kaydı. Bawer'in yürüyüş ritmine ayak uydurmaya çalıştı. Nefesi kesiliyor, kendini zorlayarak soluk alıyordu. Adımları bir öne bir arkaya kaydı. Dengesini tümünden yitirdi.

Bawer:

“Köydesin heval. Elbiselerin sivil, silahın da görünmüyor. Bu denli sessizliğe gerek yok, dikkat çekmek istemiyorsan benim gibi yürü.” Dedi. Arkasından ilerlediğini sandığı için rahatlatmak istiyordu. Orada olmadığını görünce arkasını döndü, onu tutmak için koşsa da Xeyrî yere yığıldı. Ahırdan çıkartılmış tezek dolu toprağın üstüne düştü. Kafası çamura batınca, gözlerinin etrafında dönen dünya durdu. Yıldızlar göklere çekildi. Gecenin karanlığı gözlerine çöktü. Kör olmuş gibi hiçbir yeri göremiyordu. Bawer belinden kavradı. Xeyrî dur diyecekti, sesi kelimeye dönüşmedi el hareketiyle onu durdurdu. Bawer onu yerden kaldırdı, oturttu. Arkası genç savaşıya dönük yerde diz çöktü. Xeyrî'yi sırtına alıp götürecekti. Genç savaşçı ise silahına tutunmuş, onun yardımıyla ayağa kalkmak istiyordu. Bawer ne yaptıysa sırtına binmedi. Bawer de çamurun üstüne, onun yanına oturdu.

“Biraz dinlen o zaman, sonra gideriz heval.”

“Olmaz, dinlenirsek haberleri kaçıırız. Hemen gidelim.” der demez silahı ve Bawer'in yardımıyla ayağa kalktı. Kefiyesiyle yüzünü temizliyordu, Bawer'e tutunarak ıssız evler arasından köyün sonuna

düşen toprakla sivanmış evin avlusuna ulaştı. Ayakta kalabilecek durumda olmasa da, içeridekilerin onun durumunu bilmelerini istemediğinden Bawer'e:

“Bırak.” dedi.

“Ama heval...”

“Yok ben iyiyim, bırak spas.”

İçeri girdiği gibi başlıkları sunan spiker haberin detayına geçti. Esaret altındaki önderlerinin avukat görüşmelerinin haberini veren televizyon ekranının kenarındaki Önderlik fotoğrafına kenetlendi. Onun için ayağa kalkmış, ‘selam’ vermek isteyen Murat ile Misto’yu diğer haberi sunan spikerin konuşmasıyla fark edip tokalaştı. Bir on dakika kadar bekledi. Her ikisi de ayakta onun televizyona odaklanmasına bakıp susuyorlardı.

“Kusura bakmayın, günlerdir dünyadan haber alamıyorum.” Misto, “Heval biliyor musun?” der demez, Xeyrî onu keskin bir dille uyardı. Amacı incitmek değildi lakin otuz yedi günden sonra dünyadan bir haber alacaktı, bunu ne pahasına olursa olsun kaçırmayacaktı.

“Haberler bitene kadar kimse konuşmasın.” demesiyle herkes sustu, Xeyrî televizyona, diğerleri de ona bakıyorlardı.

Yalnız olsa da önderlerinin görüşmelerini dinleyip fotoğrafını görünce örgütü ve sürecin ruhunu derinden hissetti. Buna bir de bilinç de eklendi. Haberler bitince getirdikleri yemeği yedi. Tütün saracaktı ki Murat cebinden Muratti paketini çıkartıp ona uzattı. Xeyrî gülümsedi:

“Sigaran da senin gibi Murat.” dedi. Bawer ve Murat gülümsedi. Misto tedirgin, kafasındaki soruyu sormak için hazırlanıyordu.

“Kusura bakma heval, sormak istemezdim ama olayın nasıl geliştiğini çok merak ediyorum. Türk basını iç hesaplaşma diyor, bizim basın Türk ordusu tarafından ajanlaştırılarak gönderildiğini günlerce gündemleştirdi.”

Xeyrî:

“Halk ne diyor?”

Misto:

“Halkın arasındaki rivayetler de muhtelif, ortak olan tek şey herkesin Mereto’yu lanetlemesi ve gerilla içerisinde ilk kez böyle bir olayı duyuyor olmaları.”

Xeyri:

“Halk için de ağır bir olay tabi.”

Misto:

“Doğrusunu senden duymak istiyorum heval.”

Xeyrî kâh sakın kâh öfkeli anlatmaya başladı. Misto tek kelime etmeden dinledi. İncinmiş, kafası karışmış, yaşananları gözünde canlandırarak renkten renge girdi. Murat ve Bawer ise Xeyrî bitirene kadar küfrettiler.

“Başka merak ettiğiniz bir şey varsa sorun, çünkü benim merakım sizinkinden daha büyük.”

“Hemen söyle heval.”

“Sizinki bitsin sıra bana gelir.”

“Bitti.” dedi üçü.

“MMC kanalını açın, özlediğim arkadaşlarımı belki televizyonda görürüm.”

Murat:

“Hemen.” dedi, kumandayı aldı, bir rakamlı düğmesinde Roj TV, ikide ise MMC kanalı kayıtlıydı.

Genç, gamzeleri çukur, sesi dokunaklı, türkü söylerken cenkteymiş gibi asi duran, mimik hareketleri sesiyle uyumlu, Amed’in güzel kızı, dağlı sanatçı Delîla önde oturmuş, etrafında kadın gerillaların da eşlik ettiği bir klip çıktı. Xeyrî çocukça bir sevince kapıldı. Yerinde zıpladı alkış çaldı, ayağa kalktı. Televizyondaki arkadaşlarını kucaklayacaktı ki, şaşkın bakışlar arasında utandı:

“Bunlar benim arkadaşlarım, hepsini hepsini...” dedi tekrar tekrar. Sözü bitiremedi:

“Elbiselerini, ayakkabılarını, silahlarını, her şeylerini her şeylerini...” dedi. Bawer, Murat ve Misto, üçü de sevindi, utandı, duygulandı.

Kadın gerillalar arasında daha önce Gare’nin Piriz Taburu’nda birlikte kaldığı ve çokça eleştirdiği gerillayı görünce gözleri ikinci kez fal taşı gibi açıldı:

“Bu arkadaşşı tanıdım, çok eleştirmiştim onu, şimdi burada olsaydı da doya doya sarılsaydım...”

Bawer:

“Arkadaşlarına kavuşacaksın.”

Murat başını salladı, Bawer’i onayladı.

Misto:

“Allah sizi kavuşturacak. Ben şeyhin divanında heyecanlanmadım, sen arkadaşlarını televizyonda görürken bile bu kadar seviniyorsun Allah kavuşturur.” dedi.

“Ben hiçbir zaman ayrı durmadım. Onları her an, her zerremde çok güçlü hissettim ve yaşadım. Beklemek ayrı yaşayarak ulaşmaya çalışmak çok farklı. Bazen kendi kendime bu yalnızlık iyi mi geldi diye düşündüğüm oldu. Ne güzel bir dünya olduğunu dağlarda fark ettim, yaşamın tek bir zerresi anlamsız değil. Baksanıza arkadaşlarımın giydiği mekabin bile bana yaşattığı heyecanı hiçbir zaman yaşamadım geçmişte.”

Yanan yüreğine su serpilmiş gibi oldu. Önderliğinin fotoğrafını görmüş, görüşme notunu dinlemişti, bir de gerilla arkadaşlarını görünce:

“Bu bir on yıl bana yeter.” dedi içinden.

İlerleyen saatlerde Misto:

“Heval su ısındı. Banyo hazır.”

“Önce pencereden, ardından dışarı çıkarak evin etrafını ve köyü kontrol et.”

Bawer:

“Baran nöbetçidir.”

“Sen yine de etrafa bir bak. Geri döndüğünde banyoya girerim.”

2006’nın 27 Kasım’ında arkadaşlarıyla dola Beraza’da⁵⁸ soğuk suda son banyolarını yapmış, elbiselerini yıkamışlardı. Dört ay yirmi günden sonra bir daha banyo yapacak, temiz elbise giyecekti. Murat uzayan şekilsiz saçlarını kestikten sonra Xeyrî:

“Hiç kimse kusura bakmasın. Silahımı da kendimle banyoya götüreceğim.” dedi yarı ciddi, yarı espriyle.

İçeri girdi, kapıyı üstüne kapattı. Kolu açık silahının emniyetini de açarak duvara dayadı. Etrafına göz gezdirince içerdekilere seslenip, varsa boş bir patates çuvalı istedi. Murat:

“Ne için?” diye sorsa da Xeyrî duymamış gibi yaparak araladığı kapı kenarından boş torbayı aldı. Dört ay ve yirmi gündür birikmiş kiri elle örülmüş lif temizleyemezdi. Hem de dağda kesip lif yaptıkları torbalarla banyo yaptığı günleri anımsayacaktı. Arkadaşlarıyla birlikte yıkandığı o günleri...

“Köylülerin banyosunda olsam bile dağı anımsatan bir şey olmalı ki gerilla olduğumu unutmayayım.” dedi. Yazın ortası Kafya⁵⁹ suyunda arkadaşlarıyla yıkandığı anlar gözlerinde canlandı:

“Keşke o zaman yüzmeyi öğrenmiş olsaydım.”

Gerillaya katıldığından beri ilk kez dört tarafı duvarla örülmüş, üstü kapalı, bir varil sıcak su ile banyo yapıyor, elbisesi ise çamaşır makinesinde yıkanıyordu. Tasla boşalttığı sıcak suyla, köpüklü başını temizleyip gözlerini açtığında, “İşte modern gerilla.” diye hâline acıdı. Acılarını espiye dönüştürerek gülümsedi:

“İşte modern gerilla.” diye kaç kez tekrarladı başından su boşaltırken. Su bedenini okşayarak yere çalarken hafiflediğini hissetti. Zayıflamış olmasından korksa da tüm uzuvlarını otuz yedi günden

⁵⁸ Domuz vadisi.

⁵⁹ Medya Savunma Alanı’ndaki Garê’de bir köy

sonra bir parçaymışçasına hissettiği için moral aldı. Artık ayaklarını bile az da olsa hissediyordu. Banyodan odaya girerken kelebeğin kanatları hafifliğindeydi.

Misto, genç savaşçının banyodan çıkmasını sabırsızlıkla bekledi. Soracağı soruları cevaplaması için beyninde tartıyordu. Genç savaşçıya sokuldu:

“Bir şeyhi ziyaret ettim heval. İnancın olsun ki Allah’ın meleğidir, onun yanında dişi kuş göklerde bile uçmaz.”

Genç savaşçı Misto’nun hiç de beklemediği tarzda onu kelimeleriyle sarstı:

“Demek ki o şeyh kendine güvenmez, namustan nasiplenmemişin teki, zevkine düşkün, nefsine hâkim olamayan biri olacak ki böyle yaşıyor. Milletin gözünün önünde böyle, ya perde arkasında kim bilir neler var?” Utanıp kızarmış, pişman hâlde başı göğsüne düşmüş Misto’ya:

“Bak...” dedi. Misto utanmış hâlde başını kaldırdı.

“Bu dağlarda kızılı erkekli birlikte yaşıyoruz ama sorunumuz çıkmıyor, çünkü kendimize güveniyor, davamızı her şeyin önünde tutuyor, ideolojik, felsefi eğitim görüyoruz. İnancılı, inancına bağlı insan kaçmaz korkularından, onlarla yenilmeden yaşar.”

Murat:

“Doğru wallahi”

Xeyrî:

“Yaw insan anasından utanır da bu kelimeleri kullanmaz Misto.” Belli ki Bawer Misto’ya gitmemesi için dil dökmüştü de dinletememişti.

“Bak böyle işte.” dedi Bawer.

Misto yutkundu. Bildikleri, inandıkları bir kelimedede inkar edilemeyecek biçimde yerle bir olmuştu, susuyordu.

Murat:

“Arkadaş doğru söylüyor, çoğu sahtekar. Milleti çıkarları için kullanıp uyutuyorlar. Dünya yerle bir olmuş, kıllarını kıpırdatmıyorlar. Milleti ahiret ile uğraştırıyor, kendileri de dünyanın en büyük nimetlerinden faydalıyor, hepsi de bu halkın sırtında zengin olmuşlar.”

Bawer:

“Dünyasız ahiret mi olur?” Misto utanmakla kalmadı, sözler kafasını karıştırmış, düşünüyordu.

Topraktan evin altı betonu, üstüne halıfleks serilmiş, tüm odayı kaplamıyordu. Oturmak için döşek ve renkli, renkleri desenli, desenleri çiçekli yastıklar bırakılmıştı. Küçük masanın üstünde televizyon, altta birkaç küçük işlenmiş vazo duruyordu. Şatafattan uzak, küçük, mütevazı, sade bir mutfak vardı. İnsanı huzurlu kılacak kadar, doğallığı pek bozulmamıştı. Üstü topraktı. Toprağın üstüne bırakılan dam ağaçları kavaktandı. Tahtadan pencereler küçüktü. Gelip geçenlerin bir günlük konaklama yerine benziyordu.

Saat önlerinde gidiyor, zaman da arkalarından onları kovalıyordu, sabah olmak üzereydi, saat dört olmuştu.

Bawer:

“Ömrümde ilk defa sabahlıyorum, hem de bir gerillayla.”

Xeyrî:

“Benim için de siz değerli insanlarla böyle bir gece geçirmek çok anlamlı. Sizi asla unutmayacağım.”

Vedalaşarak köyün dışına çıktı. Yerine ulaşana kadar hava aydınlandı. Güneş yeryüzünü ışııyla donatı. Ağaç dalında kalmış bir damla su, zümrüt gibi parlıyordu.

Gerillaların gelişini haber veren Murat, Nimet’in “İki hafta sonra geleceğiz.” sözünü aktarmayı unutmamıştı. Xeyrî ise yine gün sayma krizine girecekti; saydığı günler yetmiyormuş gibi. “Beni almalarına 12 gün kaldı.” derken sevinçten uçar gibi olup umut ekmişti yüreğine. O

cümleyi defalarca tekrarladı, her defasında üç gerilla, önde Nimet, yürüyüş hâlinde ona doğru geliyorlardı.

“Beni almalarına 12 gün kaldı, beni almalarına on iki gün kaldı, beni almalarına on iki gün kaldı...”

Gün saymaktan bıkmış usanmıştı. Dahası ne ağaçlarla konuştu ne de taşlarla sohbet etti. Olduğu yerde çakılı kaldı, bir şey söylemedi. Köye bakmadı, sorumlusu olduğu dünyadan göçüp gitti. Nereye gittiğini de bilemiyordu. Sessizce oturmuş, gözlerini bir yere dikti. Fakat baktığı yeri de görmüyordu. Çözümleme yapmadı, hatta o an var mıydı yok muydu, kimdi, ne yapıyordu, burada işi neydi belli değildi. Ne örgüt vardı o an içinde, ne de o gerillaydı, donmuş gibiydi. Hava kararınca kadar öyle kaldı. Ahıra da inmedi. Üşümüyordu, gece geç saatlere kadar dalgındı. Baş dizlerinde uyuyakaldı. Gece yarısı gözlerini açtı, bu kez uzandı tekrar yattı.

İçinde gizlendiği yamaçta yeşermiş birçok palamut ağacının yaprakları açılmak üzereydi. Dün geceki dalgınlığını, çatlamak üzere olan yapraklar sayesinde aşabildi. Doğa da artık umut veriyordu. Böyle devam ederse en çok iki haftada yapraklar açılacak, orman gerillayı yüreğinde saklayabilecekti.

Giyimi sivildi fakat düzensiz uzayan seyrek sakalları elbiselerine uymuyordu. Kesmesi gerekiyordu ama arkadaşlarına ulaşmayana kadar bunu yapmayacaktı. Nasıl olsa az kalmıştı, iki hafta bu gün yarın bitecek ve Nimet gelecekti. En azından o böyle düşünüyordu

Kar da eriyip dağ yolları açıldı mı, kimse gerillayı tutamazdı. Bahar, gerillada yaşama yeniden bir başlangıçtı.

Bir ertesi güne kadar, açılmak üzere olan yapraklarla gününü geçirdi. Gün geceye, gece aydınlığa devrilince dünyası yıkıldı adeta.

Kış yüzünü yeni göstermiş gibi kar, tüm canlıları mezara gömmek için durmadan yağıyordu. Xeyrî'nin ise ahırdaki voltaları hızlandı. Hayallerinin karla birlikte eridiğini gözleriyle görüyordu. Sabaha doğru ahırdan çıktı. Karanlık ile aydınlık arasındaki mücadeleye, yerine ulaşmak için sırtı tırmanırken tanık oldu. Arkasında onu takip edip mevziye yetişen, karda çıkmış ayak izleri, güneşin ışınlarında kayboldu. Havanın açılmasıyla küfretmeye başladı. Gördüğü manzara onu çıldırtmaya yetse de kendini kontrol altına almaya çalıştı. Dün gece yağın kar güneşin ışınlarıyla kaybolursa da Nuh tufanı gibi yerleri süpürmüş, çatlayan tomurcukları yakmıştı. Yükseklerdeki karı ise daha bir kalınlaştırmış, Hesendîn kardan görünmez olmuştu. Beyaz bir küme gibi masallardaki Kaf dağını andırıyordu. Korkuları büyüdü.

“Yalnız kaldın Xeyrî! Artık seni almaya kimse gelemez!” dediğinde öfkeden patlamak üzereydi.

“Bekle” dedi kendini sakinleştirmeye çalışarak. “Bir ay daha arkadaşlar gelmezse, iyileşir iyileşmez anlaştığımız gibi kendimizi Hesendîn karlarına vurup aşmaya çalışarak Sason bölgesine varırız. Oradaki dağların karları azdır, güneşi daha bir sıcaktır, halkı tanıyoruz. Çocukluk arkadaşlarımdan temiz kalan birkaçını gerillaya katarız. Belki de artık örgüt bana sahip çıkmaz. Baksana Güney'deki arkadaşlardan da hiçbir haber gelmedi. Zaten bilgileri de gönderdim. Artık bana ihtiyaçları kalmamış olabilir, belki de artık hiç kimse kendini benim için tehlikeye atmaz.”

Her şey bundan sonra başlıyordu, yalnız olduğunu yeni anlamış gibiydi.

“Asıl yalnızlık, güçlü olmak, militanlığın hakkını vermek şimdi başlıyor! Üç savaşçı katarız, onları da eğitip fırtına bir tim olur,

düşmanı vururuz. Kimsenin bize sahip çıkmasına da gerek yok. Ben militanların değil, örgüt ve Önderliğin militanıyım. İsterse Nimet de artık gelmesin!”

Keyrî bitirince başka biri sözü aldı:

“Arkadaşlarımız gelecekler.” dedi. Bir umuttu savaşçısının söylediği. Karşı çıksa, yüreğinde beslediği yoldaşlık güveni zedelenirdi. Karşılık verse, hani kim neredeydi, neden şimdiye kadar gelmemişlerdi? Belki de onlar da zaman kolluyor, karı aşmaya çalışıyorlardı. Genç savaşçı uzun bir süre suskun kaldı. Matem esintisinden canlılık adına ne varsa griye boyandı. Kar cehennemi kadar ölümcül bir hastalığın başlangıcı gibi belirsiz sorular canını yaktı. Suskunluk ne de çok şeyin ifadesiydi; kilitlenen dilin ardından yürekle bakılabilinirse.

Pasur ve Muş karayolundan geçen tüm araçları her gün, zaman geçirmek için sayıyordu ama artık onları bırakıp karakolu izliyor, tüm dikkatini ona veriyordu. Biliyordu ki arkadaşlar ilk geldiğinde intikam alınacaktı. Kendini keşifçi birlik olarak gönderilmiş bir komutan yerine koydu ve düşmanı izleyerek zayıf yanlarını tespit etmeye çalıştı. Çizdiği krokiye savaşçılarıyla birlikte yorum yapıyordu.

Gerillanın Evi Dağlardır

Dağ, taş, ağaç, yol ve evler... Her yer karla kaplı değildi. Köy yolları açılmış, baharın kokusu yerleşim yerlerine sinmişti. Hesendîn'in başından göğsüne kadar sarkan kar, daha aşağılarda hâkimiyetini yitirmişti. Dorşîn'e baharın yeşil çarşafı serilmiş, ağaçlar tırnak boyu da olsa tekrardan yaprak açmış, birçok çeşit çiçek boy vermişti. Ara ara karla karışık yağmur da olmasa kış geride bırakılmış sayılacaktı. Köylüler için böyleydi ama gerilla daha sığınaktan çıkacak durumda değildi. Yol güzergâhları olan Berbiheyv karları metrelerce üst üste ezilmiş hâldeydi, güneşin yukarılara ışınlarını salmasıyla çok geç eriyordu. Köye yakın olan genç savaşçı ise bunu baharın müjdeleyicisi olarak görüyordu. Ağaç yaprakları açılırsa orman, bağrında gerillayı gizlerdi. İşte o zaman arkadaşları da gelecekti. Doğayı bir gerilla gözüyle derinlikli incelerken:

"İnsan gerilla olmadan yeni açılmış bir yaprağın anlamını bilmez." dedi ve sonbaharın vedalaşarak dalından süzülen, dans edercesine

etrafına dönen, uzun bir süre yer çekimini anlamsız kılan, börtü böceklerle bir süre havada cilveleşen, kutsal bir mekânı tavaf eder gibi yaratıcısı olan ağacın etrafında semaha duran, gelecek bahar başka yaprakların açılabilmesi için ağacın kökünü kışa hazırlamak pahasına, karşılıksız olmasına rağmen, ikirciksiz rüzgârlara kapılıp kayan, sararmış yaprakların yürekte yarattığı ürküntüyü anlayamazdı. Yeşillenmemiş ormanlarda gerilla çırılçıplaktı.

Dışarıda fırtına kopmadığında köylüler baharın tadını çıkarıyordu. Fedakâr, minnetsiz toprak ananın, nisan ayında onlara sunduğu birçok çeşit otu toplamaya başlamışlardı kadınlar. Yaratıcı kadın, doğuran toprakla bütünleşiyor, nerde ne var birbirleriyle paylaşıyor, esirgemiyorlardı. Toprakla kadının buluşması, tanrıçaların yaratıcılıklarını minnetsiz insanlığa sergilediği eski bayram günlerine benziyordu. Gençler koyun ve keçileri otlatıyor, yaşlılar ellerinde orak, makas, yıllarca içeride kalmış gibi üzüm bağları, elma, incir, nar ağaçlarını buduyor, bunu bahane ederek eve varmıyor, yemeklerini bahçede yiyorlardı. Xeyrî herkesi dürbünle izliyor, yalnızlığını onlardan saklanarak, birlikte gidermeye çalışıyordu.

Üstünde kırmızı kazak, çiçek desenli etek vardı. Başındaki rengarenk eşarbin her tarafından omuzlarına dökülmüş siyah mürekkep gibi saçları parlıyordu. Elinde tuttuğu, uzaktan dürbünle netleştirilemeyen bir şeylerle köyden dışarıya çıktı. Xeyrî'nin arkadaşlarıyla oturup görüştüğü yere vardı. Tuvalet mi çıkacaktı yoksa orada durmayıp ilerleyecek, ot mu toplayacaktı? Yürürken kimi zaman durup yerleri inceliyordu. Belki de uzaktan gördüğü bir şeye yaklaşmış ne olduğunu netleştirmek için dışarı çıkmıştı.

Genç savaşının yamacında saklandığı yokuşunu tırmanmaya başladı. Oralı olduğu, ayak bastığı yere bakmadan ilerleyişinden belli oluyordu. Xeyrî gizlice onu izliyordu. Aralarında on beş yirmi metre mesafe kaldı. Kadın yönünü mevziye döndü. Xeyrî içinden, “artık şansıma” deyip uzandı, ayaklarını kendine çekti. Dürbünü boynunda, silahını altına sakladı. Ayak sesi yakından geçti. Xeyrî nefesini tutmuş sesi dinliyordu. Onu görmediğı kesindi ama hemen geri dönebilirdi, bu yüzden bir saate kadar mevzisinde uzanmış hâlde kıpırdamadan bekledi. Yerinden şüphelenmediğı belliydi yoksa en azından kontrol edecekti. Genç savaşcı kadın dönsün diye epey bekledi. Gelmeyince belki başka yerden dönmüştür diye fikir yürüttü, kalkıp oturdu.

Köyü, köylüleri, Muş ile Pasur yolunu denetime aldı. Kuş uçsa ondan izinsiz geçmemeliydi. Öylece daldı, yoğunlaşması ona kaydı. Ani bir ses ile genç kadın sol taraftan indi.

“Bu kadın etrafımda mı dönüyor.” dedi. Belki de sakladığı bir şeyi vardı, kimse görmesin diye yalnız gelip çıkaracaktı. Tüm bunlar tahmindir. Hangisi doğrudu, o kadın dışında kimse bilemiyordu. Belki de kaybolan hayvanlarını aramaya çıkmıştı. Mırıldanarak şarkı söyleyip elindeki ağaçla toprağı eşeleyerek genç savaşının olduğu sırttan bu kez aşağıya indi, sol tarafından gelip mevzinin altında durdu. Dönüp genç savaşcıya baktı. Kıpırtısız bakışları mevzinin üstünde kenetlendi. Sonra anlamsız bakışlarla etrafını süzdü. Xeyrî bir an şüphelense de, “Bu kadının dünyayı umursadığı yok.” dedi.

Taşın dibindeki savaşının dışarıdan sadece kafası görünüyordu. Genç kadının dik bakışları da oranın üzerinde çivilenmişti. Bakışlarında beliren bir görüntü var mıydı, hedef gözetilerek mi bakılmıştı? Çok belli olmuyordu ama görmemesine imkan yoktu. Akla mantığa sığmazdı. İnsan baktığı yeri görmez miydi? Genç savaşcı, “Kurnaz kadın” dedi içinden, “Beni görmemiş gibi davranıyor.” dese de görmediğine dair küçük bir ihtimal de vardı. Kadının yüzünde bir değişim olmadı lakin bakışları hâlâ genç savaşının gözlerindeydi. Ne

o konuştu ne de genç savaşçı bir şey dedi. Kadın kendini köye doğru bırakmak isterken Xeyrî yanına gitmek için toparlandı, eşyalarını kefiyesine koyarak hazırlık yaptı. Artık oradan gidecekti. Belki de genç kadın okulluydu. Pasur'da gördüklerini anlatsa sır bozulur, Xeyrî deşifre olurdu. Bir avuç kadar eşyasını toplayıp kefiyesine koyana kadar genç kadın ortalıktan kayboldu. Ayakkabılarının bağlarını sıktı. Kefiyeyi sırtına bir çanta gibi bağladı, her an her şey olabilirdi. Akşama ise kesinkes burayı bırakıp gidecek, mevsisini bozarak eski hâline getirecekti. Sabırsız, korkulu, şüpheli, belirsiz dakikalar geçmek bilmiyordu. Bir an önce karanlık bassın da oradan uzaklaşsın diye can atıyordu.

Aradan yarım saat geçmeden gelen ayak sesleri ile yine Xeyrî'nin karşısında belirdi. Bu kadın cin miydi? Genç savaşçıdan ne istiyordu. Xeyrî elini uzatsa, kadının kolundan tutabilirdi. Onu görmüş, gerilla olduğunu anlamıştı. Sason'da olduklarında genç kadın ve erkekler yanlarına yakınlaşır, görünüp kaybolur, gerillaların onları çağırmasını istedikleri için oyun yaparlardı. Bunun da böyle yaptığını düşündü.

Xeyrî:

"Keçilerini mi arıyorsun?" dedi. Kadın irkildi. Bir çığlık attı. Birkaç metre arkaya doğru sıçradı. Korkudan gözlerinden yaşlar boşaldı, rengi sararmış, titriyordu. Arkasında büyük taş, önü mevzi duvarıyla kapalıydı, bir tek kafası görünüyordu. Bir deri bir kemik kalmış genç savaşçı korkulacak hâldeydi. Sakalı uzamış, gözleri çukura kaçmıştı. Kız ne kaçıyor ne de konuşabiliyordu. Gözlerinden yaş dökölüyor, yerinde durmuş titriyordu. Xeyrî cin gibi ortaya çıktığını bilmiyordu. Meğer kadın onu gerçekten de görmemişti. Xeyrî ondan daha fazla korktu, ne diyecek, nasıl davranacak bilemedi. Öylece kadına bakakaldı.

"Kimsin?" dedi. Nefesi tutuluyor, yanaklarından süzülen yaşlar dudaklarına yetişmiş, göğsüne düşüyordu.

"Ben gerillayım."

"Gerillaysan niye tek başınasın?"

“Arkadaşlarım şehîd düştü. Yalnız kaldım.”

“Niye buraya geldin?”

“Sen niye buraya geldin?”

“Benim evim aşağıdaki köyde, keçilerimi otlatıyordum.” diyen genç kız sırtını dönmeden eliyle arkasındaki köyünü işaret etti.

“Evin bu köyde mi?”

“Evet’.

“Benim evim de dağdır, burada kalmam da bundandır. Sana; sen niye evinde kalıyorsun diyen olur mu? Gerillanın evi de dağdır.” dedi. Genç kadın ne diyeceğini bilemedi, cin çarpmış gibi hâlâ titriyordu. Xeyrî'nin söylediklerini kafasında kurcaladı ama bir sonuca ulaşmadığı, onu sakinleştirecek kadar rayına girmemiş aklının, onu yönlendirememesinden anladı.

Xeyrî:

“Şaka yapıyorum, Pasur’dan geldim buralarda dolaşıyorum akşam köye gelirim.” dedi. Genç kadından daha fazla kaygılı olduğunu gizliyordu. İşi ise şakayla geçiştirmeye çalışıyordu. Kadının yüzü Xeyrî’ye dönük, geri geri adım attı. Xeyrî de korktuğu için karıştırdı. Gerilla olduğunu bir kez söyledi, kadın sakinleşmediği için hata yaptığını anladı.

“Gel de şimdi işin içinden çık.” dedi içinden. “En iyisi kadını tutup onunla konuşmak ve sakinleştirdikten sonra bırakmak.” dedi.

Xeyrî onunla konuşmak için doğrulduğu gibi kız kaçmaya başladı. Kuran üzerine yemin ettirip gerilla olduğunu söyleyecek, kimseye söylememesi gerektiğini tembihleyecekti. Xeyrî kendini biraz bırakana kadar kadın taşların arasından zıplayarak adeta uçu ve şaşılacak bir hızla oradan uzaklaştı. Kaçarken ayakkabısı ayağından çıktı. Durdu, ayakkabısını alacaktı. Xeyrî'nin ayakta ona doğru ilerlediğini görünce ayakkabıyı bıraktı. Tekrar koştu, önündeki taşa çarptı, bir çığlık attı, ayağa kalkıp koştu. Bir daha da arkasına bakmadan adımları arka arkaya kalkıp indi. Yalın ayakla bir çırpıda köyün ortasında durdu.

Dizini dövdü, köylüleri çağırıyordu. Xeyrî dürbünle onu izliyordu telaşlı telaşlı. Kime ne diyecekti? “Bir gerilla gördüm.” diyemezdi, çünkü genç savaştının silahını görmemişti. Kazağının altında bağlı raxtı da görünmüyordu.

Sesi duyan herkes köy meydanında toplandı. Çocuklar koşuyor, gençler ellerinde sopa, yaşlılar telaşlı, kadının etrafında toplanıyorlardı. O da genç savaştının olduğu yeri işaret edip heyecan ve korkuyla gördüklerini abartarak anlatıyordu.

Sır bozulmuştu, artık orada kalamazdı. Jandarmaya haber verilirse yarım saatlik bir yol mesafesiydi karakol. Telefonla aransa birkaç dakikada etrafı sarılırdı. Köye bir velvedir girdi. Namus meselesi miydi? Yaşlılar yorum yapıyor, her bir kafadan ses çıkıyordu. Biri köyün kızlarını mı gözetliyordu yoksa? Eski aşiret davaları yeniden mi dirilmişti? Korucular mı köylerini gözetliyordu? Peki ama neden tek başınaydı? Gerillaysa orada ne işi vardı? Kadınlar tahmin yürütüyor, yaşlılar burun kıvırıyor, kimi inanıyor kimi yalan dese de gidip bakmak istemiyordu. Belki de kadın hiçbir şey görmeden yalan söylüyor, uyduruyordu. Köylülerden biri gençlerin silahlanarak oraya gitmesini önerdi.

“Her kimse tutuklanıp getirilsin, haddi bildirilsin.” dedi. Gençler evlerine koştu, onlar böylesi bir iş için çoktan hazırды. Net karar çıkmamış olsa da hazırlık yapıyorlardı. Onlara yanaşan Bawer durumu anlamak için önce gençleri durdurarak yanına çağırды. Kalabalığa ulaşana kadar gençler de o geri döndü. Bawer hepsini yatıştırdı, köyde ağırlığı olan, dinlenilen biri olduğu belli oluyordu. “Ben bir konuşayım, o kadar abartmayın.” deyip herkesi evine gönderdi. Bawer ile kadın baş başa kalmış konuşuyorlardı. Bawer sessizce ona bir şey söyledi. O da evinin yolunu tuttu, hiçbir şey olmamış, hiçbir şey görmemiş gibi.

Xeyrî, Bawer'e her şeyi olduğu gibi anlattı. Söyleyecekleri bitince de "gideceğim" dedi. Nereye gidecekti? Yürüyeblecek miydi kendisi de bilemiyordu ama artık oradan gitmesi gerektiğini anlamıştı.

Bawer:

"Köyden söz çıkmaz heval, rahat ol, ben kadınla konuştum."

Xeyri:

"Bu olaylar yayılır, sır bilindi mi sır olmaktan çıkar."

Bawer:

"Güney'deki arkadaşlar senin yerini bildiğimizi biliyorlar. Şimdi gidip bir yerde şehîd düşsen biz kime ne diyeceğiz? Buralı olmayan düşmanın söyleyip yapacakları halk arasında bir anlam ifade etmez. Düşman işkence çektirse de, öldürse de seni onurlandırıyor ama parti benim hakkımda olumsuz bir şey söylerse sülalemle birlikte Kürtlerin içerisinde ömrümüz boyunca başımızı kaldırp bu dava için bir söz söyleyemeyiz."

Xeyrî:

"Gitmeliyim Bawer, gitmeliyim."

Bawer:

"Sen bana yer altında bir yer yap demedin mi? Şimdi gidiyorum diye tutturmuşsun."

Genç savaşçı biraz kızarak söylendi:

"Bir aydır söyledim." dedi.

Beğeneceğini bildiği için onun da merak ederek sormasını istediği önemli bir şey vardı.

Bawer:

"Niye bugün geç geldiğimi sanıyorsun?"

Xeyri:

"Bilmiyorum." dedi, ama düşünüyordu.

Bawer:

“Sana çok güzel bir yer yaptık. Sabahtan beri Misto ile birlikte yer kazıyoruz.”

Genç savaşçı sevindi, çünkü Türk ordusunu boşa çıkartmak için yer altına girme zamanıydı. Artık yaşadığı biliniyordu. Ölmediğine göre eskiden kullandıkları yerde olmalıydı. Oraya yapılan operasyonlar boşa çıkmış, pusulama sonuçsuz kalmıştı. Demek ki daha önce kullanmadıkları yerlerde kalıyordu. Bir de burada görünmesi hiç de iyi olmazdı. Artık yer altı kaçınılmazdı.

Firaz'ın Bawer'i uyardığını bildiğinden komplo yapabileceğine pek olasılık vermiyordu.

İnsan Olmanın Mükafatıydı Mezarda Diri Kalmak

Koyun keçi ile ot, saman ve arpanın olduğu odayı birbirinden ayıran duvarın hemen dibinde, ince belli birinin girebileceği kadar genişlikte, bir metre derinlikte çukur kazılmıştı. Keçilerin kaldığı odada uzanmak için yapılan yere, duvarın altındaki delikten girilebiliyordu. Raxtı ile giremeyince belindeki şarjörleri yere bıraktı. Altı, altın sarısı otlarla doldurulmuş, üstü ise önce büyük, ince ve geniş bir taşla kapatılmış, taşın üstü ise hayvan pisliğiyle örtülmüştü. İçeride oturduğunda başı tavana çarptı, ama rahat uzandı. Uzandığında ise ayağı tam deliğin odaya açılan ağız hizasına geldi. Milim milim tam boyuna göre uzundu. Genişliği ise taş çatlasa yarım metre anca vardı. Yer beklediğinden daha iyi olmuştu, yer altıydı, üstü kapalı ve sıcaktı. Güvenlik içinse sağladı, burayı bilmeyenlerin tahmin etmeleri bile akıl kârı değildi. Tam da genç savaşçının istediği bir yerdi. Dışarı çıkınca düşüncesini Bawer ile de paylaştı:

“Burayı yapan göstermese...”

Ne hissettirmek istediğini bilerek söyledi. Amacının o olmadığını üstünde durmayarak dolaylı anlamasını istiyordu.

“Hiç kimse bulamaz burayı.”

Ağzı kulaklarına varan Bawer, ne kadar ter döktüklerini, nasıl ustaca yapıp ne denli akıllıca ve çok şeyi hesap ettiklerini ballandıra ballandıra anlattı. Ne söylese haklıydı, verdiği emeği anlatmakta yetersiz kalırdı. Az bile sayılır, emeği ödenmez, aklı ise ölçülmezdi. Xeyrî ona dönerek:

“Bana bir tabanca getir, silahı buraya koyup çıkartmak zor olur.” dedi.

Bawer:

“Akşama getiririm heval.”

İçeriye gireceği yerin altına biraz daha ot koyup üstüne halıfleks bıraktı. İçerisi gece gündüz karanlık olduğu için bir de fener getirmesi için ricada bulundu. “Tamam” dedi Bawer “yarın kesin getiririm.”

Ayaklarına iyi bakmazsa telafisi olmaz yaralar açılır, damarlarında kan dolaşmazdı. Jiletle kestiği ayak parmaklarındaki yaralara da uzun süredir bakmamıştı. Bundan böyle tentürdiyotla temizleyecek ve dizden aşağıya yanık merhemi sürecekti.

Bawer vedalaşarak ayrıldı. İmkan bulabilirse evden yiyecek bir şeyler çalıp getirecekti. Genç savaşçı yemekten çok çay istiyordu ancak utandığı için söylemiyordu. Bawer’in dışarı çıkarken kapattığı ahır kapısının ardında tek başına kaldı. Yüzü avuçlarında, gözleri uzaklara daldı:

“Acaba arkadaşlar buraya girdiğimi bilseler eleştirmezler mi?” Yüzlerce kafadan ses çıktı. Binlerce defa ağızlar açılıp kapandı. Her birinin kurduğu cümleler bambaşkaydı. Fikirlerin birleştiği nokta, örgüte sağlam ulaşma kaygısıydı. Son karar yine ona kaldı.

“Arkadaşların benden istediği tek şey kendimi örgüte sağlam ulaştırmam.” Bunun için günlük olarak güvenlik üzerinde düşünecekti.

“Bawer’i yönlendirmeli, en doğru ve zararsız bir şekilde adım attırmalıyım. Rahat davranmasını öğretmeli, biliyorsa da tekrar tekrar

hatırlatmalıyım. Ailesinin bile duymaması için iyice tembihlemeli, olabilecekleri önceden tahmin ederek uyarmalıyım.” dedi ve başka bir konuya geçti. Kimsenin uğramadığı evlerin az ilerisinde olan ahırın penceresinden gizlenerek, sesini de yalnızca kendisinin duyabileceği kadar yükseltip tekmil aldı. “Sonuçta insanlarla ilişkileneceğim ve ahırda yaşıyorum, bir yaşam düzenim olmalı.” deyip etrafına göz gezdirdi. Tekmil almasına rağmen tek başına idi. Savaşçıları içeri girmemişlerdi. Onlar elektrikle aydınlanan yere girmiyor, karanlıkta bekliyorlardı. Kendi kendine değerlendirme yaptı:

“Yemek ne denli çok olursa olsun tabağın hepsini bitirmeyeceğim ama çay serbesttir, istediğin kadar içebilirsin.” dediğinde gülümsedi.

“Özel bir yemek istememeliyim.” Kısa bir süre tefekküre daldı. “Burada öyle yaşamalıyım ki partiye zarar gelmemeli. Ömürleri boyunca da beni unutmamalılar. Benden sonra gerilla arkadaşlarıma daha çok bağlanmalı, yardım etmeliler.” Kendi iç muhasebesi bittiğinde Bawer kapıyı açtı, kazağının altından çıkardığı poşetteki tabakta sarelle vardı. Belli ki evden çalmıştı. Çok az olsa da kendisiyle anlaştığı gibi yarısını yedi. Bawer tabancayı belinden çıkarttı. Silah, kara bir yılanın derisi gibi parlaktı. Biri tabancanın üstünde, iki de dolu şarjör bıraktı.

Bawer:

“Ailem merak etmesin diye gideyim ben.”

“Tamam.” dedi Xeyrî.

Bawer:

“Sen şimdi yerine gir. Üstünü kapatayım.”

Xeyri:

“Nasıl kapatacaksın.”

Bawer:

“Deliğin üstüne taş indirir, üstüne arpa dökerim gelişi güzel.”

Xeyri:

“Hava alabileceğim kadar bir delik bırak.”

Bawer:

“Bırakırım.”

Xeyri:

“Bırak yoksa nefessizlikten ölürüm.”

Bawer:

“Merak etme sen heval.”

Xeyri:

“Ben içeriye gireyim raxtımı ve silahımı ver, alta bırakayım.”

Bawer:

“Aşağıya in eline veririm.” deyince Xeyrî süründü. Ayaklarını duvarın altından içeriye soktu. Tüm bedeniyle alta inince, bu kez başını duvarın dibinden çıkartıp Bawer’in uzattığı kalaşnikofu aldı, sağında uzattı. Raxtını da yastık olarak başucuna koydu. Bawer, taşı deliğin üzerine koydu. Üstüne de arpa serdi. Küçücük bir delik bıraktı.

Bawer:

“Şevbaş, ben gidiyorum, yarın kahvaltıyı getirdiğimde açarım.” diyerek ayrıldı. Xeyrî de: “şevbaş” dedi. Nefesi zor çıkan delikten ses boğuk, anlaşılmaz çıktı.

Toprak onu içine hapsetti. Hayvan ahırının altında kimsenin onu göremeyeceği, gece-gündüz karanlık bir yerde uzanmış, zorlanarak nefes alıp veriyordu. İçtiği sigaranın dumanı dışarıya çıkacak yer bulamayınca tekrar içine nüfuz ediyordu. Nefes alıp vermek bir süreden sonra zor geliyordu.

Karanlıkta tentürdiyotu kullanamazdı ama merhem sürebilirdi. Doğrulunca kafası tavan taşına çarptı. Başını eğdi. Çorabını çıkarttı, paçalarını dizlerine kadar çekti, merhem ile bacaklarını sıvazladı. Tekrar uzandı.

Yalnız kaldığı bütün gecelerde iç dünyasında açığa çıkmamış yönleriyle uğraşmıştı. Bundan böyle günün ve gecenin her dakikası kapkaranlık olacaktı. O da her daim kendiyile uğraşırken beyazı tümünden yitirebilirdi. Aklına toprağa gömülen ölümler geldi.

“Acaba ölünce mezara konulmak böyle bir şey mi?” dedi. Kendini dahi göremeyecek bir mezardaydı.

Onlar için savaştığı halkın ahırında gizlenmek ölümden bin kat beter de olsa katlanacaktı.

Bir ölüyü mezara koymak olabilirdi. Peki, bir yaşayanı gömmek ne anlama geliyordu? Şu anda yaşadığı durum canlı birini toprağın altına koymanın ta kendisi değil de neydi? Doğru düzgün nefes alamıyor, otururken tam oturamıyor, başını eğmek zorunda kalıyordu. Dışarıdan gelen ayak seslerinin üniformalı insanlara mı yoksa sivil halka mı ait olduğunu, kulağına gelen ayak sesleriyle anlamak zorundaydı.

Bu nasıl bir yaşam biçimiymi? Toprağa girenler rahatlıyordu, fakat Xeyrî yer altında bile bir ölü gibi huzurla yatamıyordu. Yaşam acımasız, mücadele keskin, kurallar katı ve netti. Savaş hata kabul etmezdi. Asker gelip de orada olduğunu bilirse ne yapmalıydı?

“Ölmeden mutlaka en az bir asker öldürmeliyim.” üzerinden hesaplarını yapıyordu. Düşünüyordu şimdi.

“İlk etapta ‘teslim olacağım’ diyeceğim, yoksa ben buradan çıkmadan ahır başıma yıkarlar. Cenazem harabenin altında kalır. ‘Teslim olacağım’ deyince etrafı çembere alacaklar, dışarıya çıktığım gibi kendime bir hedef bulur, attığım ilk mermiyi isabetli atarım. Yoksa ilk mermiden sonra burayı bana mezar edip başıma yıkacakları kesindir.” Olacakları gözünde canlandırınca kendine kızdı:

“Düşman bizden taktik amaçlı bile olsa teslimiyet sözcüğünü duymamalı. Dünya başıma yıkılsa da o kelimeyi ağızıma almayacağım.” Yalın ve korkutucu olan gerçeklerin her yönüyle hesaplamasını yaptı. Kendince tedbirler almıştı. Daha fazlasını düşünmek yıpratarak can çekiştiriyordu. Gözlerini yumdu. Ruhuyla dünyayı aydınlattı. Işıklı birer gezegen gibi parlayan arkadaşlarını aramaya koyuldu. Bedeni hapis olabilirdi ama ruhu asla...

Bedenini mezarda bırakarak Güney’e gidip arkadaşlarıyla voleybol oynadı. Hem oynuyor hem de kendini ve arkadaşlarını izledi.

Sevinçten alkış çaldı. Ses, gözlerini açmasına neden oldu. Tezek kokusuyla dolmuş, koyun ve keçilerin ayakları altındaki mezar cehennem gibi geldi, tekrar gözlerini kapatıp arkadaşlarına ulaştı. Garzan'daki gerillaların yanına gitti. Geceyi, karanlığı, çayı ve sohbeti koyulaştıran, sözleri böyle içli içli demleyen, yüreğe taaa uzaklarda olanları misafir eden, ölümle dans edilen anların kahkahayla anlatıldığı, parıltılarıyla uzağı yakın eden közlerin başında oturup sohbet etti arkadaşlarıyla. Şêx Cuma'da; Bawer, Bahoz, Agir, Zagros, Baran, Erhan, Rizgar Gever, Rizgar Ersi ile yorulmadan karanlığı yırtıp aydınlatarak yürüdü.

Dışarıda, uzaktan birine seslenip istediği cevabı alamayan kızgın bir kadının sesiyle irkildi. Sabah mı olmuştu? Gece yarısı değildi. Çünkü soğuktan titremeden yatmıştı. Otlar yaylı, toprak ve tezekle örtülmüş hayvan ahırının altındaki mezarı bayağı sıcaktı. Hayvanları sağlamak için ananın geldiğini anladı. Sesinden, otoriter bir kadın olduğu aleniydi. Bir o kadar da merhametli olduğu, küfür ederkenki ses tonundan anlaşılıyordu. Bir insan hem küfredip hem de merhametli olabilir miydi? Dokuza doğru ana işini bitirip eve gidince kapıyı açanın Bawer olduğunu, mezarının kapağının açılmasıyla anladı.

Bawer'in:

“Dışarı çık heval.” demesiyle uzandığı yerden doğruldu. Oturmuş hâlde kendini döndürdü. Ayaklarını, başını koyduğu yere çevirdi, arka arkaya süründü. Delikten önce başı çıktı. Sonra da her iki kolunu çıkartıp ellerinin yardımıyla, belindeki tabancayla odaya girdi:

“Yerin nasıl?” sorusuna o yerden, o evden, hatta o köyden daha büyük bir yalanla cevap verdi:

“Muhteşem bir yer.”

Bawer, içindeki fırtınadan habersizdi. O yer sayesinde rahatladığını, geçmişten daha iyi olduğunu zannetti. O da fark ettirmenin gereğini şimdilik duymadı. Genç savaşçı yemek getirdiğini görünce:

“Neden getirdin? Dün akşamki yemek daha duruyor, gerek yoktu.” dedi.

Bawer:

“Sorun değil, bozulursa atarız heval.”

Xeyrî:

“Nasıl öyle dersin? Gece gündüz bir lokma ekmek için çalışıp atabiliyorsunuz, millet açlıktan ölüyor.”

Bawer:

“Bir lokma için değil heval, daha çok kazanmak için çalışıyoruz, durumumuz pek de kötü değil.”

Xeyrî gülümsedi önce. Küçümseyen, bir gülüştü bu.

“Bir lokma içindir her şey, dünya da senin olsa yiyebildiğin bir lokma değil mi sonuçta.”

“O da öyle heval ama boşa gitmez ki, bozulursa hayvanlara veririz.” Xeyrî daha farklı bir dil kullanıp söylediklerini onlara kavratması gerektiği sonucuna vardı. İçten içe, “Ne söylediğin değil ne kadar kavrettiğindir önemli olan.” dedi.

Xeyrî:

“Böyle yaparsanız bir daha getirdiğiniz yemekleri yemem.”

Bawer:

“Biz de bunu sen iyi beslenip erken iyileşesin diye yapıyoruz.”

Suçlu olmadığını, iyi şeyler yapmak istediğini kavratmanın peşindeydi. Bunu cömertçe bir davranış olarak kabul etmesini istedi.

Xeyrî:

“O zaman çok az getirin, ben fazla yemek yemiyorum.” ‘dedi. Yediğim yemeği hak etmeliyim’ kaygısıyla çok az yiyordu. Gerillaya katıldığından bu yana ilke edinmişti. “Yer üstünde olduğum süre

boyunca kefenin içinde dahi olsam yediğim yemeğin hakkını verebilecek kadar her anlamda çalışmalıyım.” diyordu.

Bawer:

“Baksana heval, bir çocuğunki kadar incelmış belin.”

Xeyrî elini omuzuna dokundurup gülümseyerek:

“Beni kötü şeylere alıştırmayın Bawer, şimdi çok yemek yemeye alışırsam sonra ne yaparım?”

İkisi de gülümsüyordu, espriyle sonuçlandırdı Xeyrî:

“Azla yetinmesini biliyoruz, yemek için yaşamıyor, yaşamak için yiyoruz.” Bawer başını salladı.

Xeyrî:

“Yemekten çok, bana acilen gerekli olan bir radyodur. Mezopotamya radyosundan örgüt ve halk hakkında haberleri düzenli takip edip kendimi eğitmem gerek.” Uzun zamandır radyo istiyordu. Bawer de hep “Pasur’a gidince getiririm.” deyip geçiştiriyordu. Xeyrî anlamak istiyordu da bir sonuca varamıyordu. Neden Pasur’a gitmiyordu. Bir planı mı vardı. Yoksa bir şeylerden mi çekiniyordu. İlçeden radyo almak şüphe çekebilirdi fakat çobanlar da radyo kullanıyordu. Bunun için kılıf bulmak, şüpheyi bertaraf etmek kolaydı. İsrar edip zorla göndermek de istemiyordu.

Bawer:

“Evde bir radyo var, ben Pasur’a gidene kadar sen onu kullan.” deyince büyük bir müjde vermiş oldu. Xeyrî heyecanlandı:

“Erken gönder...” dedi, gözlerinin içi güldü. Arkadaşlarından bir ses duyacaktı. Her şey bedensel değil, insan, toplamında ruh ve duygu bütünlüğüyle şekilleniyordu. Bir ses ile coşuyor, heyecanlanıyor, hislerle sınırları aşarak mesafeyi anlamsız kılabilirdi. Beden kafesinden kurtulan ruh ve duygu anlamla buluşunca, yaşamının hakikati ortaya çıkıyordu. Diğer canlılardan ayrıışan bir yaşam varsa buradan türüyordu. İnsan seviniyordu işte. O koskoca dünya anlam kazanıyor, özlem duyguları insanın içini titretiyordu. Her şey ama her

şey katlanılır olup uğrunda direnmek için irade kazandırıyor. Bir ses duyacaktır, sadece bir bilgi edinecekti ama onu sonsuz mutlu edecek kadar kalbi hızlıca çarpıntı yaptı.

Her gelişinde onu yanında daha fazla tutup zamanı geçirmek için türlü türlü konular açıp beynine işkence çektiren Xeyrî, hemen gitmesi için onu zorladı. “Çabuk” dedi, “çabuk.” Bawer kapının yanında ayakta durmuş genç savaşçının heyecanına anlam vermeye çalışıyordu. Xeyrî:

“Hâlâ bekliyor musun?” deyince Bawer dışarıya fırladı. Aradan kısa bir zaman geçmeden, Baran elindeki radyo ile içeriye girdi. Radyo onu, akli duygusu ve ruhuyla göremediklerini, bilemediklerini yorumlama çabasından kurtaracak, haberi kaynağından dinleyip gerçekliği anlayacaktı. Gri radyoyu açtı hemen. Frekansları karıştırdı. Dalgalar sesi uzaktan yakın edene kadar kayboldu. Yarı anlaşılan cümleler sevincini kursağında bıraktı. Belki de anten kısaydı, bu yüzden çekim gücü azalıyordu. Mezopotamya radyosu hep hışırtılıydı, harf bile ulaşmıyordu. İnce, çok telli elektrik kablolarını istedi.

Baran:

“Nereden getireyim heval?”

“Elektrik direklerine çık, oradan kesip getir.”

Baran şaşırdı, Xeyrî şaka mı yapıyordu ciddi miydi belli değildi.

“Ne bileyim, nereden buluyorsan bul.” deyip onu yolladı. Ahırın küçük odasında etrafında döndü. Bawer’in anlatımlarına göre kroma benzer bir şeyler bu ahır duvarının yapıldığı taşlarda vardı. İşe yarar mıydı, anteni taşlara değdirerek denedi. Kimi taşlar sesi hızlıca ulaştırıp boğdu. Neyse ki Baran erken yetişip üç metreden fazla kabloyu getirdi. Ahırın tahtadan kapısı zaten açıktı, hemen içeriye girdi. Kabloyu uzattı. Xeyrî dişleriyle tellerin üstündeki plastiği kesti, kabloyu soydu. Kendisi dışarıya çıkamayınca kabloyu tavana astı. Baran gittiğinde Xeyrî arpa torbalarının üstünde uzandı. TRT radyosundan ara ara belirli cümleler anlaşılır çıkıyor, hışırtılarla

kayboluyor, akabinde geliyordu. “Hiç olmazsa haberden birkaç cümle bile duyabilirsem bana yeter.”

Mezarına girdi. Bawer gelip üstünü kapattı. Taşın üstüne önceki sefer üstünden topladığı arpayı yine serdi. Xeyrî radyoyu açtı, hışırtıdan başka tek bir harf bile anlaşılmıyordu. Radyo ile yalnızlığını giderme arayışı kursağında kaldı. Gündüz olmasına rağmen yer altı kapkaranlık ölü evi gibiydi.

Bawer, babası öldükten sonra anasına küfreden Baran ile ilgilenmesini istemişti. Xeyrî de fırsat buldukça Baran ile konuşuyor, onu anlayarak sorunlarını aşıyordu. Baran zamanla etkilendi. Anasına olan saygısı arttı. Artık küfretmiyor, saygılı yaklaşıyordu. Kimi değişikliklerin olduğunu anlayan ana, bunu neye bağlayacağını bilemiyordu. Xeyrî’den ise haberi yoktu, her gün gittiği ahırın altında bir insanın canlı yattığını bilmiyordu. Bawer’in eşi Kewzer, bir şeylerden kuşkulansa da kardeşi köy korucusu olduğu için şüphelendiklerine isim koymaktan çekiniyordu.

Koyun ve keçileri sağmak için gelen anayı günden güne merak ediyordu. Xeyrî, “Buradan onu görmeden gitmeyeceğim.” dedi o an.

Delğin üzerindeki taş kalkınca dünyaya yeni geliyormuş gibi gözlerini ovarak dışarı çıktı. Bawer’in getirdiği yemeği yedi, çay da istiyordu. Yemek konusunda kendisine sınır koymuş ama çayı serbest bırakmıştı. Fakat kimse deşifre olmasın diye ahıra çay getiremiyordu. Ahırda ateş yakmak ise felaketle sonuçlanabilirdi. Belki de onunla birlikte her şey kül olurdu ama ateşi yakan gerilla olsa bu değişebilirdi. Xeyrî çay yapabilmek için Bawer’den tüp istedi. Ama aslında çay getirebilmenin bir yolu var mıydı yokluyordu.

Bawer:

“Gittiğimde tüp getiririm.” dedi. “Tüpü getirmektense evi yakın, bir yolunu bulup getiremez mi? Ben söyleyip ısrar etsem ayıp olur, bana yakışmaz, kendisi anlamalı.” diyordu içinden. İkisi de sustu, suskunluk ahırını sardı. Tezek kokusu ağırlaştı. Kapıyı sallayan şiddetli rüzgâr içlerine ürküntü saldı.

Xeyrî birden uykudan uyanmışçasına sevinçli bir hâlde:

“Nimet arkadaşın verdiği randevu gününe dört gün kaldı.” dedi.

Bawer:

“Nimet ile birlikte okul okuduk.” dedi. Nimet deyince yüzü gülüyor, arkadaşının gerillaya katılıp komutan olmasından gurur duyuyordu. “Beni de görmeye gelir.” demekle randevuda kendisine de biraz pay çıkartmak istiyordu. Olsun, belki de bunda hakkı da vardı. Nasıl olsa o bir milis ve Nimet’in çocukluk arkadaşıydı.

Xeyrî:

“Yerim çok iyi ama nefes almakta zorlanıyorum. Böyle devam ederse bir gün burada havasızlıktan boğulacağım.”

Bawer:

“Tamam heval.” dedi. Samanların üzerindeki katlanmış brandayı göstererek, “Sen içeri girdiğinde bunu deliğin üstüne bırakırız. İstedğin an kaldırırısın.”

“Öyle olur, bazen de ana gittikten sonra yerimden çıkar odaya girerim, buraya gelen olur mu?”

“Gelmez ama bazen köylüler buradan geçerler, pencere tarafından görünmemeye dikkat edersin.” Xeyrî “tamam” anlamında başını salladı.

Bawer gittikten sonra Xeyrî, mezardan çıkıp hapishaneye girdiğini hissediyordu. Penceresi olan taraftan kendini saklıyor, voltalarını öyle atıyordu.

Ölen Ananın Nefesinde Yaşama Tutundum

O günün bir ertesi günü 24 Nisan, daha yirmi yaşına yeni girmiş genç savaşçı kırk sekiz gündür tek başınaydı. Bir ölüm çukurunda tedavi oluyordu. Tedavi denilen de azıcık tentürdiyot, yanık merhemi ve hayvan ahırının sıcaklığıydı. Kim bilir onu daha neler neler bekleyecekti. Sonrasına güç getirip ayakta kalabilecek miydi?.. Her şey o kadar muammaydı ki... Belirsizlik her an değişimlerle kapısına dayandığından yeniyi yaratmak zorlaşıyordu. Kullanılmamış, harekete geçmemiş tek bir hücresi kalmamıştı şimdiye kadar. Bu insanın bir sonu yok muydu? Yaratabilmek için kendisini hep var etmesi mi gerekiyordu? Lâkin gelişmeler tüketircesine üst üste geliyordu. Yoksa sınırsızlık denilen şey gerçekten de ispat edilerek mi insanlığa sunulmuş bir cümleydi? Beklenip görülecekti. Tanrı kadar sonsuzluğa erişmiş bir benliğe varırsa çözümsüz kalmayarak yaşayabilecekti. Bunu bu güne kadar yaşayarak anlamıştı. Sonsuzluk diye bir şey yoktu ama yaratılarak var edilebilirdi. Bu uğurda fedakarlık yetmiyor, bilinç ve

sürekli yenilenme gerekiyordu. Buna güç getirecek miydi bilemiyordu. Bilemiyordu ama hem kararlı hem de inançlıydı. İnanç ve kararlığı daha ne kadar dayanmasını sağlayabilirdi...

Genç Xeyrî yorgundu. İncelmiş parmaklarının arasındaki kalem kırmızıydı ve sanki ölüm fermanı hazırlıyordu. Yer altındaki mezarının üstü kapalı ve karanlıktı. Defteri dizlerine bıraktı. Bir eliyle de fenerin ışığını sayfa üzerinde sabitledi. Başını tavana çarpmasın diye eğikti. Neredeyse dizlerinin üstündeki kalem gözüne girecekti. Mesafeyi iyice hafızasında yokladı. Bir de gözünü kaybetmek ya da incitmek istemiyordu.

Eline aldığı, yıpranmış defterin ilk sayfasına, yanında kalmış kırmızı kalemle yazdı.

“Yorgunluk tüm bedenimi alt üst etmiş. Sanki ilaç almışım gibi hep yatmak istiyorum. Ne yapsam, ne etsem yorgunluğum geçmiyor. Fakat günlerimi yatarak geçirecek lüksüm yok. Mezarda bile olsam daha nefes alan bir militanım ve sorumluluklarım var. Her şeyden önce kendimi koruyup sağlam bir şekilde partiye ulaştırmam gerekiyor. Bu yüzden yatarken bile uyanık olmak zorundayım. Olabildikçe hızlı da iyileşmeliyim. Arkadaşlarım her an gelebilirler. Biraz daha gecikirlerse, yürüyebilecek duruma geldikten sonra buradan hemen çıkıp gideceğim. Bir an önce iyileşmeli, gülüşleri soğutan bu mezardan çıkıp dağlarda özgürce dolaşmalıyım.

Bu sabah pantolonumu dizlerime kadar kaldırıp merhemi sürdüm. Birkaç karıncalanma dışında neredeyse dizden aşağıya olan kısmı hissetmedim. Tentürdiyotla da yara olan yerleri temizleyip, deliğin tam altına gelen ayağımı montla sardım. Yaralarımın kanaması durmuştu. Bazı yerler kabuk bağlamıştı ama jilette kestiklerim ne hikmetse kapanmıyordu. Merhem sürerken sızlıyor, acısı tatlı bir hâl alıyordu. Ben de durmadan okşuyordum.

Ahırın kapısı birden açıldı. Gelen davetsiz misafir olmalıydı. Çünkü Bawer biraz önce gitmişti. Mutlak gerekli bir iş olmazsa gelişler

olmamalıydı ahıra, yoksa dikkat çeker, köylüler şüphelenirlerdi. Yer altındaydım ama ani bir refleks ile uzandım. Tüm duyularım bir an için hareketsiz kaldı. Sıradan bir şeymiş gibi davranmaya çalışarak, Bawer ya da Misto'dur diye içimden geçirdim. Yer altında olmama rağmen ölü sessizliğinde nefesimi tuttum. Gönül gözümle kendimi izliyordum. Yaşıyor diyebilmek için sadece gözlerimde donmuş bir parlaklık fark ettim. Gerçekten de bir ölü gibiydim. Hâlime nasıl da acıdım. Normal karşıladım sonra. Savaştı ve her şey olabilir diye kestirip attım. Lâkin yer altındaydım, bu kadar da olmamalı diye düşündüm. Savaşın da insanın halleri karşısında secdeye duracağı durumlar olup saygın yaklaşılmalıdır dedim. Dedim ama bu sadece bir istekti. O masumiyeti, çocukça duyguyu, bilinçli olarak kaybetmemeye özen göstererek içimde hep taşıdım. Sonuçta savaş insanlar arasındaydı ve insan, insan olarak kalmalıydı hep, savaşa bile...

Gelen kimdi? Korkuyordum. Kim olduğunu bilmeden bu denli saklanma arzusu neden baskın çıkmıştı ben de anlayamıyordum. Sadece içimde kötü bir his vardı, bir tek onu fark edebildim. Belki de artık öldürülecektim. Düşmanı çok mu fazla hafife almıştım. O da boş durmayacaktı, bunu bilmeliydim. 'Teröristlerin hepsini öldürdük. Dorşîn'de bir o kaldı. Onu da öldürüp rahat rahat dolaşacağız.' dediklerini hatırladım. Nefeslerini enseme hissettim. Elim tabancaya kaydı. Namluya mermi sürmek istedim. Bunu şimdiki ruh hâlimle sessizce yapabilir miydim bilemedim, durdum. Belki beni bulmayacaklardı. Biraz daha beklemeliydim. Nasıl heyecanla bu son sözü söyledim bir bilseniz... Her halükârda ölecektim. Delikten çıkıp düşmanı vuracağım zaman, tanınmayacak olsam bile ruhum parmak uçlarına gelene kadar mermi sıkmalıydım. Ölürken bile düşmana kurşun sıktığım bilinmeliydi.

Hiç bitmeyecek kadar uzun süren kısacık sessizlik bozuldu. Her gün keçileri sağlamak için gelen ana olduğunu sesinden tanıdım. Tok, gür ve merhametli sesiyle her an ağlayacak bir durumdaydı sanki. İnsanları

görmeden bile ses tonundan o lahza ne düşündüklerini anlamaya çalışmayı marifet edinmiştim. Yoksa yer altında bu kadar rahat kalamazdım. İnsan bu hâlde, yaralı ve hayvan ahırının altında ne kadar rahatsa o kadar işte...

Durmadan isim vererek birilerine küfreden ana, orayı dağıttıklarından yakınıyordu. Gelen anaydı, ne var ki korkumu yenmemiştim. Daha da kötüsü beni bekliyordu. Bunu hissediyordum.

Ana:

“Hangi şerefsiz bu çadırı yere bıraktı.” dedi. İçinde olduğum yerin üstündeki odadaydı. Ya çadırı kaldırıp beni görürse... Kesinlikle kalp krizi ile ölür dedim. Yer altında yaralı bir insanı aniden görmekle olacağı bu olurdu. Küfürden sonra sessiz kaldı. Belli ki kızdığı durumun neden geliştiğini anlamaya çalıştı. Çadır, torbaların üzerinden neden kaldırılıp da güzelce duvarın dibine bırakılmıştı? Bana öyle geldi ki bir süre anlamaya çalıştı. Dokunsa dokunmasa kararsız kaldı. Hızlı hızlı alıp verdiği nefesiyle etrafı süzdüğü anlaşıldı. Ses aynı ritimde devam etti. Belli ki içeride olan değişikliğe anlam veremiyordu. Duvarın dibindeki arpa torbaları kaldırılmış, saman torbalarının üstündeki branda yere, taştan duvarın hemen dibine bırakılmıştı. Bir süre çadırı bıraktı. Başında demirden halka olan katırın uzun ipini kaldırıp, başka bir yere indirdiğinde demirin şakırdayan sesi geldi. Ana dağınık dediği eşyaları yerden kaldırırken sesi bana daha rahat ulaştı. Ciğerlerinden dudaklarına kadar yetişen nefesinin sesini dahi duyuyordum. Belki de duyduğumu sanıyordum, olacakları düşününce o kadar çok ürkötüm ki, nefes sesini kendim de uydurmuş olabilirim. Eski yerinde olmayan çadırı deliğin üstünden kaldıracak diye korkudan ölüyordum.

‘Burada nefessizlikten dolayı ölsem de keşke taşı kaldırmayıp brandayı indirmeyeydim.’ dediğimde iş işten geçmişti artık. Kendime kızmaya devam ederken ana, elini çadıra atıp kaldırdı. İçerisi yarım aydınlandı. Ölü bir ışık, sararmış ot kokusuyla içeriye girdi. Ana, bütün varlığıyla yeri göğü titretircesine bir çığlık attı. Ananın çığlığıyla

dünyam karardı. Ses beynimde yankılandığında yüreğimde bir harabe oluştu. Tsunami felaketiyle virane olmuş bir şehre döndü bedenim. İçim bin parça oldu. Korkumdan ne yapacağını bilemeyen çocuklar gibi bağıra çağıra ağlamak istedim. Belki teselli edenim çıkardı diye ama yer altında olduğumdan onu bile beceremedim. Ana gördükleri karşısında attığı çığlığı dışarıda atmış olsaydı, tüm köy halkı başımıza toplanırdı. Gördükleri daha bir şey değildi, dibi kazılmış duvarın altında bir şeyler saklıydı, ama neydi? Bir şeylerin varlığı bu denli korkutmuşsa, insan görse ne yapacaktı? Onu kimse tahmin bile edemezdi. Nerede görülmüştü, insanların hayvan ahırının altına girebildiği? Anlaması mümkün, dayanması kesinlikle olmazdı. Ama daha bu bir şey değildi. Çünkü ayağımı montla sarmıştım. Ana sadece o deliğe ve orada bir şeylerin var olduğuna şok olmuş, çığlığı basmıştı.

Ana delikten az uzağa fırlamış, sırtüstü dizili otların üstüne uzanmış gibiydi. Hızlıca nefes alıp veriyordu. Korkudan titreyen bedeninin çıkarttığı ses odayı doldurdu. Ciğeri patlarcasına dolup şişiyor ardından boşalıyordu. Zangır zangır ses çıkıyordu ahırdan. Ana, bundan sonra ne yapacaktı? Köylüleri çağırıp yardım mı isteyecek yoksa delirip bir daha buralara uğramadan keçileri sağlamak için Bawer'in eşini mi gönderecekti?

Benim durumum onunkinden çok da farksız değildi. 'Biz ne biçim insanlarız, yeraltı bile bize çok görülmüş, orada da rahat yok. Neden o kadar dünya daralıyor ki bize?'

Ana birkaç dakika sonra kendine gelince tekrar deliğin üstüne geldi. Yüreği, merak ettiği şeyleri bulduğunda kaldıracak kadar güçlü müydü, ne olacaktı?

Bir şey diyemiyordum. 'Ana' diye seslensem yer altından çıkan insan sesine dayanabilecek miydi? Sesimi çıkartmasam beni bırakıp gidecek miydi? Cümbür cemaat köylüleri çağırmasını istiyordum. Belki daha iyi olur, en azından anaya bir şey olmazdı. Anadan daha fazla heyecanlı ve korkuyordum.

Akşamları tuvalet için dışarı çıkarken kullandığım bastonu eline aldı. Üstü mont ile sarılı ayağıma 'kış kış kış' diye vuruyordu. Olacaklardan korktuğu belli, bir hayvan olmasını isteyip onu oradan kovacak bir seslenişti.

O anda kelimelerle dile getiremeyeceğim bir duygu dünyasında ve yalnızdım. Mezarda rahat uyuyamayanlardandım. Yoksa burası gerçek bir cehennem mi diye düşündüm. Ana melek mi yoksa zebani görevini mi üstlenmiş? Beni nereye götürecekti? Günler sonra hayal görmediğimi öğrenmem yanlış mıydı? Yoksa sahiden ölmüş müydüm?

Ana bastonu ayağıma sertçe vurduğunda bir şeylerin olduğunu anlamıştı. Etten mi yoksa kemikten mi henüz bilemiyordu. Baston üst üste hızlıca ayağıma, bacağıma değdi kalktı, kemiklerim sızladı ama acı hissetmiyordum. Bir an önce ölüp sonrasını görmemek istiyordum. Bir an gerçekten ölmüş de cenazemle oynanıyormuş gibi bir duyguya da kapıldım. Her ne olursa olsun sabredip bekleyecektim. Başka çarem mi vardı. Nereye kadar sürecekti bu işkence, hiç mi hiç bilmiyordum. Belki biraz sonra taş getirip üstü mont ile sarılı ayağıma, bir refleks beklediğinden atardı. Onu yapsa bile sessiz kalacaktım, belki beni bırakıp gider diye. Koskoca belirsiz bir soru hayatımın kâbusu olmuştu. Bekliyordum. Henüz yeni yirmi yaşına girmiştim, bu kadarı da fazla değil mi demekten kendimi alamıyordum. İtiraf edeyim, hâlime acıyordum. Günlerdir yalnız başıma çektiklerim bir tarafa, bu anı hiçbir kefeye koymayacak ve bir isim bulamayacaktım. Ne iyi ne kötü tek bir ses vermedim. 'Aaaaaaa!' diye seslenmek istedim. Yüreğim depreşti, avazım yırtılırcasına anaaaaaa diye haykırmak istedim. 'Ben sizin çocuğunuzum, gerillayım, yaralıyım ana!' dememek için yutkundum. Ses versem, kriz geçirir diye sustum. Düşünüyorum da aslında benimki de sessiz bir krizdi, dilim dönmedi. Yoksa aklımla kendimi kontrol ettiğime inanmadım. Ana beni bırakmadı. Bastonla ayağıma vurması, bir refleks gelişip anlamasına yetmedi. Oturup uzansa elini aşağıya atıp montu çekebilirdi. Belli ki ne olduğunu bilmediğinden korkuyordu.

Elini uzatmayacaktı. Baston darbeleri durdu. Rahat bir nefes almaya yeltenirken, bastonun tutacağı alta indi, bacaklarımın arasına girdi. Ana bastonu birkaç kez çevirdi, mont bastona dolandı, artık çekildiğinde ayaklarım, bacağım görünecekti. O an, anaya ne olacaktı. Nefesimi tutmuştum. Ana sertçe montu çekti, montla dışarıya çıkmaya çalışan ayağım duvarın engeline takılıp olduğu yere yığıldı. Olacakları kanım donarak izliyor, sonunu görmeye çalışıyordum; ama sonu olacak mıydı?

Ana, çıplak ve yaralı ayağı görünce işte o zaman en büyük çığlığı patlattı. Sanki sesinin etkisiyle zelzele olmuş da tüm dünya sallanıyor gibi beynimde deprem oluştu. Kaslarımın gerilmesiyle sıçradım, başım tavana çarptı. Biraz duyarlı olan biri uzaktan duyabilirdi çığlığı, köyün taa ilerisine kadar ulaşmıştır sesi. Çığlıktan sonra sesi kesilen ananın son nefesiydi. Bir daha yaşamayacaktı. Gördüğü cesedin kendi ahırında saklandığını bilerek ölmüştü. Halk buna ne diyecekti? ‘Kadın zaten ölmüştü’ diyenler bir şey dese de sonuç değişir miydi? Yoksa Bawer bunun üstünü örtüp ‘Yatağında öldü.’ diyerek mi duyuracaktı? Peki, Bawer ne yapacak, Baran nasıl karşılayacaktı? Misto neye bürünecekti? Tüm bunlar ömrün kısacık bir ana sığıp film şeridi gibi gözümde canlanır oldu. Hepsi de katlanılmazdı. Olacaklar çok fazlaydı ve hepsi de belirsizdi. Korktuğum başıma gelmişti. ‘Artık ben de yaşayamam.’ dedim. ‘Kime ne diyecektim?.. Beni korudukları yer analarına mezar oldu. Mezarı da, bana kendi elleriyle yaparken gülümsemişlerdi sevinçten. Peki ama bu ömür boyunca acı çekmelerine vesile olmaz mı?’ diye düşünüyor, çaresizliğimde kıvranıyordum...

‘Kendi cezamı ölümümle vereceğim. Parti hesap sormasa bile vicdanım kaldırmaz.’

Artık yaşamamalıyım. Yaşlı ve günahsız bir kadının ölümüne sebep olmuşum. Sığındığım insanlar benim yüzümden feci şekilde can vermişti. Ölüm tek değişmez gerçektir. Korkmuyordum o an. Çıldırasıya

ağlamak istiyordum sadece ölmeden önce fakat bunu yapacak zaman bile yoktu. Ne geçmişin anlamı vardı ne de geleceğe bir şey bırakma arzusu, hepsi ve her şey ananın nefesinde son buldu. Ölümümü hızlandırıp bir an önce bu acıdan kurtulmak istiyordum. Bunun için tabancamı aldım, önüne mermi sürdüm, emniyetini indirip kafama dayadım. Gözlerim fal taşı gibi açılmış donuktu. Ellerim buz gibi soğuk, bedenim ruhsuzdu. Huner'in silüeti belirdi gözlerimde. Şehid düştüğünde yüzünü okşamış, açık kalan gözlerini kapatmıştım. Benim açık kalan gözlerimi kapatacak bir arkadaşım yoktu. Muhtemelen düşman cesedimle oynardı. Göz kapaklarım kendiliğinden indi, içim karardı. Parmağım tetikte kaslarım gevşedi. Tüm gücüm parmağımda toplandı, tetiğe yüklendim. Tetik boşluğu şimdiye kadar sıkıştığım mermilerde bu kadar uzun gelmemişti. Birden silahla olmaz dedim. Yoksa tüm köy halkı duyar burada toplanır, düşman da duyardı. İşte o zaman Bawer de ailesi de ömür boyu cezaevinde kalır dedim. Analarının benim yüzümden ölmesi yetmiyormuş gibi cesedimle hepsini cezaevlerinde süründürmemin hakkı da olamazdı. Elimi tetikten çektim ama rahat bir nefes almadım. Tabancayı göğsüme indirdim. Ölmek için ne yapmalıydım peki, ciğerlerim dışlerimin arasından parçalanmış hâlde dışarı çıkıyordu fısıldarken. Acele etmeliydim, birazdan Bawer gelebilir, anasının cenazesini o hâlde görebilirdi. Erken ölmesem anasının cesedini gördüğünde belki de bir anlık öfkeyle beni öldürürdü. Bu gün ahıra gelmeyip anasını aramaya çıkarsa cesedi kokar, koku köyü sarar, onlar da ahıra gelirdi.

Ölüm şeklini aramak, hiçbir canlının hakketmediği bir ölüm biçimiydi.

Tuttuğum nefesimi bir daha bırakmadım. Böyle bir ölüm şekli olabilir miydi bilemiyordum ama deniyordum ve ölene kadar da nefesimi tutacaktım. Böyle olması en iyisi olurdu, beni gizlice gömer, kimsenin ruhu bile duymazdı. Nefes, ciğerlerimden sökün edip burnuma sıçradı. Tüm gücümle burnumu sıkıttım. Ciğerlerime bir

hamleyle geri gönderdim, karnım şişti. Ağzıma hücum etti nefesim, dişlerimi birbirine kenetledim, diğer elimle ağzımı kapattım. Birazdan davul gibi şişip ölecektim. Bedenim aklımın ve duygularımın denetiminden ilk kez çıktı, çırpındı. Günlerdir direnmeleri için saatlerce konuştuğum elim, ayaklarım, midem ve tüm uzuvlarımı öldürecektim. Onlar da bana isyan ediyorlardı. Anlamışlar mıydı bilmiyorum ama onlara bu acıyı çektirdiğimden bitip tükeniyordum. Elim, ayağım, midem, kalbim, bedenimin her zerresiyle yakın arkadaş olmuştum. Onları öldürmek çok zordu. Hepsini ayrı ayrı duyumsadım, hissettim. Bedenimin çırpınması durmadı, ayağımı çektim, deliğin her iki tarafına sıkıca dayadım. Gözlerim karardı. Bir iki parıltı gördüm. Kırk sekiz gün boyunca yaşamak için çırpınmışım. Ölümü öldürmüştüm. Günlerce karda aç kalmış ölümden yaşamı yaratmışım ama şimdi intihar ediyordum. Yaşlı bir kadının beni yer altında öldürülmüş bir ceset olarak görüp ölmesine dayanamazdım. Ruhum sıkıştı, ufaldı, küçüldü bunu hissediyordum. Çocuk gibi masumlaştı, onu boğmaya çalışırken son demlerimde hafifledi ruhum. İçimde un ufak olduğunu duyumsadım. Bedenimle vedalaşır gibi bir hâlîm vardı, son hatırladığım buydu.

Ruhum daralmış, ölümün o son parlak yıldızlarını bile görür olmuştum. Beni yanına çağırıyor:

‘Sen de bir yıldız ol.’ diyordu.

Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Ana bir kez daha nefes alıp verdiğinde benim de hayatımı kurtardığını bilmiyordu. O sadece kendi yaşadıklarının tanığıydı, çünkü gördüğünün ceset olduğunu sanmıştı. Ananın sesinden yola çıkarak yaptığım tespit doğrudu. O çok güçlü bir kadındı. Beni bile öldürür kendisi sağ kalırdı. O an olabilecek en soğukkanlı bir şekilde seslenmek istesem de ağlamaklı çıktı kelimeler:

‘Dayê...’ diye seslendim.

'Tu ki yî lawo?'⁶⁰ dediğinde nefesinden anlaşıldığı kadarıyla ikinci bir kriz geçirir gibiydi.

'Ben gerillayım ana.'

'Ne yapıyorsun burada?'

'Yaralıyım ana.'

'Lawo ma vir cihê birîndara ye?'⁶¹

'.....'

'Kim seni buraya getirdi?'

'Bawer getirdi.'

'Kim yerini biliyor?'

'Bawer, Misto, Baran.'

'Neden buraya geldin?' diye ah çekip inlemeye başladı. 'Zaten derdimiz bize yeterdi, köyümüz bozuldu, bağ bahçe, evimiz, her şeyimiz yakılıp yıkıldı. Görmediğimiz şey, çekmediğimiz acı mı kalmıştı? Senin gelmene ne gerek vardı? Bu dünyanın tüm acıları ve zorlukları bizim mi payımıza düştü?' diye devam etti. Son cümlesi ise:

'Law ma hûn bela ne.'⁶² idi.

Daha yüzümü bile görmemişti. Ben de sadece onun sesini duymuştum her gün. Gördüğü ayaklarımdı, onlar da cansızdı. Söylediklerinde haklıydı, halkın özgürlüğü için dağlara çıkandım. 'Ne işim var burada? Şimdi de başlarına bela olmuşum, 'beni korumak zorundasınız' diyemezdim. Çünkü o görevi üstlenmek için dağdayım.'

Hücrelerimden kurduğum ordumu yönettiğimi, taktiksel olarak düşmanı alt ettiğimi düşünüyordum ama ananın sözleri altında ezildim. Askeri yeteneğim, kıvrak zekam cevapsız kaldı.

Ana ne dediyse o sözler altında ezilip mezardaki yüreğime yüklendim. Sesi kâh yükseldi kâh alçaldı. Tüm kızgınlığı, öfkesi, isyanı

⁶⁰ Kimsin oğul?

⁶¹ Oğlum burası yaralı yeri midir?

⁶² Siz bela mısınız oğlum?

bir anda ağlamaya dönuştü. Hıçkırır hıçkırır ağlamaya başladı. Öfkesi, dokunaklı sesi, hıçkırıkları, sorgulanmaksızın ana yüreğinden dökölüyordu. Ana anaydı ya, yüreğı vardı işte. O çocuk acısını en iyi bilen, defalarca gerillayı besleyendi. Yüreğı kaldırır mıydı? Ana gördüğü ölünün canlı olduğunu görünce mi değışmişti?

Ana:

‘O şerefsiz Bawer seni buraya koyar da bana neden söylemez ki? Ax, oğlumu koymuşlar yer altına, belki de aç ve susuz bırakıyorlardır, bana niye söylemediler ki? Karşı çıkmaz, sana iyi bakar, en güzel yemekleri yedirmez miydim?’

‘Bawer, Misto ve Baran beni aç bırakmıyorlar ana.’

‘Kurban olduğum oğlum, ne zaman yaralandın?’

‘Kırk sekiz gün oldu ana.’

Ana yıllardır toplamış gibi boşaldı.

‘Kırk sekiz gün ha!..’

Cümle kuracak kabiliyetimi yitirdim. Onca gündür yalnızdım ve bu denli ağır bir duygu atmosferi ile çaresiz kalmamıştım.

‘O şerefsiz Mereto’nun öldürdüğü gerillaların arasında mıydın?’ diye sordu ama cevap veremedim.

“.....”

Ana:

“O olaydan birinin yaralı kurtulduğunu duyunca kurtulman için dua ettik. Uykularımız kaçmış, yatamıyorduk. ‘Tek başına ne yapıyor?’ deyip her an kapıyı çalarak içeri girmeni istiyorduk.’

Artık söylenecek bir söz kalmamıştı. Sözler, gerçekler ve olanlar karşısında anlam yitimine uğramıştı.

‘Gelip seni görmek istiyorum ana.’

‘Olmaz oğlum, gelen olabilir, ben seni görmek için gelirim.’ dedi ve ayağı kalktı, o eski brandayla üstümü örttü.

‘Ana kimseye söyleme!’ dedim, üstümü kapatmaya çalışırken. Ana ise ona yakışır bir cevap verdi. Pratik zekası güçlüydü:

*‘Oğlum, Bawer benim oğlum, kendi oğlumu mu ihbar edeceğim.’
deyip oradan ayrıldı.*

*Bawer ananın içerden çıktığını görmüş olmalı ki hemen ahıra geldi.
Bawer’e olanları anlatana kadar ana göründü.*

*Uzun boylu, memeleri sarkmış, kalçaları geniş, elleri kocaman,
beyaz saçlı, dolgun, ondan öte kilolu, ayağında siyah lastik cizlavet,⁶³
elinde sütü doldurduğu kırmızı bir kapla içeri girdi. Bin bir duyguyu
yaşasa da aklı her zaman hakim gelirdi. Süt kovaı elinden düştü. Ben
yerimde çakılı kaldım, ana her iki kollarını yana açtı, ufalmış kemikten
bedenimi sardı. Başım ananın yumuşak göğsünde, gözyaşlarını
engellemeye çalıştım. Anaya öyle bir sarıldım ki sanki bıraksam
dünyayı yitirecektim. Bir süre öylece kalakaldık. Yüzümü avuçlarının
arasına aldı. Alnımdan, gözümden, yanaklarımdan onlarca kez öptü,
dudakları yüzümü yaladı. Yüzüm gözüm ananın yaşlarıyla ıslandı. Beni
tüm kirlerimden temizlemek istercesine gözyaşlarıyla yıkıyordu.
Boğazım düğüm düğüm, titriyordum. Tek kelime etmeye çalışsam
hıçkıra hıçkıra ağlayacaktım. Bu yüzden sustum, yeminliydim
ağlamayacaktım. Evrendeki hiçbir zerreye bir militan zorluklara
dayanamadı da ağladı dedirtmeyecektim. Beyaz saçları terhisinin
kenarlarından sarkmıştı. Arada bir yüzümde dolandı. Saçı da ana
kadar sıcaktı. Beni büyüten ninemi hatırladım. Bir an sanki onun kolları
arasındaydım.*

*‘Kaç gündür rahmetli kocamı rüyamda görüyordum, bana: Senin
bir misafirin var neden iyi bakıyorsun diyordu.’*

*Bawer utanmış, kızarmış hâlde gülümsedi. ‘Anam rüyasını bize
anlatmıştı.’ dedi.*

Ana:

⁶³ Kara lastik ayakkabı.

‘Çavê diya te birije law, niha li te difikire; tu têr î, birçî yî, sax an jî mirî yî. Xwedê dizane niha di çi halê de ye?’⁶⁴ Etkilendiğimi gören ana ağlamasını kesip:

‘Bundan böyle ben senin öz ananım oğlum.’ deyip oturdu. Beni de dizinin dibinde oturturdu. Başım hâlâ göğsündeydi. Bu sıcaklığı ender hissetmiştim.

Kendimi sakinleştirmeye çalıştım, sonuçta bir gerillaydım ve yalnızdım. Bende parti gerçekliğini göreceklardi, bu nedenle güçlü durmaya çalışmalıydım.

‘Yedi yoldaşım şehîd oldu ağlamadım, az kalsın sen beni ağlatacaktın ana. Ömrümde ilk defa ana sıcaklığını bu kadar hissedip sende buldum sonra beni sevgisiyle büyüten ninemi anımsadım. Görünmeyen duygularımı görünür kıldın.’

‘Bi qurbana te bibim.’⁶⁵ Siz bizim için çıkmadınız mı bu dağlara. Ne fark eder, ben öz annenim.’

Ananın gözlerinin içine bakarak:

‘Sen genç yaşta gerilla olsaydın senden büyük bir komutan çıkardı ana. Kim yeraltında böyle ayak görse, insan görse dayanamaz ölürdü.’

‘Dünyada görmediğimiz az şey var oğul. Bu coğrafyada her şeye tanık olduk, bizi zayıflatmak için çektirseler de güçlenmesini öğrendik.’ Aniden Bawer’e dönen ana:

‘Bênamus’⁶⁶, ben anan değil miyim? Eskiden benden habersiz hiçbir şey yapmazdınız. Tabi babanız öldü beni de siz onunla gömdünüz. Baksana evimin altına bir cenaze koymuşlar, üstelik benim haberim bile yok.’

‘Sana söylemekten korktuk ana, engellersin dedik.’

⁶⁴ Ananın gözleri önüne aksın, aç mısın tok musun, yaşıyor ya da ölü müsün diye seni düşünüyordur. Allah bilir ne hâldedir.

⁶⁵ Kurban olurum.

⁶⁶ Namussuz.

‘Ben nasıl kızarım? O da senin gibi benim oğlum! Dağdakilerin anasıyım ben, az mı yemek verdim. O kışta kıyamette onlar ne yapıyorlar diyerek günlerce yatmadım. Bizim için bu genç yaşta kendilerini ölüme yatırıyorlar, ölüm olursa onlarla birlikte olsun. Onlar bizim için ölebiliyorsa biz niye yapmayalım?’ dedi ana”

Ananın ahırda gizlendiğini öğrenmesinden sonra artık gizlenmesi gereken sadece köy halkıydı. Artık salona çıkabilirdi. Voltalarını atmakta özgürdü. O zaman mezardan salona ara sıra çıkmak özgürlük gibi görünse de, odanın hapisten bir farkı yoktu. Gece yarısına kadar volta atarak kâh arkadaşlarını, kâh gelmelerini, kâh ev halkıyla nasıl ilişkileneceğini düşünüyordu. Bu olayı tüm ağırlığıyla yaşayabileceği gün gelinceye kadar olağan bir şeymiş gibi üstünde durmaya cesaret edemedi.

Kiblem Yok Oldu Dergâh Ben Oldum

Nimet'in verdiği süre dolmuştu. Vaat edilen iki hafta, on dört gün, üç yüz otuz altı saat, yirmi bin yüz altmış dakika ve bir milyon iki yüz dokuz bin altı yüz saniye geçmişti. Murat'tan da haber bekliyordu. Belki de Murat yakalanmış, babası da ağır bir cezaya çarptırılmıştı. Arkadaşlarına ulaştıktan sonra durumlarını örgüte aktaracaktı. "Parti de, varını yoğunu bu mücadele uğruna vermekten tereddüt etmeyen bu aileye her konuda sahip çıkıp yardım edecek." dedi.

Murat gelmediğine göre bu akşam karanlığın çökmesiyle Nimet kapıyı çalacaktı.

Xeyrî, Bawer'i çağırttı.

"Akşam Nimet onları buraya getirme, eve ulaştıkları gibi biri gelip beni çağırın." dedi. Nimet eve gidecek, Misto gelip Xeyrî'ye haber verecekti. Akşam Bawer'in evi tarihi bir buluşmaya ev sahipliği yapacak ve bu, genç savaşçının tarihine geçecekti. Bunun senaryosunu çizdi, filmini yüreğinde canlandırıp önündeki pencerenin camında izledi.

Karanlık örtüsünü yavaşça sermeye başladığında Xeyrî'nin kalbi yerinden çıkacak gibi çarpıntı yaptı. Aynada kendine baktı. Arkadaşlarına daha iyi görünmek için mimik hareketlerini defalarca deneyip o anın provasını yaptı. Üç kez şûtikini açtı tekrar bağladı. Yapabilirse, başka ülkelerden karanlığı alacak ve çabucak Dorşîn'e serecekti. Namludaki bir mermi gibi sabırsızlıkla patlamayı bekliyordu. Çöken karanlıkla birlikte:

“Şimdi arkadaşlar kendilerini köye bırakıyorlar.” dedi. Ayna olarak kullandığı ahırın penceresinden arkadaşlarının art arda vererek köye girişini gördü. Önde Nimet, onu takip eden Çeko, Serhat Muş, Agir ve Serdar ile birlikte köye yakınlaşıyorlardı. Pencere camından izlediği arkadaşları yarı karanlık muğlak bir görüntü içerisinde hiç durmadan ilerliyor fakat bir türlü ahıra ulaşmıyorlardı.

Saat sekiz olmasına rağmen hâlâ kimse gelmedi. Nefesi daralmış, ölümü hissediyordu derken, taa uzaktan, köyün içinden bir ayak sesi duydu. Basılırken ezilen çamurun sesi duyuluyordu. Ayak hızlıca inip kalktı. Normal bir zamanda duyulması imkansızdı. Heyecanlı, ne yapacağını bilemez hâlde bir sarhoş gibi oradan oraya savruldu. Ses gerçek miydi hayal miydi birbirinden ayıt edemiyordu. Gittikçe yakınlıştı, ahıra yanaştı. Sanrı bile olsa gözle görünenden daha gerçekçiydi. Zaman kaybetmemek için silahını eline aldı. Hazır bekliyordu. Gelen tüm varlığıyla gerçekte, kapıya dayandı, içeri girdi. “Heval, arkadaşların geldi, gidelim.” diyecekti. Başka şeylerin olabilmesi mümkün müydü? Hayır, hiçbir şeye imkân yoktu ve tüm imkansızlıklar ortasında, Baran göründü. Genç savaşçı önce şaşırdı, planlamasına göre Misto onu çağırmaya gelecekti. Yanıldığını anladı, tabii ki de Bawer kardeşlerin büyüğü ve Nimet'in çocukluk arkadaşıydı. O gelmezdi. Misto da Baran'dan büyüktü. En küçük kardeş bu önemli görev için gönderilecekti. Ama kapıya dayanan Baran tek kelime bile konuşmuyordu.

Xeyrî:

“Kimse gelmedi mi?”

Baran:

“Yok, kim gelecekti ki?” Xeyrî üst üste dizili arpa torbalarına tutundu. Ayakları tutmayınca yere çöktü. Üzülüyor, düşünüyor, kızıyor, umut edip bekliyordu.

“Hasta mısın heval?” dedi Baran.

Xeyrî cevap vermedi. Başını ‘değilim’ anlamında iki yana salladı.

Belli ki onun hiçbir şeyden haberi yoktu. Her zaman Baran’ı yanında tutmaya çalışan Xeyrî, bu gece arkadaşlarının gelecek olma hayaliyle yalnız kalmak istiyordu. Nasıl olsa ona yakınlaşmışlardı. “Büyük ihtimalle uzaktan gelecekleri için dokuz gibi anca burada olurlar.” diye fikir yürüttü. Saat on oldu, on biri geçti, hâlâ kimse yoktu. “Demek ki köylülerin yatmasını bekliyorlar ya da köyün yakınında Bawer’in evini gözetleyerek tüm köy halkının yatmasını bekliyorlar”

Xeyrî dakika ve saniyeleri saydı, uzayan saatleri de saydı. Saat gece yarısını geçti; geceyi, yıldızları, karanlığı, torbaları, duvarın taşlarını, kapının tahtalarını; her şeyi saydı. Yalnız kaldığı günleri, gerilla olduğu ayları, yaşını saydı. Tabancanın yedek şarjörlerindeki mermileri de çıkarıp saydı ama hâlâ gelen yoktu. Vakit sabaha doğruydı. Gerilla aydınlıkla kaybolduğuna göre gelmemişlerdi.

Dünya Sonsuzlukla Kıyametten Kurtulabilir

TRT radyosundan on iki haberlerini dinlemek için elinde tuttuğu radyo ile etrafında döndü. Arkadaşları gelmemiştir. O da kaygılıydı, korku dolu bir zaman yüreğinin ta ortasına yerleşerek boğuyordu onu. “Acaba genel bir olumsuzluğun yansıması vardı da bir engelle mi karşılaşmışlar.” düşünmekten kendini alıkoyamadı. İçi içini yiyordu. Bir haber dinlese daha iyi anlayabilirdi. Ama radyo çekmiyordu. Ahırın kapısını araladı. Sıcak yaz güneşine benzeyen kıvılcımlar köyün üstüne salınmıştı. Mayışmış bir hava vardı. Islak toprağın kokusu iç açıcıydı. Yer altında patlayan tomurcuklar, başlarını dışarıya çıkartmış etrafı gözetliyorlardı. Ortalıkta ne kadın ne erkek ne de çocuk görünüyordu. Tam karşısına düşen Pasur ilçesinin yüksek katlı binaları donuktu. Komando Taburu ölüm sessizliğindeydi ve sanki Türk ordusu bu ülkeyi terk edip gitmişti. Radyo antenine bağladığı kabloyu başı dışarıya sarkmış dam ağaçlarına bağladı. Yarı açık kapının kenarında oturdu. Frekansları karıştırdı. Haber saatinin üzerinden beş dakika geçmesine rağmen spikerin verdiği bilgiler hâlâ teröristlerdi.

“Teröristler Erzurum, Diyarbakır ve Şırnak kırsalında kuşatmada, sonuncu terörist de öldürölmek üzere.” diyordu TRT haberini sunan spiker. Diyarbakır ve Şırnak’ta bahar temizliği adına süpürme operasyonları denilen sürecin sona yaklaştığını söylüyordu. Operasyonun öncüsü, TRT’nin verdiği bilgiye göre, Diyarbakır Kulp kırsalında yedi gerillayı uyku tulumlarında öldürüp teslim olan Galip Enyüce, Mereto koduyla tanınan ihanetçiydi. İlk beş dakikayı kaçırmıştı. “Konu hâlâ biz olduğumuza göre, ilk beş dakikada en önemli olan bilgi paylaşılmıştı. Peki o neydi?” Saat bire kadar bu haberlerin ne kadarının gerçek ne kadarının gerilla ve halk üzerinde psikolojik bir savaş yürötmek için verildiğini birbirinden ayırmaya çalıştı. Saat birde, Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt’ın subaylarla toplantısında, avazı yırtılırcasına: “Türkiye bölünmez bir bütündür. Teröristlerin sonu geldi.” deyip uzayan konuşması ardından diğere haberler tekrardı.

Morali bir hayli bozuldu. Demek ki tüm alanlarda operasyon vardı. Arkadaşları bu sebeple gelemiyor olabilirdi. Kabloyu dışardan söküp içeriye bağladı. Bir ses duyacak diye umudu vardı. Sesi kısık radyoyu, kuru otların üstüne indirdi. Elini arkasına bağlayıp volta atmaya başladı.

“Arkadaşların gelmedi Xeyrî, bu bahar operasyonu engel oldu. Bundan sonra beklemekle olmaz. Ne bileyim, tüm arkadaşlar şehîd düşmüş olabilirler, belki de bu yıl parti de biter. Ömrünü bu ahırda beklemekle geçirecek değilsin ya! ‘Artık yalnızım, arkadaşları bekliyorum’ deme. Düşmanın söylediğı doğru olabilir de. Zaten Önderliği zehirlemişler, parti de bitmiş olabilir, o zaman ne yapacaksın?”

Uzun bir süre hiç konuşmadan volta attı. Beyninden vurulmuşa döndü. Voltaları gittikçe ağırlaştı, zaten uzunluğu dört metreyi aşmayan ahırda, iki adımda bir dönüyordu. Pencerenin karşısında belirsiz bir noktaya kilitlinmiş, kendi kişiliğini çiziyordu. Gerilla olarak

kalmasının hiçbir anlamı kalmamıştı. Ne gelen vardı, ne de giden. Yaralı hâlde bir başına mezarda kalıp ne yapacaktı. Cevabı kafasında binlerce soru, soruların cevabı ise saniyede binlerce kilometre mesafe katedebilecek hızda oluştu. O kadar çok çare ve çözüm vardı ki, hepsi de imkân ve fırsat olarak önünde durdu. Zaten çıktıkları, başına gelenler yeterdi. Bağlı kalarak direnç gücünü oluşturduğu örgütü yok olmuştu. Bundan sonrası ne yapsındı. Artık gitmek kaçınılmazdı. Ama nereye gidecekti?

“Bu güne kadar uğrunda mücadele ettiklerimi bırakırsam sonum olur.” dedi.

“Bağlı kaldıkların bitti Xeyrî!..”

Önce acı acı gülümsedi. Ardından söylenenden tiksinişmiş bir hâl aldı.

Bağlı olunan bir değerdi. Bu değer beni de var etti. O bitmişse bile bende o kadar yücelip yerini alır.”

“Bağlılık, bağlı olunan bitse de yeniden doğurmakla hakikat arayışına çıkmak daha da anlamlı olur.”

“İnanmanın erdemi bu olsa gerek.”

“Dünya “sonsuzlukla” kıyametten kurtarılabiliyor.” diye düşündü. Sol elini arkada bırakarak sağ elini de yumruk yapıp sesini yükseltti:

“Ömrüm boyunca bu ahırın mezarında yalnızlığa mahkûm edilsem de düşmana teslim olmayacağım. PKK bitse de bu dağlardan inmeyeceğim!” Kararı ikirciksiz, tartışmaya yol açmayacak kadar netti. Gerisi, gerekliliğini yerine getirmenin sınırsız bir arayışıydı.

Yalnız başına verdiği bu karar, bir devleti yıkmak ve yeni bir sistemi inşa etmek kadar ağırdı. Kelimeler bedeninin her yerini dolaşıp ağzından öyle çıkıyordu.

Türk ordusunun bitiremediği gerillayı basın her gün bitiriyordu. Botan, Amed, Dêrsim, Erzurum, Garzan’da süpürme operasyonları başlamış, ne mağara ne ağaç ne taş ne depo ne silah hiçbir şey bırakılmıyordu. Hele insan ve gerilla tümünden bitirilmiş, dağlarda kuşlar

bile uçmuyordu. Türk ordusu “Teröristleri bitirdik.” diyordu. Arkadaşları randevu zamanında gelmediklerine ve kimseden bir ses çıkmadığına göre ya unutulmuştu ya da basın doğru söylüyordu. Örgüt, Önderlerinin zehirlenmesiyle bitirilecekti artık. Yoğunlaştığı o anda bile PKK diye bir örgütün kalmamış olabilme ihtimali vardı. Kararlarını buna göre almıştı. Arkasında hiç kimse yoktu, önünde Bawer ve Murat. Bawer mermi getirecek, Murat ise erzak ile uğraşacaktı. Ömründe ve yalnızlığı süresince hiçbir zaman kendini bu denli ağır bir yükün altında hissetmemişti.

Artık arkadaşları yoktu, onlar sadece geçmişten bir anı ve geleceğe dair bir umut olarak hayatında yer edinmişlerdi. Militanları öldürülmüş, gerillası dağıtılmış, Önderliği zehirlenmiş bir örgütün tarihi dışında elde bir şey kalmamıştı. Belki de daha ağır şeyler olmuştu da Bawer ona söylemiyordu. Türk radyosu bu nedenle haberleri rahat verebiliyordu. Daha önce de teröristler bitti bitecek haberlerini dinlemişti, acaba yine mi yalan söylüyorlar diye düşündü. Ardından, “Nereye kadar yalan söyleyecekler ki?” dedi. Belki de doğruduydu. Bir yalan kaç kez tekrar edilecekti ki? Akli bunu almıyordu.

Yalnız başına düşünecek, planlayacak, örgütleyecek, hayallerini ve arkadaşlarına bağlılığın gereğini ete kemiğe büründürecek, yeni bir direniş geliştirecekti. Bütün hücreleriyle çok ciddiye. Bedenindeki tüm kanı yüzünde toplandı. Biten bir örgütü yeniden diriltecekti. O an Önderliğinin görüşme notundan hafızasında kalmış sözleri canlandı: “PKK militanlarının hepsini bitirerseniz, Güney’den, Kuzey’den, İran’dan, Suriye’den yeni PKK canlanacaktır!” Tek başına yeniden kuracağı örgüt için bu söz büyük bir umuttu. Başkanı zaten vardı. Yurtseverleri tekrardan diriltmek ve yeni militanları, silahlı gençleri dağa çıkartmak o kadar kolay değildi.

“Belki de Türkiye’nin tüm ordusu peşime düşecek.” dedi.

“İlk başta tek başınadır.” deyip ciddiye almayabilirler de. Saatlerce düşünse de insanlarla çok kısa konuşabileceği zamanı olacağını

bildiğinden az kelime ile anlamı fazla ve anlaşılır cümleler kurmalıydı. Gününü sabahdan öğlene kadar ideolojik eğitim, öğlenden sonra gece yarısına kadar askeri çalışma biçiminde ikiye ayırdı. Tecrübesi fazla olmasa da Parti tarihini, eski gerillaların savaş anılarını okumuştı. Bilinç ve tecrübesini bir potada aynı amaç için birleştirerek yekvücut olmuş bir pratik ortaya çıkartacaktı. Tecrübenin gerekli olması kadar, önemli olanın akıl ve yürek işi olduğunu da biliyordu artık.

“Zerre kadar imkân yokken, Önderlik her şeyi yoktan yaratmış.” dedi. Söz anlam yitimine uğramayınca bir hayat yaratabilirdi. O da anlamın doruğunda yaşıyordu şimdi. Xeyrî attığı voltaları arasında ağırlaşmış beyninin sağ lobuna Önderlerinden örnek verdi. “Ben de onun militanıyım, bu değerlerden sonra ben de yaratabilirim.” deyip her iki parçasını birleştirmeye çalışıyordu.

“Acilen getirmesi için Bawer’den Önderliğin savunmalarını isteyip, ideolojik derinleşme ve askerileşme kaynağı olarak kullanmalıyım.” dedi. “Uzayan sakallarımı arkadaşlara ulaştınca keserim.” diyordu ama artık onları beklemeyeceği için kesecekti. Tek başına her şeye dikkat edecekti.

Yemeğini getiren Baran’dan Bawer’i çağırmasını istedi. Biraz sonra gelen Bawer’e, “Banyo yapıp sakalımı kesmeli ve mutlaka haber dinlemeliyim.” dedi. Bir hayvan ahırında evrenin umutlarını taşıyan Xeyrî, yükünün altında incelmış bacaklarıyla hayallerine ve arkadaşlarının anılarına tutunarak özgür bir yaşam yaratmaya çalışıyordu. Beyni yeniden yaratmaya kilitlenmişse de yüreğinde başka umutlar vardı. Haberleri bu kadar önemli kılan da buydu. Belki de örgüt bitmemişti. O da bu ağır yükün altından kalkar, normal bir insan gibi yaşardı.

Öyle bir şey olsa Roj TV bunu söylerdi. Her gün Bawer’e sorsa da, “Her şey çok iyi.” cevabını alması pek inandırıcı olmuyordu. Ona moral vermek istenildiğini anlamıştı çoktan. Artık öyle bir morale ihtiyacı

yoktu, her şeyiyle gerçeklerin ortasında en yalın hâliyle, çırılçıplak ortada duruyordu.

Bawer, Xeyrî'nin yaşadıklarını bilse televizyonu ahıra getirirdi. Saat on ikiye kadar volta atıp sigara içse de çağırılmamış, haberleri dinlememişti. O akşam yattığından planlamasına göre erken kalktı. Bundan böyle zamanı öldürerek geçirmeyecek; andan zaman, zamandan ömür yaratacaktı.

Ne yalnızlığın acısı vardı ne de onun düşünsel ağırlığı. Ondan bin kat daha büyük, bir halkın özgürlük umudunu taşıyordu...

Sabah kahvaltısını getirip, “Yemek ye oğlum, her gün gittikçe daha fazla zayıflıyorsun, böyle giderse fazla yaşayamazsın.” diyen anaya, Xeyrî:

“Bir şey olmaz ana, bir gerilla az yemek yemeli, yemeğin fazlası ağırlıktır.” dedi.

Bu zamana kadar farklı nedenlerle az yemek yese de şimdi de, dünden beri kafasında yarattığı “gerilla az yemeli” kuralına uyması gerekirdi. Bunu da kendisinden başlatıyordu.

Ana gidince düşmanını anlamak için cumhurbaşkanını devirip yerine geçti. Başbakanı yerinden edip koltuğuna oturdu. Türk ordusunun genelkurmayı ve kara kuvvetlerinin komutanlığına soyundu. Bir ere kadar indi, kendini onların yerine koyarak PKK ile nasıl savaştıklarını, bu halktan ne istediklerini, hangi duygu ve düşüncelerle bu işleri yaptıklarını gücü yettiğinde analiz etti.

Akşamın karanlığında Bawer ahıra geldiğinde, Xeyrî yalnız başınaydı. Kimseyi bekleyen bir yalnızlık değildi bu. Bawer'in önünde elini arkasında kenetleyip göğsünü gererek konuşuyordu:

“Bu akşam raxtımı belime takıp silahımı alarak haberleri dinlemek için evinize geleceğim. Hiçbir şey umurumda değil.” Sesinde ne espri ne de istek hakimdi. Yapacaklarını söylüyordu. Bawer'in yüzü kızardı, şok olmuştu.

“Ben gerillayım, evinize geliyorum, bırakmazsanız zorla gireceğim. Banyo yapmayacak, sakallarımı kesmeyecek, elbiselerimi yıkamayacağım ama kıyamet bile kopsa bu akşam haberleri dinleyeceğim, artık yeter!”

Bawer ne diyeceğini bilmez oldu. Ne olmuştu da Xeyrî bu denli haber dinlemek istiyordu? Bawer, onun yüreğinde ve beyninde kopan tufandan kurtulmak için böyle davrandığını bilemiyordu. Bawer tek kelime etmeyince Xeyrî:

“Kaldıramayacaksınız, başka eve giderim, kapılarını açmazlarsa silah zoruyla girerim. Gerekirse haberleri dinlemek için şimdi burayı birbirine katacağım. Türk ordusu benim için bu köye girse bile bu akşam Roj TV’yi izleyeceğim.”

Birkaç gün önceki Xeyrî tanınmaz hâlde idi. Hiç kimsenin durduramayacağı gerillanın asi yüzüyle karşılaşmıştı.

Bawer:

“Tamam heval.” diyerek ayrıldı. Xeyrî raxtını bağlamış, kefiyesini boynuna dolamış ve ömrü, gerillaların yaşlarından uzun olan silahını omuzuna atıp hazırlanmıştı. Tabancası da belindeydi. Tek kişilik bir ordu gibiydi.

Saat sekize kadar bekleyecek, Bawer gelmezse rastgele bir eve girecekti. Haber saatine yakın Baran gelip evin uygun olduğunu, rahatça gelebileceğini söyleyince raxtını ve klêşini bıraktı. Belindeki tabancayla eve ulaştı. Bawer’in eşi kapıyı açtı. İsmi Kewzer idi. İlk kez görüşüyorlardı ama hakkında bilgi sahibiydi ve ismini biliyordu. Xeyrî gür ve tok bir sesle, “Şevbaş”⁶⁷ deyip elini sıktı. Kadının korktuğu her hâlden belliydi. Eşinden olmasa ona katlanmayıp asla eve almayacak belki de İhbar bile ederdi. Kardeşi köy korucusuydu, gün gelir, “Kardeşimi öldüreni eve aldım.” diyemezdi. Yanağında beliren iki gözyaşı damlası yeterince bunun ifadesi oluyordu.

⁶⁷ İyi akşamlar.

İsteddiği o büyük dünyayı küçücük televizyondan görebilmek için odaya girdi. Ayaklanmış ev halkının tek tek elini sıkarak Bawer'in yanına oturdu. Sorulan sorulara kısa kısa cevaplar vermekle yetindi. Meraklı bakışlar üstündeydi, onun da gözü Roj TV haberlerindeydi. Utanmasa, muhabiri kucaklayacaktı televizyonla birlikte.

Spiker operasyon olduğunu, bunlara karşı gerillanın etkili eylem geliştirdiğini söylüyordu. O gün o evde yeni dünyalar kurulmuştu. Bunu yaşayarak anlayan Xeyrî'ydi. Örgüt bitmemiş, silahlı Kürt çocuklarının varlığı devam ediyordu. Gerilla intikam peşindeydi. Türk devleti Önderlerini zehirlediğine pişman edilecekti! O da gerillaydı, iyi biliyordu, duygular ortaktı.

Genç savaştı rahatladı, derinden aldığı nefesini içindeki korkularla birlikte dışa savurdu. Örgüt yerli yerinde olduğuna göre yine yalnız başına kaldı. Sıra banyoya geldi. İçeri girdi. Elektrikle ısınan bir varil su, fokur fokur kaynıyordu. Büyük mataralara doldurulmuş soğuk, beş bidon su hazırdı. Tabancasını varilin üstüne indirdi. Kapının süngüsünü çekti. Soyundu. Anadan üryan bedeni, süt beyazdı. Vücudundaki deri olmasa iskelet gibiydi. Makinaya jileti taktı. Kollar yere devrilince canı yandı. Kestiğine pişman oldu. Geçmişten onunla kalanlar birer birer yok oluyordu. Eskar deresinde bir taşın altına bıraktığı eldiveni gözünün önüne geldi, üzüldü. "Acep o eldivene ne oldu...?" dedi. Çantası, ayağına geçirdiği un torbası, eldiveni, şimdi de sakalları; geçmişten kalanlar birer birer tükeniyordu. Gözleri hüzünlüydü ve sanki ona 'yapma' diye yalvarıyordu. Seyrek kolların oluşturduğu yüzündeki siyahlık, hafiften çekilince yüzü bembeyaz oldu. Beş aydan sonra kestiği sakalı bitince robot gibi durdu. Gözleri sabitlenmiş hâlde kendine odaklandı.

"Ne yaparsan yap geçmiş silinmez." dedi. Sıcak suyu büyük leğene doldurdu. Üstüne de soğuk su döktü. Su, mayalanmaya hazır süt gibiydi. Tas ile başına döktü. Bedenini lifleyip, en ücra köşelere çekilmiş kiri temizleyerek rahatladı. Sanki günahlarından suyla

arınmıştı. Hafiflemişti, kanatları olsa uçacak gibiydi. Banyodan çıktığında yenilenmiş bir insan gibi parlıyordu.

“Kim senin gerilla olduğunu anlar ki oğlum? Görseler de, asker de gelse bir kadın elbisesi giydirir, seni kurtarırız.” dedi ana.

“Heval çok yakışıklı oldun.” dedi Bawer. Xeyrî’nin yüzü kızardı, utandı. Kewzer’in Xeyrî’ye bakıp beyninde defalarca tekrarlayarak en uygun biçimde söylemek istediği şeye Xeyrî hazırды. İkisi de birbirlerine kaygıyla bakıyordu.

“Heval, kardeşimi öldürmeyin.”

Savaşı ve nedenlerini anlamayacak kadar bilgisizdi. Kardeşinin silah kaldırma nedenini, kiminle, niye savaştığını bilmeyecek kadar saf, bir o kadar da duygusaldı. Baba ile oğlun birbirini öldürdüğü savaş meydanları onun umurunda değildi. Xeyrî defalarca anlatmaya çalışsa da o, kardeşinin öldürülecek bedeninden başka bir şey görmediği için en azından bir süre de olsa rahat olmasını sağlamak adına:

“Merak etme, bu bölgede olduğum sürece ona bir şey olmaz. Ben gittikten sonra ona söyle operasyonların önüne düşmesin, gelip bizi dağ taş aramazsa, ben buradan gitsem de kimse öldürmez onu.”

Sanki kardeşinin ölümsüzlüğünü onunla imzalamış gibi sevinçliydi kadın. Gözleri parlıyor, gülüyordu. Bawer bu anı fırsat bulmuş olacak ki eşinden bir tas su istedi. “Kendin niye almıyorsun?” dedi Xeyrî, kızmış görünerek.

“Ben erkeğim...”

Bir erkeğe böyle denir miydi? Bu adetleri bozmak da nereden çıkmıştı. Şaşırmış Bawer’in olan dili zor döndü. “O kadın olduğu için bana hizmet etmeli.” demese de o anlamda konuştu.

“İkiniz de eşitsiniz, kadın sana hizmet etsin diye mi evlendin?” dedi Xeyrî.

Evlerinde ilk defa böyle bir tartışma geçtiği için Kewzer’inde Ananında yüzüne geniş bir gülümseme yayıldı.

Xeyrî:

“Birlikte verdiğimiz bedel Kürdistan’da eşitlik olsun, eşitlik de evde başlasın diyedir.”

Ayakta kalmış kadına, gelenekler gitmesini emrediyordu. Yeni gelen bir söylem ise onu durdurdu. Xeyrî gülümseyerek:

“Neyse bu kez de getir ama başka sefer kendisi gidip getirsin.” Bawer, Xeyrî’yi onaylasa da hoşuna gitmediği belliydi. Söyleneni kendi dışında görüp anlam vermeyen Baran kakhaha atıp:

“Yedin mi?” deyince, Bawer kızardı. Yanakları terledi. Beş bin yıllık erkekliği yerle bir olmuştu. Ya kızacak, karşı çıkacak ya da susacaktı. Belki de yıllardır inandıkları bir karakterin nasıl cehennemi bir birlikteliği zorunlu kıldığını yeni anlıyordu.

Geniş olan odanın en ucunda Misto’nun yanında oturmuştu. Televizyon tam karşısındaydı. Sağ tarafta ana ve Kewzer, solda da Bawer oturmuştu. Duvarlar kireçle boyanmış, beyazdı. Sağ üst köşede Bawer’in vefat etmiş rahmetli babasının çerçeveli fotoğrafı asılıydı. Uzun, tek namlu, kundağı ceviz ağacından bir çiftede⁶⁸ hemen kenarında çapraz asılmıştı. Eski, çok eski, tarihi eser gibi bir şeydi. Xeyrî hatırladığı kadarıyla çocukken kendi evlerinde de böyle tek namlu bir çiftte görmüştü. Halılar desenli, baştan sona evi kapatıyordu. Nefessiz bırakan bir sessizlik herkeste kendiliğinden gelişmişti. Evde, arkadaşları öldürülmüş genç Xeyrî vardı. Hepsinden çok korkarak, olabilecek tüm ihtimalleri düşünerek iğne üstünde oturuyordu. Arkasındaki pencere soğuğa rağmen açıktı ve ani bir durumda kendisini oradan dışarıya atmayı hesaplıyordu. Oralı olmayan Baran, televizyonda oynanan Kurtlar Vadisi dizisinden kendine bir karakter

⁶⁸ Av tüfeği.

seçip hayallere dalmıştı. Xeyrî dizilerin insan yaşamı üzerindeki etkileri ve asıl amaçları üzerinde konuştu. Ara ara Baran’ın dikkatini çekse de diziye de kaçırmak istemiyordu. Xeyrî onunla bir mücadele içine girdi. Mutlak dikkatini çekecek, kendisini dinlettirecekti. Berivan dizisini örnek verdi.

“Hatırlıyor musunuz?” dedi. Bawer, “O diziye çok sevdik. İsmi Krteydi kadının ve yremizi anlatıyordu.”

Xeyrî yarı tebessümle güldü. “Yoktan büyük mücadelelerle var edilmiş, bu da isimlerdeki anlamda somutlaşmış kahramanlarımız vardı. Adları Zîlan, Brîtan ve Brîvan’dı. Kürdistan’daki çocuklar gerilla olmanın özlemiyle büyüyorlardı. Sonra diziler ıktı. Zîlan, Mahsum Kırmızıgül’n sevgilisi olarak tanındı. Brîvan ismi basitleştirilerek değerinden arındırıldı. Brîtan sıradan bir kadın ismi oldu.” Dizilerin 1999’dan sonra neden çoğaldıklarını anlatırken konuşmasının ortasında elektrik kesildi. Baran ayağa kalkıp pencereden dışarıya baktı. Elektrikler Pasur’dan kesilmişti. “İlçeden kesilince sabaha dek gelmez” deyip hayıflandı, dizi yarıda kalmıştı. Xeyrî:

“Merak etme, dışman bu akşam Ankara’dan jeneratör bile getirir bu diziye sana izlettirir.” dedi.

Baran inanmasa da saygısından olacak ses çıkartmadı. Ama iddialı bir söylemdi, zaman vardı. Karşı çıkmadan önce beklemek daha iyi olurdu. Kafasında netleştirdiği bilgi ve yorumlarıyla kesin kes konuştu. Elektrik gelmezse ayıp olurdu. Söz ağızdan bir kere çıktı yarı yarıya pişman oldu: “Keşke daha ılımlı söyleseydim belki de gelmez” diye düşündü. Bawer akmağı çaktı meraklı gözler genç savaşçıdaydı. Kewzer akmağı Bawer’dan alıp ayağa kalktı. Duvarı asılı duran lambanın camını çıkarttı. Fitili üste çıkartıp yaktı. Bu elektriğin gelmeyeceğine dönük bir işaretti. Xeyri, elektrik gelmez ise nasıl telafi edeceğini düşünmeye başladı da bir çözümü yoktu. En iyisi sessiz kalmak ya da çekip gitmekti. Fakat söz tecrübe ve birikime dayanarak

ortalıkta vücut bularak vardı. Sıkışmışlığın alasını yaşıyorduki ışık yandı. Genç savaşçının yüzüne geniş bir gülümseme yayıldı. Gözleri açan ışık, yürekleri kör edecek kadar keskindi. Xeyrî elektriği haber veren peygambermiş gibi hepsi ona baktı. Misto, “Vahiy mi aldın?” dercesine şaşkın şaşkın ve meraklı bakışlarla, “Varsa bir şey söyle.” der gibiydi.

“Allah’ın hakkı için siz dünyadan anlıyorsunuz oğlum.” dedi Ana. Xeyrî artık söyleyeceği her şeye Kuran’ı Kerim gibi inanılacağını bilerek:

“Dağda bir şey bilmediğimiz sanılıyor ana, ama biz bir halkın özgürlük savaşçılarıyız. Toplumun ne ihtiyacı varsa onlar üzerine eğitim alıyoruz.”

Ananın akli-düşüncesi; birdenbire oynayan çocukların zıplaması gibi başka yerlere kayıyordu. Öyle anlaşıldı ki aile içinde konuşulan ve genç savaşçı ile tartışmak istediği bir durum vardı.

Ana:

“Anan ile baban ne hâldedir? Yerlerini söyle gidip getirelim, sen onları gör, onlar da seni görsünler.” dedi.

Xeyrî:

“İhtiyacım yok ana, eğer onlardan kopma gücü göstermeseydim partiye katılamazdım.”

Ana:

“Onları gör, rahat olurlar.”

Xeyri:

“Madem bu kadar ısrar ediyorsunuz size doğruyu söyleyeyim. Ben de düşünmüştüm ana, ailemi, anamı, babamı görmek istemez miyim? Tabi ki isterim, ben de onları özledim ve merak ediyorum. En çok da beni bu gerilla elbiseleri içinde görmelerini tarif edemeyeceğim kadar çok isterdim. Ama ben yalnız olsam da bağlı olduğum bir örgüt var, kendi başıma buna karar veremem, vermem de. İkincisi ise ben yurtsever değerlere bağlı bir aileden geliyorum, ama kim bilir? Ana ve

baba yüreğidir, bazen sevgileri düşkün bir sevgidir. Belki düşmanla anlaşma yaparak yakalatırlar. Bu olmasa bile sağda solda tanıdıklara beni gördüklerini söylerler. Sizin de başınız belaya girer. O zaman ne örgüt ne de ben kendimi affedebilirim.”

“Hiç olmazsa telefonla konuş heval.” dedi Bawer.

“Telefon görüşmekten daha beter, dinleniliyordur. Şimdi düşman da aynı şekilde aileyle irtibata geçeceğini sanıyor. Geçenlerde bir bilgi aldım. Düşman ilerideki köprüyü tutmuş. Yirmi dört saat korucular nöbet bekliyorlar. Anladığım kadarıyla Sason tarafına geçebileceğini düşündüklerindendir. Su yol vermez, ancak köprü kullanılabilir. Kısacası düşman da aileye ulaşmaya çalıştığını hesap edebilir bu yüzden telefonları mutlaka dinleniyordur. Ama ben öyle yapmayacağım, bundan sonra siz de dikkat edin. Telefonla konuşmanız benim üzerime olmasın. İllaki zorunlu bir şey varsa da şifre belirleyip ona göre konuşuruz.”

Bawer:

“İsmin *Gîska Kamber* olsun heval.”

Genç savaşçı olabilir diyerek Bawer’i onayladı.

Ana, yerinden kalktı, genç savaşçının yanına oturmadan şûtikinden tuttu.

“Çıkart bunu oğlum, indir ki biraz yemek yiyebilesin. Hiç olmasa burada olduğun zamanda takma.” Xeyrî ananın elinden tuttu, yüreğine bastı. Gülümseyerek:

“Devlet memurlarını görmüşsündür ana, onların bir kültürü var, kravat takıyorlar. Hatırlıyorum çocuktum, düşman köyümüzü yaktıktan sonra Kurtalan’a, ardından Mersin’e, Yeni Pazar Mahallesi’ne göç etmiştik. Bir eskici vardı. Mahalleyi sürekli dolaşır eski ve paslanmış olan her şeyi alırdı. Üstünde her zaman beyaz ama temiz bir gömlek, bir de sürekli taktığı siyah bir kravat vardı. Arkadaşlarımla anaları ve babaları da çocuklarına, ‘Bu daha önce devlet memuruydu. Emekli oldu ama hâlâ aynı giyinmesi bir

kültürdür.’ demişlerdi. Bu hep aklımda kaldı, o yüzden örneğini verdim. Bizde de şûtik böyledir. Elbiselerim sivil olsa da ben gerillayım.” dedi. Ana başını salladı. Sohbet gece yarısına kadar sürdü. O akşam evde kalacak, sabah hava aydınlanmadan, tan horozlarının sesi yükselmeden önce ahıra girecekti.

Sabah namazı için kalkacak olan Misto onu da uyandıracaktı ama Xeyrî sabah namazına kadar ne yatabildi ne de uyanıktı. Tabancası başucunda, bir eli kabzasında öylece sabahladı. Namaz kılması için Misto’yu kaldırdı. O da güneş doğmadan evden çıktı, sessiz ve gizli bir biçimde ahıra girdi.

O gün Pasur’a gidecek olan Bawer’e getirmesi için bir liste hazırlardı:

- Mezopotamya radyosunu çekecek bir radyo.
- Yağmurluk ile bir askeri sünger
- Büyük ve küçük koli bandı.
- Radyo için dört çift pil.
- Bir defter ve bir kalem.
- Bir sivil gömlek.
- Diş macunu ve fırçası.

Ayrıca 8 Mart’tan sonraki tüm gazeteleri özellikle istedi. Her birini ayrı yerlerden almasını gerekirse de aldırmasını tembihledi.

“Uygun değilse askeri malzemeleri alma.” diye de uyardıyı unutmadı. Bawer döndükten sonra ahırdan çıkacak, araziye gidecekti.

Gün güneşliydi. Dorşîn kayalıklarına çarpan ışınlar sekerek köyü renklendirmişti. Sanki toprağın üstü kar ile kaplıydı ve bu yüzden güneşin parıltısı yerde bu kadar çok renklilik yaratıyordu. Toprak mis gibi temiz, yaşam kokuyordu. Yeşillik köyün etrafını sarmıştı. Ama yamaçlar hâlâ çırılçıplak ve bozdu. Kimi yerler gri, bekaretini kaybetse de doğmamaya yeminliydi. Ağaç yaprakları açılmayı bırak, daha yaprak tomurcukları patlamamıştı. Hesendîn, Berbiheyv ve Toros'un karlarını yalayan soğuk mu soğuk bir rüzgâr esmekteydi. Yeşil yaşamdı. Yaşam gerillaydı. Silahlı Kürt çocukları yaprakları açılmış ormanda, toprağın altından çıkarlardı. Daha kimse gelmemişti ve hava güzel olsa da çekiciliği genç Xeyrî için yoktu. Ara ara kapının önünde oturup radyo dinlemeye çalışsa da, genelde içeride volta atıp Bawer'i bekliyordu.

Köye giren bir dolmuş sesi duydu. Toprak yolda ağır ağır ilerliyordu. Sesinden, motorunun ya eski ya da bozuk olduğunu anlaşıyordu. Uzak bir yerden gelmediği belliydi. Olsa olsa Pasur ile köy arasında gidip gelen servis olabilirdi. Xeyrî otların üzerinden, ani gelen sesle doğruldu. Bawer kapıya dayandı. Çocuklarını dahi görmeden genç savaştının yanına, ahıra girdi. Yağmurluk ile sünger dışındaki her şeyi getirmişti. Xeyrî yarın gideceğini söyleyince:

“Şimdi sen gitsen ve bir şey olsa parti benden bilecek. Ben partiden korkuyorum.”

“Tamam, o zaman birkaç gün daha kalırım. Bugünlerde arkadaşların da gelme ihtimali var, gelmezlerse artık giderim.”

Bawer istemeyerek de olsa kabul etti. Xeyrî mezarına girdi. Çadırı deliğin üstüne içerden çekerek görünmez oldu.

Elinde fener, daracık mezarında, dizlerinin üstünde açtığı tüm gazetelerin içindeki yazıları istisnasız okudu; reklamları, köşe yazılarını, iş ilanlarını... Tek bir harfi bile atlamadan her şeyi gözden geçirdi. Tüm dünya hâlâ o olayı konuşuyor sanıyordu, oysa ona dair bir cümle bile yoktu. İçi sızladı, yeni yaşanmış kadar zorlandı. Kendisinin her gün tekrar tekrar yaşadıklarını toplum çoktan unutmuş, hayat

devam ediyordu. “Demek ki bir dünya vardı, bir de o dünyanın içerisinde her bir insan ayrı bir yaşamdı. Yoksa bu olay aylarca gündemden kalkmazdı.” dedi. Asıl yalnızlık, paylaşıldığını sandığının salt sende kaldığının bilinmesi değil miydi?

Ben Korkumun Celladı
Korkum Tedbirim
Sorumluluğum Ölüm Fermanım

Gök yırtılırcasına içinde ne varsa yeryüzüne salıyor; yuvarlanan taşlar, kayan toprak, çamurla dolmuş dereler hırçınlaşarak önüne geleni silip süpürerek akıp gidiyordu. Doğanın haykırıışları, inlemeleri, hayvanların bağıışmaları insanın psikolojisini bozuyordu. Bu felaket ile yok olmak istemeyen canlılar inliyordu. Ağır geçen 2006 sonbaharının kırk beş gün aralıksız süren yağmurları, 2007 kışında da bir metreyi aşan kar, yükseklerde hâlâ üst üste yığılmış, erimeyeceğim diye inat ediyordu. Nisan ayında bile gökten inen kar yetmiyormuş gibi fırtına kopuyor, gökten çıldırasıya boşalan yağmur damlaları doluya dönüşmüş, suya doyan toprak üzerinde sel olup ortalığı birbirine katıyordu. Xeyrî birkaç adımlık ahırda, saman, arpa ve tezek kokusu altında volta atıyordu. Sular çoğalacak, ağaç yaprakları geç açacak ve arkadaşları daha uzun zaman gelemeyeceklerdi. Her dışarıda kalmak istediğinde böyle oluyordu.

“Belki de yağmurlar beni burada tutup korumak için yağıyor.” dedi kendisiyle konuşurken.

“Doğanın derdi bensem niye yağmur yağdırıp karı çoğaltarak yapıyor ki?” Çıldırasıya düşündü. ‘Bu zorluklar neden?’ diye haykırısı vardı. Toprağın üstünde çömelerek tefekküre daldı. Bunu mutlak çözerek yaşamaya devam etmeliydi. Aksine acılarını anlayamadan göğüs germesinin imkânı yoktu. Kendini anlamlandırmak için insanı yaratan evrenin geçirdiği evrim süreçlerinin bir parçası mıydı, bunu anlamak istiyordu.

“Kıyamet misali kaos süreçlerinden geçip bize ulaştı evrim süreci. Demek ki bu evrenin yasaıdır.”

“Öyleyse yaşadığımız zorluklar kader mi?”

“Değil” dedi aniden.

“Yaşadıklarımız, arayışlarımıza ulaşma isteminden doğan zorluklardır.”

“Öyle mi? dedi.

“Öyle” dedi, başını salladı. “Kendini anlamlandırarak bizleri yaratan o evren ki evrim süreçleriyle muazzam insanı yarattı. Şimdi insanın da o evreye ulaşip evrim geçirerek en güzeline ulaşması içindir zorluklar.” diyerek bir sonuca vardı.

“Büyük oluşumların aşamaları sancılıdır, buna katlanıp güç getireceğim.” dedi.

Yüz ifadesi düşüncesine göre önce sadeleşti, akabinde cinnet geçirir bir hâl aldı. Doğa onu korumak için mi yapıyordu yoksa gelecek gerillaların yolunu kapatarak burada bırakıp acı mı çektirmek istiyordu. Belki de hayatın gerçek anlamına ulaşmak için acı, anlam evrimini gerçekleştiriyordu. Genç savaşçı bu düşüncelerle cebelleşirken ahır kapısı yumruklandı:

“Aç” diye bağırıldı dışardaki ses. Xeyrî tabancasını belinden çıkardı. Namluya mermi sürdü, taştan örölmüş duvara yaslandı:

“Kimsin?” dedi. İlk kez biri bu ses tonuyla ‘Aç kapıyı!’ diyor, Xeyrî de ilk defa ‘Kimsin?’ diye soruyordu.

“Benim Misto, hemen aç kapıyı!” Kapının tahta aralığında baktı. Kapıya yapışmış Misto’nun on beş metre ötesi zor görünüyordu. Görünürde yalnızdı. “Ne oldu?” diye sorarsa iç çatışması ve korkusunu Misto’ya yansıtacağını düşündüğünden, hemen demirden paslı çengeli halkadan çıkarıp kapıyı açtı. Misto evden ahıra kadar gelirken elindeki şemsiyesi şiddetli yağmura dayanmamıştı. Daha soluklanmadan:

“Bawer haber gönderdi heval, kapsamlı bir operasyon başlamış, askerler köye de gelebilir. Hemen seni sığınağa koyup üstünü kapatmamızı istedi.”

Xeyri:

“Kim sığınağa girsin dedi, kim?”

Misto:

“Bawer haber verdi. ‘Sığınağa girsin, sağlam kapatılsın üstü.’ dedi.”

Xeyri:

“Nerede Bawer?”

Misto:

“Amed’e gitti.”

Xeyri:

“Ne zaman gitti?”

Misto:

“Bu sabah.”

Xeyri:

“Niye gitti?”

Misto:

“Acil bir işi çıktı.”

Xeyri:

“Acil olan işi neydi?”

Misto:

“Bilmiyorum, acil bir işim var deyip gitti.”

Xeyri:

“Saat kaçta gitti?”

Misto:

“Sabah erken çıktı.”

Xeyri:

“Evde kimse niye gittiğini bilmiyor mu?”

Misto:

“O kadarını sormadım, bilmiyorum.”

Xeyrî şüphelerinden emin olmaya başlıyordu. Bawer; bırak Amed’e gitmeyi, komşularına giderken bile habersiz gitmemişti şimdiye kadar. Raxtını ve silahını hemen çıkardı. Misto’nun korku dolu gözlerine odaklandı. İçten içe, “Beni deliğe koyarak sağ yakalatıp düşmana hediye etmek istiyorlar. Bu havada operasyon olduğuna göre düşman mutlaka net ve somut bilgi ile araziye çıkmıştır.” diye düşündü. Xeyrî daha düşünürken Misto:

“Hayde heval, çabuk! Hemen gir. Üstünü kapatıp eve gideceğim ben de.”

“Buraya girmeyeceğim.” dedi Xeyrî sakın sakın.

“Ne demek girmiyorum? Gireceksin!” dedi Misto, kızarmış hâldeydi.

“Sen ne diyorsun?” dedi Xeyrî. Tehdit eder gibi parmağını Misto’ya salladı:

“Ben bir gerillayım, örgüt dışında hiç kimse beni bir yerde tutamaz ve bana talimat veremez. İki lokma ekmek verdiniz...” deyip raxtını incemiş beline bağladı. Sermilik olan yandan kayma kayışını sıktı, tam omuzunda duracak şekilde hazırladı. Silahını eline aldı, kırma kolunu az çekti, ileriye doğru bırakınca yay mekanizmayı öne sürükledi. Misto hâlâ yerine girmesi ve üstünün kapatılması için dil döküp ısrar ediyordu.

Genç savaşçı onu duymuyor, montunu arıyordu. Silahını omzuna astı, üstüne montunu giydi. Silah çok dikkat çekince tekrar çıkardı. Kemerini silahın namlusuna dolayıp kayışını kısalttı. Az biraz

gizleyen namlu dışarıda görünüyordu. Kalaşnikofu ateşlemek için montunun cebini daha önce yırtmıştı. Oradan eli elcikte, parmağı tetikte istediği an ateş edebilirdi.

Gökten kar büyük parçalar hâlinde, yağmur ise kocaman damlalarla yeryüzünü dövüyordu. Kuzeyden ise fırtına yeryüzünü Nuh Tufanı'nı aratmayacak biçimde karıştırıyor, yer ile gök arasındaki tanrılar savaşını aratmıyordu. Gökkuşağı çıkmayana kadar, Dorşîn'e huzur gelmeyecek gibiydi. Sabah kahvaltısından arta kalmış, bir parça ekmeği montunun cebine koydu. Misto'ya:

"O şemsiyeyi bana ver."

"Versem de bir faydası olmaz."

"Onu ben de gördüm, şüphe çekmesin diye iyidir." deyip dışarı çıkmak için kapıyı açtı. Misto evden ahıra gelene kadar bile sıırıslıklam olmuştu. Açtığı kapıyı tekrar örttü, bir an tereddüt etti. Zar zor biraz kendine gelmiş, yarası iyileşmeye başlamıştı. Misto'ya, deliğe, ahıra, göz gezdirdi. Belki de komplo yoktu. Yerine girip rahat yatarsa daha iyi olmaz mıydı? Bedeni âdeta kan ağlıyor, çıkmak istemiyordu. Bu yağmur soluksuz onu öldürebilirdi. Bir ihtimal ve şüphe için çıkması doğru muydu? Kendini yiyip bitirerek düşünüyordu. Çıkmaz da komplo olursa, bunca günden sonra ona yakışmaz bir şekilde öldü. "Ne olursa olsun dışarı çıkmalıyım." dedi. Kapıyı tekrar açtı. Misto geç kalınca Baran da merak edip ahıra girdi. Xeyrî, Misto ve Baran'ın yüzünde belirsiz bir telaş, heyecan ve korku okunuyordu. Xeyrî aniden fırladı. Çıkar çıkmaz üstüne boşalan sudan şarjörlerini korumak için montunu kendine sardı. Ahırın kapısında ona bakan Baran'a:

"Hemen koyun ve keçileri çıkart! Sen de benimle geliyorsun." dedi. Xeyrî, Misto'nun gözlerine odaklandı. "Her şeyin bu kadar basit olabileceğini mi düşündünüz, göstereceğim size." diye geçirdi içinden.

Misto:

"Ne koyunu?" dedi. Ekşimiş yüzündeki gözleri yalvarır bir hâl aldı. Sağ kolunu kaldırıp elini döndürerek:

“Hepsi telef olur.”

“Ben de onlarla çıkacağım, telef olunacaksa ilk önce ben telef olurum.” dedi Xeyrî öfkeyle. Sakinleşti sonra, yüzüne kan hücum eden Misto’ya nedenini açıkladı:

“Hayvanlarla köyden çıkarsam ne köylüler ne de düşman tahmin etmez, anlamazlar.” dedi.

“Sığınağa girsen hiçbir şey olmaz, niye böyle yapıyorsun heval, başına bir şeyler gelirse ne yaparız sonra?”

“İllaki bir şey olacaksa da sığınakta olmamalı, sen Bawer’e hesap vereceksin bense örgüte.”

“Her halükârda sığınakta kalmak risktir.” diye düşündü. Dışarıda vurulursa belki bir izahı olurdu ama sığınakta öldürülse ucuz bir ölümdü. “Yoldaşlarım ne der sonra.” diye geçirdi içinden.

Gerilla; aklına ve yüreğine sığınıp dağların koynunda hareket etmeli, coğrafyayı her türlü kullanmalıydı. Halkı özgürleştirmek için dağa çıkıp da köye sığınmış bir gerilladan ne beklenirdi. Daha başında ölümü kabul etmiş, onları savunmak yerine çaresiz ve sivil insanlara sığınmış olurdu. Xeyrî ölürken bu gerçekliği asla kabul edemezdi. Bu durumda olduğu bilinmiyordu ama öldürülürse köyde olduğu bilinecekti. “En azından ölürken ölüm şeklim eleştirilecek bir durumda olmamalı.” diye düşünüyordu.

Daha şimdiden ahır damlıyordu. Eskar’dan Pasur’a sürüklenen dere suyunun hırçın sesi taa köye, oradan ahıra ulaşıyordu ama yağmurun toprağı döverek sürükleyen sesinde kayboluyordu. Başının üstünde tuttuğu şemsiyenin her bir tarafından musluk açılmış gibi su akıyordu. Etrafına fark ettirmeden bir göz gezdirdi. Yağmur görüş mesafesini kısaltmıştı. Koyun ve keçilerin içinde olduğu bölmenin kapısında durdu. Dışarıya çıkmamakta direten koyunlarla uğraşan Baran’a:

“Biraz acele et.” dedi

Baran:

“Tamam.” dedi. Birkaç koyunu sürükleyerek dışarı çıkardı, gerisi arkadan geldi. Xeyrî önlerine Baran arkaya geçti. Bir eli şemsiyeyi tutuyor diğer eli montunun cebindeki elcikte, parmağı tetiği okşuyordu. Sanırsın kırk yıllık çobandı. Bir bağırdı, çaresiz koyunlar başları önde arkasından ilerledi. Şimdiden vücut ısını yitirdi, soğuktan titriyordu.

Bawer’in yüzünü gözünün önünde resmetti. Masum Bawer ne kadar da korkunç ve çirkin bir hâl almıştı. Xeyrî içten içe, “Eğer ihanet etmişsen karşılıksız kalmayacak.” diye öfkeyle söylendi.

Geldiği gibi ahıra girecek olan askerler, uzaklara gidemeyeceğine göre, köyün etrafını sarıp uzaklaşamayan genç savaşçıyı bulacaklardı.

Köyden çıktıklarında Baran’ı da yanına çağırırdı.

Baran:

“Heval, koyunlar...”

Xeyri:

“Koyunları bırak, köyden çıktık, ne kadar dağılırlarsa bizim için iyidir artık.”

Baran:

“Dağılmalarının neresi iyi”

Xeyri:

“Düşman geldiğinde olaki yön değiştirip kaçmak istersek her tarafa dağılmış koyunlar şüpheyi bertaf eder ya da azaltır”

Anlamamış gibi gözüksede:

“Andalım” dedi. Koyunları bırakıp arkasından ilerledi. Xeyrî, “Bawer’in yaptıkları karşısında Baran’ı öldüreceğim....” diye düşünüyordu.

“İhaneti ile bana çektiirdiği acıların bedelini, ömrü boyunca yaşamalıdır.” Bunu yapabilir miydi bilemiyordu. Öfkeyle mırıldandı. Baran henüz on beşinde masum, suçsuz ve günahsızdı. Ona bir şey yaparsa parti ahlaki dışına çıkacaktı. Son demlerinde bunu düşünecek kadar soğukkanlıca bir karar verebilecek miydi? Kararsızdı. “Bawer

komplo yapmışsa sonuçta teslim olmayacağım için öleceğim kesindir. Çatışabileceğim kadar çatışır sonra belki de Baran'ı vururum.” dedi. İçten içe yoğun bir çatışma yaşadı. Islak dudakları ağır ağır kalkıp indi. Sesi kelimelere dönüştü:

“Bakarız artık.” Baran'ın soğuktan titreyen dudakları, ıslanan kaşlarının altındaki bakışlarına bakıp bir yandan acı çekti:

“Savaş tanrı tanımaz, değer ve duygu nedir bilmez bir şeydir.” dedi. “Anlamadım.” dedi Baran. Xeyrî güldü:

“Keşke ben de anlamasaydım.” diye yanıtladı.

Koyunlar, kurtların saldırısına uğramış gibi her birkaç bir tarafa dağıldı. İkisi de baş başa kaldı. Saatlerce köyün etrafında dolandılar ama uzaklaşma imkânı yoktu. Köyün kuzey tarafından geçen taşmış dereyi aşsa önünde açık, karsız, uzun bir yol vardı. İsterse Eskar'a kadar geri gidebilirdi. Geçebilirse, ondan sonraki arazi geniş, ağaçlı ve taşlarla doluydu. Muhtemelen kurtulurdu. Üstelik öteki tarafa geçerse hiçbir şey yapmadan Baran'ı evine gönderecekti. Bir kere atladı. Suyun ortasındaki taş a çarpıp zor bela suya düşmekten kurtuldu. Ayağındaki yara ise açılmış, ayakkabısı su ve kanla doldu.

Geri döndü, sis yoktu ama saatlerdir kendi etraflarında dönüyorlardı.

Köyün uzağında, çaresizce bir taşın dibinde oturarak birbirlerine sokulmuş, soğuktan titriyorlardı. Şimşek hançer gibi Xeyrî'nin yüreğine saplanıyordu. Yağmur göğü yarmış, biriken tüm su üstlerine boşalıyordu. Sanki artık bir daha durmayacakmış gibi hızını kesmeden hep yağıyordu. Xeyrî montunu çıkardı, soğuktan titreyen Baran'a giydirdi.

“Az kaldı, sobanın sıcaklığında ısınırsın.” dedi. Baran’ın dudakları titriyor, dişleri birbirine değiyordu.

Genç savaşçı:

“Gülümse, biz çok görüyoruz bu günleri ama hepsi geçip gidiyor sıcak bir çay içince.” Baran yine konuşmadı. Xeyrî cebinde hamur gibi olmuş ekmeği ikiye ayırdı, yarısını ona uzattı. Baran yüzünü buruşturdu, midesi bulanıyordu. “Mecburen yer.” deyip önüne bıraktı. Onun da ekmekten midesi bulandı ama açtı. Açlığa hâkim olunmazsa akıl durur, mide konuşurdu. Kendisi için ayırdığı ekmek parçasını midesine indirdi. Xeyrî yiyince o da dayanamayıp ağzına attı. Biraz kendine gelir gibi oldu. Ne iyi ne kötü, ağzından tek bir laf çıkmıyordu. Xeyrî:

“Sana bir de sigara sardım mı bir şeyin kalmaz.” dedi. Tütün kutusunu çıkarttı. İnce işlemelerle, sanatsal güzellikte çizilen kapağı açar açmaz sigara yaprağı ıslandı. Bedenini kutuya siper ederek Baran’a da, “Sokul ki ıslanmasın.” dedi. Baran kendini kutunun üstüne eğdi. İkisi kafa kafaya geldi. Xeyri elini, ortada kuru kalmış bir yaprağa uzatıp çıkardı. İçine Muş tütünü koydu ancak donmuş parmakları yaprağın içindeki tütünü döndüremedi. Kutuyu Baran’a uzattı. Titreyen parmaklarını dizlerine vurdu, hızlıca şaplattı. Bir türlü ısınamayınca koltuk altında epeyi bekletti. Parmaklar biraz ısınınca zor bela iki sigara sardı. Sigarayı ciğerlerine kadar çekerken, ölmek ya da öldürecek birilerini aramak dışında bir şey hissetmiyordu. O an yaşam salt bundan ibaretti.

Yağmur durmasa da saatler ilerledi. Görünürde pek bir şey yoktu ama yağmur görüş mesafesini azalttığından tedbirli davranıp gizlice köye sokulacaklardı.

Rutin bir iş için jandarma köye gelmiş olabilirdi. Ya da Bawer’in kayınçosu olan köy korucusu yanlış bilgi vermişti. Belki de operasyon vardı ama bu taraflara olmayacaktı. Belkiler çok fazlaydı, tedbiri elden bırakmayacaktı.

Normal vatandaşlar gibi köye yanaştı ikisi. Yaprakları açılarak yeşillenmiş bir çalının yanında etrafına iyice göz gezdirdi Xeyrî. Oturup çalının içine girdi:

“Sen şimdi köye git, evin etrafını, köyün içini kontrol et, sonra bana haber getir.”

“Tamam” dedi Baran, montu çıkarıp Xeyrî’ye verdi. Köyün içine girdi. Baran biraz sonra hiçbir şey olmadığını söylemek için geldiğinde ıslak elbisesini çıkarıp kurularını giymişti. Onunla birlikte ana ve Misto da geldi.

Ana, genç savaşıyı görür görmez ağlayıp ona sarıldı. Beyazlamış her bir saç teli yaşanmışlıklarından olduğundan tecrübeli bir kadındı. İnsanı anlayan yürekli bir anaydı:

“Korktuğunu biliyorum oğlum, ‘Bana komplo yapacaklar.’ diyorsun. Yalnız olan insanın korkması doğaldır ama şunu bil; oğlum Bawer sana komplo yaparsa onu ben kendi elimle öldürürüm.”

“Hayır ana, size güvenmeseydim yanınızda kalır mıydım?” dedi. Ama ana duyduğuna değil gördüğüne inanmıştı.

“Gel kurban olduğum oğlum, gel. Soğuktan donacaksın, içeri geç ne olaksa olsun.”

“İçeri olmaz ana biz yine de tedbirli olalım.”

“Tamam oğlum avluya gir.”

Xeyrî:

“Misto sen de yukarı sırtları hemen git kontrol et, eğer operasyon varsa mutlaka yukarısı tutulmuştur.”

“Hemen giderim.” dedi Misto.

“Hemen git ama hemen gelme.”

“Anlamadım.” dedi Misto şaşırarak.

Xeyrî gülümseyerek:

“Asker olmazsa bot izleri var mı yok mu diye yerleri iyice kontrol et. Belki köyden görünmemek için sırtın arkasında gizlenmişlerdir.”

Misto:

“Niye gizlensinler ki heval?”

“Görürsen onlara sorarsın.”

Her tarafından su dökülen genç savaşçının dudakları titriyordu. Evin arka tarafına düşen, inekler için kullanılan ahırın avlusuna girdi. Avluda soba için kesilerek üst üste bırakılmış palamut ağaçları vardı. Ağaçların üstüne bırakılan semerin içine, gizlemek için silahını bıraktı. Kenarda da ocak üstünde ortası kesilerek tencere ve çaydanlık için bırakılmış teneke vardı. İçi kül dolu, külü kupkuruydu.

Yukarı sırtları kontrol etmesi için gönderdiği Misto bir şey bulamamış, yanına vardığında ise aç olduğunu bilerek ona yemek getirmişti. Yemek makarnaydı, o da bunu çok severdi. Misto tabağın üstünü kapatmadığından içine su girmişti. Ama açtı. Bir çırpıda makarnayı ekmeksiz yiyip bitirdi. Hemen hızlıca büyük bir ateş yaktı. Kaynayan çayını içerken, Kewzer, Amed’den gelen Bawer’in kız kardeşi ve tanıyamadığı orta yaşlarda bir kadın genç savaşçının yanına avluya girdiler. Hiç kimse ona tek bir soru sormadı. Herkesin yüzünde olağanüstü bir şeyler vardı ama isimsizdi. Xeyrî’nin başında birikmiş, kendi aralarında fısıltıyla konuşuyorlardı. Kadınlar ile genç savaşçı birbirlerine tuhaf tuhaf bakıyorlardı. Xeyrî sağır ve dilsizmiş gibi sadece kendisini ısıtıp çay içiyordu. Silahını semerin içerisine koymuş, raxtı ise belinde, montunun altında idi. Nefes nefese kalmış, sırlısıklam olmuş bir kadın aniden avluya girdi. Cümleleri kesik, gözlerinde tehlike sezdiren bir korku vardı:

“Elinde silah olan biri telefonla konuşuyor.” dedi. Xeyrî yemeği, ateşi ve çayı bıraktı. Semerin içinde sakladığı silahını çıkartıp kolunu açtı. Her iki şarjör hâlâ üst üste hazır vaziyette duruyordu. Emniyeti indirdi, silahı çaprazlama tuttu, parmakları tetikteydi. Yorgunluktan eser kalmamıştı şimdi. Kadınlardan biri tiz bir çığlık attı, belli ki onun gerilla olduğunu bilmiyordu. Xeyrî onu sakinleştirmek için parmağını dudaklarının üstüne bıraktı. Hafiften, “şşşşşşşş” dedi.

Kadının yuvalarından fırlayacak gibi duran gözlerinden oluk oluk soğuk yaşlar aktı.

Genç savaşı onları sakinleştirmeye çalıştı:

“Bir şey olmayacak. Şimdi herkes yavaşça hiçbir şey yokmuşçasına çıksın buradan.” dedi, köy halkına bir şey olmasını istemiyordu. Onlar ise hem korkuyor hem de onu bırakmak istemiyorlardı. İstek ve korku arasında bocalayıp kararsız, avluda bela gibi dolanıyorlardı. Bıraksalar mıydı kendi hâline, çekip gitseler miydi? Her halükârda orada bir şey olması onları da ilgilendirirdi. Genç bir insanı yalnız bırakmak doğru olur muydu? Ne yapsınlar, silahları yoktu ve hiçbirinin de tecrübesi yoktu. Xeyrî çıkmayacaklarını anlayınca bir kadına:

“Sen git, onu kontrol et, belki de köylüdür.” dedi. O ona “git” dedi, bu buna. Hepsi de yerinde çakılı kaldı. Xeyrî, Bawer’in kız kardeşinin kolundan çekti. “Başındaki tülbendi çıkart.” dedi.

“Niye?” dedi, şaşırmıştı.

“Başıma takıp bir de ben bakayım.”

“Bakma.” dedi, çocuklar gibi ağladı. “Sen hiç çıkma, yakındır, seni görmesin, ben giderim.” dedi.

Kewzer:

“Heval, inek ahırına gir.” deyip ısrar etti. Xeyrî tereddütsüz başını salladı, “asla!” dedi. “Bunlarda nasıl akıl var, ben kimseyi görmesem sanki üstüme gelecekleri engellerim diye düşünüyor olmalılar.”

Avlunun önünde, taşlarla örülmüş bahçe duvarı, bir metre yükseklikte, üstünde de dikenler vardı. Askerler geldiğinde önce tarayacak, ardından duvardan, dikenlerin arasından atlayacaklardı. Ne kadar seri olsa o denli başarı şansı büyüktü. Duvarı aşmazsa orada asılı kalacaktı. Önce kanı taşlara damlayacak, ardından düşüp ölecekti.

Telaş ve korkuyla giden kadın rahatlayarak geldi:

“Heval, o da bizim köyden biri.” Herkes rahatladı. Elinde bir ağaç, telefonla konuşurken yağmurun sisli havasında asker sanılmıştı. Artık

hepsi gerilla olduğunu biliyordu. Tanıyamadığı kadın, “Demek ki sendin.” dedi.

Xeyrî yan baktı, kaşlarını çattı. Kadın anlaşılmadığını düşünerek:

“Bir gece gelip bizim evde banyo yapmıştın.”

Xeyrî hiçbir şey demeden başını az salladı. Durum netleşince samimi ve koyu bir sohbet başladı. O tek kelime bile konuşmadı, sadece onlara baktı. En ısrarlı soru, “Kaç yaşındasın?” sorusuydu. Xeyrî bir tek ona cevap verdi. Yüksek sesle gülerek:

“Yüz yaşındayım.” deyip şaşkın bakışlar arasında tekrar güldü. Önce bön bön baktılar. Ardından hepsi de çin çin güldü.

Ana uzun bir palto getirdi:

“Montunu çıkart, donarsın, bunu üstüne giy.”

“Spas ana.” dedi Xeyrî. Montunu çıkartmadan silahını omzuna aldı. Paltoyu üstüne giydi. Misto bir çırpıda avluya geldi:

“Heval, Bawer telefon açtı. Yerine girersen bir şey olmayacağını söyledi.” Xeyrî’nin şartelleri attı.

“Kapatın şu gereksiz telefonu. Bir şey olmamışsa da siz zorla yaptıracaksınız.” Misto bir adım geri çekildi. Bu kadar sert bir tepki beklemiyordu. Xeyrî bunu anladı:

“Yaw ben de ahmak değilim ha... Ne yapacağımı biliyorum, ikide bir aramasın. Niyetiniz iyiye telefon dinleniliyor, konuşmayın artık. Sonucu hepimiz açısından kötü olur.”

“Anladım.” dedi Misto

“Anlamadın.” diye çıkıştı Xeyrî. Korkutucu gözlerle Misto’ya bağırdı.

“Bir daha cevap verme Bawer arasa da.”

Başını ‘tamam’ anlamında salladı.

Tek tek oradakilerin elini sıktı. “Şevbaş” dedi. Müsade isteyip vedalaştı, o sözünden sonra kimse nereye gideceksin diye sormaya cesaret etmedi.

“Sabaha kadar soğuktan ölür.”

“Nereye gidecek bu kıyamette?”

“Yalnız olmak zordur.”

“Tek başınadır, korkuyor bizden de.”

“Ona yardım et Allah’ım!”

Hep birlikte “Âmin!” dediler. Xeyrî ise başında şemsiyesi, uzun paltosuyla, yavaş adımlarla köyden çıkarken karanlık çöküyordu. Köy yolunun üstüne varmadan bir kadın peşine takıldı. Sesinden anlaşıldığı kadarıyla yaşı elli-altmış vardı.

“Baran oğlum, nereye gideceksin. Bizim de hayvanlarımız kayıp, onları bulursan getir.”

Xeyrî onun şemsiye ve paltosunu giydiğinden yaşlı ana onu Baran sandı, peşine takıldı. Boyu Baran’dan uzun olsa da hava az bulanıktı ve ananın iyi görmemesi normaldi.

Ana defalarca Baran deyip çağırdı. Xeyrî tek kelime etmeden yürüyordu, anaya da inat olmuş peşinden gitti. Yokuş yukarı çıkmaya başlayan genç savaşıyla yarışamazdı artık.

Durdu yerinde, eli dizinde küfrünü bastı:

“Xwedê belaya xwe bide te law, tu çi însanî, qey tu nikarî gotinekê jî bêjî.”⁶⁹ deyip peşini bıraktı. Xeyrî ise ne sakın ne de sinirli, soğuktan titreyen dudaklarıyla bir şarkı mırıldanıyordu. Çok sonra ananın küfrünü hatırlayınca gülümsedi. “Ez tenê me di nav tenêtiyê de.”⁷⁰

Bozduğu mevzi duvarının iç kısmına girdi. Kayanın altı sulu ve çamurdu. Bildiği en güzel yer orasıydı. Bu karanlıkta sabahlamak için bir yer arayacak takati kalmamıştı. Evden alıp cebine koyduğu bir parça

⁶⁹ Allah senin belanı versin, ne biçim insansın, bir kelime de mi konuşmıyorsun.

⁷⁰ Yalnızım, yalnızlığın içinde.

helvanın yarısını yedi. Gece yarısı takırtılarla uyandı. Fareler cebine girmiş, kalan helvayı iştahla yiyorlardı. Hiç karışmadı. “Yiyiyorsanız yiyin ama beni kaldırmayın.” deyip tekrar gözlerini yumdu. Sabaha kadar titreyip dişleri birbirini kıracak kadar çenesi, elektrik verilmiş gibi birbirine çarptı.

Karanlık ortadan yitince güneş doğdu. Bulutlar ardı sıra ortalıktan kayboldu. Genç savaşçı hâlâ uzanmış bir ölü gibi gözleri kapalı yatmaya çalışıyordu. Avazı yırtılırcasına “heyyyyyy” diyen bir bağırma sesiyle uyandı. Kalktı, yerinde oturdu. Dürbünü gözlerinin önüne almadan Misto’yu gördü, belli ki onu çağırıyordu. Xeyrî kendisini toparladı. Eğilerek taşların arasından kıvrıla kıvrıla ona doğru seğirtti. Tam yanaşmıştı ki Misto onu görmediğinden geri döndü. Seslenip, “Bir şey var mı?” diye soracaktı. Farkına varmayıp gittiğinden kendisi araziyi kontrol etmek için geri yerine döndü. Karnı açlıktan zil çalışıyordu. Fakat önce asker araziye çıkmış mı diye iyi bir arazi keşfi gerekiyordu. Karakolun tam karşısına düşen yerde ayağa kalktı. Başında tutuğu şemsiyeyi eliyle döndürdü. Elinde de baston niyetine bir çubuk vardı. Kaybolan hayvanlarını arıyormuş gibi bir hava yarattı. Bağırıp çağırdı. Mevzisinin olduğu sırtın arka tarafına düşen H..... köyüne doğru patika ve arazide iz arayarak ilerledi. Küçük, içinde su akan vadiyi bir sıçrayışta atlayarak köye vardı. Kilise olduğu harabesinden belli olan bir evin kenarında oturdu. “Mum olsaydı içeride yakıp dua ederdim.” dedi. Kendi hâline katıla katıla güldü. “O kadar yıl medrese okudum cami yardımına gelmedi belki kilisede iş olur.” deyip tekrar güldü. Vücuduna yayılan zehir gibi soğuğu kusmak için ağaç topladı. Çobanlar gibi ağaçları dizmeden üst üste koydu. Yırtılmış eski ve siyah bir poşete düğüm atıp yaktı. Dumanlar yükseldi, hiç umursamadı. Dumansız ateş yakarsa şüphe çekerti. Yanan ateşin yanında kıvrandı, mayışmış gözleri kapandı. Uykuya daldı. Beş dakika geçmeden, “Kalk keyfiyetçi adam, yatmaya mı geldin keşfe mi?” deyip kendini eleştirdi. “Yaw bırakmıyorsun yatalım da.” dedi. El kol hareketleriyle, birbiriyle

şakalaşmış iki insan gibi dizlerine bir tokat attı. “Seni gidi imansız, fırsatını buldun mu kaçırmıyorsun, hade kalkıp düşmanın izini arayalım.” deyip odunları karıştırdı, ne kadar duman çıkartırsa o kadar iyi olurdu. Muhtemel bir operasyonda, asker nereden gelir gider diye özenle yol aldı. Hiçbir yerde bir ize rastlamadı. “Ya operasyon yoktu ya da yağmur izleri sildi.” dedi. Mevzisine tekrar ulaştığında oturdu. Her yeri dürbünle didik didik kontrol ettikten sonra ahıra indi.

“Operasyonlar üst üste Şehîd Xeyrî yamacı, kaldığınız mağaranın çevresi ve Şînak’ta yoğunlaşıyor.” diyordu Murat. Getirdiği bilgiler bir hayli önemliydi. Murat giderken, gelmesi hâlinde Nimet’e vermesi için bir not kaleme aldı.

“Nimet Arkadaş’a;” diye başlık attı.

“Heval, sizi çok özledim. Yalnızlığa dayanamıyorum artık, yaram iyileşti, sağlık durumum da iyidir. Bir an önce size ulaşmak istiyorum ama buraya gelmeyin. Siz haber yollayın, ben gelirim. Belki düşman benden haberdardır ama beni alacak bir grupta imha etmek istiyor. Siz haber yollayın, ben gelirim. Eğer, komplo olmaz ve yemeğime zehir konulmazsa bana bir şey olmaz. Tüm arkadaşlara benim yerime sarıl, hepinizi büyük bir hasret, saygı ve sevgiyle kucaklıyorum.

Devrimci selam ve saygılar.

Xeyrî”

Sabah erkenden uyandı. Güzel mi güzel bir hava vardı. Tabiatın doğurganlığı üstündeydi. Güneş doğudan yükseliyordu. Bawer de erkenden ahıra geldi:

“Rojbaş heval.” dedi

“Rojbaş heval.” dedi Xeyrî. İçten gülümsüyorlardı. Sanki tanrıyla anlaşmış gibiydi ikisi, kaygısız gülüşleri yüreklerini ısıtıyordu.

Kapının önündeki katırın üstüne semeri indirdi.

Xeyrî:

“Hayırdır?” dedi.

Bawer:

“Yükseklerde kar olsa da buralara bahar indi. Bahçelerimizin etrafını sağlamlaştırmak için diken keseceğiz.”

Xeyrî:

“Nereye gideceksiniz?”

Bawer:

“H..... köyünün o taraflarında dikenler çoktur.”

Xeyrî:

“Benim gelmem sakıncalı olur mu?”

Bawer:

“Neden olsun, güzel olur.”

Xeyrî, heyecanla ayağa kalktı. “Gidelim.” Dışarda duran katırın başını tuttu. Misto yularları elinden almak isteyince:

“Şüphe çekmesin diye ben tutarım.” dedi. Ahır kapısı kapandı. Paslı çengel ile tutuşturuldu. Xeyrî katırın başını tutmuş, Bawer ile yan yana, Misto arkada, karşiki sırtın ortasından kavis çizerek sol taraftan belirgin olan patikadan ilerliyorlardı.

“Biliyor musun heval?” dedi Bawer.

“Neyi?” dedi Xeyrî.

“Operasyonun olduğunu korucu olan kayınçom söyledi.”

“Ha anladım.” dedi Xeyrî, “Anlamıştım zaten.”

“Silahlarımızın olduğunu bildiklerinden olası bir durumda haber verirler.”

“İyi yapıyorlar.”

“Peki ne oldu biliyor musun?”

Xeyrî şaşırılmış bir hâlde başını kaldırdı. İlk kez böyle şüpheyle gözlerinin ta içine odaklandı. Yoksa söylemediği bir şey mi vardı. Xeyrî zaten hiçbir zaman rahatlamamıştı, acaba Bawer bir şey mi itiraf edecekti, nefesini tutmuş bekliyordu.

“Söyle.”

“Operasyon olduğu gün tedbirli olmaları için köylülere de haber verdim.”

“Eeee” dedi Xeyrî.

“Sen yağmurlu havada koyunları çıkartırken, çok geçmeden o olaydan kurtulan gerillanın köyde olduğundan emin olmuşlar.”

Üstüne soğuk bir kazan su dökülmüş gibi oldu, adeta şok geçirdi. Arkasındaki katır onun durmasıyla durdu. Bir süre hiç konuşmadı. Arkada duran Misto’yu çağırdı, katırın yularlarını eline verdi.

Bawer’e:

“İlerle.” dedi.

“Peki nerede kaldığımı biliyorlar mı?”

“Kaldığın yeri değil fakat köyde olduğunu biliyorlar. Devamını da kimse sormaz, bu onlara yetiyor.”

“Nasıl yetiyor?”

“Fazlasını bilmek istemiyorlar. Ama sen bilesin ki bu köyün hepsi de PKK’li, küçüğünden büyüğüne kadar. O günden sonra da köyde düzenli olarak nöbet tutuluyor.”

“Niye hiç belli etmiyorlar peki?”

“Senin de bilmeni istemiyorlar.”

“Neden?” diye şaşırdı Xeyrî.

“Belki olumsuz bir durum olur. Bu yüzden bilmeni istemiyorlar.”

“Anladım.” dedi Xeyrî, “Çok iyi anladım.”

Genç savaşının daldığını gören Bawer:

“Merak etme heval, küçük bir köy ve hepimiz akrabayız hem birbirimizi tanıyoruz hem de bu harekete çok bağılı insanlarız.”

“Bak Bawer! Birincisi sen ciddi bir hata yaptın. O gün o kadar telefon açmayacaktın. Ahırında saklansam **bile koruyucumun ben olduğunu bilmelisin önce.** İkincisi madem köylüler öğrendi, bunu anında bana söyleyecektin.” Sözleri sertti. Bawer’in başı önünde dinliyordu. Xeyrî kendi kendine konuşuyormuş gibiydi. Sesi de yüksek çıktı:

“Yanlış yaptın yanlış. Savaş hata kabul etmez bilmiyor musun. Haberin olsun, burada bana bir şey olursa Parti seni öldürür. Bunu bil, hatalı olup olmaman önemli değil.” Bawer kızardı, Xeyrî’nin sözlerini bir an önce bitirmesini istiyordu.

“Operasyon var diye haber verdiğin gün her şey çok karmaşıktı yoksa bir şeyleri fark etmiştim. Kadınlar nasıl oldu da toplandı. Bunun öncesi olmalıydı. Sadece yağmurda dışarı çıktığım için anlamaları mümkün değildi.”

“Köylülerin öğrenmesi iyi oldu. Herkesin yaşamı değişti. Hiçbir çobanı yalnız göremezsin artık, köylüler ikişer ikişer dolaşıyor.

“O niye?” dedi Xeyrî.

“Bir şey olur ya da görülürse acil haber getirmek için.” dedi Bawer.

“Hımmmm” dedi Xeyrî. Hâlâ sinirliydi.

“Akşamları üç yerde nöbet tutuluyor.”

“Nereden nereye?” dedi Xeyrî.

“Köyün girişi.”

“Hangi yönden girişi?”

“Pasur’dan girişi.”

“Başka?”

“Çıkışı.”

“Diğeri?”

“Diğeri köyün ortası.”

“Hep erkekler mi tutuyor nöbeti?”

“Kadınlar bire kadar nöbetçi sonrasında da erkekler.” Genç savaştının içinde çocukça bir sevinç depreşti. O heyecan; korku ve kaygıyla boğazına yapıştı.

“Bir an önce gitmeliyim artık...” dedi içinden.

Önceden kesilerek kurutulmuş çift başlı ağacı Bawer’den aldı:

“Bana ver, biraz ben keseyim, yediğim yemeğin hakkını vereyim.”

Bawer gülererek orağı eline verdi.

Çift başlı ağacı dikenlerin içine daldırdı. Başlarını eğdi, orağı kenardan vurdu. Daha bir tutam diken kesmeden nefes nefese kaldı.

“Dinlen heval sen.” dedi Bawer.

“Yaw sizinki de iş mi.” dedi Xeyrî.

“Dağlarda o kadar yürüdüm, bu dikenleri kesmek kadar zor değildi.” Bıyıkları oynadı, bir kakhaha attı Bawer:

“Sen gerilla, biz köylü; ikisinin de zorlukları ayrı.”

“Ayrı.” dedi Xeyrî.

“Ben size bir çay yapayım o zaman.”

“Zahmet olmasın.” dedi Bawer.

“Olmaz” dedi Xeyrî.

Bir çırpıda gitti, katırın semerine bağlanmış torbadan şeker, çay ve çaydanı çıkarttı. Gelişi güzel bir çoban ateşi yaktı. Çaydanı ateşin kenarındaki bir taşın üstüne koydu. Bir süre sonra su kaynadı. Uzaktan bir “Kolay gelsin.” sesi duyuldu. Misto, Bawer ve Xeyrî, üzü de o tarafa baktı. Üstünde gri bir mont, elinde orak, kırk yaşlarında bir adam Bawer ile selamlaştı. Bawer onu çaya davet etti. Aralarında gizli bir anlaşma varmışçasına göz göze sohbet ediyorlar havası vardı. Bawer

ve Misto geldi, az sonra o da çayın olduğu yere yetiştı. Genç savaşı gerilla olduğu bilinmesin diye merhaba bile vermedi:

“Qewet be mamo.”⁷¹ dedi.

Adam gülümsedi:

“Sax bî çavê mamo.”⁷² dedi.

“Ne oldu?” dedi Bawer.

“Çıktığınızı gördüm. Arkanızdan geleyim diye düşündüm.”

Ani bir refleksle:

“Arkamızdan niye geldin?” dedi Xeyrî.

“Senin örgüte sağlam ulaşman gerekiyor.” dedi adam.

Xeyrî’nin donmuş bakışları arasında sürdürdü:

“Operasyonlar çok oluyor heval. Yaşadığını ve gerillanın senin için geleceğini herkes konuşuyor. Düşman, ne olursa olsun öldüreceğiz diye yemin etmiş. Tüm korucular bu yüzden devrede. Bize de namus meselesi olmuş. Bir gerillayı koruyamıyorsak ne çıkar bizden. Dorşin halkı ilk kez böyle bir ihanet gördü. Bir tek sen kalmışsın, senin arkadaşlarına kavuşman için her şeyi yapacağız. Bu yüzden geldim. Şimdi çay içip gideceğim, siz burada çalışırken sırtları kontrol edeceğim.” Xeyrî yaşananın şokundaydı hâlâ ve ben gerilla değilim, siz yanılıyorsunuz gibi oralı olmayan bir tavır takındı. Ateşi karıştırdı. Alevler yüzünü yaladı. Kıpkırmızı kesilmişti. Hem seviniyor hem de korkuyordu. Bardağındaki çay bitince “Serkeftin heval.” deyip genç savaşçının elini sıktı adam, ayağa kalktı.

Bawer, ilerdeki çıplak, az kayalıklı sırtı işaret ederek, “Eskiden oralara gelirlerdi, kontrol et.” dedi.

“Tamam” dedi adam, tokalaştı. “Telefonun açık olsun.”

“Açıktır.” dedi Bawer: “Şifreya me; ker in, ker hatin.”⁷³

⁷¹ Kolay gelsin amca.

⁷² Sağol amcasının gözü.

⁷³ Şifremiz; eşektir, eşekler geldi.

Adam gülümsedi, “Ker kurê keran in.”⁷⁴ dedi. Dördü kahkaha ile güldü. Xeyrî tekrar sessizleşti. Bawer ve Misto ayaklanıp çalışmaya başladılar. Genç savaşçı Mezopotamya radyosundan, kayda bırakılmış Hiseynê Faro’nun Têlî parçasını dinledi. Dinledi ve Huner’i hatırladı. Huner bu parçaya hayrandı. Bir kasetin iki tarafını Têlî’yle doldurmuş, gece gündüz dinliyordu. Têlî bitince radyoyu kapattı. Bawer’in kestiği dikenleri düzenli bir şekilde toplayıp üst üste dizen Misto’nun yanına vardı.

“Sana bir şey diyeyim.” dedi Xeyrî

“He dinliyorum heval.” dedi Misto

“Bawer’e bir oyun oynayalım.”

“Nasıl bir oyun oynayalım?” dedi heyecanla.

“Ben ilerideki bir taşın arkasında saklanacağım, sen de git Bawer’e Xeyrî kayboldu de.”

Misto sevinçle güldü, “tamam” dedi. Xeyrî bir metrelik, etrafı dikenli taşın arkasında kendisini küçülttü. Çalışmaya dalmış olan Bawer’e, ağzında tütünden sardığı sigarasıyla baktı. Misto bağırdı.

“Bawer, nerede?”

Bawer:

“Ne nerede?” dedi şaşkınlıkla.

“Xeyrî nerede?”

Taşın arkasından başını az çıkardı. Korkudan beti benzi sararmış Bawer’in tepkilerini anlamaya çalıştı. Bawer’in sigarası dudaklarının arasından düştü. Çıldırılmış gibi sağa sola koştu. Geldi, kardeşinin yanında diz çöktü. Misto bu şakanın sonuçlarını görerek yaptığına bin pişman oldu, kızarmış et gibiydi.

“Mala me xirab bû.”⁷⁵ dedi

“Bu köyün çocuklarını bile asacaklar.”

⁷⁴ Eşek oğlu eşektirler.

⁷⁵ Evimiz bozuldu.

“Me çi gu xwar.”⁷⁶

“Hepimizi öldürecekler lawww Mıstooo.”

“Anamızı..... Bu adam...”

“Karakola ulaşmış mıdır?”

Mısto yaptığı şakadan bin pişman, Xeyrî'nin konuşulanları dinlediğini biliyordu, hiç ses etmedi.

Genç savaşçı acıyla gülümsedi. “Ev çi agir e xwedayo.”⁷⁷ Kahroldu. “Demek ki ikimiz de ateş üstünde yürüyoruz her saniye.” Taşların arasından hızlıca eğilerek oradan uzaklaştı. Birden ayağa kalktı ve ona doğru ilerledi. Bawer, tanrının yeryüzüne inmiş suretini görmüş kadar heyecanlandı. Gözleri parladı, ayağına kan geldi, yüzü aydınlandı. Biraz önce söylediklerini hiç duymamış gibi yaptı Xeyrî, yavaşça ona yanaştı. İlerlerken yerin çekim kuvveti çoğaldı. Ayağına yüksek bir ağırlık çökmüş gibi adımları ağır ağır inip kalktı.

Xeyri:

“Saat kaçta gideceğiz?” dedi.

Bawer:

“Sıkıldıysan şimdi gidebiliriz İstersen.”

“Yok.” dedi Xeyrî, “Siz işinizi bitirince.”

“İşimiz sensin.” dedi Bawer, ayağa kalktı. Beklenmedik bir şekilde genç savaşçıyı kollarının arasına aldı.

“Hevalllll hevallll! Tu şerefa me yî heval.”⁷⁸

⁷⁶ Ne bok yedik.

⁷⁷ Bu ne ateştir Allah'ım

⁷⁸ Arkadaş arkadaş, sen bizim şerefimizin arkadaş.

Kendini ahırda yaşayan köyün yerlisiymiş gibi bir duyguyla motive etmeye çalışıyordu ama bir an önce buradan gidecekti artık. Bir, en çok iki gün içerisinde arkadaşları gelsin gelmesin araziye çıkıp izini kaybettirecekti.

“Bu gün yemeğin hakkını verip doya doya yiyeceğim.” deyip ananın keçileri sağması için bekledi. Ana gelince keçilerin olduğu tarafa geçti. Bir eliyle açık olan radyosunu, diğer eliyle ana sağsın diye keçinin başını tutmuştu. Kobra helikopterinin sesiyle dışarıya fırladı. İki kobra helikopteri Dorşin’in arka tarafı Eskar’a doğru havalanıyorlardı. Ana da arkasından dışarıya koştu. Ahır duvarının dibinde durdu. Havalanan koblalara bakakaldı.

“Onlar senin için kalkmadı oğlum, yoksa köye gelirlerdi.” dedi ana. Xeyrî anaya cevap vermedi, içten içe, “Beni almak için gelen grup çatışmaya girmiş olabilir.” dedi. Keçileri bıraktı. Diğer odaya geçti, akli koblalardaydı. Acabalar uçuştı zihninde, bilinmezlik canını yaktı. Az zaman geçti ana arkasından geldi. Boşalttığı süt kovasına yemek koyup, üstünü bir bezle kapatarak ona getirdi. Xeyrî suskundu, anayla hiç konuşmadı. Ana yemeği kovadan çıkardı, içindekileri kamufle etmek için kullandığı bezi yere serdi. Kaymak dolu tabağı üstüne koydu. Küçük çaydanlıktan bardağa çay doldurdu. Ana ne kadar ısrar etse de Xeyrînin boğazından tek lokma geçmedi. Sadece bir bardak çay içti. “Ben gideyim.” dedi ana, “Yemek burada kalsın.” Xeyrî, “tamam” anlamında başını salladı.

Kabloyu saçaklara bağladığı radyoda Mezopotamya’nın Sesi radyosu ara ara yakınlaşıp sonra uzaklaşarak kayboluyordu. Son kararını verdi. Akşam karanlık bastığı gibi gidecekti. Koblalar havalandığına göre arkadaşları gelmişti. Onları mutlaka bulacaktı. Sabırsızlıkla karanlığın çökmesini bekledi. Köylüler yatmaya başladığında, yaptıkları için teşekkür eden bir not bırakıp onu anlamalarını rica edecek ve karanlığa dalıp arkadaşlarını aramaya çıkacaktı.

Terden sırlılık olmuş Murat kapıyı çalmadan içeriye girdi. Xeyrî hoş geldin diyecekti ki Murat ona fırsat vermedi:

“Nimet hat, heval hatin!”⁷⁹

Murat’ın geldiğini bilen ana, Misto ve Bawer’in kız kardeşi de ahıra geldi. Xeyrî müjdeyi veren Murat’a sarıldı. Biraz gülümseyerek:

“We dît, hevalên min çawa hatin?”⁸⁰

Bawer gelmeden kimse genç savaşçının gitmesini istemiyordu. Xeyrî, Misto’ya:

“Git, Bawer’e uygun bir biçimde gideceğimi söyle.” dedi. Murat, ana ve Bawer’in kız kardeşi, Xeyrî hazırlanana kadar eve gittiler. Xeyrî mezarına son kez girdi. Malzemelerini çıkarttı. Şutüğünü güzelce beline doladı. Raxtı üstüne bağıladı. Palaskanın kartal başlığını birbirine geçirdi. Tek başına bir orduyla çarpışacak kadar dinçti. Yandan kayma kayışını sıktı. Raxtın sahibi Huner’di. Gözünde Huner, Bilal, Serhat, Botan, Rêber, Behzat ve Sîpan canlandı. “Arkadaşlarımıza kavuşma zamanı.” dedi. Eşyalarını çantasına koydu. Harekete hazırıldı. Aradan yarım saat zaman geçince Murat, Misto ve Bawer’in kız kardeşi geldi. Ana, evde bekliyordu. Genç savaşçının bu operasyonda gitmeyeceğine inanıyordu.

Misto:

“Heval, Bawer operasyonun büyük olduğunu, her yerin düşman tarafından sarıldığını, şehîd düşebileceğini söyledi. Düşmanın ve halkın, arkadaşların seni almak için geldiğinden haberleri var. Pasur’da

⁷⁹ Nimet geldi, arkadaşlar geldi.

⁸⁰ Gördünüz mü arkadaşlarım nasıl da geldiler?

böyle konuşuluyor, Amed'dekiler bile duymuş, bunu ise korucular yaymış yine."

Xeyri:

"Ne demiş korucular?"

Misto:

"Adem Barut'un Xeyri'yi almak için bir grup gerillayla Muş'tan Dorşîn'e geçtiğini söylemişler."

Xeyri gülerek:

"Adem Barut kim?"

Misto:

"Hevalê Nimet'tir, gerçek ismidir bu, halk öyle tanır onu."

"Bana bak hele Misto, bana bak."

Suç işlemiş gibi korkuyla baktı genç savaşıya.

"İki aydır bu günü bekliyorum, bu gün kobralar da kalktı. Muhtemelen arkadaşlar çatışmaya girmiş olabilirler de. Bu dakikadan sonra dünyadaki hiçbir güç beni burada tutamaz, anladın mı?" Misto anlamadı. Yine ısrar etti:

"Bu kadar günden sonra sana bir şey olmasını istemiyoruz heval."

Xeyrî içtenlikle gülümsedi. Dışlerinin çoğu göründü. "Arkadaşlarım gelmiş Misto, dünyanın ordusu da üstüme gelse yarıp geçerim."

Ne denli ısrar etseler de gitmekte kararlı idi. Vedalaşmak için elini uzattığında Misto'nun gözleri doldu. "Bizi unutma heval Xeyrî..." diyebildi sadece.

"Kendimi unuttuğumda ancak sizi unutabilirim. Artık siz de arkadaşlarım kadar bana yakınsınız. Size ne söylesem az, ne yapsam hakkınızı veremem. Ama bilin ki sizin için bile olsa mücadele edeceğim."

Ana ile Kewzer evdeydiler, ev de köyün içerisinde olduğu için onlarla vedalaşmadan selam ve saygılarını iletmesi için Misto'yu iyice tembihledi. Murat'la birlikte evden ayrılıp köyün içinden çıktılar. Adımları hızlı hızlı bir inip bir kalktı. Geçmiş, soğuk bir rüzgâr gibi

yüzünü yalıyordu. O da durmadan, dinlenmeden yürüdü. İçinde sadece arkadaşlarını göreceği an vardı. Yolda ne olursa olsun aşip geçecekti. Gerekirse çarpışa çarpışa gidecekti. Sağ salim olmazsa bile ölmeden önce parçalara ayrılrsa bile arkadaşlarını görerek son nefesini vermekte kararlıydı.

Murat’a:

“Gelirken araziyi kontrol ettin mi? Bawer operasyon var demiş, sabah iki kobra sizin taraflara doğru geçmişti.”

Murat:

“Doğru heval, kobralar Goma Dayika taraflarına gitti ama arazide bir şey bulamadım. Gelirken her tarafta nöbetçi bırakmışız.”

Xeyrî abartılı bulsa da sesini çıkartmadı. Arazi uzundu. Xeyrî’nin adımları da hızlıydı. Arkadaşlarına bir an önce ulaşmak için can atıyordu.

Son olarak karakolun görüldüğü sırta ulaştıklarında durup karakola baktı:

“Ahmak adamlar!” deyip gülererek uzaklaştı. Karşılarına çıkan ilk nöbetçi Murat’ın kız kardeşi Mizgîn’di. Murat:

“Mizgînnnnn!” diye seslendi. Sesten önce palamut ağaçlarının arasından havaya kalkmış beyaz bir mendil sallandı. Kelebekler gibi uçuştı. Mizgîn hâlâyın başını çekiyormuş gibiydi. Ardından sesi duyuldu.

“Sabah geçen iki helikopter dışında bir şey görmedim.” dedi. Alt tarafta inek, koyun, keçi sürüsü vardı. Hayvanların her birkaçı bir yerde, başlarında kadın, erkek, genç, yaşlı insanlar dağılmış nöbet tutuyorlardı.

Xeyri:

“Bu ne?” dedi, hayretler içerisinde kalarak.

“Sana nöbetçi çıkardığımızı söyledim.” dedi Murat.

“İyi akıl etiniz de, nereden geldi bu kadar insan?”

“Aklın hepsi bizim değildi?” dedi Murat.

“Ya kimindi?” dedi Xeyrî.

“Nimet’in fikriydi.” dedi gözleri parlayarak. “O söyledi. Bizimle onun arasındaki mesafede insanlar olsun. Bir şey olursa da mutlaka onu kurtarın.” diye emir verdi.

“Anladım.” dedi Xeyrî, “Çok iyi anladım.” Duygulandı.

Murat:

“Onlar da araziyi denetimde tutacaklarını söylediler, bir şey olursa mermi patlatacak, düşmanı üstlerine çekecekler.”

Kafasını salladı Xeyrî.

“Bunlar bizim akrabalarıdır. Herkes biliyor artık.” dedi.

“Nasıl bu kadar öğrendiler?” dedi Xeyrî.

“Yaşadığını düşman yaydı. Belki bir yerden bilgi gelir de seni öldürüp ele geçirmek için. Baharla birlikte gerillaların geleceğini de biliyorlardı. Korucular demiş ki Nimet cihazla konuşmuş, Dorşîn’e geliyor.”

“Haaa anladım şimdi.” dedi Xeyrî. “Demek ki düşman büyük cihazı takip etmiş, arkadaşlar da bir açık vermişler.”

Başlarında genç bir kadının durduğu her üç ineğin keyfine diyecek yoktu. Ot yeni çıkmıştı ama hayvanların başları yerden kalkmayıp parça parça kopartarak iştahla yiyorlardı. Kışın yedikleri kuru ottan bıkmış gibi bir hâlleri vardı. Ne Murat’ı ne de Xeyrî’yi umursamayıp otlanıyorlardı. Xeyrî “Merheba heval, qewet be.”⁸¹ dedi. Heyecanı doruktaydı. Kadının gelip ona sarılmasını bekler gibi bir hâli vardı. Ne de olsa gerilla gündüz ortası görünerek halkın arasından ilerliyordu. Kadının bakışları üstündeydi. Gözleri parlıyor, elindeki dalı oyun oynuyormuşçasına sallıyordu. Belli ki Xeyrî gibi o da coşkuluydu. İkide bir etrafına göz gezdirince kaygılı olduğu da anlaşıyordu. “Spas heval.” dedi. İlerisine geçmedi.

Murat:

⁸¹ Merheba arkadaş, kolay gelsin.

“Buralarda bir şey var mı?”

Kadın da Mizgîn’in söylediklerini tekrarladı:

“Sabahki helikopterler dışında bir şey yok.” dedi. İneklerle uğraşıyormuş gibi bir hava yaratarak yerden aldığı bir taşı fırlattı. Elini uzatıp bir merhaba bile vermedi. Xeyrî ilerledi. Murat’a, “Şunu bil ki herkes işinde bu kadar ciddi olursa Kürdistan kurulur.” dedi. Murat’ın ağzı kulaklarına vardı. Ne de olsa kendi örgütlemesiydi.

Son sırttan aşağıya inip Fermê Ananın evine gideceklerdi. Beyaz bir taksi toprak yolda çok hızlı ilerleyerek eve doğru gitti. Murat ile Xeyrî karşılıklı baktı.

Xeyri:

“Bu ne Murat?”

Murat:

“Bilmiyorum heval.”

Xeyrî:

“Oturalım biraz.” dedi. Yere çöktüler.

Xeyrî dürbünü Murat’ın kolunun altında tuttuğu çantasından çıkarttı, arabayı evin önüne kadar izledi. İçerden tülbendi beyaz bir kadın çıktı.

“Ne görüyorsun?” dedi Murat.

Xeyri:

“Ana dışarı çıktı. Arabadan inen bir adamla konuşuyor.”

Bir beş dakika kadar kapıda bekledi, anayla konuştu, arkasına bakmadan arabaya bindi, oradan hızlıca uzaklaştı. “Kalkalım.” dedi Xeyrî.

“Hızlı gidelim.” dedi Murat.

“Uçalım.” dedi Xeyrî. Sevinçten yerinde zıpladı, sıçrayıp ilerliyorlardı.

Fermê Ana damda dolaşıp durdu belki nöbet tutuyordu. Evin altındaki vadiyi geçip yakınlaştıklarında ana indi, kapının önünde onları karşıladı. Saat dört buçuk olmuştu. Anaya sımsıkı, doya doya

sarıldı. Murat'ın eşine de, "Merhaba." dedikten sonra içeriye girdi. Dışarı çıkacakken Xeyrî anayı kapıdan çevirdi. "Arabayla gelip kapıda senle konuşan kimdi. Ne için gelmişti?"

"Ha," dedi ana, "Söylemeyi unuttum."

"Kimdi?" dedi Xeyrî, tekrar sordu.

"Kulpdı. O da operasyon olduğunu, örgütün şehir yapılanmasından talimat aldığını, kesinlikle Xeyrî'nin gitmemesi gerektiğini, onu alıp Kulp'a götürmek için örgütün ona görev verdiğini söyledi."

Xeyrî kuşkuyla dinledi. Murat'a, "Sen onu tanıyor musun?" dedi

"Tanımam." dedi Murat.

"Sen ana?"

Fermê Ana:

"Kel bir adamdı, çok yabancı gelmedi ama tanımadım."

"Ne cevap verdin ona peki sen?"

"Burası PKK'nin karargâhı değil. Kimi arıyorsun bilmiyorum ama bahsettiklerin dağda kalıyorlar evde değil." Xeyrî de Murat da güldü.

Xeyrî:

"Eee?" dedi.

Fermê Ana:

"Ne esi, adam kızdı tek kelime etmeden çekip gitti."

"Bilmiyorum." dedi Xeyrî, "Düşman da onu göndermiş olabilir."

"Olabilir." dedi Murat.

"Walla oğlum samimi, canı yanıyor gibiydi. Muhtemelen durumu biliyor ve gitmenin riskli olduğuna dair bir yerlerden bilgi almıştı."

"Çok önemi yok." dedi Xeyrî, "Arkadaşlarım geldi artık."

"Tamam." dedi Fermê Ana, "Ben dışarda nöbet tutacağım." deyip Murat'ın eşine seslendi:

"Sen yemeği hazırla."

"Tamam." dedi sevinçle, "Hemen."

Sofrada en güzel yemek olan peynir ve ağaç balından birer tabak önüne indirildi, kaynatılmış bir bardak sütle. Xeyrî sabahtan beri yemek yememişti ama heyecandan iki lokma atıştırıp kaldırmalarını istedi. Ana, damın üstünde evin etrafını gözetlemeyi sürdürdü. Yemek bitince Murat anasına seslendi. Ana damdan inip odaya girdi.

Xeyrî askeri elbiselerini istedi.

Ana:

“Üç gün suda kaldı, dört saat de elle yıkadım, zorla temizleyebildim.” dedi. Hayvan ahırında sakladıkları defterleri de verildi. Üç kazağı ise arkadaşları için çantasına koydu. Artık ayrılma zamanıydı ama genç savaşçı söyleyecek söz bulamıyordu:

“Sen benim öz anamsın Fermê Ana.”

Fermê Ananın, “Sen de benim öz oğlumsun.” deyip sarılması bir oldu.

“Heval siz burada durun, ben gidip randevu yerini kontrol edeyim. Belki asker gelmiştir.”

Bunu söyleyen Murat’ın eşine önce bir baktı, cesaretine hayran kaldı.

“Yok, olmaz.” dedi ve ona da sımsıkı sarıldı.

Fermê Ana Murat’a baktı. Bir ana değil de komutanmış edasıyla Murat’ın gözlerine kenetlendi. İşaret parmağını ona uzattı. Cümlelerini sade, tek kelimelik, ikirciksiz kurdu. “Oğluma bir şey olursa, bu eve uğrarsan seni ben öldürürüm.”

Murat:

“Merak etme ana, bir şey olacaksa önce bana olur.” dedi. İkisi yan yana yola koyuldu. Xeyrî heyecanlı, en ufak bir şeyde kalbi duracak kadar hassastı. Sûmertax köyüne doğru toprak yolda ilerliyorlardı. Genç savaşçının aklına yeni gelmiş gibi sordu.

“Randevu yeri neresidir?”

Murat:

“Az ileride Sûmertax köyüne yakın yol üstüne gelin dedi Nimet.”

Xeyri:

“Saat olarak kaç dedi?”

Murat:

“Dört buçuk, beş dedi.”

Xeyri:

“Sanki bir yanlış olacak Murat.”

Murat:

“Ne yanlış olacak?”

Xeyri:

“Gerilla yol üstünde randevu vermez.”

“Bilmem ki.” dedi Murat. Birden kızardı:

“O kadar heyecanlıydım ki karıştırmış olabilirim.” Adımları hızlı, sağa sola bakıp ilerliyorlardı. Yapraklar daha açılmamış, ağaçlar çirliçiplaktı. Toprak yol çamurlu, izleri belirgindi. Hava gittikçe soğuyor, Eskar vadisinde coşan suyun sesi insanı çileden çıkartıyordu.

Xeyrî:

“Daha ne kadar ilerleyeceğiz, neredeyse köye vardık.”

Murat:

“Sanki yeri karıştırdım heval...”

Kızmak, daralmak, öfkelenmek çare değildi. Gerilla nerede randevu verebilir diye düşündü. Aklına, etrafı taşlarla dolu eski bir sığınağa yakın, içinde kurbağa aramak için dört saat boyunca yol yürüdüğü çeşme geldi. Belki de orada olabilirlerdi. “Soru sormadan hızlıca arkamdan gel.” dedi Xeyrî.

“Tamam” dedi Murat.

Xeyrî’nin eli elcikte, küçük bir doldan Şehîd Xeyrî yamacına doğru tırmandı. Kayalık Noktası’nın altından yer yer eğilip süzülerek ilerledi, çeşmeye hızlıca vardı. Etrafta ne bir iz ne de kimse vardı. Eğilince suyun içerisinde kendisini gördü.

Murat:

“Heval indi, indiler.” dedi.

Xeyrî aceleyle:

“Ne oldu?” dedi.

“Karşıdaki sırttan iki kişi kendini eğdi, yan tarafa bıraktı.”

Xeyrî söylenen yeri iyice gözetledi, hiçbir şey görünmüyordu.

“Kesin gördün mü?”

“Gördüm.” dedi, “İki kişiydi. İkisi de bir anda yana kaydı, görünmez oldu.”

Xeyri:

“Git bak Murat, arazide düşman da olabilir, düşmansa ortalıktan kaybol, arkadaşlar ise buraya getir.”

“Tamam.” dedi Murat, hareketlendi. Uzun bacakları birbirini izledi. Xeyrî bir taşın arkasına geçti, oturdu. Bedenini oldukça küçülttü. Başını taşın önünden kaldırıp Murat’ın gittiği tarafa bakıyordu. Silahını montun altından çıkardı, taşa dayadı. Çıkardığı montunu tekrar giydi, silahının kolunu açtı. Bekledi. Ya ölecekti artık ya da arkadaşlarına kavuşacaktı. Keskin göz ucuyla süzdüğü yapraksız sıkı ağaçların arasından bir hareketlenme belirdi. Komando elbisesi renginde bir görüntü çarptı gözüne. Sık ağaçların arasından ilerleyen öncünün başında ise korucuların taktığı şapka benzeri bir şey vardı. Silahını taşın üstüne indirdi. Emniyeti açtı. Namluyu hedefe doğrulttu. Gez göz arpacıktan baktı. Manevra yapmaya takati kalmamıştı. “En iyisi on metre yanaşsınlar, iyice darbe vurursam kurtulma şansım olabilir, karanlığa da az kaldı.” deyip nefessiz kaldı. Öldürmek dışında hiçbir şey düşünmedi. Elli altmış metre mesafe kalınca öndekinin başındaki şey sanki sallandı. Arada yine komando görünümüne bir elbise görününce tereddüt etmedi. Hedefin üstündeki arpacığı yarıladi. Gelenler patikayı kullanmayıp ağaçların arasından ilerliyorlardı. Mesafe daraldı. Parmağı tetiği okşadı. “Bekle” dedi kendini sakinleştirmek için, “yanaşsınlar...”

Mavi kot pantolonlu Murat sırasından çıktı, öne doğru gelince gerilla arkadaşları olduğunu anladı. Önce dondu. Belirsiz, uçsuz

bucaksız bir sevinç dalgası bedenini, ruhunu kasıp kavurdu. Ayağa kalkmak istedi, dizleri bir süre takatsiz kaldı. Beyni bedenini harekete geçirecek refleksi geliştiremedi bir süre. Odaklandığı gözler onu ayaklandırdı. Kahverengi kefiyesinin örülmüş ipleri iki kaşının ortasında sallanıyordu Nimet'in. Arkasında komando yeleğiyle, kefiyesi başında, kırmızı mekaplı Çeko vardı.

Xeyrî ne yapacağını bilemez hâlde onlara baktı. Kendini hiçbir zaman bir durum karşısında çaresiz hissedip iki kelimeyi birleştiremeyecek kadar aptal hissetmemişti. Altı çift göz aynı anda benzer duygularla parladı. Nimet, "Mele"⁸² demeyene kadar Xeyrî yerine çivilenmiş gibi hareketsizdi. O da onlara doğru gitti, birbirlerine kenetlendiler. Tek birinden ses çıkmıyordu, sarılma sesleri dışında. Nimet genç savaşçının elinden sıkıca tuttu, 'Bir daha kopmayacaksın.' der gibi.

Nimet:

"Son sözlerini Murat'a söyle heval Xeyrî!"

Murat'a baktı, bir süre sessiz kaldı:

"Sizi asla unutmam." dedi ve sustu. Başka da diyecek söz bulamadı. Nimet, Murat'la göz göze geldi:

"İşte PKK böyledir, siz Xeyrî'ye baktınız karşılıksız, tehlikeyi göze aldınız. Xeyrî de teslim olmadı, günlerce direndi."

Murat'la vedalaşıp ayrıldılar. Duygulanmış Murat tek söz söylemedi. Dar patikada Nimet, genç savaşçının elini tutarak ilerledi. Çeko ise kaybettiği Rêber'ini Xeyrî'de görüp arkasından gözyaşı dökerek yürüyordu.

"Yaşadıklarını yazmalısın heval Xeyrî."

"Neyi?" dedi Xeyrî, ağlamamak için kendini zorlayarak.

"Yaşadıklarını," dedi Nimet, durdu; "Bilal..." dedi, lafı boğazında düğümlendi. "Ne yaşadın, onları..." Yutkundu. "Yalnızlığını yaz,

⁸² Hoca.

karlarla nasıl yaşadığını, doğayla nasıl bir olduğunu ve bizi nasıl beklediğini yaz. İsmi de ‘Yalnızlığın Öğretisi’ yap. Ama...” dedi, sonra genç savaşçıyı durdurmuş, her iki omzundan tutarak gözlerinin içine baktı. “Ama kendin yaz.”

Xeyrî elini tutan Nimet’e sarıldı. “Söz.” dedi. Çeko da arkasından gelip diğer elini tuttu, kefiyesiyle gözyaşlarını sildi.

Tüm asiliğiyle Kayalık Noktası’nın sivri taşları karşılarında belirdi. İnsana güven aşıl原因 bir duruşu vardı kayalıkların. Yapraklar açılmamış, orman çıplaktı ama kayalıklar her zaman için korunaklı, sağlam birer mevziydi. “İlkin buraya gelmek istedim belki depoda helva vardır diye ama kar yol vermedi, geri döndüm.” Nimet omzundan tuttu. Kendine çekti onu. “Sana bol bol helva getireceğiz. Kar bitti ve biz geldik artık.” dedi. Xeyrî çocukça omuz silkti. “Geldiğinizde niye gittiniz, öleceğimi bilsem sizinle gelmek isterdim. Beni çok zorladı gidişiniz, üstelik görüşmemiştik daha.” dedi. “Anlatırım.” dedi Nimet. Sessiz kaldı. Noktanın yakınına vardıklarında Çeko da arkasından yanaştı, sol tarafına geçti. Bir elini Nimet diğerini Çeko tutmuş kayalığın arka tarafında, nokta olarak kullanılan, gerillaların durdukları yere girdiler. Belli ki nöbetçi önceden haber vermiş, tek sıra hâlinde ayakta sıraya dizilmişti tüm gerillalar. Başta Rohhilatlı Selim, Muşlu Serhat, Mordem, Tufan, Amed vardı. Tanıyıp tanımaması önemli değildi, onlar özlediği, hasretlerini çektiği gerillalardı.

Xeyrî karşıl原因na geçti, silahını omzundan indirdi, dipçığı yere bıraktı, arpacıktan tutuyordu. İçinde eğittiği, donattığı ordusuyla muzaffer bir kumandan gibi güçlü durmaya çalışıyordu:

“Sizi çok özledim heval. Önce biraz bakayım.” dedi. Bir süre hepsi göz göze birbirlerinin yüreğine aktılar. Genç savaşçı yüzlerce kez yutkundu. Göğüs kafesi inip inip kalktı. Kalbi kemiklerini kırıp sıçrayarak canından çıkmak istiyordu.

“Altmış bir gün oldu hevalnooo! Tam altmış bir gün. Her saniyesi bir ömürden daha uzun geçen, her dakikası ölümden bin beter olan altmış bir gün geçti. Şehîd düşen yoldaşlarımın teknilini partiye vermek için yüzlerce kez buralarda karda dondum, öldüm, dirildim. Hiç kimseye bir parti militanı doğa koşullarına dayanamadı da öldü dedirtmemek için yaşadım. Her nefesimde sizi özledim, her zerremde gerillayı büyüterek yaşadım. Açlıktan nefesim koktu, yaralarım canımı yaktı. Belirsizlik, kar; her saniyede hançer gibi yüreğime saplandı. Ama bir gün size ulaşmak için direndim. Şimdi bana, ‘Dünyaya yeniden gelsen ne olmak istersin?’ diye sorsalar, hiç düşünmeden gerilla olmak ve bu halk için son nefesime kadar düşmanı bu ülkeden çıkartana kadar savaşmak istediğimi söylerim.

Yüzyıl yaşasaydım yaşam bu denli öğretici olamazdı. Anlamın zirvesiydi vücut bulan. Siz de bilin heval, bu Kayalık Noktası, Eskar vadisi, yapraksız ağaçlar tanığımdır. Nereye gittiysem kendimden bir parça oraya bıraktım. Belki cenazem kaybolur, arkadaşlarım geldiğinde benden arta kalanları bulup beni şehîd ilan etsinler diye ve ben bunca gün ağlamadım... Dağlara, taşlara, kayalıklara, suya, toprağa bir gerilla zorluklara dayanamadı da ağladı dedirtmemek için... Dorşîn şahidimdir... Bu ağaçlar, taşlar, karlar size her şeyi anlatacak...”

Selim, genç savaşçının gözlerinden yaşadıklarını görünce kendini tutamayıp ağlamaya başladı. Xeyrî de Selim’e baktı, dondu kaldı. Söylemek istedikleri o kadar çoktu ki, saatlerce konuşmak istiyordu. Ama Selim’in gözyaşlarında o da boğuldu. Selim’in dudakları titredi. Bir şeyler söyleyecek gibiydi, kelimelerini birleştirmesine mâni oluyordu sessiz hıçkırıklar. Dudakları kıpırdadı, kelimeler yaz yağmurları gibi düşüyordu yüreğinden. “Tu bikene heval Xeyrî, bila mirin şerm bike ji xwe!”⁸³ dediğinde dudakları sıyıran yaşlar toprağı

⁸³ Sen gül heval Xeyrî, ölüm utansın kendinden.

suladı. Xeyrî dolmuştu, ama yeminliydi. Dorşîn onun gözyaşlarına tanık olmayacaktı. Bawer'in arkasından yürürken gözlerinden çamura bıraktığı iki damla gözyaşını hesaplamazsa, 61 gündür yalnızdı ve ağlamamıştı. Biraz daha Selim'e böyle baksa olduğu yerden kimse onu hareket ettiremezdi. Dudakları sarktı, gülümsemeye çalışıyordu. Dayanamadı, arkadaşlarına sarılmaya başladı. Sırayla arkadaşlarına sarıldı. Yeni katılmış gibi arkadaşlarını süzüyor; ellerine, ayaklarına, ayakkabılarına, silahlarına bakıyor, yokluyor, hayal olup olmadığını anlamak istiyordu. Yılların gerillası Komutan Nimet acı ve sevinçle karışık bir talimat verdi. "Hade hevalno, bir çay yapın. Arkadaşlarımızın çığlıkları bize yetiştı. Yarın ziyafet vereceğiz." dedi, elini Xeyrî'nin dizlerine vurdu. Odunları hep birlikte topladılar. Kimse Xeyrî'nin yerinden kalkmasına müsaade etmedi. Ateşi ise Çeko yaktı. "Anlat" dedi arkadaşları. Xeyrî nasıl başladı, nasıl devam etti ve sonlandırdı bilemiyordu. Anlattıkça ateş gürleşip sönüyor, tekrardan alevleniyordu. Gözler ateşte, kulaklar ateşten yakıcı sözlerde; dinliyorlardı. Hiç kimse göz göze gelmiyordu, herkes ateşe kilitlenmişti. Kimseden çıt çıkmıyordu. Herkes ateşle birlikte yanıyor, eriyip ölüyor, dirilip gülümsüyordu. Xeyrî ateş ile aralarındaki dostluğu anlattı. "Ben ateş oluyordum, ateş de ben." dedi. Çeko daldı, közlerin yalazlarında, gözlerinden dökülen ışıltılar sihirli bir değnekle ateşte yeni görüntüler oluşturur gibiydi. Genç savaşıya kenetledi gözlerini. "Gerilla ateşine baktıkça hatırlanacak olan Xeyrî heval, hoş geldin." dedi. Xeyrî küçülüyor, çoğalıyor, büyüyor, eriyor, yeniden diriliyordu. Herkes sessizleşti, çıt çıkmıyordu. Mordem başını kaldırdı, gözleri kan çanağı gibiydi. "Bizde de kışın çok..." dedi. Çeko bir dirsek hareketiyle onu susturdu. Xeyrî'nin boğazı düğüm düğüm oldu. Bir şeyler olmuştu ama neydi. Birden aklına Dijwar geldi, Dijwar neden yoktu. Nimet'e sordu.

"Dijwar biraz hastaydı kampta bıraktık." dedi.

"Hastalığı neydi?" dedi Xeyrî.

Nimet:

“Soğuk almıştı. Dijwar çok üşüyordu. Senin gibi kara dayanaklı değildi.” Xeyrî ikna olmasa da sessiz kalıp inanmayı yeğledi.

Xeyrî:

“Unutmadan söyleyeyim. Ben gelirken Bawer kapsamlı bir operasyon olduğunun bilgisini verdi.”

Nimet:

“Haber aldık, bu yüzden güvenlik tedbirini sıklaştırmıştık, yoldaki nöbetçileri gördün mü gelirken?”

“Gördüm.” dedi Xeyrî gözleri parlayarak.

Nimet:

“Büyük cihazla açık konuştuk, düşman geldiğimizi anladı.”

Xeyrî:

“Korucular da böyle bir bilgi yaymıştı.”

Başını salladı Nimet:

“Bize yetiştin gerisi sorun olmaz.” dedi.

“Olmaz.” dedi Xeyrî, “Biz büyük bir orduyuz.” Hepsı de gülümsedi.

Gece; onlara yetiştı, gök ısıltılarla parlıyordu. Uzun, upuzun bir gün geçirmiş, hepsi de yorgundu. Daha yapraklar açılmamış ve operasyon bilgisi vardı. Bu yüzden erken dinlenip sabah dinç olmaları gerekiyordu. Nimet:

“Heval Selim, nöbetçileri çıkartın, yatalım.” dedi. Selim, Dorşîn bölgesinin yeni komutanıydı. Xeyrî, yarın uzun uzun Dorşîn’nin bölge komutanı olduğunu ona anlatacaktı. Ardından görevi Huner’den devraldığını, tekrardan görevini iade edeceğini söyleyeceğini tasarladı kafasında. Askeri süngerler serildi. Gerillalar tedbir amaçlı dağılık uzandı. Nimet:

“Xeyrî, sen yanıma gel.” dedi. Çeko ile Nimet Xeyrî’yi aralarına aldılar. Çeko kendi süngerini genç savaştının altına serdi. Kendisi de yağmurluğun üstünde yatacaktı. Xeyrî sırt üstü uzandı. Nimet elinden tuttu. Xeyrî, Nimet’in elini bıraksa sanki bu güzel rüyadan uyanıp yalnız kalacakmış gibi bir korkuya kapıldı.

“Heval Nimet, hayal değil mi? Her şey gerçekten var mı?” dedi.

Nimet güldü:

“Çeko’yu bilmiyorum ama ben gerçekten varım.” dedi. Çeko da boş kalmadı:

“Her şey geride kaldı artık, bir daha hiç kopmayacaksın.” Genç savaşı yıldızlara, karanlığa daldı. Bilal, Serhat, Botan, Sîpan, Huner ve Behzat’ın acısını yeni yeni hissetmeye başladı. Hepsi de gökte ona bakıp gülümsüyorlardı sanki. Xeyrî ayağa kalktı. Her iki elini havaya kaldırdı. Arkadaşlarını tutup gökten yere indirmek istiyordu. Onları kalbinde, derinden hissetmek için gözlerini kapadı. Tekrardan açtığı anda kaybolmuşlardı. Uzandı. Nimet’e, Çeko’ya dokundu, acep varlar mıydı, hayal olmasınlar mıydı? Tek tek arkadaşları üzerinde dolaştı, onlara dokundu. Kime dokunduysa uyandırdı istemeden. Uyanan arkadaşları elini tuttu, karanlıkta sevinçten parlayan gözlerine bakıyorlardı. Güneş, Toros’un arkasından ışınlarını Dorşîn’e serpene kadar sevinçten yatmadı. Sabah ateşini o yaktı. Gerilla o çayını demledi. Dorşîn o gün, sevinçle naralar atıyordu. Xeyrî kendisini tanrısı olarak ilan ettiği ateşle konuştu.

“Heyyyyyyy ateş efendi... Artık yalnız değilim!..” Arkasında fark etmediği Çeko ona sarıldı. Sanki onda Bilal’i, Huner’i kokluyordu. Bir avuç kalmış Xeyrî de Çeko’nun sarılmasında Bilal’in hasretini gideriyordu.

Yalnız değilim nidasıyla herkesi uyandırdı. Bilmiyordu ki tüm arkadaşları ona bakıyorlardı.

Gün öğleni buldu. Hafif esen bir yel esti, yağmur yağdı. Çok geçmeden ortalığı sis kapladı. Kayalık Noktası’nda hummalı bir çalışma

vardı. İki yerde ateş yanıyor ve yağmurdan kaynaklı duman çıkıyordu. Sabah keşifçisi bir şey görmemişti. Yağan yağmurdan dolayı da pek kontrol etme ihtiyacı duyulmamıştı. Ateşten biri, ekmek pişirmek için yakılmıştı. Diğerinde ise şeker ve gübre birbirine karıştırılarak mayın hazırlığı yapılıyordu.

“Dorşîn’in her karışını bomba yapacağız, düşman adımını attığı her yerde parçalanacak.” dedi Çeko.

“Bu mayınlar aynı zamanda yapraklar açılana kadar nöbetçilerimiz gibi olacak.” dedi Nimet. Xeyrî oradan buraya koşuşturdu. Arkadaşlarına çay yaptı, bardak bardak dolaştırdı. Sevinçten ne yaptığını bilemiyordu. Gülümseyen bir arkadaşını gördüğünde dünya onun oluyordu. Çeko elinde dürbünle ona yanaştı.

“Bilal’in buralarda gömmesi olması gerekir, yerini biliyor musun?”

“Bilmiyorum.” dedi Xeyrî, “Bilmiyorum ama mutlaka buluruz.”

“Buluruz.” dedi Çeko, iç çekti.

Xeyri:

“Bilal’in gömmeleri bellidir. Ya beyaz bir taş ya kuru bir ağaç ya da altına sakladığı ağaca bir parça şûtik bağlamıştır.”

Çeko gülümsedi:

“Bilal ovada büyüdüğünden araziye birbirine karıştırırdı.” Başını salladı Xeyrî. Çeko kayalığa tırmandı. En üste çıktı. Taşla bütünleşti, bir çırpıda aşağıya atlayıp:

“Hevallll! Her tarafta düşman var. Kesinlikle duman çıkmasın.” dedi.

Ateşin başında radyo dinleyen Nimet:

“Neredeler?” dedi.

Çeko:

“Karşımızdaki sırtta çadırları var. Yoğun bir güç yığılmışlar.”

Nimet silahını aldı. Raxtı zaten ince beline sarılıydı:

“Her iki grup da ateşi dumansız söndürsün, çatışmaya hazır olun.”

Selim:

“Kamuflaje da iyi yapalım heval.”

Mayıncı olan uzun boylu, Ağrılı, Avrupa’dan örgüte katılan Tufan ve özel kuvvet eğitimi almış Urfalı Mordem ateşi dumansız söndürdüler. Xeyrî de fırıncı olan Amed ve Selim’e yardım etti. Onların da ateşi söndü. Ateşler kenarda hazır bekletilen toprakla dumansız boğularak söndürüldü. Toprak eski hâline geldi.

“Belki de çoktan görünmüştür.” dedi Selim. “Sabahtan beri çok duman çıktı.” Selim’in sözleri bitmeden MG3 art arda Kayalık Noktası’nın kayalıklarını hedefleyerek birkaç şerit boşalttı.

Selim:

“Heval herkes mevzilere...”

Nimet:

“Serhat! Çabuk, senle Mordem Xeyrî’yi buradan çıkartın.” Serhat; Muşlu, eski katılımlı, esmer, orta boylu, suskun bir gerillaydı. Elinde uzun bir M16 tüfeği vardı. Ortama güven aşıl原因, düşmanın geleceği varsa göreceği de var der gibi duran biriydi. Mordem ile birlikte ikisi özel kuvvetlerde eğitim almışlardı. Ses Xeyrî’ye ulaştı. Ayağını yere çaktı Xeyrî.

“Gitmem.” dedi.

Nimet:

“Gitmem nedir.” dedi. Serhat’a bakıp:

“Hade Serhat, acele edin.” dedi.

“Arkadaşlarımın yanındayım heval Nimet. Gitmem... Ancak cenazem buradan çıkar.” dedi.

Nimet yumuşadı bu kez:

“Heval...” dedi. “Gitmem.” dedi Xeyrî, “Burada kalıyorum ben de.”

“Sağlam bir yere gir o zaman.” dedi Nimet, sert çıktı. Xeyrî gülümsedi:

“Tamam” dedi. MG3 atışları durdu. Havayı jilet gibi kesen pervane sesi duyuldu. Ses seri, üst üste hızlı bir şekilde geldi. Gittikçe yanaştı, yerdeki ıslak yaprakları uçuşturdu. Ağaç dalları sallandı. Uçları sivri iki kobra taarruz helikopteri art arda vermiş, sırtı tutmuş askerlerin

arkasından çıkageldi. Kenarlarında roketler, altlarında ise uçaksavar namluları göründü. Xeyrî de Çeko'nun hemen alt taraflarında mevzi aldı. İki şarjörü hâlâ üst üste laskalı olan ve taşın üstüne koyduğu silahıyla, kobralara baktı. Kobralardan biri askerlerin üstünden geçip yanaştığı gibi, altında bir ateş kıvılcımı kuyruk kısmına doğru fışkırdı. İnce uzun bir roket vızıltıyla gerillaların saklandığı kayalıkların üstünde uçtu. Kulakları sağır eden sesleriyle birlikte gümmmm sesi kayalıklarda yankılandı. Ateş, duman, TNT kokusu yayıldı. Ateş kıvılcımları dumanla karışıp ortalığı karıştırdı.

Selim:

“Xeyrîmmmm” diye bağırdı.

“İyiyim.” dedi Xeyrî. Artık arkadaşlarıyla, ölse bile gam yemezdi. “Hiç olmazsa tekmilimi partiye verecek, cesedime sahip çıkacak arkadaşlarım var.” dedi içinden. Selim sesi takip ederek genç savaşçıyı saklandığı taşın dibinde gördü. Diğer kobra üst yamacı da uçaksavarla taradıktan sonra döndü. Tam Kayalık Noktası'nın üstüne geldiğinde Selim, kendini Xeyrî'nin üstüne attı. Zayıf, küçülmüş bedeni Selim'in altında kaldı. Ela gözleri ışık hüzmeleri gibi parlıyordu. Rojhilat'ın Kotol şehrinden olan Selim, bedenini genç savaşçıya siper etti. Kendisi ölse de Xeyrî kurtulsun diye ona kalkan oldu. Helikopter rastgele ateş saçtı. Ortalık cehennem oldu. Helikopterler geri çekilince Nimet seslendi. “Heval saxlem in?”⁸⁴

Tekmil ulaştı, hiç kimseye bir şey olmamıştı.

⁸⁴ Arkadaşlar sağlam mıdır?

Kitapta İsmi Geçen Şehid Gerillalar

Şehit Çekdar KURTAY (ÇEKO) – 10 Haziran 2007’de Dorşin’de çatışmada şehit düştü.

Şehit Selim ÇIRAV – 10 Haziran 2007’de Dorşinde çatışmada şehit düştü.

Şehit Tufan – 10 Haziran 2007’de Dorşin’de çatışmada şehit düştü.

Şehit Yılmaz CEMŞİT

Şehit Demhat SİSER

Garzan'da gerillalar ekme yaparken – Xaçareş ormanları.

Garzan'da gerillalar toplu halde.

Garzan'da gerillarlar toplu halde.

Garzan'da 2007 yılındaki eyalet toplantısı.

Soldan sağa: Baştaki, şehit Bedran, üçüncü sıradaki Rizgar ÊRSÊ, sonrakiler; şehit Xemgin KOÇER, şehit Bager ve şehit Bawer.

Soldan sağa: ř. Demhat KOÇER, ř. Zağros, ř. Agir, Hakkı MARDİN, ř. Çektar, ř. Erhan, ř. Baran ve ř. Bahoz. (2007 – řêx Cuma Vadisi; şehit Selim noktası.

Şehit Xelîl SÎSER ve Şehit Erhan GARZAN.

Mêrgelo ormanları-Ş. Marya, Xeyri Garzan, Şehit Bahoz ve Zağros

Şehit Hebûn AMED

Şehit Mizgîn GARZAN.

Şehit Agir

Şehit Şiyar MÛTKİ

Ayaktakiler, soldan sağa: Ş. Xelîl SÎSER, Rezan, Xeyri TETWAN, Ş. Sarya AMED; oturanlar, soldan sağa: Ş. Mizgîn GARZAN, Ş. Çiya KOÇER, Şehit Erhan GARZAN.

Garzan gurubu-2006-Zap hatıra fotoğrafi. Ayaktakiler soldan sağa: Ş. Baz, Ş. Gabar, Ş. Hebûn AMED, Ş. Rûbar MARDÎN, Ş. Erhan GARZAN, Ş. Dijwar BATMAN, Xeyri GARZAN – Oturanlar soldan sağa: Ş. Bawer, Şoreş, Şehit Çektar BARAN, Şehit Baran AMED, Serdar AMED, Ş. Newzat, Ş. Ronî.